

పాఠశాల విద్యాశాఖ,
తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

విద్యావాలంటీర్ల కరదీపిక

2015-16

తెలుగు

పాఠ్యపుస్తక అవగాహన - విద్యావ్రమాణాలు - వ్రణాళికలు
"బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు - వ్యూహాలు - మూల్యాంకనం"

6 నుండి 10 తరగతులు

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ
తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

Dept. of School Education
SCERT
3-day orientation to Vidya Volunteers – High Schools
October 2015

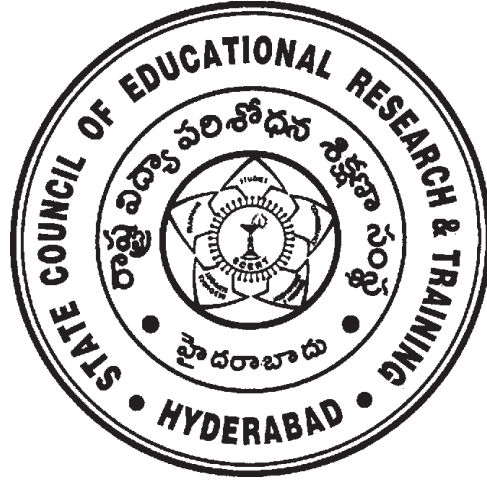
Day	Session I 09.00 to 10.15	Session II 10.15 to 11.30	Session III 11.45 to 01.00		Session IV 02.00 to 03.30	Session V 03.45 to 05.00	Remarks
1	<ul style="list-style-type: none"> Registration Introduction Course objectives 	<ul style="list-style-type: none"> Nature of the child Child context and background Assumptions and realities - Classroom implications 	<ul style="list-style-type: none"> Nature and purpose of the subject - Objectives and nature of competencies to be developed - Academic Standards 	Lunch (01.00 to 02.00)	<ul style="list-style-type: none"> Academic Standards - Classroom implications 	<ul style="list-style-type: none"> Understanding the textbooks - Implications for teaching 	Report on textbook.
2	<ul style="list-style-type: none"> How to teach the subject? Steps for teaching (use of textbooks), children engagement and participation methods, Meaningful tasks / activities 	<ul style="list-style-type: none"> Demonstration lesson by the RP followed by discussion 	<ul style="list-style-type: none"> CCE Concepts Purpose Formative Assessment- 1) Children participation and reflections 2) Written works 		<ul style="list-style-type: none"> Formative Assessment- 3) Projects 4) Slip test 	<ul style="list-style-type: none"> Summative Assessment Weightages Blueprints Model question papers Preparation of question paper 	Model question paper and Academic Standards
3	<ul style="list-style-type: none"> Resources for teaching the subject 	<ul style="list-style-type: none"> Year plan Lesson plan 	<ul style="list-style-type: none"> Lesson plan writing and presentation 		<ul style="list-style-type: none"> Co-curricular activities 	<ul style="list-style-type: none"> Question answer session - Clarification of doubts if any 	Course evaluation & Valedictory

Note: The daily sessions need to be completed on the same day, going beyond 05.00 PM

విద్యావాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

తెలుగు

6 నుండి 10 తరగతులు

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ

తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

విషయసూచిక

వ.సం	అధ్యాయం పేరు	పేజీ సంఖ్య
I.	నూతన వాచకాలు - ఆవశ్యకత - ప్రత్యేకతలు	4
II.	భాషాభ్యసనం - వ్యూహాలు	15
III.	పాఠాల ప్రత్యేకతలు - సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు	29
IV.	ఉపాధ్యాయుల తయారీ - ప్రణాళికలు <ul style="list-style-type: none"> ◆ వార్షిక ప్రణాళికలు ◆ పాఠ్య ప్రణాళిక - పరిచయం 	77
V.	నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణలు - అమలు <ul style="list-style-type: none"> ◆ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం - ఆవశ్యకత ◆ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ◆ మాదిరి ప్రశ్న పత్రాలు 	120

రూపొందించిన వారు & విషయనిపుణులు

శ్రీ సువర్ణ వినాయక్, కో ఆర్డినేటర్ (తెలుగు), రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైద్రాబాదు.

శ్రీ వొజ్జల శరత్ బాబు, ఎస్.ఆర్.జి., ప్ర.ఉ.పా., రాజ్ భవన్ రోడ్, హైద్రాబాదు.

శ్రీ ఎల్.ఎం. ప్రసాద్, ఎస్.ఆర్.జి., ప్ర.ఉ.పా., సి.పి.ఎల్. అంబర్ పేట, హైద్రాబాదు.

సలహాదారులు, ఎడిటింగ్ & సమన్వయం

డా॥ఎన్.ఉపేందర్ రెడ్డి,
కన్నలెంటు, సంస్కరణలు, పాఠశాల విద్య
పాఠశాల విద్యాశాఖ,
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు,

శ్రీ కె.కృష్ణ మోహన్
ప్రోఫెసర్, విద్యాప్రణాళిక, పాఠ్య పుస్తక విభాగం
రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణ సంస్థ
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు.

ముఖ్య సలహాదారులు

శ్రీ టి.చిరంజీవులు, ఐ.ఎ.ఎస్,
సంచాలకులు
పాఠశాల విద్యాశాఖ
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు.

శ్రీ ఎస్.జగన్నాథరెడ్డి
సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్యా, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ
తెలంగాణ, హైద్రాబాదు.

Chapter-I

నూతన వాచకాలు - ఆవశ్యకత - ప్రత్యేకతలు

తెలంగాణ రాష్ట్రం... దశాబ్దాల కల. ఉద్యమాల ఫలితం. త్యాగాల గుర్తు. రాష్ట్రావిర్భావం నూతనోత్తేజాన్నిచ్చింది. సరికొత్త స్ఫూర్తితో ముందుకు సాగవలసిన అవసరాన్ని తెలియజేసింది. ఈ బృహత్తయజ్ఞంలో భాగంగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం విద్యాసంస్కరణలకు శ్రీకారంచుట్టింది. ముఖ్యంగా నూతన వాచక నిర్మాణం ద్వారా సొంతగొంతును వినిపించదలచింది. తెలంగాణ భావి పౌరులకు మన ఘనమైన భాష, సాహిత్య వారసత్వ సంపద ఇదీ అని చాటదలచింది. స్వాభిమానాన్ని ప్రేరేపించడానికి సమాయత్తమైంది. ఫలితంగా 'తెలంగాణ వాచకాలు' పురుడుపోసుకున్నాయి. 1 నుండి 10వ తరగతి వరకు వాచకాలు ఒకేసారి రూపుదిద్దుకున్నాయి. ఇలా 'దశావతారాలు' ఏకకాలంలో ఆవిర్భవించడం బహుశా దేశచరిత్రలోనే అపూర్వం.

తెలంగాణ భాష, సాహిత్యం, సంస్కృతి :

నూతన వాచక గంగ 'భాష, సాహిత్య, సంస్కృతుల 'త్రిపథగామిని'గా సాగింది. స్వస్థాన వేషభాషల గురించి తెలుసుకోవడంవల్ల ఆత్మాభిమానం అంతకు అంత పెరుగుతుంది.

తెలంగాణ భాష :

తెలంగాణ భాష, యాస తనదైన విశిష్టతను కలిగి ఉన్నది. ఈ సౌందర్యాన్ని ఆవిష్కరించే విధంగా తెలంగాణ మాండలికంలో రాయబడిన 'కొత్తబాట' లాంటి పాఠాలు మరికొన్ని పాఠాలు తెలంగాణ పలుకుబడులను పుణికిపుచ్చుకున్నాయి. తెలంగాణ పదాలను, సామెతలను, జాతీయాలను పట్టికలుగా ఇవ్వడం జరిగింది. పదపట్టికలో ఆయా పదాల అర్థాలను ఇవ్వడం జరిగింది. తెలంగాణ భాషపై చిన్నచూపును వదిలేయాలని ప్రబోధించడానికి 'ఎవరిభాష వాళ్లకు వినసొంపు' అన్న పాఠాన్ని పెట్టడం జరిగింది. మన భాషపట్ల ఆత్మన్యూనతను వీడి ఆత్మాభిమానంతో మాట్లాడే నైపుణ్యమలవడడానికి సులభమైన చిట్కాతో కూడిన 'వాగ్భూషణమ్ భూషణమ్' పాఠాన్ని వాచకంలోకి తీసుకోవడం జరిగింది.

తెలంగాణ సాహిత్యం :

తెలంగాణలో విస్తృతమైన సాహిత్యం వచ్చింది. మార్గ, దేశీ పద్ధతులతో పద్య, గేయ, వచన రూపంలో సమున్నత స్థాయిలో సాహిత్య సృజన జరిగింది. అయితే దురదృష్టవశాత్తు కొంత ఉండిపోయింది. ఈ స్థితిని సవరించడానికి వాచకాలు

నడుంబిగించాయి. మరుగున పడిన కవి మాణిక్యాలను పాఠాల ద్వారా పరిచయం చేశాయి. కొఱవిగోపరాజు, పొన్నగంటి తెలగన, వానమామలై వరదాచార్యులు, పల్లా దుర్గయ్య, బిరుదురాజు రామరాజు, పి.వి.నరసింహారావు వంటి సాహితీ స్రష్టల రచనలను పాఠాల రూపంలో ఇవ్వడం జరిగింది. తెలంగాణలో 'పాట'కు విడదీయరాని సంబంధం ఉంది. అందుకే పాటలు కూడా పాఠాల రూపంలో దర్శనమిస్తాయి.

తెలంగాణలో ఉన్న శతకసంపద అమూల్యం. పుష్పలం. అందులోని కొన్ని శతకాలను సంబంధిత కవులు శిరశినగల్ కృష్ణమాచార్యులు, శేషప్ప, ఆసూరి మరింగంటి పురుషోత్తమాచార్యులు, గౌరీభట్ల రఘురామశాస్త్రి, గడిగె భీమకవి లాంటి వారిని ముందుంచడం జరిగింది.

తెలంగాణ సంస్కృతి :

అచ్చమైన మనసుకు పట్టిన అద్దం తెలంగాణ సంస్కృతి. కుల మత ప్రాంతాలకతీతంగా అందరినీ, అన్నిటిని ఆత్మీయంగా అక్కునజేర్చుకునే విలక్షణ సంస్కృతి ఇక్కడ విలసిల్లింది. కొన్ని సంప్రదాయాలు తెరమరుగయ్యి ఉండవచ్చు. కొన్నింటిని గూర్చిన అవగాహన ఈ తరానికి లేకపోవచ్చు. వాటిని మరొకసారి జ్ఞాపకంచేయడం ద్వారా ఉజ్జ్వలమైన తెలంగాణ వైభవాన్ని చాటిచెప్పడమేగాక, దీనిని కొనసాగించాలన్న సందేశాన్ని కూడా అందించడం జరిగింది. ఇందుకు తెలంగాణ పల్లెల్లో సంస్కృతి, 'గ్రామాలలోని వేడుకలు, క్రీడా వినోదాలు, మన పండుగలు, జానపద కళలు, గోలకొండ పట్టణము', చెరువు' వంటి పాఠాలు కొన్ని ఉదాహరణలు మాత్రమే.

ఆయా పాఠాలను బోధిస్తున్నప్పుడు పైన పేర్కొన్న విషయాల గురించి విద్యార్థులను ఉత్తేజితలను చేయగలగాలి. అప్పుడే నూతన వాచకాలకు సార్థకత.

కీలక సూత్రాలు :

1) తమకున్న శక్తి సామర్థ్యాలనుపయోగించి పిల్లలు నేర్చుకోవడం :

ప్రాథమిక స్థాయి పూర్తిచేసిన పిల్లలు ధారాళంగా చదవగలగడం, తెలిసిన దానిని గురించి మాట్లాడగలగడం, వివరించగలగడం, విన్నదానిని గురించి ప్రతిస్పందించడం చేయగలుగుతారు. తమకున్న అనుభవాలు ఆలోచనల ద్వారా అభిప్రాయాలు చెప్పగలుగుతారు. పరిశీలించడం, విశ్లేషించడం, వివరించడం వంటివి చేయగలుగుతారు.

ఈ ప్రాథమిక సామర్థ్యాలు కలిగిన పిల్లలు ఉన్నత స్థాయిలో వీటి ఆధారంగా విశ్లేషణాత్మక, విమర్శనాత్మక దృక్పథాన్ని పెంపొందించుకోవాలి. సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యం పెంపొందాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యపుస్తకాలలో పాఠాలలోని విషయాల అమరిక అభ్యాసాలు పొందుపరిచారు.

ఏ పాఠం తీసుకున్నా పిల్లలు తమ గతానుభవాల ఆధారంగా ప్రతిస్పందించడానికి, మాట్లాడడానికి 'ఆలోచించండి - చెప్పండి' అనే పేరుతో పాఠం ప్రారంభంలోనే ఒక శీర్షిక ఉంది. చిత్రాలు, సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, కార్టూనులు వంటి రూపాల్లో ఉంది. వీటి గురించి ఆలోచించి ప్రతిస్పందించడానికి ప్రశ్నలు కూడా ఉన్నాయి.

ఉదా: చిన్నప్పుడే - 8వ తరగతి పాఠం.

“ఆలోచించండి - చెప్పండి” చిత్రం.

చిత్రం - గ్రామంలో సభ జరుగుతున్న చిత్రం.

- ప్రశ్నలు : 1. చిత్రంలోని సన్నివేశం ఎక్కడ జరుగుతున్నది?
2. మీ గ్రామంలో ఇటువంటి దృశ్యం ఎప్పుడైనా చూశారా?
3. మాట్లాడుతున్న నాయకుడు ఏం చెప్పుతున్నారని మీరనుకుంటున్నారు?

అట్లే పాఠం, పాఠంలోని విషయం కూడా పిల్లలు ఆలోచించే అవకాశం కల్పిస్తుంది, ప్రతిస్పందించే అవకాశం కల్పిస్తుంది. ప్రతి పాఠంలో “ఇవిచేయండి” పేరుతో ఉన్న అభ్యాసాలు పిల్లలు తమ అనుభవాలు, శక్తి సామర్థ్యాలు మదింపుచేసుకోవడానికి వీలుకల్పిస్తాయి.

2) తాము పొందిన జ్ఞానాన్ని పిల్లలు దైనందిన జీవితంలో ఉపయోగించడం :

- ◆ పిల్లలు మాట్లాడడం, చదవడం, రాయడం వంటి పనులను లేదా చేయగలిగిన సామర్థ్యాలను సందర్భోచితంగా అవసరమేరకు వినియోగించగలగాలి. అంటే లేఖలు రాయడం, పుస్తకాలు చదివి అర్థం చేసుకోవడం, ప్రశ్నించడం, సమాచారాన్ని తెలుసుకోవడం, తెలిసిన వాటిని రాసుకోవడం లాంటివి చేయగలగాలి. ఇందుకు అనుగుణంగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

దైనందిన జీవితంలో ఎవరైనా ఇతరులతో సంభాషించడం, సమాచారం తెలుసుకోవడానికి ప్రశ్నించడం, వార్తాపత్రికలు, మ్యాగజైన్లు, కరపత్రాలు, పోస్టర్లు, సమాచార పట్టికలు మొదలగు వాటిని చదివి అర్థం చేసుకోవడం, తమ అవసరాల మేరకు లేఖలు రాయడం, దరఖాస్తులు రాయడం లాంటివి చేయాల్సి ఉంటుంది. ఇలాంటి సందర్భాలలో ఇతరులపై ఆధారపడకుండా తమకున్న భాషాసామర్థ్యాలను దైనందిన జీవితంలో పిల్లలు వినియోగించుకోగలగాలి.

ఈ సామర్థ్యాలను పెంపొందించటానికి వీలుగా పాఠ్య పుస్తకంలో వినడం - మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదవడం, స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, ప్రశంస, ప్రాజెక్ట్ పనులు వంటివి ఉన్నాయి.

- ఉదా: 1. వార్తా పత్రికలు, లేఖ రాయడం.
2. వివిధ పత్రికల్లో వచ్చిన ఇంటర్వ్యూలలో ఏదైనా ఒక దానిని సేకరించి తరగతిలో చదివి వినిపించండి (రంగాచార్యతో ముఖాముఖి - 9వ తరగతి).
3. మీ చుట్టూ ఉన్న సమాజంలో నెలకొన్న మూఢ నమ్మకాలను పారదోలడానికి మీరు ఏం చేయగలరు (భాగ్యోదయం - 10వ తరగతి).

3) పాఠ్యపుస్తకానికే పరిమితం కాకుండా సమాజం ద్వారా, పరిసరాల ద్వారా, పఠన సామగ్రి ద్వారా పిల్లలు నేర్చుకోవడం :

- ◆ సామెతలు, సూక్తులు, వార్తలు, శతక పద్యాలు / గీతాలు / గేయాలు, కథలను, ప్రసిద్ధుల చరిత్రలు సేకరించడం, బాలసాహిత్యం చదవడం, తెలిసిన కవుల గురించి, రచనల గురించి చదవడం, ప్రశంసాత్మక కృత్యాలు పూర్తిచేయడం, ప్రాజెక్టుపనులు చేయడం మొదలగు అవకాశాలు కల్పిస్తూ అనేక అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

- ఉదా: 1. అందరికీ అన్నం పెట్టే రైతు కృషిని ప్రశంసిస్తూ అభినందన పత్రాన్ని తయారుచేయండి. (కాపుబిడ్డ - 8వ తరగతి).
2. మీకు బాగా నచ్చిన శతకాల్లోని ఏవైనా 5 పద్యాలను సేకరించండి. భావాలు రాయండి. చదివి వినిపించండి. (శతక సుధ - 6వ తరగతి).

3. వివిధ పండుగల సందర్భంగా వివిధ మతాలవారు చేసే దాన ధర్మాలను తెలుసుకోండి. పట్టిక రాసి ప్రదర్శించండి. (దానశీలం - 10వ తరగతి).

4) బట్టి విధానాలకు బదులు అర్థవంతమైన రీతిలో ప్రతిచర్యలు, కృత్యాలు, అన్వేషణల ద్వారా పిల్లలు నేర్చుకోవడం :

◆ వాచకాల్లోని పాఠాలు - అభ్యాసాలు ఆలోచించడానికి, వ్యక్తీకరించడానికి ఉద్దేశించినవి. పాఠ్యపుస్తకంలో వ్యక్తిగత, జట్టు, పూర్తి తరగతి కృత్యాలు ఉన్నాయి. ఇవి వివిధ సామర్థ్యాల ఆధారంగా ఉన్నాయి. ఆలోచించి రాయడం, చదవడం, అవగాహన చేసుకోవడం, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ మొదలగు సామర్థ్యాలు అభ్యాసాల రూపంలో ఉన్నాయి.

ఉదా: 1. 'మనుషులు పదుగురు కూడితే ఒక ఊరవుతుంది' - అని సినారె ఎందుకు అని ఉంటాడు? (జీవనభాష్యం - 10వ తరగతి).

2. 'వినేవారి రక్తము ఉడుకెత్తునట్లు కథ చెప్పడం' అంటే మీరు ఏమనుకుంటున్నారో రాయండి. (గ్రామాల్లోని వేడుకలు - క్రీడావిన్దాలు - 7వ తరగతి).

3. 'రైతులు మన అన్నదాతలు' - సమర్థిస్తూ రాయండి. (అసామాన్యులు - 8వ తరగతి).

5) భాష, తమ స్థానిక కళలు, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు, ఉత్పత్తుల ఆధారంగా పిల్లలు నేర్చుకోవడం :

◆ మన రాష్ట్రంలో వివిధ ప్రాంతాల్లో వివిధ జిల్లా మాండలిక యాసల్లో పిల్లలు మాట్లాడుతుంటారు. అన్ని ప్రాంతాలకు సంబంధించిన మాండలికాలతో పాఠాలు కొత్త పుస్తకాలల్లో పెట్టడం జరిగింది. దీనివల్ల ఆయా మాండలికాలను, స్థానిక కళలను సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను పిల్లలు తెలుసుకోగలుగుతారు.

ఉదా: 1. కాపాడుకుందాం! (6వ తరగతి); వాగ్భాషణం (9వ తరగతి), తెలుగుజానపదగేయాలు (8వ తరగతి).

2. కొత్తబాట (10వ తరగతి).

3. సీత ఇష్టాలు శిల్పి (7వ తరగతి)

◆ పిల్లల్లో స్థానిక సంస్కృతీ సంప్రదాయాలపట్ల, స్థానిక కళలపట్ల అభిరుచి కల్పించటానికి సంబంధించిన పాఠాలు అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటికి సంబంధించి ప్రాజెక్ట్ పనులు కూడా ఉన్నాయి.

పాఠాలకు ఉదా: లేఖ - 6వ తరగతి; గోలకొండపట్టణం - 10వ తరగతి; గ్రామాల్లోని వేడుకలు - క్రీడావిన్దాలు - (7వ తరగతి)

ప్రశ్నలు : 1. మీ జిల్లాలోని వివిధ కోటల చిత్రాలు లేదా మీరు చూసిన కోట / ప్రాచీన గుడి / కట్టడం ఆధారంగా నివేదిక రాయండి. ప్రదర్శించండి. (గోలకొండపట్టణం - 10వ తరగతి).

2. పాఠంలో రామప్పగుడి, గద్వాలకోట, వరంగల్కోట, చార్మినార్, సాలార్జంగ్ మ్యూజియం మొదలైన వాటి గురించి కొన్ని విషయాలు తెలుసుకున్నారు కదా! వీటిలో ఏదైనా ఒక దాని గురించి పూర్తి వివరాలు సేకరించండి. రాసి, చదివి వినిపించండి. (లేఖ - 6వ తరగతి).

3. గ్రామీణ వేడుకలు లేదా క్రీడలకు సంబంధించిన పాట / గేయం / కథ / వ్యాసం సేకరించి తరగతిలో ప్రదర్శించండి.

- ◆ స్థానిక భాషను ఉపయోగిస్తూ వివిధ ప్రక్రియల్లో, వివిధ ఇతి వృత్తాలతో రాయగలగడం.

ఉదా: పాఠాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని మీ అనుభవాలతో ఒక చిన్న కథ రాయండి.

ప్రక్రియలకు ఉదా : ధర్మార్జునులు (ప్రాచీన పద్యం) 9వ తరగతి

జీవన భాష్యం (గజల్స్) 10వ తరగతి

ప్రేరణ (ఆత్మకథ) - 7వ తరగతి

మంజీర (గేయం) - 8వ తరగతి

రంగాచార్యతో ముఖాముఖి (ఇంటర్వ్యూ) - 9వ తరగతి

బాలనాగమ్మ (జానపద కథ) - 6వ తరగతి

6) ఇతర కీలక సూత్రాలు :

అ) ఆలోచింపజేయడం :

- ◆ ప్రతి పాఠం 'ఆలోచించండి - చెప్పండి' లేదా 'చదవండి - ఆలోచించండి - చెప్పండి' అనే శీర్షికలతో మొదలౌతుంది. ఇందులో పిల్లలు ఆలోచించడానికి అనుగుణంగా చిత్రం / పద్యం / సంభాషణ / గేయం / పేరా / సన్నివేశాలు / సంఘటనలు / కార్టూను మొదలగునవి ఇవ్వడం జరిగింది. వీటికి అనుబంధంగా ప్రశ్నలున్నాయి. పిల్లలు ఆలోచించి ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పాల్సి ఉంటుంది.
- ◆ అర్థసంగ్రహణం సమయంలో పిల్లలు ఆయా అర్థాలను ఏయే సందర్భాల్లో ఎలా ఉపయోగించాలో ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది. పాఠ్యాంశంలో ఉన్న కీలక వాక్యాలు, కీలకాంశాల గురించి ఆలోచించి జవాబులు చెప్పాల్సి ఉంటుంది. రాయాల్సి ఉంటుంది.
- ◆ "ఇవి చేయండి" శీర్షిక కింద ఉన్న అభ్యాసాల్లో ప్రతి అభ్యాసం పిల్లల ఆలోచనలకు పదునుపెట్టే విధంగా ఉన్నాయి. ప్రధానంగా సృజనాత్మకత, స్వీయరచన, ప్రశంస అనేవి పిల్లలు బహుకోణాల్లో, సృజనాత్మకంగా ఆలోచించేలా ఉన్నాయి.

ఆ) వ్యక్తీకరణలు :

- ◆ 'ఆలోచించండి - చెప్పండి' శీర్షికలో పిల్లలు వారి వారి ఆలోచనలకనుగుణంగా సమాధానాలను వ్యక్తపరుస్తారు.
- ◆ వినడం-మాట్లాడడం, చదవడం-అవగాహనచేసుకోవడం, స్వీయరచన, సామర్థ్యాలకు సంబంధించిన అభ్యాసాలు పిల్లల వ్యక్తీకరణలకు అడ్డంపట్టేలా ఉన్నాయి. పిల్లలు ప్రతిస్పందించేలా, వ్యక్తీకరించడానికి దోహదపడతాయి.

ఇ) సృజనాత్మకత : పిల్లల్లో సృజనాత్మకత పెంచే విధంగా శాంతికాంక్ష, ప్రేరణ మొదలగు పాఠాలున్నాయి. ప్రతి పాఠంలోను సృజనాత్మకతను పెంపొందించడానికి ఉపయోగపడే అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

ఉదా : రాణీశంకరమ్మ చరిత్రను ఏకపాత్రాభినయానికి చేయటానికి వీలుగా తగిన అంశాలతో రచన చేయండి.

ప్రదర్శన చేయండి. (రాణీశంకరమ్మ - 7వ తరగతి).

ప్రశంసను అలవాటుచేయడాన్ని ఉద్దేశించే విధంగా పాఠాలు - అభ్యాసాలు రూపొందాయి.

ఉదా : తల్లి, దండ్రు, గురువు, మంచి మిత్రులు, గొప్పవాళ్లు... ఇట్లా ఎవరి గురించైనా వందనలు వందనాలు... అని అభినందనలు తెలుపుతూ ఒక చిన్న గేయాన్ని రాయండి.

ప్రాజెక్టుపనులు కూడా సృజనాత్మకతను పెంపొందించడానికి తోడ్పడతాయి.

ఈ) కాలానికత : పిల్లల్లో కల్పనాశక్తిని పెంచడం చాలా ముఖ్యం. పిల్లల్లో సహజంగా కల్పనాశక్తి ఉంటుంది. దాన్ని మెరుగుపరచడానికి ఈ పాఠ్యపుస్తకాలు తోడ్పడుతాయి. ఉదా : WWW.కారడవి.కామ్.

ఉదా : “నాయంత్రం గండభేరుండ పక్షి రాంగనే.....” అనే పేరా నుంచి చివరివరకు పాఠం చదువండి. దీని ఆధారంగా గండభేరుండ పక్షి, బాలవద్దిరాజు, మాయలఘోషీరుల మధ్య జరిగిన సంభాషణలను ఊహించి రాయండి.

ఉ) భాషాభిరుచి : పిల్లలకు సహజంగానే మూడేళ్ళ వయసులో దాదాపు మూడువేల పదాల భాషా సంపద కల్గిఉంటారు. అందువల్ల ఈ భాషా సంపద వారి అభిరుచిని పెంచాలి. భాషా సాహిత్యాలపై అవగాహన కల్పించాలి. భాషాస్మృత్యాన్ని తెలపాలి. ఇందుకు వేదికగా ఈ పాఠ్యపుస్తకాలు రూపకల్పన జరిగింది. వివిధ ప్రక్రియలతో ప్రత్యేకంగా పాఠాలను కూర్చడం జరిగింది. విస్తార పఠనం ద్వారా భాషాభిరుచి పెంపొందించడానికి ఉపవాచక పాఠాలను చేర్చారు.

ఉదా : ఎవరి భాష వారికీ వినసాంపు - 10వ తరగతి; చెలిమి - 9వ తరగతి.

ప్రక్రియలకు ఉదా : కథానిక, ప్రబంధం, సమీక్ష, వార్తావ్యాఖ్య మొదలగునవి.

ఉ) భాషావినియోగానికి అధిక ప్రాధాన్యం : భాష అనేది భావవ్యక్తీకరణకు, భావగ్రహణకు ఉపయోగించే సాధనమని మనకు తెలుసు. అయితే ఈ భాషా వినియోగమనేది వివిధ రూపాల్లో ఉంటుందనే విషయం మనం గ్రహించాలి. పిల్లలు తాము ఇంటివద్ద నేర్చుకున్న భాషను, జ్ఞానాన్ని ఆధారం చేసుకొని వాళ్ళను ఆలోచింపచేయడానికి, అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరణ చేయడానికి, సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరింప చేయడానికి, వివిధ వ్యవహార రూపాలను వినియోగింపచేయడానికి వీలుగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు ఉన్నాయి. దైనందిన జీవితంలో సందర్భోచితంగా భాషను వినియోగించే సామర్థ్యాల పిల్లల్లో వృద్ధిచెందాలి. అంటే తమ అవసరాలకోసం దరఖాస్తు రాయడం, లేఖలు రాయడం, సంభాషించడం, సమాచారాన్ని సేకరించడం, పఠనాంశాలను విశ్లేషించి వాస్తవాలను గ్రహించడం వంటివి చేయగల్గాలి. ఇందుకనుగుణంగా అభ్యాసాలను పొందుపర్చారు.

ఉదా : “ఇవిచేయండి” శీర్షికలోని వినండి-మాట్లాడండి, స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, పదజాలం, భాషాంశాలు అనేవి భాషావినియోగసంబంధాన్ని సూచించేవే.

ప్రతి పాఠంలోని కీలకపదాలు, కీలకవాక్యాలు, నిత్యజీవితంలో భాషావినియోగానికి ఉపయోగపడ్తాయి. వీటిపై అభ్యాసాల్లో అధిక ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరిగింది.

ఎ) మొత్తం పాఠ్యపుస్తకం విద్యాప్రమాణాల సాధనకు దోహదపడడం : సాధారణంగా మనంచేసే ప్రతిపనికి ఒక ప్రయోజనం ఆశిస్తాం. అలాగే మనం పాఠ్యపుస్తకం బోధించటంవల్ల కూడా ఓ ప్రయోజనాన్ని ఆశించాలి. అదే విద్యాప్రమాణాల సాధన. ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలు ఏడు రకాల విద్యాప్రమాణాల సాధనకు ఉద్దేశించాయి.

6, 7, 8 తరగతులలో ఉన్న సామర్థ్యాలు :

- i) **వినడం-మాట్లాడడం :** విని అర్థం చేసుకొనే సామర్థ్యంతో ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో ప్రవేశించిన పిల్లలు విన్న విషయాన్ని విశ్లేషించగలగాలి. ప్రతిస్పందించగలగాలి. అభిప్రాయాలు చెప్పగలగాలి.
- ii) **చదువడం-అవగాహనతో రాయడం :** ఇచ్చిన విషయాన్ని అవగాహనతో చదువుతూ, చదివిన విషయాన్ని విశ్లేషించడం, భావాన్ని గ్రహించడం, వ్యాఖ్యానించడం, అంతరాధాన్ని గ్రహించడం, రచయిత ఉద్దేశాన్ని గుర్తించడం, భాషాశైలిని అర్థం చేసుకోవడం వంటివి చేయగలగాలి.
- iii) **స్వీయరచన :** అడిగిన విషయం గురించి తనసొంత ఆలోచనలతో, తన అభిప్రాయాలను, విమర్శలను, విశ్లేషణలను ఆధారంగా చేసుకొని జవాబులు రాయగలగాలి.
- iv) **పదజాలం :** భాషావినియోగానికి ఉపయోగపడే జాతీయాలు, సామెతలు, అర్థాలు, పర్యాయపదాలు, నానార్థాలు, ప్రకృతి-వికృతులు, వ్యుత్పత్త్యర్థాలు మొదలగువాటిని అర్థం చేసుకోవాలి, తిరిగి వాటిని సందర్భోచితంగా ఉపయోగించగలగాలి.
- v) **సృజనాత్మకత :** తెలుగు భాషా వ్యవహార రూపాలను పిల్లలు వాళ్ళ శక్తి సామర్థ్యాల మేరకు సృష్టించగలగాలి. ఒక కథ, గేయం, కరపత్రం, లేఖ, సంభాషణ మొదలగు ప్రక్రియలను సృష్టించటానికి అనువుగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- vi) **ప్రశంస :** విద్యార్థుల్లో ద్వేషభావాన్ని రూపుమాపి ఉత్తమ పౌరులుగా రూపొందించడానికి 'ప్రశంస' అనే సామర్థ్యం ఉంది.
- vii) **వ్యాకరణాంశాలు :** భాషా నిర్మాణానికి సంబంధించిన వ్యాకరణాంశాలు భాషా భాగాలు, వాక్యనిర్మాణాలు - భేదాలు, సంధులు, సమాసాలు, అలంకారాలు, ఛందస్సు మొదలగు అంశాలున్నాయి. వీటిని తెలుసుకోవడానికి పాఠ్యపుస్తకాలు చక్కగా ఉపయోగపడతాయి.

ఇవే కాకుండా ప్రమాణాల సమాహారంగా ప్రాజెక్ట్ పనులు ఆయా పాఠాల్లో ఉన్నాయి. 6, 7, 8 తరగతులలో ఉన్న సామర్థ్యాలు / విద్యాప్రమాణాలను వాటి వాటి స్వభావాల కనుగుణంగా 9, 10వ తరగతుల్లో మూడింటికి కుదించడం జరిగింది.

సామర్థ్యాలు :

9, 10 తరగతులలో కింద విధంగా సామర్థ్యాలున్నాయి :

- i) **అవగాహన ప్రతిస్పందన :** ఇందులో విని, అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని ప్రతిస్పందించడం సామర్థ్యాలు మిళితమై ఉంటాయి.
 - ii) **వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :** ఇందులో పదజాలం, వ్యాకరణాంశాలు సామర్థ్యాలు మిళితమై ఉంటాయి.
 - iii) **భాషాంశాలు :** ఇందులో పదజాలం, వ్యాకరణాంశాలు సామర్థ్యాలు మిళితమై ఉంటాయి.
- ఏ) **పరస్పర ప్రతి చర్యలకు కేంద్రంగా ఉండడం :** పాఠ్యపుస్తకంలోని అర్థసంగ్రహణం, వినడం-మాట్లాడడం, స్వీయరచన, ప్రాజెక్ట్ పనులు పరస్పర ప్రతిచర్యలకు కేంద్రంగా ఉన్నాయి.

ఉదా : అర్థసంగ్రహణంలో తన మిత్రులతోను, ఉపాధ్యాయునితోను చర్చిస్తారు. వినడం-మాట్లాడడంలో మిత్రులతో జట్లుగా చర్చించే అవకాశం ఉంది. స్వీయరచనలో కూడా జట్లుగా ఏర్పడి సమాధానాలను కూర్చుల్ని ఉంటుంది. ప్రాజెక్ట్ పనులలో కొన్ని సామూహిక కృత్యాలుగా ఉన్నాయి.

బ) తోటివారి ద్వారా, అదనపు సామాగ్రిద్వారా, సమాజసభ్యుల ద్వారా నేర్చుకోవడానికి వీలుండుట : తోటి విద్యార్థులతో చర్చించిగాని, పాఠ్యపుస్తకేతర సామగ్రిని సంపాదించటం ద్వారాగాని, సమాజంలో ప్రముఖులను కలవడం ద్వారాగాని, వివిధ సంస్థలతో సంపర్కం ఏర్పరుచుకొనిగాని విద్యార్థులు అదనపు జ్ఞానం పొందే అవకాశం ఉంటుంది. అందుకు అనుగుణమైన అభ్యాసాలున్నాయి. ప్రధానంగా ప్రాజెక్టు పనులు ఇందుకు ఉద్దేశించినవి.

ఉదా : మీ ప్రాంతంలో బడికి పోకుండా ఉండే పిల్లల్ని కలువండి. వారెందుకు బడికి రావడంలేదో, బడి గురించి, చదువు గురించి వారేమనుకుంటున్నారో రాయండి.

బ) ఉన్నతవైఖరులు, మానవత్వపు విలువలు - సంబంధాలు పెంపొందించడానికి ఉద్దేశించినవిగా ఉండడం : పిల్లల్లో ఉన్నత వైఖరులు, మానవత్వపు విలువలు, మానవ సంబంధాలు పెంపొందించడానికి పాఠాల్లో, ప్రశంస పేరుతో అభ్యాసాలున్నాయి. పాఠ్యాంశాల ఎంపిక కూడా ఈ ఇతివృత్తాల నేపథ్యంలోనే జరిగింది. ఇందుకనుగుణంగా ప్రముఖ కవులు, రచయితలు రచించిన సాహిత్యం నుండి పాఠ్యాంశాలను ఎంపిక చేశారు. పాఠాల్లోని విషయాన్ని కూడా పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసేలా, సమకాలీన అంశాలకు అన్వయించేలా పొందుపర్చారు.

పాఠకులకు ఉదా : పల్లెటూరి పిల్లగాడా! - 6వ తరగతి; నాయనమ్మ - 7వ తరగతి; మాట్లాడేనాగలి - 8వ తరగతి; తీయని పలకరింపు - 9వ తరగతి, నగరగీతం - 10వ తరగతి.

అభ్యాసాలకు ఉదా : వృద్ధులకు సేవ చేయవలసిన అవసరాన్ని వివరిస్తూ మిత్రునికి లేఖ రాయండి. (నాయనమ్మ - 7వ తరగతి).

ఓ) సోపానక్రమంలో బోధించడానికి వీలుగా పాఠాల అమరిక ఉండడం : బోధన అనేది ప్రణాళిక బద్ధంగా జరగాలి. పిల్లల్ని పారంపర్య మానసికంగా సిద్ధం చేయాలి. ఇతివృత్తం, సందేశంపట్ల ఆలోచనలు రేకెత్తించాలి. స్వయం అభ్యసనానికి కృత్యాలు ఉండాలి. లక్ష్యసాధనకు అనుగుణంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ జరగాలి. ఇందుకనుగుణంగా పాఠంలోని విషయాన్ని ఒక క్రమంలో పొందుపర్చారు. ఇందుకోసం ఉన్నతీకరణతో మొదలుకొని శ్రవణ, భాషణ, పఠన లేఖనం సామర్థ్యాలు, సృజనాత్మకత మొదలగునవి పెంపొందింపజేయడానికి వరుసక్రమంలో పాఠాలలోని విషయాన్ని కూర్చారు. ఒక పాఠం బోధించడం అంటే అందులోని విషయాన్ని చెప్పి వదిలేయడంగాక 'ఉన్నతీకరణ' నుండి 'నేనివిచేయగలనా?' వరకు చెప్పడం - చేయించడం జరగాలి. అందుకనుగుణంగా పాఠాన్ని అమర్చడం జరిగింది. అదెలా ఉందో చూడండి.

1. ఉన్నతీకరణ - ఆలోచించండి - చెప్పండి (శ్రవణం, భాషణం సామర్థ్యాలు)
ఉద్దేశం - నేపథ్యం
2. అర్థసంగ్రహణ - విద్యార్థులకు సూచనలు (పఠన కృత్యాలు); ప్రవేశిక (విద్యార్థుల్లో ఊహాశక్తిని పెంపొందించడానికి)
3. విషయావగాహన-చర్చ - పాఠ్యాంశవిషయం (శ్రవణం, భాషణం, పఠనం, లేఖనం, పదజాలం)

4. పిల్లల అవగాహన-పరిశీలన - ఇవిచేయండి (అన్ని సామర్థ్యాలు)
5. మూల్యాంకనం - నేనివిచేయగలనా? (స్వీయమూల్యాంకనం)

బి) బహుముఖ విశ్లేషణ, విమర్శన సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించేలా ఉండడం : విద్యార్థులు ఒక విషయం గూర్చి, సమస్యగూర్చి అనేక కోణాల్లో ఆలోచించడం, వాటిని విశ్లేషణ చేయడం లేదా విమర్శన చేయడం లేదా సమీక్ష చేయడం లాంటి సామర్థ్యాలు పెంపొందించడానికి అనువుగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

ఉదా : నేడు నగర జీవనం ఎందుకు సంక్లిష్టంగా మారిందో విశ్లేషించండి. (నగరగీతం - 10వ తరగతి)

అం) సమకాలీన సామాజిక అంశాలపట్ల ఆసక్తి కలిగించడం : పిల్లలు వారి సమాజాన్ని, పరిసరాలను, పరిశీలిస్తూంటారు. ఆ పరిశీలనలతో వారి జ్ఞానాన్ని పెంచుకుంటూంటారు. అలా పెంచుకోవడంలో పాఠ్యపుస్తకం కూడా ప్రముఖ పాత్ర పోషించే విధంగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాలున్నాయి. వారికి సమకాలీన సామాజిక అంశాలపట్ల ఆసక్తిని రేకెత్తించే రకంగా ఉన్నాయి.

ఉదా : చెఱువు - 6వ తరగతి; వలసకూలీ - 9వ తరగతి; చిన్నప్పడే - 8వ తరగతి

క) పాఠ్యపుస్తకం గురించి అవగాహన పెంపొందించడం

- ◆ పాఠ్యపుస్తకం తాత్వికతను ప్రతిబింబించేలా “ముందుమాట” ఉంది.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాన్ని వినియోగించే విధానాన్ని తెలియజేసేలా “ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు” ఉన్నాయి.
- ◆ పిల్లలు పాఠ్యపుస్తక ఉపయోగం గూర్చి తెలుసుకోవడానికి “విద్యార్థులకు సూచనలు” ఉన్నాయి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు ఏయే ప్రమాణాలను సాధించాలో తెలుసుకోవడానికి “ఈ పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా విద్యార్థులు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు” అనే శీర్షిక కింద సామర్థ్యాల జాబితా ఇవ్వడం జరిగింది. అందుకనుగుణంగా సామర్థ్యాల వారీగా పాఠాల్లో అభ్యాసాలు “ఇవిచేయండి” శీర్షిక కింద ఇవ్వడం జరిగింది.
- ◆ 6, 7 తరగతులకు పదాలు అర్థాలు, విశేషాంశాలు. 8, 9, 10 తరగతులకు “పద విజ్ఞానం” శీర్షిక పాఠ్యపుస్తకం చివర ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది నిఘంటువు చూసే అలవాటు పెంపొందటానికి స్వయం అధ్యయనానికి అలవాటుపడేలా చేస్తుంది.

ఖ) పాఠాలు - ఇతివృత్తాలు - ప్రక్రియలు - కృత్యాలు :

ఆయా పాఠ్యాంశాలను కింది ఇతివృత్తాల ఆధారంగా ఎంపిక చేశారు.

- ◆ భాషాభిమానం, ప్రకృతివర్ణన, నైతిక విలువలు సామాజిక స్పృహ, సామాజిక విలువలు, నైతిక విలువలు, మానవతా విలువలు, వ్యక్తిత్వవికాసం, జంతుప్రేమ, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, కుటుంబ విలువలు, జాతీయసమైక్యత, కళలు - దర్శనీయ స్థలాలు, కృతజ్ఞత, ప్రకృతి పరిశీలన, గ్రామీణ జీవనం, పర్యావరణం, సాహిత్యాభిరుచి, వర్ణన మొదలగునవి.

గ) పాఠాలు వివిధ ప్రక్రియలు - అంటే వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఎంపికచేయబడ్డాయి : పాట, కథ, కథానిక, గేయం, కవిత, సంభాషణ, ఆత్మకథ, అనువాదకథ, వ్యాసం, అభినందనవ్యాసం, స్వగతం, జానపదకథ, పుస్తకసమీక్ష, బుర్రకథ, రేడియో ప్రసంగం, లేఖ, పద్యం, ద్విపద, శతకం, ఇతిహాసం, గజల్, రుబాయి, ప్రబంధం, కథాకావ్యం

యాత్రారచన, ఇంటర్వ్యూ సంపాదకీయ వ్యాసం మొదలగునవి. వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన మాండలికాల్లో కూడా పాఠాలు ఉన్నాయి.

ఘ) వివిధ కృత్యాలు :

విద్యార్థులచే సామర్థ్యాల సాధన చేయించడానికి వివిధ రకాల కృత్యాలు ఉన్నాయి.

1. వ్యక్తిగత కృత్యం, 2. జట్టు కృత్యం, 3. పూర్తి తరగతి కృత్యం.

పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా ఆలోచించడానికి, ప్రతిస్పందించడానికి వ్యక్తిగతకృత్యాలు, జట్టులో పనిచేయడానికి జట్టుకృత్యాలు (సృజనాత్మకత, ప్రాజెక్టుపనులు), పూర్తి తరగతి కృత్యాలు అంటే చర్చించడానికి, అభిప్రాయాలు చెప్పడానికి (వినడం, మాట్లాడడం) కూడా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

ఇప్పటివరకు చెప్పుకొన్న అంశాలన్నీ అవగాహన చేసుకున్నట్లైతే పాఠ్యపుస్తకాల తాత్త్వికత అర్థమైనట్లే. ఈ తాత్త్వికతనే మనకు విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దడంలో ఉపయోగపడుతుంది అనే విషయాన్ని గుర్తుంచుకొని మనం ముందుకెళ్ళాలి.

స్ఫూర్తిదాతలు :

తమ విశిష్ట, విలక్షణ, జీవన విధానం ద్వారా జాతికి ఒజ్జవంతులైన వారందరో ఉన్నారు. త్రికరణ శుద్ధితో సాగిన వారి జీవితం భవిష్యత్తరాలకు ఆదర్శం. వారి మాటలు, చేతలు ప్రేరణనిస్తాయి. మన జీవన విధానాన్ని సంస్కరిస్తాయి. అటువంటి మహా మనీషుల గురించి తెలుసుకొని, స్ఫూర్తి పొందితే, ఉత్తమ వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం, తద్వారా ఉత్తమ సమాజనిర్మాణం సాధ్యమవుతుంది. ఈ దృష్టితోనే కొందరు మహానుభావులను, వాచకంలోను ప్రధానంగా ఉపవాచకాలలో పరిచయం చేయడం జరిగింది.

కుల, మత, ప్రాంతాలకతీతంగా త్యాగ, ధైర్య, సాహసాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వీరిని ఎంపిక చేయడం జరిగింది. ఇందులో చారిత్రక వ్యక్తులు, సామాజికోద్యమ నిర్మాతలు, భక్తులు, కవులు, కళాకారులున్నారు. 'రుద్రమదేవి, సోమనాధ్రి, రాణిశంకరమ్మ, కొమురంభీం, జయశంకర్, షోయబుల్లాఖాన్, ఆరుట్లకమలాదేవి, సురవరం ప్రతాపరెడ్డి, కాళోజీ, పి.వి.నరసింహారావు, బూర్గుల రామకృష్ణారావు, దాశరథిరంగాచార్య, రామదాసు, చిందుఎల్లమ్మ వంటి పాఠాలు సరికొత్త స్ఫూర్తినందించడానికి సంసిద్ధంగా ఉన్నాయి.

పదో తరగతికి "రామాయణం" ఉపవాచకాన్ని ఎంపిక చేయడం జరిగింది.

జీవితంలో ఉత్తమ ధర్మాలను ఆచరిస్తే మనిషి మనీషిగా ఎలా ఎదగాలో ఆలోచింపచేయడానికి, సమున్నత సమాజాన్ని నిర్మించడమే లక్ష్యంగా ముందు తరాలవారికి స్ఫూర్తికోసం పదో తరగతికి రామాయణాన్ని ఉపవాచకంగా ఎంపికచేయడం జరిగింది.

చదువండి - తెలుసుకోండి :

పాఠ్యాంశాల చివర, అక్కడక్కడా వివిధ అంశాలకు, వ్యక్తులకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని సంక్షిప్తంగా 'చదువండి-తెలుసుకోండి' శీర్షికన ఇవ్వడం జరిగింది. మహామంత్రి మాదన్న, గాంధీమహాత్ముడు, డా॥ బి.ఆర్.అంబేద్కర్, రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్, కెప్టెన్ విజయరఘునందన్ రావు, టి.ఎన్.సదాలక్ష్మి, బి.ఎన్.శాస్త్రి, మలాలా, ఉప్పుల మల్సూర్ వంటి మహామహుల జీవన సరళిని, తద్వారా అందుకోవలసిన సందేశాన్ని ఇది తెలుపుతుంది. శ్లోకాలు, బమ్మెరపోతన పద్యాలు, చమత్కార పద్యాలు, పొడుపు పద్యాలు, సామెతలు, జాతీయాలు భాషా, సాహిత్యంపట్ల అభిరుచిని కలిగిస్తాయి.

‘స్నేహసంపద’ వ్యక్తిత్వ నిర్మాణానికి దోహదపడుతుంది. ‘మాట్లాడటమూ ఒక కళ’ మాట తీరును వివరిస్తుంది, సవరిస్తుంది.. జానపదకళారూపం ‘ఒగ్గకథ’ వైశిష్ట్యాన్ని తెలుసుకుంటాం.

మీకు తెలుసా :

కొన్ని పాఠ్యాంశాల చివరన ‘మీకు తెలుసా’ శీర్షిక కింద కొంత సంక్షిప్త సమాచారాన్ని ఇవ్వడం జరిగింది. మల్లినాథసూరి, మదర్ థెరిసా, దాశరథి, గోర్కా, చెకోవ్, చార్లెస్ డికెన్స్ ల గురించి సంక్షిప్తంగా తెలుపడం జరిగింది. కుంటుంబం కుటుంబమే (పెండ్యాలవారు) సమాజసేవకు అంకితమైన అరుదైన సమాచారాన్ని, 1969 ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉద్యమం, తెలంగాణ సాయుధపోరాటం, నియాన్ దీపాలు, పాలమూరులేబర్, మన్నెంకొండ దేవుడిని గురించి ఇవ్వడం జరిగింది. బొగ్గుగనుల్లో పనిచేసే సిబ్బంది చేసే పనుల వివరాలను జిబ్రాల్టర్ రేవు, బే ఆఫ్ బిస్కె, స్టెర్లింగ్ సౌండ్, పాస్ పోర్టు గ్రేట్ బ్రిటన్ గురించి సంక్షిప్త పరిచయం చేయడం జరిగింది. ఇవన్నీ విద్యార్థుల జ్ఞానపరిధిని పెంచుతాయి.

‘చదువండి - తెలుసుకోండి’, ‘మీకు తెలుసా’ శీర్షికలో ఇచ్చిన విషయాలను అదనపు కాలాంశాలలోనో, విద్యార్థుల తీరిక సమయంలోనో చదివేటట్లు ప్రోత్సహించాలి. ఆయా విషయాలను మరింతగా తెలుసుకునేటట్లు ప్రేరేపించాలి.

పాఠాల సంఖ్య - పనిభారం :

6 నుండి 10 తరగతుల్లో గత పాఠ్యపుస్తకాల్లో 14 పాఠాలు ఉంటే ఈసారి అవి ఆయా తరగతుల్లో 12 పాఠాలకు కుదించబడ్డాయి. పాఠ్యాంశాలు, వాటి నిడివి, పద్యాలసంఖ్యను కూడా పై విషయాన్ని దృష్టియందుంచుకొనే కూర్పుడం జరిగింది. బోధనాభ్యసనలో విద్యార్థులతోపాటు ఉపాధ్యాయులకు కూడా పనిభారం విషయంలో తగినంత వెసులుబాటు కల్పించి, సామర్థ్యాల సాధనపై దృష్టిపెట్టేలా చేయడం ఈ పాఠ్యపుస్తకాల మరో ప్రత్యేకత.

అభ్యాసాలు : సామర్థ్యాల సాధనకుగాను పాఠ్యాంశాల వెనుక ‘ఇవి చేయండి’ పేరుతో చేర్చబడిన ప్రశ్నాంశాలు కూడా గతపుస్తకాల్లోకంటే తగ్గిన విషయాన్ని గ్రహించాలి.

వినడం - మాట్లాడడం సామర్థ్యానికి చెందిన ప్రశ్నలు రెండు లేదా మూడు నుండి ఒక ప్రశ్నకు తగ్గిపోయింది. అట్లే చదవడం-అవగాహన సామర్థ్యం క్రింద ఇవ్వబడిన ‘పాఠ్యాంశం ఆధారంగా ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి’ పేరుతో ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలు కూడా ప్రస్తుత పుస్తకాల్లో చేర్చబడలేదు. దీనివల్ల గైక్కు, స్టడీమెటీరియళ్ళు, క్వశ్చిన్ బ్యాంకులు మొదలగు వాటిని పూర్తిగా దూరంగా ఉంచి బట్టి విధానాన్ని సమూలంగా పెకిలించివేయడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది.

ఇదిగాక స్వీయరచన సామర్థ్యంలో వ్యాసరూప ప్రశ్నల్ని కూడా ఒక్కో ప్రశ్నకు కుదించడం జరిగింది. సృజనాత్మకతకు చెందిన ప్రశ్న కూడా ఒకటే చేయాల్సి ఉంటుంది. ఇక వ్యాకరణ విషయాల్లోకి వచ్చినా గతంలో చేర్చబడిన చాలా రకాల సంధుల పరిచయం చేయడమే ప్రధానం అని భావించక దాదాపు ఆయా పాఠ్యాలకనుగుణమైన సంధులను మాత్రమే ఇచ్చి ఈ స్థాయిలో అవసరం లేదని భావించిన పలు సంధులను తొలగించడం జరిగింది.

ఈ లెక్కన నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు పనిభారం తగ్గించి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్ని మరింత సావకాశంగా అర్థవంతంగా కొనసాగించేలా రూపొందించడం జరిగింది.

ముగింపు :

ఆర్.టి.ఇ.-2009, రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక-2011 ప్రకారం నూతన భాషావాచకాలు రూపొందించారు. ప్రధానంగా ఇవి ఆలోచింపచేయడం, వ్యక్తీకరించడం, సృజనాత్మకత, విలువలు, వైఖరులు పెంపొందింపచేయడానికి ఉద్దేశించినవి. విమర్శనాత్మక, హేతుబద్ధమైన చింతనతో విచక్షణా జ్ఞానంతో వ్యవహరించేలా చేయడానికి ఈ పాఠ్యపుస్తకాలు దోహదపడతాయి. ఇందుకనుగుణంగా ఇతివృత్తాలు, పాఠ్యాంశాల ఎంపిక, అభ్యాసాలకూర్పు ఉన్నాయి. వీటిని ప్రణాళికాబద్ధమైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను అనుసరించి ఫలితాలు సాధించాలి.

Chapter-II

భాషాభ్యసనం - వ్యాహాలు

భాషా జ్ఞానసంపద వివిధ ప్రక్రియా రూపాలలో ఉంటుంది. పిల్లలు భాషను నేర్చే క్రమంలో వివిధ స్థాయిల్లో జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. సహజంగా, సందర్భోచితంగా, అర్థవంతమైన అభ్యసన సన్నివేశాల్లో పిల్లలు పాల్గొనడం ద్వారా జీవజాలం, వస్తుజాలంతో పరస్పర ప్రతిచర్యలు జరపడం ద్వారా మాటల అవసరం ఉంటుంది. ఈ మాటలే పదాలు, పదబంధాలు, అర్థాలు, వాక్యాలు, ప్రక్రియలు, రూపాలలో సృష్టించగలగడమే భాష. దాన్నే జ్ఞాన నిర్మాణం అంటున్నాం. సాధారణంగా వివిధ రూపాలలో అంటే కథ, నాటిక, పద్యం, చర్చించడం, వ్యాఖ్యానం, వర్ణన, విమర్శ, ఏకపాత్రాభినయం, ఇలా అనేక రూపాల్లో భాషా జ్ఞానం వ్యక్తమవుతుంది. ఈ నేపథ్యంలో పిల్లలందరూ జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవడానికి వీలుగా ఇప్పుడు అనుసరిస్తున్న పాఠ్యపథకాలను, బోధనా వ్యూహాలను ఆధునీకరించుట అవసరమా? అన్న అంశాన్ని ఆలోచించాలి. జ్ఞాన నిర్మాణం జరగాలంటే బోధన వ్యూహాలలో మార్పు అవసరం.

భాషాజ్ఞానాన్ని వివిధ ప్రక్రియా రూపాలలో అందిస్తున్నప్పుడు తగిన బోధనా వ్యూహాలను ఎంపికచేసుకొని అమలు చేసినప్పుడే అవి ఆశించిన ఫలితాలను అందిస్తాయి. భాషాబోధనలో ప్రమాణాల సాధన దిశగా నిర్వహించదగిన కొన్ని బోధన వ్యూహాలను చూసేముందు భాషాస్వభావం. పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారో తెలుసుకుందాం.

భాష - స్వభావం - పిల్లలు నేర్చుకునే విధానం :

భాషకు నిర్వచనాలు అనేకం. 'భాషింపబడేది భాష', 'వ్యక్తాయాం వాచి' అంటే వ్యక్తీకరణకు ఉపయోగపడేది భాష. 'భాష' అనే ధాతువు వ్యక్తీకరించే విషయాలను గురించి చెబుతుంది, అని అర్థం. పరస్పర భావ వినిమయం కోసం చేసే వ్యవహారమే భాష - ఇది ఇప్పటి వరకూ ఆమోదయోగ్యంగా ఉన్న నిర్వచనం. కానీ ప్రపంచవ్యాప్తంగా భాషపై జరుగుతున్న పరిశోధనల ఫలితాల ఆధారంగా కొత్తగా వస్తున్న దృక్పథాల నేపథ్యంలో ఈ నిర్వచనాలు సమగ్రమూ సంపూర్ణమూ కాదని గ్రహించాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

ఈనాడు భాషను కేవలం భావ వినిమయ సాధనంగా మాత్రమే చూడటం లేదు. అది ఆలోచనలకు సాధనం, వికాసానికి దోహదకారి, సృజనాత్మకతకు సహాయకారి, ఆలోచనలకు ప్రేరకం... ఇలా భాష పోషించే పాత్ర అనంతంగా ఉంటుంది.

ఆలోచనలకు, భాషకు విడదీయరాని సంబంధం ఉంది. భాష ముందా? ఆలోచన ముందా? అనే విషయంలో ఇప్పటికీ పరిశోధనలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. నిజానికి ఇది విత్తుముందా, చెట్టుముందా... వంటి ప్రశ్న. మన ఆలోచనా ప్రక్రియలకు భాష స్పష్టమైన రూపాన్ని ఇస్తుంది. 'వికాసానికి దోహదకారి' అన్నప్పుడు కూడా ఆ భావనలో అనేక అంశాలు ఇమిడి ఉన్నాయి. ఆలోచన - భాష విడదీయరానివి కాబట్టి సృజనాత్మక వ్యవహారం జరగడానికి భాష తప్పనిసరి. వ్యక్తిత్వవికాసంలోనూ భాష పాత్ర ముఖ్యమైనది.

భావ వినిమయానికి వాహిక భాష అనే నిర్వచనంలో 'వినిమయం' అంటే సంభాషణ జరపడం అనే పరిమితార్థంలోనే దాన్ని ఉపయోగిస్తున్నాం. కానీ వినిమయంలో సాధికారికంగా మాట్లాడడం, సందర్భోచితంగా మాట్లాడడం, ఆత్మవిశ్వాసంతో మాట్లాడడం, స్పష్టంగా మాట్లాడడం వంటి అనేక అంశాలు ఉన్నాయి. వీటన్నిటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని భాషా ప్రాధాన్యాన్ని గుర్తించాలి.

వాగ్రూపంలో ఉంటేనే భాష అనేది మరో అభిప్రాయం. ఇది భాషకున్న ఒక పార్శ్వం మాత్రమే! ఈ రోజుల్లో మూగ, చెవిటి వారి కోసం 'సంకేత భాషలు (సైన్ లాంగ్వేజెస్) అందుబాటులోకి వచ్చాయి. ఇవేవీ వాగ్రూపంలో ఉండవు. కానీ వాటిలో పదజాలం ఉంది, వాటికో వ్యాకరణం ఉంది. కాబట్టి వీటిని కూడా భాషలుగానే పరిగణించాల్సి ఉంటుంది.

స్వభావం :

ఒక నిర్వచనంలో బంధించడానికి తేలికగా లొంగని భాష స్వభావం ఏమిటి? అని ప్రశ్నించుకున్నప్పుడు దానిలో పలు అంతర్గత అంశాలు అనేకం కనిపిస్తుంటాయి. మారుతూ ఉండటం భాషకున్న ప్రధాన లక్షణం. అందుకే భాషను సాధారణంగా 'జీవనది'తో పోలుస్తుంటారు. ప్రవాహశీలత దీని స్వభావం. ఈ మార్పు వాగ్రూప, లిఖిత రూపాలు రెండింటిలోనూ జరుగుతుంది. కాకపోతే ఒక స్థిర రూపం పొందిన 'లిపి' మార్పునకు లోనుకావడానికి చాలా సమయం పడుతుంది. ఐతే వాగ్వివహారంలో మార్పులు లిపిలో కన్నా వేగంగా జరుగుతుంటాయి.

ఒక భాషా వ్యవహార మరో భాష నేర్చుకోవడం కష్టం అనీ భాషా కుటుంబాలు, తెగల మధ్య సామ్యాలు ఉండవనీ కొన్నాళ్ళు విశ్వసించాం. కానీ భాషలపై ఇటీవల జరిగిన పరిశోధనలు ఈ విశ్వాసాలు సడలిపోయేలా చేశాయి. ఉదాహరణకు వాక్య నిర్మాణం విషయంలో కర్త-కర్మ-క్రియ (S-O-V-సబ్జెక్ట్-ఆబ్జెక్ట్-వెర్బ్), కర్త-క్రియ-కర్మ (S-V-O-సబ్జెక్ట్-వెర్బ్-ఆబ్జెక్ట్) అనే రెండు నిర్మాణాలే ప్రపంచవ్యాప్తంగా భాషలలో ఉన్నాయని తేలింది. అలాగే హల్లు-అచ్చు (C-V కాన్సోనెంట్ - ఓవెల్) ఈ నిర్మాణ క్రమమే అన్ని భాషలలో ఉంది. చాలా భాషల పదాల్లో వరసగా మూడు హల్లులకు మించి రావని భాషాశాస్త్రజ్ఞులు గుర్తించారు. కొన్ని కొన్ని భాషలలో కొన్ని అపవాదాలు ఉండవచ్చు. భాషలమధ్య ఇలాంటి సామ్యాలు గమనించినప్పుడు బహుభాషలు నేర్చుకోవడం, బహుభాషా స్థితిని తరగతి గదుల్లో అంగీకరించడం కష్టమేమీ కాదని తెలుస్తుంది.

మా భాష గొప్పదంటే మా భాష గొప్పదని కొందరు వాదిస్తుంటారు. ప్రతి భాషకు దాని గొప్పదనం దానికి ఉండటం సహజం. అంతమాత్రాన పరాయి భాషలను కించపరచడం తగదు. పోలికలు పెట్టి తూలనాడటం, దూషించడం అసలే

పనికిరాదు. ప్రతి భాషానిర్మాణమూ సంక్లిష్టమైనదే అని గ్రహించాలి. శిశువు తన పరిసరాలలో ఏ భాషా వ్యవహారలుంటారో ఆ భాషే నేర్చుకుంటాడు. ఒకే ప్రాంతంలో రెండు భాషలు మాట్లాడే వారుంటే ఆ రెండు భాషలనూ శిశువు అలవోకగా నేర్చుకుంటాడు.

ఏ భాషలోనూ, ఆ భాషా పదాలు మాత్రమే ఉండవు. ఇచ్చి పుచ్చుకోవడం ప్రతి భాషకు ఉన్న సహజ లక్షణం. భాషలో 'అదాన-ప్రదానాలు' అంటే కొన్ని పదాలు స్వీకరించడం, కొన్ని పదాలు ఇవ్వడం అని అర్థం. తెలుగులో లెక్కలేనన్ని అన్యదేశ్య పదాల్ని మనం వాడుతున్నాం. తిక్కన కాలం నుండే మనకు రచనల్లో అన్యదేశ్య పదాలు కనిపిస్తున్నాయి. దీన్ని భాషకున్న సహజ స్వభావంగా గుర్తించాలి.

పిల్లలు నేర్చుకొనే విధానం :

ఇంత సంక్లిష్ట స్వభావాన్ని కలిగిన భాషను పిల్లలు అలవోకగా నాలుగేళ్ళు నిండేసరికి ఎలా నేర్చుకోగలుగుతున్నారు? (కొందరు మూడేళ్ళంటారు) అనేది అందరిలోనూ కుతూహలాన్ని రేకెత్తించే ప్రశ్న. బళ్ళో చేరకముందు ఏకబిగిన స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతూ ప్రశ్నల పరంపరతో రారెత్తించే పిల్లలు - బళ్ళో చేరగానే 'మౌనముద్ర'తో ఎందుకుంటారు - అనేది ఉపాధ్యాయుల్ని వేధించే ప్రశ్న. ఈ రెంటికీ సమాధానాలు వెతుకుదాం.

అనుకరణ ద్వారా శిశువులు భాషను నేర్చుకుంటారు - అనేది పాక్షిక సత్యం మాత్రమే. శిశువుల మెదళ్ళలో పుట్టుకతోనే ఒక 'భాషావ్యవస్థ' ఉంటుందనీ, స్థానిక పరిసరాల ప్రభావంతో ఆ భాషావ్యవస్థ సహకారంతో శిశువులు భాష నేర్చుకుంటారనీ పరిశోధనలు వెల్లడిస్తున్నాయి. ఈ విషయాన్ని ప్రతిపాదించింది నోమ్ చామ్సీ అనే భాషా శాస్త్రవేత్త. ప్రపంచంలోని ప్రతి శిశువుకు ఈ వ్యవస్థ ఉంటుంది కాబట్టి ఆయన దీనికి 'విశ్వవ్యాకరణం' (యూనివర్సల్ గ్రామర్) అని పేరు పెట్టాడం. దీన్నే సంగ్రహంగా యు.జి. అని పిలుస్తుంటారు.

పుట్టింది మొదలు పిల్లలు ఎన్నో పదాలు, శబ్దాలు, ధ్వనులు వింటుంటారు. తమలో పదిలపరుచుకుంటారు. దీన్నే ఇన్ ఫోట్ అంటారు. అర్థవంతమైన, భావస్ఫోరకమైన ఈ పదాలు, శబ్దాలు, ధ్వనులను మెల్లమెల్లగా వ్యక్తీకరించడం మొదలుపెడతారు. వాగిందియం - ముఖయంత్ర వ్యవస్థ-పటిష్టంగా, స్థిరమౌతున్న కొద్దీ వాక్కులో స్ఫుటత్వం, స్పష్టతలను గమనించవచ్చు. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పిల్లలు మొదట ప / బ / మ / త / స అనే ఉచ్చారణతో కూడిన పదాలు పలకడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు. ఆ తర్వాత రెండక్షరాల పదాలు పలుకుతారు. తర్వాత రెండేసి పదాలు, మూడేసి పదాలతో వాక్యాలు మాట్లాడడం మొదలుపెడతారు. రెండున్నర, మూడేళ్ళు వచ్చేసరికి పెద్దవారు నిర్మించగలిగే వాక్య నిర్మాణ క్రమం అంతా పిల్లలకు కరతలామలకం అవుతుంది. మూడేళ్ళ తర్వాత ప్రశ్నించడం? వాగ్విఖరిలో ఉండే అంతరార్థాలు, శ్లేషలు మొదలైనవన్నీ పట్టుకోగలుగుతారు.

పిల్లలు భాష నేర్చుకునే, నేర్చిన క్రమాన్ని గమనించిన ఉపాధ్యాయులు ముందుగా పిల్లలకు భాషా విషయక సత్తా ఉంది అని నమ్మాలి. పరిసరాల్లోని ఏ భాషనైనా పిల్లలు నేర్చుకోగలరు అని విశ్వసించాలి. ప్రస్తుతం పిల్లలు మౌనంగా ఉన్నా... వాని లోపల ఎంతో 'పదసంపద' ఉందనీ అవసరాన్ని, అవకాశాన్ని, సందర్భాన్ని బట్టి దాన్ని వాడు బయటపెడతాడని నమ్మాలి. ఫ్లాండర్స్ అభివ్యక్తి పరస్పరచర్య (ఫ్లాండర్స్ ఇంటరాక్షన్ అనాలిసిస్) ప్రకారం విద్యార్థులు తమ వాణ్ణిపుణ్యాన్ని అన్యథా వినియోగిస్తున్నారు తప్ప ఉపాధ్యాయుల ముందు, తరగతి గదిలో వినియోగించడం లేదు. ఈ పరిస్థితిని మార్చగలిగితే భాషా విషయకంగా విద్యార్థులు చేసే దోషాలను ఉపాధ్యాయులు సవరించడానికి, విద్యార్థుల్లో ఆత్మవిశ్వాసం మొదలైన గుణాలు పెంచడానికి అవకాశం లభిస్తుంది.

భాషా స్వభావం తెలుసుకున్న తర్వాత 'బోధనా లక్ష్యం' మారాలి. భాష అపరిమితత్వాన్ని గమనించిన ఉపాధ్యాయులు పలు సందర్భాలలో పిల్లలు భాషను ఎలా ఉపయోగిస్తున్నారో గమనించి వారి ఉపయోగ సామర్థ్యాలను అంచనా వేయాలి. ఆయా సందర్భాలలో పిల్లలు నిర్భయంగా భాషను ఉపయోగించడానికి తోడ్పడాలి.

ఈ సందర్భంగా ఉపాధ్యాయులు గమనించాల్సిన అంశం మరొకటి ఉంది. బళ్ళో చేరడానికి ముందు శిశువులు మాట్లాడడంలో చేసే తప్పుల్ని తల్లి, తండ్రి మిగతా ఎవరైనా పనిగట్టుకొని సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నం చేయరు. కాని వారి పాటికి వారు సరైన పదాల్ని ఉచ్చరిస్తూ, మాట్లాడుతూ ఉంటారు. వాటిని గమనించి శిశువులు తమ తప్పులు తామే దిద్దుకుంటారు. తరగతి గదిలో సరైన (ఉచ్చారణలో స్పష్టత ఉన్న) భాషను ఉపాధ్యాయులు ఉపయోగిస్తే భాషా వినియోగ సందర్భంలో పిల్లలు మరింత జాగ్రత్త పడతారు. పిల్లలు చేసే తప్పులను సరిదిద్దాలేతప్ప నిష్కర్షగా ఖండించకూడదు. పై జాగ్రత్తలు తీసుకోగలిగినప్పుడే భాషోపాధ్యాయులు తమ కర్తవ్యాన్ని సరిగా నిర్వహించగలుగుతారు.

పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారు? :

నేర్చుకునే సత్తా పిల్లలు జన్మతః కల్గి ఉంటారు. నేర్చుకునే విధానాన్ని మనం పరిశీలించిచూస్తే మనకు చాలా విషయాలు తెలుస్తాయి. పిల్లలు పరిసరాలను పరిశీలిస్తూ, పరిసరాలలో వివిధ కార్యకలాపాల్లో పాల్గొంటూ తమలో దాగి ఉన్న అంతర్గత శక్తుల్ని వినియోగించుకుంటూ అత్యంత సహజంగా నేర్చుకుంటూ ఉంటారు. ఒకవిధంగా చెప్పాలంటే పిల్లలు బడికి రాకముందే ఎంతో నేర్చుకుని ఉంటారు. ఈ వాస్తవాన్ని విద్యావేత్తలందరూ అంగీకరిస్తున్నారు. ఈ నేర్చుకునే క్రమంలో తప్పులు చేస్తుంటారు. తప్పుల్ని సరిదిద్దుకుంటారు. ఇదే నేర్చుకోవడంలో ఉన్న సహజత్వం. తప్పులు చేయకుండా ఎవ్వరూ పరిపూర్ణంగా ఏదీ నేర్చుకోలేరు. నడక నేర్చుకుంటున్న శిశువులను పరిశీలించండి. పడ్డా లేస్తూ, పడ్డప్పుడల్లా ఏడుస్తూ మళ్ళీ లేచి నడవడానికి ప్రయత్నిస్తూ (ఎన్నిమార్లైనా) ఉంటారు. ఆ బుడిబుడి నడకల్ని చూసి మురిసిపోతాం. మరి అయ్యో బిడ్డలకు అడుగులేయడమే రావడంలేదే అని దిగులు పడిపోయామనుకోండి ఏమవుతుంది? కోటి అనమంటే కోటి మన పిల్లలు. అంటే అప్పుడు మనమేం చేస్తాం? అదేమాట మళ్ళీ మళ్ళీ అన్పించి నవ్వుకొంటాం. ముద్దాడుతాం. 'ట' పలకడం రావడంలేదని చెప్పలు వాయింపామనుకోండి. ఏమవుతుంది?

ప్రతి తప్పుకూ దండిస్తూ, ప్రతిదాన్నీ తప్పుబడ్డా నడకనూ, మాటల్నీ మనం నేర్చి ఉంటే ఎప్పటికీ నడకరాదు. మాటలు రావు.

మరి తరగతి గదిలోనూ అంతే. తప్పు చేస్తున్నారంటే నేర్చుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని అర్థం. తప్పులు చేయడం నేర్చుకోవడంలో భాగం. ఇంట్లో ఒప్పుకున్న దీన్ని బడిలో ఉపాధ్యాయులం ఎందుకు అర్థం చేసుకోం? అంగీకరించం? ఇలా అంగీకరించనందువల్ల జరుగుతున్న నష్టం ఎంత? అడుగుడుగునా మనం పిల్లల్ని తప్పుబట్టడంవల్ల, కించబర్చడంవల్ల, చదువురాని, నేర్చుకోలేని మొద్దులుగా చిత్రీకరించడంవల్ల ఎందరు పిల్లలు బళ్ళకు దూరం అవుతున్నారు. బడివెలుపల ఊహించడానికైనా వీలులేని విషయాల్ని సైతం అలవోకగా, అమోఘంగా నేర్చుకుంటున్న పిల్లలు బడిలో అతిచిన్న అంశాల్ని సైతం నేర్చుకోలేకపోతున్నారంటే ఎందువల్ల? ఆలోచించండి.

స్వేచ్ఛాయుత అభ్యసనం పిల్లల్లో సహజంగానే నేర్వగలిగే శక్తుల్ని మేల్కొల్పుతుంది. వారు తమచుట్టూ ఉండే భౌతిక, సామాజిక వాతావరణానికి అనుగుణంగా, తమ నిర్దేశిత ప్రమాణానికి అనుగుణంగా తమ జ్ఞానాన్ని తామే నిర్మించుకునేలా, తమ సామర్థ్యాల్ని తామే పెంపొందించుకునేలా ఇది దోహదం చేస్తుంది. ఇలా జరగాలంటే ముందుగా తమంతట తామే

ప్రయత్నించడానికీ, ప్రత్యామ్నాయాలు వెతకడానికీ, తప్పులు దొర్లడానికీ, దొర్లిన తప్పుల్ని తమకు తామే సరిదిద్దుకోవడానికి పిల్లలకు తగినన్ని అవకాశాలు ఉండాలి.

తమను గుర్తించి తమకు విలువనిచ్చే వాతావరణంలో మాత్రమే పిల్లలు సమర్థంగా నేర్చుకోగలుగుతారు. ఈ వాతావరణాన్ని మన పాఠశాలల్లో కల్పించాలి. నేర్చుకోవడం ఒక సంతృప్తికర అనుభవంకాకుండా భయంతో, క్రమశిక్షణతో, ఒత్తిడితో కూడుకున్నది కావడం అభ్యసన మౌలిక ప్రయోజనానికే ప్రమాదకరం.

పిల్లల్లో నేర్చుకోవడం ఎలా సంభవిస్తుంది? :

నేర్చుకోవడం ఒక నిరంతర ప్రక్రియ. అనేక విషయాలను పిల్లలు అనేక సందర్భాలలో నేర్చుకుంటారు. తమకు ఆసక్తి కలిగిన విషయాలను తొందరగా నేర్చుకోవడం, ఆసక్తి లేని వాటిని నేర్చుకోవడంలో ఇబ్బందులు పడడం మనం చూస్తూ ఉంటాం. పిల్లలు బళ్ళోనేకాకుండా బడివెలుపల కూడా నేర్చుకుంటారు. వినడం, చూడడం, చేయడం, చేసి చూడడం, చర్చించడం, ఆటలాడడం వంటి పనుల ద్వారా తామంతట తాముగా నేర్చుకుంటున్నారు. స్థూలంగా పరిసరాలలోని వస్తువులు / సామాగ్రి, తోటివారు, పెద్దలతో పరస్పర ప్రతిచర్యలు జరపడం ద్వారా నేర్చుకుంటారు. ఇక పాఠశాల విషయానికి వస్తే కూడా ఇలాగే జరుగుతుంది. ఇక్కడ పెద్దల స్థానంలో ఉపాధ్యాయులుంటారు.

1. పిల్లలు సామగ్రితో ప్రతిస్పందించడం :

పరిసరాలలోని అనేక వస్తువులతో ప్రతి స్పందించడం ద్వారా ఎన్నో నూతన విషయాలను పిల్లలు గ్రహిస్తూ ఉంటారు. వీటిని చూడడం, తాకడం, పట్టుకోవడం, పరిశీలించడం, విప్పిచూడడం, ఆడుకోవడం వంటి సన్నివేశాలలో పాల్గొంటూ ఆయా సందర్భోచిత పదజాలాన్ని, లక్షణాలను, ధర్మాలును, వాటి వినియోగాన్ని పిల్లలు గ్రహిస్తుంటారు.

కాబట్టి ఉపాధ్యాయులు ప్రాథమికోన్నతస్థాయిలో వివిధ విషయాలలోని పాఠ్యాంశాలకు అనుగుణంగా సందర్భోచిత సన్నివేశాలలో సామగ్రిని పిల్లలు చూచి, వినియోగించు అవకాశాలు కల్పిస్తే ఆశించినరీతిలో పిల్లలు నేర్చుకుంటారు.

2. పిల్లలు - పిల్లలతో పరస్పర ప్రతిచర్యలు పొందడం :

చిన్న పిల్లలను, ఎవరితో గడపడానికి ఎక్కువగా ఇష్టపడ్డారని ప్రశ్నిస్తే తమతోటివారితోనని జవాబిస్తారని మనందరికీ తెలిసిన విషయమే. పిల్లలేకాదు మనం కూడా మన సమవయస్కులతో గడపడాన్ని కోరుకొంటాం. దీనికి కారణం ఒకేరీతిలో ఆలోచించడం కావచ్చు. ఒకరిమీద మరొకరికి ఉండే సన్నిహితత్వం, అవగాహన కావచ్చు. ఈ విధమైన సన్నిహితత్వం కలిసిపోవడం ద్వారా ఏర్పడుతుంది. ఆడుకోవడం, ఒక దగ్గర కూర్చోని ముచ్చటించుకోవడం, చర్చించుకోవడం, వాదులాడుకోవడం, కలిసి పనిచేయడం వంటి కార్యకలాపాల ద్వారా జరుగుతుంది. ఇలా ఈ కార్యకలాపాలకి చెందిన ప్రక్రియలను తోటివారి మధ్య జరిగే పరస్పర ప్రతిచర్యలుగా పిలుస్తుంటారు. వీటిలో బేషజాలకు, ఎక్కువ తక్కువలకు తావుండదు. ఒకరితో ఒకరు స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతారు. నిర్భయంగా ప్రశ్నిస్తారు. అనుభూతులను, అభిప్రాయాలను పరస్పరం పంచుకుంటారు. తమ ఆలోచనలకు ఒక సమిష్టి రూపాన్ని ఇస్తారు. ఎదురైన సమస్యలకు, సందేహాలకు సమిష్టిగా పరిష్కారాన్ని కనుగొంటారు. ఇలా జరిగే క్రమంలో ఎన్నో కొత్త విషయాలను అలవోకగా పిల్లలు నేర్చుకుంటుంటారు.

కాబట్టి ఉపాధ్యాయులుగా మనం ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో పిల్లలకు విరివిగా జట్టుపనులు కల్పించాలి. మొహమాటం, భయంలేకుండా తోటివారి మధ్య జరిగే పరస్పర ప్రతిచర్యలుగా పిలుస్తుంటాం. వీటిలో బేషజాలకు, ఎక్కువ తక్కువలకు

తావుండదు. ఒకరితో ఒకరు స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతారు. నిర్భయంగా ప్రశ్నిస్తారు. అనుభూతులను, అభిప్రాయాలను పరస్పరం పంచుకుంటారు. తమ ఆలోచనలకు ఒక సమిష్టి రూపాన్ని ఇస్తారు. ఎదురైన సమస్యలకు, సందేహాలకు సమిష్టిగా పరిష్కారాన్ని కనుగొంటారు. ఇలా జరిగే క్రమంలో ఎన్నో కొత్త విషయాలను అలవోకగా పిల్లలు నేర్చుకుంటుంటారు.

3. పిల్లలు - ఉపాధ్యాయుల పరస్పర ప్రతిచర్యలు :

పాఠశాలలో పిల్లలు తమతోటివారితోనే కాకుండా ఉపాధ్యాయులతో కూడా పరస్పర ప్రతిచర్యలు జరుపుతారు. ఇక్కడ ముఖ్యమైన విషయం ఏమంటే ఉపాధ్యాయులలో తమతో సన్నిహితంగా ఉండేవారితో తమంటే ప్రేమ, ఆప్యాయత, అభిమానం చూపించే వారితో మాత్రమే ప్రతిస్పందిస్తుంటారు. వారితో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడడం, వారు మాట్లాడగా వినడం, వారిని ప్రశ్నించడం, చర్చించడం వంటి సన్నివేశాలలో పాల్గొనడం ద్వారా అనేక అంశాలు గ్రహిస్తుంటారు. ఇవి ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగానూ సంభవిస్తుంటాయి.

పరస్పరాశ్రిత అభ్యసనం గురించి జాతీయ పాఠ్య ప్రణాళికా చట్రం - 2005 ఏం చెబుతుందో చూద్దాం!

ప్రతి చర్యల విలువ / పరస్పరాశ్రిత అభ్యసనం (Interactive Learning)

చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలలో, ప్రకృతిలో, వస్తువులలో, ప్రజలలో భాష ద్వారా, కార్యక్రమాల ద్వారా జరిపే ప్రతిచర్య ద్వారా అభ్యసనం సాగుతుంది. గతిశీలమైన భౌతిక చర్యలు, వస్తువుల్ని స్వంతంగా, సహచరులతో కలసిచెయ్యడం, సాధించడం, అభివ్యక్తికరణ, ప్రశ్నలు, వినడం, చర్చించడంలాంటి భాషా వినియోగం. ఇవన్నీ జ్ఞాన నిర్మాణంలో చాలాకీలకమైనవి. ఏ సందర్భంలో అభ్యసనం జరుగుతున్నదనే దానినిబట్టి జ్ఞాన ప్రాధాన్యత ఉంటుంది.

మన పాఠశాల అభ్యసనం ఎక్కువగా వ్యక్తి ప్రధానంగా ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయుడు జ్ఞాన ప్రసారకర్త. బోధనను పిల్లలు సమాచార ప్రసారంగా భావిస్తారు. ఇది పిల్లల అభ్యసన కోసం ఉపాధ్యాయుడు అనుభవాన్ని క్రోడీకరించడంగా ఉంటుంది. కానీ పిల్లలు ఉపాధ్యాయులతో, తోటివయస్కులతో, తమకంటే పెద్దలతో, పిన్నలతో, ప్రతిచర్యలు జరపడం ద్వారా ఎక్కువ అభ్యసనావకాశాల్ని పొందగలుగుతారు. ఇతరులతో కలసిమెలసి చర్చించుకొనే క్రమంలోనే నేర్చుకోవాల్సిన లక్ష్యం చేతికందుతుంది. ఇలాంటి అభ్యసనం ఫలవంతంగా జరగాలంటే మన బళ్ళలో వివిధ నేపథ్యాల పిల్లలుండడం అవసరం.

పూర్వప్రాథమిక దశలో ఇలాంటి సమిష్టి కృత్యాలు మనమెక్కువగా చేపడుతుంటాం. మాధ్యమిక ఉన్నత తరగతుల్లో కూడా ప్రాజెక్టుల్ని, ఇతర కార్యక్రమాల్ని ఇవ్వడం ద్వారా గ్రూపు కృత్యాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. ఇలాంటి కృత్యాల్ని అంచనా వేసి మూల్యాంకనం చెయ్యడానికి కొన్ని పద్ధతులున్నాయి.

ఒక్క చరిత్ర ఉపాధ్యాయుడేకాదు, ఉపాధ్యాయులందరూ తమ దగ్గర ఉన్న పిల్లలకు పురాతత్వ ప్రాధాన్యత గల నిర్మాణాల్ని గౌరవించడం, వాటి ప్రాధాన్యత అన్వేషించడం, అర్థం చేసుకోవడం నేర్పాలి. ఇటీవల కాలంలో ఒకటి, రెండు తరగతుల తరగతి గది వాతావరణాన్ని పిల్లలకనుగుణంగా మార్చేందుకు కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి.

వీటిని సమీక్షించి మరింత బలోపేతం చేయాలి. పెద్ద పిల్లలకు తమ అభ్యసన అనుభవాలకు, తగిన ప్రశ్నలివ్వాలి. వీటి ద్వారా వాళ్ళు భావనలను అర్థం చేసుకోగలుగుతారు. జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకొని సొంతం చేసుకోగలుగుతారు. ఇప్పుడిప్పుడే మన దృష్టిని వాస్తవ జ్ఞానం వైపు కొద్దికొద్దిగా మరల్చుతున్నాం. ఇది చాలదు. ఉపాధ్యాయుడి సంసిద్ధతతోపాటు, తరగతి గది పద్ధతుల్ని మార్చుకోవడం, పాఠ్యపుస్తకాల్లో మార్పులు, మూల్యాంకనంలో మార్పులు జరిగినప్పుడే పాఠ పద్ధతుల్ని మనం స్పష్టంగా మార్చుకోగలం. ఏ అంశానికి ఆ అంశం ముక్కలు ముక్కలుగా ఉండే పద్ధతి నుంచి, బయటపడడం ఒక లక్ష్యంగా ఎన్.పి.ఇ. -86 పేర్కొన్నది. ఈ లక్ష్యానికి అనుగుణంగా మనం ముందుకుపోవాలంటే మన ప్రణాళిక సరళతరం కావాలి. మన పాఠ్యపుస్తకాల్లో మార్పురావాలి. వాటిలోని విషయాలు మారాలి. ఇందుకోసం మన ఉపాధ్యాయుల ఆత్మస్థైర్యాన్ని, సామర్థ్యాలను పెంచాలి. పిల్లల అభ్యసనానికి తగినట్లుగా ఉపాధ్యాయులు తమ స్వంత ప్రణాళికలను రూపొందించుకోవాలి. బోధనా సంస్కరణలకు సంబంధించిన ప్రయత్నాలు ఇంకా కేంద్రీకృతంగానే ఉన్నాయి. క్లస్టర్లు, బ్లాక్ రిసోర్సు సెంటర్లను మరింత భాగస్వాముల్ని చేయడం ద్వారా సమర్థవంతమైన వికేంద్రీకరణ సాధ్యమౌతుంది. అప్పుడు స్థానికంగా రిసోర్సు పర్సన్లతోపాటు వనరులు, సామాగ్రి ఉపాధ్యాయులకు అందుబాటులోకి వస్తాయి.

పిల్లలు పరస్పరాశ్రితంగా మూడు విధానాల్లో నేర్చుకుంటారని తెలుసుకున్నాం. స్థూలంగా చెప్పాలంటే పిల్లలు స్థానిక పరిసరాలనుంచి, స్థానిక సమాజం నుంచి నేర్చుకోవడం మొదలుపెడతారు. జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. వారు తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలతో జరిపే ప్రతిచర్యవలననే వారి జ్ఞానం అర్థవంతమౌతుంది. అందువలన పిల్లలు నేర్చుకోవడంలో పరిసరాలకు ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంది. దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రాథమికోన్నతస్థాయిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించే సందర్భంలో పరిసరాలను విరివిగా ఉపయోగించుకోవాలి.

బోధన వ్యూహాలు

1) KWL వ్యూహం : (What I know? What I want to know? What I learnt?)

(నాకేం తెలుసు? నాకేం తెలియాలి? నేనేం తెలుసుకున్నాను?)

ఏదేని ఒక అంశం గురించి చర్చించే ముందు పిల్లల్ని ఆ అంశం గురించి వారికేం తెలుసో అడగాలి. ఇది మొదటి సోపానం తర్వాత ఆ అంశం గురించి వాళ్ళు ఏం తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారో చర్చించాలి. వాళ్ళ అభిప్రాయాలు వినాలి. ఇది రెండవ సోపానం. ఇలా చర్చించిన తర్వాత విషయావగాహన అయిన పిదప వాళ్ళకు ఏమి అర్థమైంది ఏమి నేర్చుకున్నారో అడగాలి. ఇది మూడవ సోపానం. ఈ వ్యూహంలో ఒక అంశాన్ని పిల్లలకు పరిచయం చేసేటప్పుడు వాళ్ళకు ఆ అంశంపట్ల ఉన్న పూర్వ జ్ఞానాన్ని, ఆసక్తిని, వారి అవగాహనను నేర్చుకుంటున్నామనే స్పృహతో తెలుసుకోవడం అనేది జరుగుతుంది. ఇందులో ముందుగా ఊహించడానికి, తాము ఊహించినదాన్ని వాస్తవాలతో పోల్చుకోవడానికి, ఆసక్తికరమైన అభ్యసనానికి అవకాశం ఉంటుంది.

2) భావనా చిత్రం (Mind / Concept Mapping) :

పిల్లలకు తమ పరిసరాలతో, ప్రతిచర్యలు జరపడం వల్ల ఎంతో అనుభవ జ్ఞానాన్ని పొందుతారు. ఎన్నో విషయాలపట్ల అవగాహనతో తమదైన శైలిలో స్పందిస్తుంటారు. మైండ్ మ్యాపింగ్ అనేది పిల్లల్ని ఒక అంశం పట్ల మేథోమధనం చేయించడం ముఖ్యంగా అంశానికి సంబంధించిన కీలక పదాలను నల్లబల్లపై రాసి ఆ పదాల భావనలను అందరితో చర్చించడం జరుగుతుంది. పిల్లల స్వేచ్ఛా అభిప్రాయాలకు ఇందులో స్థానం ఉంటుంది. ఒకే అంశం గురించి పిల్లలను వివిధ కోణాల్లో ఆలోచింపజేయడం, ఆలోచనల సారాన్ని క్రమానుగుణంగా రాయడం ద్వారా వారిలో స్వీయరచనను ప్రోత్సహించడానికి ఈ వ్యూహం ఉపకరిస్తుంది. కింది ఉదాహరణను గమనించండి.

3) నృత్యాభినయం (Choreography) :

విద్యార్థులు తాము విన్న, చదివిన, తెలుసుకున్న అంశాలను స్వయంగా అభినయంతో నృత్యరూపకంగా ప్రదర్శించడమే కొరియోగ్రఫీ. ఇందులో నృత్యరూపక పాఠ్యాంశాలను ప్రదర్శించడానికి అవకాశముంటుంది. ఇందుకు ముందుగా పాఠ్యాంశాన్ని చదివించి పాత్రలను నిర్ణయించాలి. ఆ పాత్రలు పోషించడానికి పిల్లల్ని ఎంపికచేయాలి. సన్నివేశ దృశ్యాలకు కూడా పిల్లల్ని ఎంపిక చేయాలి. అంటే వృక్షాలు, పౌదలు, కొండలు, నీటిమడుగులు వీటిని చూపడానికి కూడా పిల్లల్ని ఎంపికచేయాలి. ఇలా ఎంపికచేసిన పిదప జట్టులో సాధన చేయించాలి. ప్రదర్శించే సమయంలో ప్లేబ్యాక్ పాటను కూడా సాధన చేయించాలి. నృత్యరూపకాన్ని ప్రదర్శింపజేయాలి.

ఉదా : శివతాండవం (9వ తరగతి)

4) ఏకపాత్రాభినయం (Mono Action) :

ఏదైనా ఒక పాఠ్యాంశంగాని లేదా అందులోని ఒక పాత్ర మాట్లాడిన విషయాన్నిగాని తీసుకొని వ్యక్తిగతంగా, స్వగతంగా విద్యార్థిచేత పాత్రోచితంగా అభినయం చేయించడాన్నే ఏకపాత్రాభినయం అంటారు.

ఉదా : స్వభాష (9వ తరగతి) పాఠంలో జంఘాల శాస్త్రి పాత్ర.

5) మూకాభినయం (Mime) :

మౌనంగా అభినయిస్తూ భావ వ్యక్తీకరణ చేయడమే ముకాభినయం. ఒక సంఘటనగాని, సన్నివేశాన్నిగాని ప్రేక్షకులకు అర్థమయ్యే రీతిలో అభినయించి చూపడాన్ని ముకాభినయం అంటారు. ఇందులో డైలాగులు, బ్యాక్ గ్రౌండ్ లు ఉండవు. కేవలం మౌనంగా నటించడమే ఉంటుంది.

ఉదా : 7వ తరగతి 'బాల్యక్రీడలు' పాఠంలో కృష్ణుడు ఆడిన ఆటలను ముకాభినయం చేయవచ్చు.

6) జట్టుపనులు నిర్వహించడం (Group Works) :

పాఠాలకు సంబంధించిన కొన్ని అంశాలను జట్టులో నిర్వహించడం ద్వారా పిల్లలలో కలిసి పనిచేయడం, అభిప్రాయాలను పంచుకోవడం, జట్టులో ఒక నివేదిక రాయడమో, అర్థాలు గ్రహించడమో చేయడం. జట్టుపని అనంతరం జట్టుచేత ప్రదర్శింపజేయడం. వివిధ జట్లవారు రాసిన వాటిని ప్రదర్శించినప్పుడు చర్చించడం, వారి వారి జట్టు పనులను సరిచేసుకోవడం జరుగుతుంది. ఈ జట్టుపనుల కింద పాఠ్యపుస్తకంలోని పఠనకృత్యాలు, చదవడం, రాయడం, పదజాలం వంటి వాటిని స్వభావాన్నిబట్టి నిర్వహించాలి.

7) ప్రాజెక్టు పనులు (Project Works) :

ప్రాజెక్టు పనులు వివిధ కృత్యాల సమాహారం. ప్రాజెక్టు పనులను ఇంటిపనులుగా ఇవ్వాలి. ఇంటిపనిగా ఇచ్చేముందు ప్రాజెక్టు పనిలో పిల్లలు ఏంచేయాలో, ఎలా చేయాలో సూచనలు ఇచ్చి అర్థం చేయించాలి. ప్రాజెక్టు పని స్వభావాన్నిబట్టి వ్యక్తిగతంగా లేదా జట్టుపనిగా ఇవ్వాలి. జట్టుపనులుగా ఇచ్చేటప్పుడు ఆ ప్రాజెక్టు పనిలో జట్టులోని సభ్యులు ఎవరెవరు ఏమేం చేయాలో స్పష్టంగా బాధ్యతలను కేటాయించాలి. ప్రాజెక్టు పనిని పూర్తిచేసిన తరువాత పిల్లలతో ప్రదర్శించజేయాలి. పిల్లలు ప్రాజెక్టు పనులను ప్రదర్శించేటప్పుడు దోషాలుంటే సవరించాలి. అవసరమైన సలహాలు, సూచనలు అందించాలి. పిల్లలతో ప్రదర్శనాంతరం ప్రాజెక్టు పనిని ఎలా నిర్వహించారో ఒక నివేదిక రాయించాలి. ఈ నివేదికలో ఏ ప్రాజెక్టు, ఎవరెవరు సభ్యులు, ఎవరెవరు ఏ బాధ్యతలను స్వీకరించారు? ప్రాజెక్టు పనికి సంబంధించి వివరాలను ఎలా సేకరించారు? ఏ ఏ విషయాలు అందులో ఉన్నాయి? వంటి సమాచారాన్ని నివేదిక రూపంలో పిల్లలు రాయాలి.

8) చర్చలు (Discussions) :

ఒక అంశం గురించి ఎవరెవరు ఏమేమి అన్నారో ఎటువంటి అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరచారో సేకరించి నివేదికలు రాసి ప్రదర్శించడం.

ఉదా : భూదానోద్యమంలో పాదయాత్ర గురించి ఉంది. పాదయాత్రపై ఎవరి అభిప్రాయాలు ఏంటనేవి తెలుసుకోవడం దానిపై నివేదికలు రాయించడం.

9) స్వీయ అవగాహన - ప్రదర్శన (Self Understanding - Expression) :

ఏదేని అంశానికి సంబంధించిన విషయాన్ని పిల్లలే తమకు తాము చదివి అర్థం చేసుకొని దాన్ని ఏకపాత్రాభినయ రూపంలోనూ, నాటకీకరణ రూపంలోనూ, తోలుబొమ్మలాట రూపంలోనూ ఇలా ఏ రూపమనేది వాళ్ళే నిర్ణయించుకొని ప్రదర్శించాల్సి ఉంటుంది.

10) జిగ్ సా విధానం (Zigsaw Technique) :

ఈ విధానంలో ఒక అంశంకు సంబంధించిన విషయాన్ని భాగాలుగా / పేరాలుగా విభజించుకొని 4, 5గురికి ఒక్కోపేరా పంచాలి. ఎవరి భాగాన్ని వాళ్ళు చదువుకోవాలి. పూర్తి అవగాహన చేసుకోవాలి. తర్వాత అందరూ కలిసి వారు చదివిన భాగంపై అనుభవాలను పంచుకొని దానిపై సంపూర్ణ అవగాహనకు రావాలి.

11) క్లోజ్ టెస్ట్ విధానం (Cloze Test Technique) :

ఇది చదవడం - అర్థంచేసుకొనే సామర్థ్యాన్ని పెంచడానికి ఉపయోగపడే వ్యూహం. ఇందులో ఒక అంశంలో ప్రతి 5వ పదాన్ని తొలగించి ఇస్తారు. దాన్ని చదువుకొంటూ తొలగించిన స్థానంలోని పదాన్ని ఊహించాలి, నింపాలి.

12) సాహిత్య కార్యక్రమాలు (Literature activities) :

పిల్లలను నలుగురు చొప్పున నాలుగు జట్లను చేయాలి. ఒక్కో జట్టుకు భాషాపరమైన అభ్యాసాన్ని కేటాయించాలి. అంటే చదివిన అంశం గురించి ఒక జట్టుకు పదజాలం, సామెతలు వంటివి ఇంకోజట్టు చదివిన అంశంలోని భాష

గొప్పతనం గురించి, ఇంకో జట్టుకు చదివిన అంశంపై చిత్రాలు గీయమని, ఇంకోజట్టుకు చదివిన అంశంపై ప్రశ్నలు తయారుచేయమని లేదా వ్యాఖ్యానం రాయమని చెప్పవచ్చు. అంటే ఒకే అంశంపై అన్ని జట్లవాళ్ళు సాహిత్యపరంగా పనిచేస్తారు. భాషకు సంబంధించి ఉత్పత్తి రూపాలు చోటుచేసుకోవాలి.

13) పుస్తక సమీక్షలు నిర్వహించడం (Book Reviews) :

పిల్లల పఠనాభిలాషను పెంపొందించడానికి పాఠశాలలో గ్రంథాలయ పుస్తకాలను సరఫరాచేశారు. పిల్లల్ని వివిధ సాహిత్య రూపాలలో ఉన్న పుస్తకాలను చదవమనాలి. పిల్లలు చదివిన వాటిపై సమీక్షలు నిర్వహించాలి. సమీక్షలో

- వాళ్ళు చదివిన పుస్తకమేంటి?
- చదివిన అంశంపై అభిప్రాయం చెప్పడం.
- చదువుతున్నప్పుడు వాళ్ళ అనుభూతులను చెప్పించడం.
- చదివిన అంశంలోని పాత్రల గురించి, సంఘటనల గురించి మాట్లాడించడం.
- కవి ఏ ఉద్దేశంతో ఆ అంశాన్ని రాసారో చర్చించడం వంటివి జరగాలి.

సామర్థ్యాల వారీ వ్యూహాలు

పైన సూచించిన వివిధ సాధారణ వ్యూహాలతోపాటు నూతన పాఠ్యపుస్తకాలలో పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలపై అభ్యాసం కల్పించడానికి తరగతిగదిలో సామర్థ్య స్వభావాన్నిబట్టి వ్యూహాలను నిర్వహించాలి. వాటిని చూద్దాం.

I. వినడం - మాట్లాడడం :

విద్యార్థి తన ఇంటి వాతావరణం నుండే వినడం - మాట్లాడడం అలవాటు చేసుకొంటాడు. అయితే క్రమక్రమంగా ఈ వినడం - మాట్లాడడంలోని విభిన్నకోణాలను అర్థం చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది. వీటిని వినియోగించుకొనే సామర్థ్యాన్ని పొందాలి. పాఠ్యపుస్తకాలు ఇందుకు తోడ్పడాలి. బడికి రాకముందే మాట్లాడే పిల్లవాడు బడిలో చేరిన తరువాత స్వేచ్ఛగా మాట్లాడడం, ఆత్మవిశ్వాసంతో మాట్లాడడం, సూటిగా మాట్లాడడం, సందర్భోచితంగా మాట్లాడడం, సరైన పదజాలంలో అర్థవంతంగా వినసాంపుగా మాట్లాడడం గురించి అభ్యసిస్తాడు. అట్లాగే విన్నదాన్ని గురించి అర్థం చేసుకోవడంతోపాటు విశ్లేషించడం, అంతరార్థం గ్రహించడం, సందేశాన్ని పట్టుకోవడం వంటివి చేయగలగాలి.

ప్రాథమిక స్థాయిలో విద్యార్థి విని అర్థం చేసుకొని మాట్లాడే స్థాయికి చేరుకుంటే, మాధ్యమిక స్థాయిలో, విని అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం నేర్చుకుంటాడు. ఇక సెకండరీస్థాయి చేరుకొనేటప్పటికి వినడంలో మార్పు వస్తుంది. అర్థం చేసుకోవడం, ఆలోచించడం, విశ్లేషించుకోవడం, తన వాదనకు సరైన కారణాలను సమర్థంగా నిర్మించుకోవడం, బహుకోణాల్లో స్పందించడం తద్వారా మాట్లాడడం చేస్తాడు. అందుకే ప్రాథమిక స్థాయి నుండి సెకండరీ స్థాయి వరకుగల పాఠ్యపుస్తకాల్లో 'వినడం-మాట్లాడడం' అనే సామర్థ్యాన్ని అభ్యాసాల్లో చేర్చడం జరిగింది.

వ్యూహం : 'వినడం-మాట్లాడడం' అనే ఈ సామర్థ్యాన్ని పూర్తి తరగతి కృత్యంగా అంటే ప్రతి ప్రశ్నను తరగతిలోని పిల్లలందరినీ అడగాలి. ఒక్కొక్కరిచేత మాట్లాడించాలి.

అవసరమైన చోట్ల అనుబంధ ప్రశ్నలను అడగాలి విద్యార్థులు చెప్పే సమాధానాలను ఖండించే ప్రయత్నం చేయగూడదు. ఎందుకంటే విద్యార్థి తన వాతావరణంనుంచో, తన వ్యవహారిక భాషా స్థితులనుంచో, తన అనుభవాలనుంచో సమాధానాలు

చెప్పే ప్రయత్నం చేస్తాడు. అందువల్ల వాటిని ఖండించగూడదు. ఖండించడంవల్ల తాను మాట్లాడే స్థితిని కోల్పోయి భయంతో మౌనంగా ఉండే ప్రమాదం ఉంటుంది.

విద్యార్థులు చెప్పే సమాధానాలలో దొర్లే దోషాలను ఆప్యాయతతో సవరించాలి. విద్యార్థుల సహజమైన మాటలను ప్రోత్సహించాలి. వాళ్ళను అభినందించాలి.

II. చదవడం, అవగాహన చేసుకోవడం :

ప్రాథమిక స్థాయిలో ధారాళంగా చదవడం చేయగలిగిన పిల్లలు ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో చదివిన అంశాన్ని అవగాహన చేసుకోవడం, దాన్ని వివరించగలగడం, ప్రతిస్పందించగలగడంలో శిక్షణ పొందుతారు. సెకండరీ స్థాయిలో పిల్లలు చదివిన అంశం గురించి విమర్శనాత్మక దృష్టితో ఆలోచించగలగాలి. రచయిత / కవి అంతరాత్మను, ఉద్దేశాన్ని పట్టుకోగలగాలి. 'చదవడం' అనే సామర్థ్యం ద్వారా పిల్లల్లో పఠనాభిలాష పెరగడం, అర్థం చేసుకొని వ్యక్తీకరించగలగడం, తన జ్ఞానపరిధిని విస్తృతపరుచుకోవడం జరగాలి. ఇందుకోసం 8, 9 తరగతులలోని పాఠ్యపుస్తకాలలోని అభ్యాసాలను పరిశీలించండి.

వ్యాహం : చదవడం, అవగాహనచేసుకోవడం సామర్థ్యానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలను వ్యక్తిగత కృత్యంగానే నిర్వహించాలి. విద్యార్థులందరిచేత సాధన చేయించాలి. వారు చేసే దోషాలను వెనువెంటనే సవరించాలి. వారు చేసే ప్రయత్నాలను ప్రోత్సహించాలి. విద్యార్థి ఉచ్చారణకు అనుకూలమైన పదాలను రాయడం తప్పుగాదని గుర్తించాలి. ఉచ్చారణ సరిచేసి సరైన పదాలను రాసేలా ముందుకు నడిపించాలి. అభినందించాలి. పాఠం ఆధారంగా ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయడాన్ని ఇంటిపనిగా ఇవ్వవచ్చు. మిగతావాటిని తరగతి గదిలోనే వ్యక్తిగత కృత్యంగా నిర్వహించాలి. విద్యార్థుల సంఖ్యనుబట్టి సామర్థ్యసాధనకు అనుకూలమైన విధానాన్ని ఉపాధ్యాయుడు ఎన్నుకోవాలి.

III. స్వీయరచన :

స్వీయరచన అంటే విద్యార్థి తన సొంత ఆలోచనలతో తనదైన విధానంలో ప్రశ్నలకు జవాబులు రాసే విధానం లేదా తెలిసిన అంశాల గురించి రాయడం. ప్రాథమిక, మాధ్యమిక స్థాయి నుండి పిల్లలు సెకండరీ స్థాయికి చేరుకొనే క్రమంలో ఆలోచనాశక్తి కూడా పెరుగుతుంది. APSCF-2011 నిర్దేశించిన ప్రకారం అవగాహన చేసుకొని తన సొంతమాటల్లో రాయడం అనేది రావాలి. (ఇప్పటివరకు పాఠ్య పుస్తకంలోని పాఠాల్లో ఉన్న ప్రశ్నలను బట్టి ద్వారా సమాధానాలు రాసేవారు.) అంటే విశ్లేషణ, విమర్శనాత్మక, బహుకోణీయాలోచన, సమస్యపరిష్కార సాధన మొదలగు అనేక విషయాల్లో తాను స్వయంగా రాయాల్సి ఉంది. అభిప్రాయాలను లిఖిత రూపంలో వ్యక్తీకరించాల్సి ఉంటుంది. అందుకే సెకండరీ స్థాయిలో ఈ స్వీయరచనలో ఉన్న ప్రశ్నల స్థాయి పెరుగుతుంది. జవాబురాసే విధానంలో కూడా మార్పులుంటాయి. భాషా వినియోగంలో కూడా మార్పులుంటాయి.

వ్యాహం : ఈ స్వీయరచన అభ్యాసాన్ని వ్యక్తిగత కృత్యంగా నిర్వహించాలి. అవసరమైన సందర్భంలో పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి. ఆయా ప్రశ్నలను పిల్లలు పూర్తిగా అవగాహన చేసుకొనేలా ఉపాధ్యాయుడు చర్చ నిర్వహించాలి. కొన్ని సందర్భాలలో సూచనలు, సలహాలు కూడా ఇవ్వాలివస్తే అందించాలి. వాళ్ళడిగే సందేహాలను నివృత్తి చేయాలి.

ఇందులో కొన్ని ప్రశ్నలను ఇంటిపనిగా ఇచ్చే అవకాశం ఉన్నట్లైతే అది ఉపాధ్యాయుడు వినియోగించుకొనవచ్చు.

దోషసవరణ తరగతి గదిలో చేపట్టాలి. ఇది పూర్తి తరగతిలో చర్చ ద్వారా జరగాలి. విద్యార్థుల అభిప్రాయాలకు విలువనివ్వాలి. అభిప్రాయాల్లో ఉన్న తార్కికతను పిల్లలకు వివరించే ప్రయత్నం చేయాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

అభ్యాసాల్లోని ప్రశ్నలకు జవాబులు ప్రతి విద్యార్థినుండి భిన్నంగానే వస్తాయి. ఒకవేళ అలా కానట్లైతే సామర్థ్యసాధన జరగనట్లే భావించాల్సి ఉంటుంది. ప్రతి విద్యార్థి స్వీయరచన చేసేట్లు ప్రోత్సహించాలి. సామర్థ్యాన్ని సాధించేట్లు చూడాలి.

పిల్లలు రాసిన అంశాలను సవరించే విధానం

- ◆ పిల్లలు జట్లలో చర్చించి రాసిన / వ్యక్తిగతంగా రాసిన సమాధానాలను ఛార్టుపై రాయించాలి లేదా నల్లబల్లపై రాయించాలి.
- ◆ ఒక్కో జట్టువారిచే ప్రదర్శింపజేయాలి.
- ◆ పిల్లలు రాసిన అంశాన్ని తరగతిలో చర్చిస్తూ కింది విధంగా సరిచేయాలి.
 - భావం సరిగా ఉందా? వరుసక్రమంలో విషయాన్ని రాశారా?
 - వాక్యనిర్మాణం సరిగా ఉందా?
 - వాక్యాలు సంపూర్ణ వాక్యాలుగా దోషరహితంగా ఉన్నాయా?
 - వాక్యాలలో ఉపయోగించిన పదాలు సరిగా ఉన్నాయా? ఇంకే పదాలు ఉపయోగించవచ్చు?
 - అక్షర దోషాలు ఏవైనా ఉన్నాయా?

ఇలా ఒక్కో ప్రశ్న పిల్లలను అడుగుతూ పిల్లలరాసిన దాన్ని పిల్లలతో చర్చిస్తూ సరిచేయించాలి. కొంత అభ్యాసం జరిగిన తరువాత ఒక జట్టువారు రాసిన అంశాలు ఇంకొక జట్టువారికిచ్చి సరిచేయించవచ్చు.

- ◆ ఇలా సరిదిద్దిన తరువాత పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి.

IV. పదజాలం :

ఒకరి అభిప్రాయాలను మరొకరు తెలుసుకోవడానికి వాడే మాటల అర్థవంతమయిన కూర్పు ఉన్నది భాష. దీనిలో ముఖ్యమైన భాగం పదజాలం. విద్యార్థులు పదజాలాన్ని ఎంత ఎక్కువగా సంపాదిస్తే భాషమీద అంతపట్టు పెరుగుతుంది. సందర్భాన్నిబట్టి, సమయోచితంగా మాట్లాడాలంటే, రాయాలంటే పదజాల వినియోగాన్ని గురించి సరయిన అవగాహన ఉండాలి.

ఉన్నత స్థాయిలోని విద్యార్థులు జాతీయాలు, సామెతలు, నానార్థాలు, పర్యాయపదాలు, ప్రకృతి వికృతులు లాంటి వాటిని గురించి వివరంగా తెలుసుకోనే అవకాశం ఉంది. ప్రాచీన, ఆధునిక భాషా పాఠ్యాంశాల్లోని పద ప్రయోగాలను తెలుసుకోగలగాలి. ఆయా పదాల ప్రయోగాలను అవగాహన చేసుకొని తాను వినియోగించాలంటే “పదజాలం” అనే సామర్థ్యాన్ని సాధించాలి.

బోధనావ్యూహం : ‘పదజాలం’ అభ్యాసాలను వ్యక్తిగత కృత్యంగాను, పూర్తి తరగతి కృత్యంగాను నిర్వహించవచ్చు. ఏ సందర్భానికి ఏవి అవసరమో అది నిర్వహించాలి. విద్యార్థులను సమూహాలుగా చేసి, జట్టు కృత్యంగానూ నిర్వహించవచ్చు, ఈ పదజాల వినియోగానికి నిఘంటువును ఉపయోగించేలా చూడాలి. పర్యాయపదాలు. నానార్థాలను వాక్యాల్లో ప్రయోగించి అర్థం చేసుకునేలాచేయాలి. ప్రకృతి వికృతులు, వ్యతిరేకార్థకాలు, జాతీయాలు మొదలయినవన్నింటిని ప్రయోగ పద్ధతిలో చూపించి విద్యార్థుల వినియోగంలోకి తేవాలి. విద్యార్థి కల్పతరువు లాంటి పుస్తకాలను ఉపయోగించేలా నిర్వహించాలి.

దోషసవరణ వెంటవెంటనే చేయాలి. విద్యార్థుల భాషలోని మూసను ఖండించగూడదు. ప్రాంతీయ / మాండలిక పద్యాన్ని ఉపయోగాన్ని తప్పు అని అనగూడదు. వారి భాషను గౌరవించాలి. వారి స్థాయికి తగిన భాషారూపమేదో చెప్పాలి.

V. సృజనాత్మకత :

పిల్లలు పాఠంలోని ప్రశ్నలకు జవాబులను బట్టిపట్టి రాయడంవల్ల భాషలోని ఏ ప్రక్రియను తాము స్వయంగా సృజించలేకపోతున్నారు. ఈ లోటును పూడ్చాలని APSCF-2011 భావించింది. అందుకే విద్యార్థిలోని సృజనాత్మకతను వెలికితీయగలిగేలా అభ్యాసాల నిర్వహణ ఉండాలని నిర్దేశించింది. దానికనుగుణంగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాల్లో ఈ సామర్థ్యం పొందుపరచడమైంది.

సృజనాత్మకత అనేది ఊహ తెలిసిన పిల్లల దగ్గర నుండి మొదలుకొని పెద్దవారి వరకు ప్రతి వారిలో ఉంటుంది. దాన్ని వెలికితీసే ప్రయత్నం చేయకుంటే స్తబ్ధత నెలకొంటుంది. అలా కాకూడదనే, వివిధ స్థాయిలో సృజనాత్మకత కింద అభ్యాసాలు పొందుపరచడం జరిగింది. ఉన్నత స్థాయి పిల్లలు వ్యాఖ్యానం రాయగలగడం, కవిత, వ్యాసం, పీఠిక మొదలగునవి రాయగలగాలి.

వ్యాహం : ఈ సామర్థ్యాన్ని పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి. ఉపాధ్యాయుని ప్రోత్సాహం ఎక్కువగా ఉండాలి. చర్చ ద్వారా అవగాహన కల్పించాలి. విద్యార్థి తన భావాలను ప్రదర్శించడానికి అనుమతించాలి, అభినందించాలి. తోటి విద్యార్థులచే అభినందింపజేయాలి. 'స్వీయరచన' నిర్వహణలాగానే సృజనాత్మక కృత్యాలను కూడా నిర్వహించాలి. అంటే పూర్తితరగతిలో సూచనలు ఇవ్వడం, జట్లలో లేదా వ్యక్తిగతంగా చేయించడం / రాయించడం, వాటిని ప్రదర్శింపజేయడం, సరిదిద్దడం జరగాలి. తరవాత పిల్లలచేత వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి.

VI. ప్రశంస :

ఒక ప్రశంస చాలు, కోటి ఏనుగుల బలం లభించినట్లు చేయడానికి, అయితే ఈ ప్రశంస అనేది కుల, మత, వర్గ, లింగ, భాషాభేదాల చుట్టూ తిరగడంవల్ల దేశంలో నైతిక విలువలు తగ్గిపోయి ఈర్ష్య, అసూయా ద్వేషాలు పెచ్చుమీరుతున్నాయి. సంకుచిత ధోరణులు ప్రబలుతున్నాయి. మేధ అడుగంటి దుర్బుద్ధి రాజ్యం చేస్తున్నది. ప్రశంస అనేది ఒక వ్యక్తికి, ఒక వ్యవస్థకు, ఒక దేశానికి, ఒక గ్రామానికి, ఒక మేధకు లేదా మరోదానికి కావచ్చు. అది సార్వజనీనంగా, సార్వత్రికంగా ఉండాలి. పిల్లల్లో ఎదుటివారిలోని / వర్గంలోని గొప్పదనాన్ని గుర్తించి ప్రశంసించే వైఖరి పెంపొందించాలి. ఇది ఉత్తమ వ్యక్తిత్వానికి ప్రతీక.

వ్యాహం : విద్యార్థుల్లో ప్రశంసించే తత్వాన్ని, విధానాన్ని తెలియజేయాలి. దీన్ని మొదట పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి. సూచనలు ఇవ్వాలి. తరవాత వ్యక్తిగత కృత్యంగా వ్యక్తీకరించేట్లు చేయించాలి. ప్రశంసల్లోని మాధుర్యాను భూతిని వర్ణించి చెప్పాలి. ఇతరులు రాసిన విషయాన్ని పరిశీలించి అంగీకారయోగ్యంగాని, భావనలున్నట్లైతే చర్చ ద్వారా సరిదిద్దాలి.

VII. భాషాంశాలు :

భాషాంశాల్లో సంధులు, సమాసాలు, వాక్యభేదాలు, అలంకారాలు, ఛందస్సు మొదలయిన అంశాలన్నీ ఉంటాయి. ప్రాథమిక స్థాయిలో భాషాభాగాలతో మొదలైన భాషాంశాలు ఉన్నతస్థాయి వచ్చేసరికి వాక్యాలు నిర్మాణాల్లో ఉండే తేడాతోపాటు, భాషకు సంబంధించిన వివిధ నియమాలను విద్యార్థులు అవగతం చేసుకుంటారు.

వ్యాహం : ఈ సామర్థ్యాన్ని తరగతి కృత్యంగాను, వ్యక్తిగత కృత్యంగాను నిర్వహించాలి. ప్రతి విద్యార్థి సూత్ర నిర్మాణాన్ని సాధించగలగాలి. అందుకు ఉపాధ్యాయుడు విభిన్న ఉదాహరణలను ఉపయోగించుకోవాలి. నిత్య వ్యవహారంలోని

వాక్యాలను, పదాలను కూడా వాడి విద్యార్థులచేత సామర్థ్య, సాధన చేయవచ్చు. దీనికి కేటాయించిన పీరియడ్లలో ఈ అభ్యాసం జరగాలి. విద్యార్థులకు తగిన సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వాలి. విద్యార్థులతో ఉదాహరణలను చెప్పించి స్వయంగా అవగాహన చేసుకునేలా చూడాలి.

VIII. నేనివి చేయగలనా?

పాఠ్యపుస్తకాలు పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి తోడ్పడే సాధనం. తమ పిల్లలు ఏం నేర్చుకొంటున్నారు? ఎంత వరకు నేర్చుకొంటున్నారు? అని తల్లిదండ్రులు తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగపడే సాధనం కూడా! సాధారణంగా ఒక పాఠం పూర్తయిందా లేదా అనే విషయం తల్లిదండ్రులకు తెలుస్తుంది. పిల్లలైనా చెప్పగలుగతారు. అయితే ఇటు పిల్లలకు, అటు వారి తల్లిదండ్రులకు ఒక పాఠం పూర్తయిన పిదప ఏం నేర్చుకొన్నారు? అని తెలుసుకొనే అంశం గత వాచకాల్లో లేదు. ఎందుకు బోధిస్తున్నారో ఉపాధ్యాయులకు మాత్రం తెలిసి ఉంటుంది. తాము అనుకున్న ఈ లక్ష్యాలు తరగతిగదిలో ఎంతశాతం మంది చేయగలరు? అనే అంశంపై సాధారణంగా దృష్టిపెట్టడం చాలా అరుదుగా జరుగుతుంది. వీటిని దృష్టిలోపెట్టుకొని పిల్లలు ఒక పాఠం పూర్తయిన పిదప తామేమి నేర్చుకున్నారు? తమనుతాము స్వంతంగా అంచనావేసుకోవడానికి అనగా స్వీయ మూల్యాంకనం చేసుకోవడానికి వీలుగా భాషా సామర్థ్యాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని “నేనివి చేయగలనా?” అభ్యాసాలు రూపొందించారు. దీని ఆధారంగా ఉపాధ్యాయులు కూడా సామర్థ్యాల వారీగా పిల్లల స్థాయిని అంచనావేయడానికి అవకాశం లభిస్తుంది. అట్టే తల్లిదండ్రులకు కూడా బోధించిన పాఠం ద్వారా తమ పిల్లలు ఏ సామర్థ్యాలు పొందారో తెలుసుకోవడం సాధ్యమవుతుంది.

వీటిని ఎలా నిర్వహించాలి? :

నేనివి చేయగలనా? లోని ఒక్కొక్క వాక్యాన్ని తరగతిలో చదివి వినిపించాలి. పిల్లలు వాటిని చేయగలిగితే ‘ఔను’ వద్ద, చేయలేకుంటే ‘కాదు’ వద్ద ‘✓’ గుర్తును పెట్టమనాలి. తరవాత ఒక్కొక్క అంశాన్ని ఎంతమంది ‘✓’ గుర్తుపెట్టారో చేతులెత్తమనాలి. చేతులెత్తినవారి సంఖ్యను లెక్కించాలి. ఒక అంశంలో 80% కంటే తక్కువ మంది చేతులెత్తితే దానిపై పునరభ్యాసం కల్పించాలి.

ముగింపు :

భాషాబోధన మూసపోసినట్లుగా, యాంత్రికంగా ఉండకూడదు. భాష అంటేనే ఆలోచించడం, వ్యక్తీకరించడం పిల్లలు ఎప్పటికప్పుడు ఆలోచిస్తూ తమ అనుభవాలను విభిన్న రూపాలలో వ్యక్తపరచడానికి వీలుగా భాషాబోధన వ్యూహాలు, సోపానాలు ఉండాలి. పిల్లలందరూ పాల్గొనేలా, చర్చించుకునేలా, ప్రదర్శించేలా, వ్యక్తీకరించేలా ఈ వ్యూహాలు ఉండాలి. ప్రతీరోజూ భాషాబోధనకు కేటాయించిన పీరియళ్ళలో పీరియడ్ వారీ ప్రణాళికలో ఇటువంటి వ్యూహాలతో పిల్లలకు ఉత్సాహం, ఉత్సృకత పెంపొందించేలా నిర్వహించాలి. సందర్భాన్ని, బోధనాంశాన్ని బట్టి తమ వ్యూహాలను మార్చుకోవాలి.

Chapter-III

పాఠాల ప్రత్యేకతలు - సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు

తరగతి (పిల్లల) స్థాయిని ననుసరించి, అందించాల్సిన జ్ఞానాన్నను సరించి, పరిచయం చేయవలసిన అంశాన్నను సరించి రాష్ట్రంలో మారిన పరిస్థితులను, విద్యావిధానంలో చోటుచేసుకున్న విప్లవాత్మకమైన మార్పులను దృష్టిలో ఉంచుకొని పాఠాలను ఎంపిక చేయడం జరిగింది. పిల్లలు సాధించవలసిన సామర్థ్యాలను నిర్దేశించుకొని రూపొందించుకున్న కొత్త పాఠ్యపుస్తకాల ప్రత్యేకతలను, వాటి ద్వారా సాధించగలిగే సామర్థ్యాలను గురించి తెలుసుకోవడం ఎంతైనా అవసరం.

పాఠాల ప్రత్యేకతలు - సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు

6వ తరగతి

పాఠం పేరు : 1. అభినందన కవి పేరు : శేషం లక్ష్మీనారాయణాచార్య ప్రక్రియ : గేయం

ఉద్దేశం : నిరంతరం శ్రమిస్తూ దేశప్రజల క్షుధార్తిని తీర్చేవారు రైతులు. అదే ప్రజలు గుండెల మీద చేయివేసుకొని హాయిగా నిద్రించేట్లు రక్షణగా నిలిచేవారు సైనికులు. అటువంటి కర్మవీరుల గొప్పదనాన్ని తెలియజెప్పడం, శేషం లక్ష్మీనారాయణాచార్యుల రచనాశైలిని విద్యార్థులకు పరిచయం చేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ గేయాన్ని అభినయంతో పాడగలగాలి. సమాజానికి ప్రగతి మార్గదర్శకుల అవసరం గూర్చి చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ పాఠంలోని కీలక పదాలను గుర్తించడం, అపరిచితగేయాన్ని చదివి ఖాళీలను పూరించడం చేయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడిన వారి గూర్చి, గేయసారాంశాన్ని, గేయరచయితను గూర్చి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ తల్లి, తండ్రి, గురువు, మంచిమిత్రులు, గొప్పవాళ్ళు ఇట్లా ఎవరి గురించైనా వందనాలు, వందనాలు అని అభినందనలు తెలుపుతూ గేయాన్ని రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ సమానార్థక పదాలు గుర్తించగలగాలి. రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ అక్షరాల్లోని వర్ణాలను, ధ్వనులను, ప్రత్యేక వర్గానికి చెందిన అక్షరాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 2. స్నేహబంధం

మూలం : పంచతంత్ర కథ

ప్రక్రియ : కథ

ఉద్దేశం : మంచివారితో స్నేహం ఎలాంటి ఆపదలనుండైనా గట్టెక్కిస్తుంది. అనేక విధాలుగా మేలుచేస్తుంది. అటువంటి 'స్నేహం' యొక్క ప్రాధాన్యతను వివరిస్తూ అనేక కథలు ప్రచారంలో ఉన్నవి. ఎన్నో పుస్తకాలు రాయబడ్డాయి. అటువంటి కథాపుస్తకాల్లో విష్ణుశర్మ రాసిన పంచతంత్రం కూడా ఒకటి. పశుపక్ష్యాదులను పాత్రలుగా చేసి నైతిక విలువలను పిల్లల హృదయాల్లోకి సున్నితంగా చొప్పించగల నైపుణ్యం అందులో కనిపిస్తుంది. ఆ కథలను తెలుగులో, చిన్నయసూరి, కందుకూరి వంటివారు గ్రాంథికశైలిలో నిక్షిప్తం చేశారు. దానికి సరళ వచన రూపమే ఈ పాఠం. విద్యార్థుల్లో పరస్పర సహకారగుణం, స్నేహభావం పెంపొందింపజేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి. పిల్లలు తమ స్నేహితులకు చేసిన సాయం గురించి చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ కీలక పదాలను పాఠంలో గుర్తించగలగాలి.
- ◆ అపరిచిత గద్యాంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ కథను సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి. కథ ద్వారా గ్రహించిన మంచి విషయాలను రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ జంతువులను, పక్షులను పాత్రలుగా ఉపయోగించి సొంతంగా ఒక కథ రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ప్రకృతి - వికృతులను, సమానార్థక పదాలను గుర్తించగలగాలి. ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ తెలుగు భాషలో వర్ణవిభాగాన్ని గ్రహించి వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 3. వర్షం

కవి పేరు : డా॥ పల్లా దుర్గయ్య

ప్రక్రియ : పద్యం

ఉద్దేశం : ఋతువుల మార్పు అందమైన ప్రకృతికి మరింత అందాన్ని కల్గిస్తుంది. వసంత ఋతువులో చెట్లు చిగిర్చి ప్రకృతి పచ్చని రామచిలుకలా శోభిస్తుంటే ఎంత ఆహ్లాదకరంగా ఉంటుందో మాటల్లో చెప్పలేము. అట్టే ఎంతో తీవ్రంగా బాధించిన వేసవి నుంచి ఉపశమనాన్ని కల్గిస్తూ వర్షాకాలం వచ్చిందంటే ఆబాలగోపాలం ఆనందకోలికల్లో తేలియాడుతారు. అటువంటి వర్షాకాలపు సౌభగను డా॥ పల్లా దుర్గయ్య అందమైన పద్యాల్లో వర్ణించాడు. కవి యొక్క శైలిని, వర్షాకాలంలో ప్రకృతి రామణీయకతను, ఆ వర్షాలకు కొంతమంది సామాన్యులు పడే ఇబ్బందులు విద్యార్థులకు తెలియజెప్పడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ విద్యార్థి తనకు నచ్చిన కాలం గురించి చెప్పగలగాలి. కవి యొక్క అభిప్రాయాన్ని సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ సూచించిన కీలకాంశాలను పాఠంలో గుర్తించగలగాలి. అపరిచిత కవితను చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ కవి గురించి, పాఠ్యభాగసారాంశాన్ని సొంత మాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ తనకు నచ్చిన ప్రకృతి దృశ్యాన్ని వర్ణిస్తూగాని; ఎండాకాలంలో వాతావరణాన్ని ప్రజల స్థితిగతులను వర్ణిస్తూగాని వ్యాసం రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ చదివిన పాఠాల్లో నిర్దేశిత గుణింతాలతో కూడిన పదాలు వెతికి రాయగలగాలి.
- ◆ ఇచ్చిన పదాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ పులింగ, స్త్రీలింగ, నపుంసక లింగ పదాలను గుర్తించి, రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 4. లేఖ

రచయిత : -----

ప్రక్రియ : లేఖారచన

ఉద్దేశం : వ్యక్తి లేదా వ్యక్తుల నుండి ఇతరులకు సమాచారం చేరవేయడానికి ఉపయోగపడేది లేఖ. వ్యక్తినిబట్టి, విషయాన్ని బట్టి, అవసరాన్ని బట్టి లేఖల్లో వైవిధ్యం కనిపిస్తుంది. అటువంటి లేఖలు రాసేవిధానం విద్యార్థులకు తెలియజెప్పుతూ తెలంగాణాలో ఉన్న దర్శనీయస్థలాల్లో కొన్నింటిని పరిచయం చేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

ii) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ తమ ప్రాంతంలో ఉన్న దర్శనీయ స్థలాల గురించి చెప్పగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ సూచించిన కీలకాంశాలను పాఠంలో గుర్తించగలగాలి. అపరిచిత లేఖను చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ యాత్రలకు వెళ్ళినప్పుడు తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తల గురించి, ఆయా ప్రాంతాల్లో ప్రవర్తించాల్సిన విధానాన్ని గురించి, విజ్ఞానయాత్రలవల్ల విద్యార్థుల్లో విజ్ఞానం పెరుగుతుంది. అనే విషయాన్ని సమర్థిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ తాము చూసిన యాత్రా విశేషాలను వివరిస్తూ మిత్రునికి లేఖ రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ సమానార్థక పదాలను, ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలను రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ విభక్తి ప్రత్యయాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 5. శతకసుధ

కవి : శతక కవులు

ప్రక్రియ : పద్యం

ఉద్దేశం : సమాజశ్రేయస్సును కోరిన కవులు కొంతమంది ఆ హితాన్ని లోకానికి బోధించడానికి పద్యాన్ని మార్గంగా ఎంచుకున్నారు. భక్తి, నీతి, వైరాగ్య శతకాల రూపంలో ఆ రచనలు ప్రసిద్ధికెక్కాయి. అతి ప్రాచీన కాలం నుండి ఈ నాటి వరకు చెక్కుచెదరకుండా సమాజానికి సన్మార్గాన్ని చూపే ఆ శతక పద్యాలు విద్యార్థులకు తెలియడం ఎంతో అవసరం. ప్రసిద్ధులైన పూర్వకవుల శతకాల నుండి కాక తెలంగాణములో ప్రసిద్ధిచెందిన కవుల శతకాల నుండి కూడా పద్యాలు ఈ పాఠంలో పొందుపర్చడం జరిగింది. ఈ పాఠంలో బద్దెన - సుమతి శతకం; ధూర్జటి - శ్రీకాళహస్తీశ్వర శతకం; పక్కి వెంకట నరసింహకవి - కుమారీ శతకం; శిరశినగల్ కృష్ణమాచార్యులు - గాంధీతాత శతకం; సూరోజు బాలనరసింహాచారి - బాలనృసింహ శతకం; డా॥ టి.వి.నారాయణ - భవ్యచరిత శతకం మొదలైన వాటిలో నుండి ప్రస్తుత పాఠంలో పద్యాలు పెట్టడం జరిగింది.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ శతక పద్యాల గొప్పదనాన్ని పద్యాల భావాలనూ చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ భావాల ఆధారంగా సరైన పద్యపాదాలను పాఠంలో వెదుకగలగాలి.
- ◆ అపరిచిత పద్యాన్ని చదివి తప్పొప్పులను గుర్తించడం, తమ ప్రవర్తనలోగల మంచి చెడులను స్వీయమూల్యాంకనం చేయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ శతక కవుల వల్ల సమాజానికి కలిగే మేలు గురించి రాయగలగాలి.
- ◆ మంచివారితో స్నేహం చేస్తే కలిగే ఫలం గూర్చి, ఇతరులకు ఎందుకు మేలు చెయ్యాలి అన్న విషయం గూర్చి రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ శతక పద్యాల ఆధారంగా చేయగూడని మరియు చేయదగిన పనులను పట్టిక రూపంలో రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు, పాఠంలోని పదాలను, అర్థాలను 'పదకోశం'లో గుర్తించడం చేయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాల్లో అవ్యయాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 6. పోతనబాల్యం కవి : డా॥ వానమామలై వరదాచార్యులు ప్రక్రియ : పద్యం

ఉద్దేశం : విలువలతో కూడిన జీవితాన్ని గడిపినపుడే మనిషి నరుడు అవుతాడు లేనిచో వానరుడౌతాడు. దయ, కరుణ, సహానుభూతి, సహకారం మాతృ / పితృ / సోదర ప్రేమను కల్గియుండడం... ఇవన్నీ మానవీయ విలువల్లో ఒక భాగం. అటువంటి అనేక పాఠ్యాల్ని స్మృశిస్తూ డా॥ వానమామలై వరదాచార్యులు 'పోతన చరిత్రము' అనే మహాకావ్యాన్ని రచించారు. అందులో ప్రథమాశ్వాసంలో 'పోతన బాల్యం' రమణీయంగా వర్ణింపబడింది. పోతన - అతని అన్నయగు తిప్పనలమధ్య సోదరప్రేమ ఎలా ఉండేది? వారు ఏయే బాల్యక్రీడలు ఆడేవారు ఇత్యాది విషయాలను ఈ పాఠం ద్వారా విద్యార్థులకు తెలియజెప్పడం తద్వారా నైతిక విలువలను, పెంపొందించడం రసానుభూతిని కల్పించడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ ఈ నాటి కాలంలో సోదరులమధ్య ప్రేమలు ఎలా ఉన్నవో చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత పద్యాన్ని చదివి, ఖాళీలను పూరించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ మంచి పేరు రావాలంటే చేయదగిన మంచి పనులను గూర్చి రాయగలగాలి.
- ◆ పోతన బాల్యం గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ తాము ఆడుకునే ఆటల గురించి, వాటి అవసరం గురించి రాయగలగాలి. ఆడుకునే పిల్లల్ని చూసి పెద్దలు ఏం మాట్లాడుకుంటారో ఊహించి సంభాషణలు రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ప్రకృతి - వికృతులను జతపరుచగలగాలి. ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ భాషాభాగాలను గుర్తించి రాయగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

పాఠం పేరు : 7. ఉడుతసాయం

కవి : గోన బుద్ధారెడ్డి

ప్రక్రియ : ద్విపద

ఉద్దేశం : పశుపక్ష్యాదులను చూసి కూడా మానవుడు నేర్చుకోదగిన మంచి లక్షణాలు ఎన్నో ఉంటాయి. ఐకమత్యం, క్రమశిక్షణ, సహకారగుణం ఇత్యాదులెన్నో మనకు పశుపక్ష్యాదుల్లో కనిపిస్తాయి. లంకకుచేరడానికి సముద్రంపై వారధి నిర్మిస్తున్న వానరులకు ఒక ఉడుతసాయం చేసింది. దీనికి ప్రతిఫలంగా తరతరాలకు తరగని ప్రయోజనాన్ని పొందింది. ఈ విషయాన్ని 'గోనబుద్ధారెడ్డి' తన 'రంగనాథరామాయణం'లో 'ద్విపద' రూపంలో సరళంగా మధురంగా వర్ణించారు. ప్రతిఫలాపేక్షలేకుండా సహాయం చేయడంవల్ల కల్గే ప్రయోజనం గూర్చి చెప్పడం ద్విపద యొక్క, ప్రాచీన సాహిత్యం యొక్క స్వరూప స్వభావాలు తెలియజెప్పడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ ద్విపదను రాగయుక్తంగా పాడగలగాలి. తాము ఇతరులకు సాయం చేసినప్పుడు వారు ప్రతిస్పందించిన విధానాన్ని గురించి చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత పద్యాన్ని చదివి బహుశైచ్చిక సమాధానాల్లో సరైన వాటిని గుర్తించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ గోనబుద్ధారెడ్డి శైలిని వివరించగలగాలి, పాఠ్యభాగ సారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ పాఠాన్ని గేయ రూపంలో రాయగలగాలి లేదా బొమ్మను చూసి సంభాషణలు రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ సమానార్థక పదాలను ప్రకృతి వికృతులను గుర్తించగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుండా :

- ◆ విభక్తి ప్రత్యయాలను, భాషాభాగాలను గుర్తించి పట్టికరూపంలో రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 8. చెరువు

కవి : ---

ప్రక్రియ : స్వగతం

ఉద్దేశం : తెలంగాణలో ప్రజల జీవితానికి చెరువులకు విడదీయరాని అనుబంధం ఉంది. గుడి లేదా బడి లేకుండానైనా ఊరున్నదేమో కాని చెరువు లేకుండా ఏ ఊరూ ఉండదు. అట్లాంటి చెరువుల ఉనికి వివిధ కారణాలవల్ల కనుమరుగౌతున్నది. అట్లాకాకుండా చెరువులను కాపాడుకోవడం ద్వారా మనల్నేకాదు, ప్రతి ప్రాణిని కాపాడవచ్చు. అని ఈ పాఠంలో తెలియజెప్పబడుతుంది. తమకు సంబంధించిన విషయాలను తామే అనుకోవడం. ఇతరులకు తెలిసేటట్లుగా చెప్పుకోవడం అనేది "స్వగతం" అనే ప్రక్రియ యొక్క లక్షణం. ఈ పాఠంలో చెరువు తన వృత్తాంతాన్ని "స్వగతం"గా చెప్పింది.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ చెరువుకు సంబంధించిన అంశంపై మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ సూచించిన పేరాలు చదివి వాటికి శీర్షికలు పెట్టగలగాలి.
- ◆ అపరిచిత గద్యాన్ని (పేరాను) చదివి ప్రశ్నలు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ చెరువుల వల్ల కలిగే లాభాలను గూర్చి, చెరువులవల్ల గ్రామాలు సుభిక్షంగా ఉంటాయనే విషయాన్ని గూర్చి రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ చెరువు యొక్క గొప్పదనాన్ని ప్రశంసిస్తూ కవిత లేదా పాట రాయగలగాలి. (లేదా)
చెరువు మాట్లాడుతున్నట్టుగా ఏకపాత్రాభినయం చేయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ జాతీయాలను గుర్తించి, వాటిని వివరించగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ సంధి పదాలను విడదీసి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 9. చీమలబారు

కవి : పొట్లపల్లి రామారావు

ప్రక్రియ : గేయకవిత

ఉద్దేశం : సృష్టిలో ఉండే ప్రతి ప్రాణి నుండి మనం నేర్చుకోదగిన మంచి విషయాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. చీమల నుండి మనం నేర్చుకోవలసింది క్రమశిక్షణతో మెలుగడం, 'ముందుచూపు కలిగి ఉండడం!' ఈ విషయాల్ని పొట్లపల్లి రామారావుగారు తమ 'ఆత్మవేదన' అనే కవితా సంపుటంలో అందమైన గేయకవిత రూపంలో వివరించారు. క్రమశిక్షణ కల్గియుండడం, నిరంతరం శ్రమించడం వాటివల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు మొదలైన వాటిని గూర్చి విద్యార్థులకు తెలియజెప్పడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ క్రమశిక్షణ పాటించే విషయంలో మనిషి తీరు ఎట్లా ఉంటున్నదో వివరించి చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత గేయాన్ని చదివి తప్పొప్పులను గుర్తించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ సోమరులుగా ఉంటే కలిగే అనర్థాలను వివరించగలగాలి.
- ◆ చీమలు మానవాళికి ఇచ్చే సందేశాన్ని వివరించగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ తన చుట్టూ ఉండే పక్షుల్లో తాను గమనించిన ప్రత్యేకతలను గేయ / కవిత రూపంలో రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ పదాలకు అర్థాలు, ప్రకృతి - వికృతులు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ద్వంద్వ సమాస పదాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 10. బాలనాగమ్మ

కవి : -----

ప్రక్రియ : జానపద కథ

ఉద్దేశం : జానపదకథలంటే ఆబాలగోపాలం ఇష్టపడుతారు మాయలు, మంత్రాలు, తంత్రాలు, పశుపక్ష్యాదులు ఉపకారం, వీరత్వం, కథల్లో ఉండే మలుపులు ఇవన్నీ పాఠకులను ఆకర్షిస్తాయి. అటువంటి జానపదకథల్లో తెలంగాణాలో అత్యంత ప్రసిద్ధి చెందింది బాలనాగమ్మకథ. దీనికి ప్రత్యేకంగా కర్త అంటూ ఎవరూ లేరు. జానపదకథలనేవి ఆనోట ఈనోట ఒకరినుంచి ఒకరికి ప్రసారమవుతూ ప్రసిద్ధికెక్కుతూ ఉంటాయి. బహుశ ప్రజాదరణపొందిన ఆ బాలనాగమ్మకథను విద్యార్థులకు తెలియజెప్పడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ కథలో తమకు ఆసక్తికలిగించిన సంఘటనను గూర్చి చెప్పగలగాలి.
- ◆ తమకు తెలిసిన ఏదైనా జానపద కథను చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ పాఠంలో జాతీయాలను ఉపయోగించిన సందర్భాన్ని వివరించగలగాలి.
- ◆ పాత్రల స్వభావాన్ని తెలిపే కీలక పదాలను పట్టికలో రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ తమకు వచ్చిన విద్యలగూర్చి, వాటిలో తమకు ఇష్టమైన వాటి గూర్చి రాయగలగాలి.
- ◆ కథను సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ కథలోని పాత్రలమధ్య జరిగిన సంభాషణలను ఊహించి రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ వ్యతిరేకార్థక పదాలను సమానార్థక పదాలను రాయగలగాలి. జాతీయాలలో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ (సంధి) పదాలను కలిపి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 11. పల్లెటూరి పిల్లగాడా

కవి : సుద్దాల హనుమంతు

ప్రక్రియ : పాట

ఉద్దేశం : ఈనాడూ ఎంతోమంది బాలబాలికలు అనేక కారణాలతో పొట్టకూటికోసం ఎన్నో కష్టమైన పనులను చేస్తూ ఆపదల్లో పడుతూ జీవితాన్ని గడుపుతున్నారు. అలాంటి ఒక పిల్లవాని జీవితాన్ని హృద్యంగా వర్ణించిన మహనీయుడు సుద్దాల హనుమంతు. ఆయన శతజయంతి సందర్భంగా ప్రచురించిన కవితా సంకలనంలోనిది ఈ 'పల్లెటూరి పిల్లగాడా' పాట. దైన్యంతో కూడిన బాలకార్మికుల జీవిత పాఠ్యాలను స్పృశిస్తూ అటువంటి వ్యవస్థ నిర్మూలించాలనే ఆలోచనల్ని పిల్లల్లో రేకెత్తింప జేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ పాటను రాగయుక్తంగా పాడగలగాలి. పిల్లవాని బాధలను చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ తారుమారుగా ఉన్న వాక్యాలను సరిచేసి రాయగలగాలి. అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి. తప్పొప్పులను గుర్తించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ పిల్లవాడు బాధడడానికి గల కారణాలను రాయగలగాలి.
- ◆ 'చదువుకుంటే జీవితాలు బాగుపడుతాయి' అనే అంశాన్ని సమర్థిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ 'పల్లెటూరి పిల్లగాని' జీవితాన్ని ఆత్మకథగా రాయగలగాలి. (లేదా)
- ◆ బొమ్మను చూసి సంభాషణలను ఊహించి రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ అర్థాలను, ప్రకృతి వికృతులను రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ పదాలను విడదీసి రాయడం, కలిపి రాయడం, విగ్రహవాక్యాలు, సమాసం పేరు రాయడం మొివి చేయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 12. కాపాడుకుందాం

కవి : --

ప్రక్రియ : సంభాషణ

ఉద్దేశం : ప్రకృతిని కాపాడుకుంటేనే మానవ మనుగడ సాధ్యం. మానవుని 'స్వయంకృతాపరాధంవల్ల' తను కష్టాలను కొనితెచ్చుకోవడమే కాకుండా సమస్త ప్రాణికోటికి వినాశనాన్ని తెచ్చిపెట్టుడుతున్నారు. కాబట్టి ప్రకృతిలో అంతర్ధానమైన తను ప్రకృతిని కాపాడుతూ తన ఉనికిని కాపాడుకోవాలని తెలియజెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ పాఠం ద్వారా తాను గ్రహించిన విషయాన్ని చెప్పగలగాలి.
- ◆ 'పర్యావరణ పరిరక్షణ ప్రతి ఒక్కరి బాధ్యత' అనే అంశాన్ని సమర్థిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారో సందర్భాన్ని వివరించి చెప్పగలగాలి.
- ◆ అపరిచిత పేరాను చదివి పట్టిక పూరించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ 'ప్రకృతిని కాపాడితేనే భావితరాలకు భవిష్యత్తు' అనే అంశాన్ని విశ్లేషిస్తూ రాయగలగాలి.
- ◆ ప్రకృతిపట్ల మన ప్రవర్తన ఎలా ఉండాలో వివరించి రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ 'పర్యావరణ పరిరక్షణ' అందరి బాధ్యత అన్న అంశంతో పోస్టరు తయారుచేయగలగాలి.
- ◆ బొమ్మను చూసి సంభాషణలు రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాల్లో భిన్నమైన పదాన్ని గుర్తించగలగాలి.
- ◆ పట్టికలో ఉన్న ప్రకృతి - వికృతులను గుర్తించి రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ విభక్తులు, పదాలు కలిపి రాయడం, పదాలు విడదీసి రాయడం, ద్వంద్వ సమాసం - విగ్రహవాక్యాలు రాయడం భాషాభాగాల పేర్లు రాయడం మొ॥వి చేయగలగాలి.

7వ తరగతి

పాఠం పేరు : 1. చదువు

కవి : కొఱవి గోపరాజు

ప్రక్రియ : కథాకావ్యం

ఉద్దేశం : తెలంగాణలోని నిజామాబాద్ జిల్లాకు చెందిన ప్రసిద్ధ ప్రాచీన కవి కొఱవి గోపరాజు. ఆకర్షణీయమైన కథాకావ్యాల్లో సింహాసన ద్వాత్రింశిక ఒకటి. ఈ కావ్యంలో భోజరాజుకు సాలభంజికాలు విక్రమార్క చక్రవర్తి గురించి రోజుకో కథ చెబుతాయి. చదువు యొక్క గొప్పతనాన్ని తెలిపే కథను తొమ్మిదో సాలభంజిక చెబుతుంది. అదే ఈ పాఠం. పిల్లల్లో చదువు పట్ల గౌరవాభిమానాలు పెంపొందింపజేస్తుంది ఈ పాఠం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ సమాజంలో ఇంకా చదువుకోకుండా ఉండిపోయే పిల్లలు ఏం కోల్పోతున్నారో, వాళ్లు చదువుకోవడానికి మనం ఏం చేయాలో ఆలోచించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన భావాలకు తగిన పద్యపాదాలను గుర్తించడం, అపరిచిత పద్యాన్ని చదివి, స్వంతమాటల్లో భావం రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ కమలాకరుని స్వభావం, చదువుకోకపోతే కలిగే కష్టాలను మరియు 'చదువు' పాఠం యొక్క సారాంశాన్ని స్వంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ చదువు ఆవశ్యకతను తెలిపేటట్లుగా కొన్ని నినాదాలు, చదువుకొనేటట్లుగా ప్రేరేపించిన వారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ లేఖ రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలను వివరిస్తూ, పదాలకు అర్థాలు, పర్యాయపదాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన పేరాలో భాషాభాగాలను గుర్తించి పట్టికలో రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 2. నాయనమ్మ

కవి / రచయిత : --

ప్రక్రియ : కథానిక

ఉద్దేశం : పిల్లలకి కథలంటే చాలా ఇష్టం. సమాజంలోని వృద్ధులపట్ల పిల్లలు ఎలా నడుచుకోవాలో తెలియజేసే కథే ఈ 'నాయనమ్మ'. పెద్దలు, ముసలి వాళ్లపట్ల గౌరవమూ, ప్రేమ పెంపొందించేలా ఈ కథ తీర్చబడింది. ఈ పాఠం ద్వారా పిల్లల్లో మానసిక పరివర్తన కలిగించడం, ఎక్కడ వృద్ధులు కనిపించినా ఆదరించి, గౌరవించగలిగే స్థితికి పిల్లలు ఎదిగేట్లు చేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ పిల్లల స్వభావాన్ని గురించి చెప్పగలగాలి. 'నాయనమ్మ' పాఠం కథను సొంతంగా చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత పేరాను చదివి ముఖ్యమైన పదాలు గుర్తించి రాయగలగాలి. వాక్యాల తప్పొప్పులు గుర్తించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ పిల్లలు తనకున్న మంచి మిత్రుని గురించి, వృద్ధులకు చేసే సేవల గురించి కుటుంబంలో తాత, నాయనమ్మ అందరూ ఎందుకు కలిసి ఉండాలి అనే వాటి గురించి రాయగలగాలి. నేటి కాలంలో ఎక్కువ మంది వృద్ధులు ఎక్కువగా వృద్ధాశ్రమాల్లో ఉండడానికి గల కారణాలను స్వంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ వృద్ధులకు సేవచేయాల్సిన అవసరాన్ని వివరిస్తూ మిత్రునికి లేఖ రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు అర్థాలను పట్టికలో వెదికి రాయగలగాలి. పాఠం చదివి పట్టికలో సూచించిన వాటికి పదాలను వెదికి రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ సరైన విభక్తి ప్రత్యయాలతో ఖాళీలను పూరించగలగాలి. క్రియాభేదాలను తెలుసుకొని వాటిని గుర్తించి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 3. శతకసుధ

కవి : శతకకవులు

ప్రక్రియ : శతకపద్యాలు

ఉద్దేశం : శతక ప్రక్రియ ద్వారా ఆయా ప్రసిద్ధ కవులు విలువల్ని బోధిస్తూ వెలువరించిన పలు పద్యాల్ని పరిచయం చేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం. ఈ పాఠం ద్వారా సుమతీ, దాశరథి, నరసింహ, వేమన వంటి ప్రసిద్ధ శతకాలతోపాటు నృకేసరి శతకం, నగ్ననత్యాల శతకం, శ్రీనివాస బొమ్మల శతకం, యాదగిరి లక్ష్మీనరసింహశతకం వంటి శతకాల ద్వారా తెలంగాణలోని పలువురు శతకకవులను వెలుగులోకి తేవడం జరిగింది.

పిల్లల్లో నైతిక విలువల్ని, సామాజిక బాధ్యతల్ని పెంపొందింపజేస్తూ ఉత్తమ పౌరులుగా తీర్చిదిద్దేలా దిశానిర్దేశం చేయగలుగుతాయి. ఈ శతక పద్యాలు. నీతుల్ని బోధించే ఈ పద్యాల ధారణ చేయించడం కూడా అవసరం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ పద్యాల్లో మంచి అలవాట్ల గురించి కవులు ఏం చెప్పారో, వాటిని అలవర్చుకోవడానికి ఏం చేయాలో, శతక పద్యాలు ఎందుకు నేర్చుకోవాలో చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత పద్యాల్ని చదివి ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ శతక పద్యాల ఆధారంగా... మన నడవడిక, ప్రవర్తన ఎలా ఉండాలో వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ పద్యాల ఆధారంగా నీతిని తెలిపే పలు సూక్తులు తయారుచేసి, ప్రదర్శించగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాల అర్థాలను జతపరచగలగడం, వాక్యాలను చదివి అదే అర్థాన్నిచ్చే పదాల్ని గుర్తించగలగడం, నానార్థాలను గుర్తించడం, పేరాను చదివి ఖాళీలలో తగిన పదాల్ని పూరించడం చేయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ భాషాభాగాలను గుర్తించి పట్టిక పూరించడం, విడదీసిన పదాల్ని కలిపి రాయడం చేయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 4. అమ్మజ్ఞాపకాలు

కవి : టి.కృష్ణమూర్తి యాదవ్

ప్రక్రియ : కవిత

ఉద్దేశం : కరీంనగర్ జిల్లాకు చెందిన ఆధునిక కవి టి.కృష్ణమూర్తి యాదవ్ రాసిన శబ్దం కవితా సంపుటినుండి తీసుకున్న ఈ పాఠం 'అమ్మ' గొప్పతనాన్ని అమ్మ అనురాగాన్ని తెలుపుతుంది. పిల్లలలో అమ్మపట్ల మమకారాన్ని, ఆప్యాయత, అనురాగాన్ని పెంచడం, అమ్మ విలువను తెలుపడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

◆ పిల్లలు వాళ్ల అమ్మ గురించి మాట్లాడగలగాలి. అమ్మను సంతోషెట్టడానికి ఏమేం చేస్తారో చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

◆ పాఠం చదివి వివిధ అంశాలను కవి ఎట్లా పోల్చాడో తెలుపుతూ పట్టిక రాయగలగాలి. అపరిచిత పేరా చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

◆ కవి రచనా శైలిని, కవి ఉద్దేశాన్ని, అమ్మగొప్పతనాన్ని సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

◆ అమ్మ చిత్రాన్ని గీయగలగాలి. అమ్మ గురించి చిన్న కవిత రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు, పర్యాయపదాలు ప్రకృతి వికృతులు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

◆ ఇచ్చిన పదాలను విడదీసి కలిపిరాయడం, ఉకార సంధిని గురించి తెలుసుకొని, ఉకారసంధి పదాలను కలిపి, విడదీసి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 5. పల్లె అందాలు

కవి : ఆచ్చివేంకటాచార్యులు

ప్రక్రియ : లఘుకావ్యం

ఉద్దేశం : కరీంనగర్ జిల్లాకు చెందిన ఆచ్చివేంకటాచార్యులు ఆధునిక కవిగా వెలుగులోకి వచ్చారు. 'మా ఊరు' అనే లఘు పద్యకావ్యం ద్వారా పల్లెటూళ్ళ సౌభాగ్యాన్ని, శాంతి సౌఖ్యాలను, పచ్చదనాన్ని, ప్రకృతి సౌబగులను కండ్లకు కట్టారు.

పట్టణ వలసలకు అలవాటు పడుతున్న నేటి యువతరానికి పల్లెటూరి అందాన్ని తెలుపుతూ, పల్లెలపట్ల మమకారాన్ని పెంచడం దీని ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

◆ పాఠంలో వర్ణించిన ఊరుతో పిల్లలు తాము చూసిన ఊరును పోల్చి మాట్లాడగలగాలి. పద్యాలను రాగయుక్తంగా చదివి, భావాలు చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత పేరాను చదివి ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు, ఇచ్చిన పద్యభావాలకు తగిన పద్యపాదాల్ని పాఠంలో గుర్తించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ ఊరికి అందాన్నిచ్చే అంశాలను, ప్రస్తుతం అవి ఊళ్లలో ఎట్లు ఉన్నాయన్న అభిప్రాయాలను, ఆదర్శగ్రామం ఎట్లా ఉండాలో, ఊరుకు చెరువుకుగల బంధం గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ తెలిసిన / చూసిన ఊరును వర్ణిస్తూ రాయగలగాలి. పద్యభావానికి తగిన చిత్రాన్ని గీసి, దానిపై చిన్న కవితను రాయగలగాలి!

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీత గీసిన పదాలకు అదే అర్థాన్నిచ్చే పదాలు, అర్థాలు, పాఠం ఆధారంగా ఇచ్చిన అంశాలకు తగిన కారణాలు రాయగలగాలి. ఇచ్చిన అంశాల ఆధారంగా / భావనాచిత్రాన్ని పూరించగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలను కలిపి రాసి సంధిపేర్లు గుర్తించడం, ఇత్యసంధి జరిగిన తీరును గుర్తించి ఇచ్చిన పదాలను విడదీయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 6. ప్రేరణ

కవి : ఎ.పి.జె.అబ్దుల్ కలాం

ప్రక్రియ : ఆత్మకథ

ఉద్దేశం : కృషి, దీక్ష, పట్టుదలతో అత్యున్నత శిఖరాలు అధిరోపించిన వ్యక్తుల్లో అబ్దుల్ కలాం ప్రథమగణ్యుడు. భారత రాష్ట్రపతిగా, ఎదిగిన ఆ మహోన్నత శాస్త్రవేత్త జీవితం విద్యార్థులకు స్ఫూర్తిదాయకం. బాల్యంలో లక్ష్యం నిర్దేశించుకొని ఆయన ఎదిగిన తీరు నేటి తరానికి ప్రేరణ కావాలని ఆ దిశగా పిల్లలను ప్రోత్సహించడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం - అబ్దుల్ కలాం, అరుణ్ తివారీతో కలిసి రాసిన “ఒక విజేత ఆత్మకథ”లోనిది ఈ పాఠ్యాంశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ పాఠం పేరును గురించి, అబ్దుల్ కలాం బాల్యం నాటి విద్యావిధానం గురించి చర్చించగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇవ్వబడిన వాక్యాలు ఏ పేరాల్లో ఉన్నాయో గుర్తించి పూర్తి వాక్యం రాయగలగాలి. అపరిచిత పేరా చదివి తప్పొప్పులు గుర్తించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ “ఇతరుల్ని అర్థం చేసుకున్నవాడు జ్ఞాని” అనే వాక్యంపై అభిప్రాయాన్ని, కలాం తన ఆశయసాధనలో ఎలా కృతకృత్యుడయ్యాడో ఆయన విద్యాభ్యాసం ఎలా జరిగిందో సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ పిల్లలు, తమలో ఉండే కోరికల్ని చిన్న చిన్న కవితల రూపంలో రాయగలగాలి. అబ్దుల్ కలాంలా ఏకపాత్రాభినయం చేయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ పదాలకు అర్థాలు రాయడం, శాస్త్ర సంబంధ పదాలతో పట్టిక రాయడం, ఇచ్చిన వాక్యాల్లోని సమానార్థక పదాలను గుర్తించి రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన సంధి పదాలను విడదీయడం, సంధులను గుర్తించడం, వాక్యాల్లోని గీతగీసిన ప్రత్యయాలు ఏ విభక్తికి చెందినవో గుర్తించి రాయడం చేయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 7. శిల్పి

కవి : గుణ్ణం జాషువా

ప్రక్రియ : ఖండకావ్యం

ఉద్దేశం : నిర్ణీతమైన బండరాళ్ళకు జీవం పోసేవాడు శిల్పి. అట్లాంటి శిల్పి యొక్క కళానైపుణ్యాన్ని తెలియచేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ “శిల్పి శాశ్వతుడనీ, ఆయన ప్రజ్ఞకు నమస్కారం చేయమని కవి చెప్పిన వాక్యంపై” తన అభిప్రాయాన్ని కళలు మరియు కళాకారుల గొప్పతనాన్ని గురించి చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన పద్యపాదాలు ఏ పద్యాల్లో ఉన్నాయి? వాటి సందర్భమేమిటి? కవికి - శిల్పికి మధ్యగల పోలికలను గురించి చెప్పిన పద్యాలు గుర్తించాలి. అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి ప్రశ్నలు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో శిల్పి కళా సంపదలను గురించి, శిల్పి గొప్పతనాన్ని గురించి వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ శిల్పి ఆత్మకథను రాసి ఏకపాత్రాభినయంగా ప్రదర్శించగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు తెలుసుకొని వాటితో వాక్యాలు రాయగలగాలి. ప్రకృతి వికృతులను గుర్తించగలగాలి. ఇచ్చిన ఆధారాలతో గడులు నింపగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన ఉదాహరణల ద్వారా సంధి జరిగిన విధానాన్ని తెలుసుకొని, సంధిని సూత్రీకరించగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

పాఠం పేరు : 8. గ్రామాల్లోని వేడుకలు - క్రీడా వినోదాలు

కవి: దేవులపల్లి రామానుజరావు ప్రక్రియ : రేడియో ప్రసంగం

ఉద్దేశం : సాహిత్య, సాంస్కృతిక ఉద్యమాల్లో పాల్గొంటూ, తెలంగాణ సంస్కృతిని తన రచనలో ప్రతిబింబింపజేసిన రచయిత దేవులపల్లి రామానుజరావు. వీరు రేడియోలో చేసిన ప్రసంగమే ఈ పాఠం. రేడియో ప్రసంగశైలిని అర్థం చేసుకోవడం, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అభివృద్ధి చెందక ముందు గ్రామాలలో ప్రజలు వారు నిర్వహించే వినోదాలు, వేడుకల్లో ఎలాంటి ఆనందాన్ని పొందేవారో, ఎటువంటి ఆటలు ఆడేవారో తెలుసుకోవడం. ఆనాటి సంస్కృతిని గౌరవించడం ఈ పాఠం యొక్క ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ గ్రామాల్లో నాటి కళలు, క్రీడలు నేడు కనిపించకపోవడానికి కారణాలను, అవి ప్రజలను సమైక్యంగా ఎట్లా ఉంచుతాయో చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన విషయం పాఠంలో ఏ పేరాలో ఉన్నదో గుర్తించి, దానికి సంబంధించిన ముఖ్యాంశాలు పట్టికలో రాయడం, అపరిచిత పేరా చదివి ప్రశ్నలు తయారుచేయడం చేయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ క్రీడలు, వినోదాలు మానవజీవితానికి ఎందుకు అవసరమనే దానిపై అభిప్రాయాన్ని, ఆటలకు, పాటలకు విడదీయరాని చుట్టరికమున్నదన్న రచయిత మాటలను సమర్థిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ తెలిసిన పద్యాలను బతుకమ్మ పాటగా మార్చి రాయగలగాలి.
- ◆ గ్రామీణ కళాకారులను ప్రశంసిస్తూ మిత్రునికి లేఖ రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ పదాలకు అర్థాలు రాయడం, ఇచ్చిన వాక్యాల్లో సమానార్థక పదాలు గుర్తించడం. ప్రకృతి వికృతులు గుర్తించి రాయడం చేయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఆశ్చర్యార్థక, విద్యర్థక, ప్రశ్నార్థక వాక్యాల గురించి తెలుసుకొని, వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 9. ఏ కులం

కవి : చెరబండరాజు

ప్రక్రియ : గేయం

ఉద్దేశం : తెలుగు కవిత్వంలో పదునైన వ్యక్తికరణకు మొక్కవోని దీక్షకు, ధిక్కార స్వరానికి ప్రతినిధి, ప్రతీక చెరబండరాజు. దిగంబర కవిగా ప్రసిద్ధుడు. కుల వృత్తులు వారి సేవలు గుర్తించడం వారికి గౌరవభావాన్ని పెంపొందించడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ “ఏ కుల మట్టి” పాట ఉద్దేశాన్ని గురించి, శ్రామికుల జీవితాన్ని గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత పేరా చదివి పట్టికను, పాఠంలోని ప్రాసపదాలను రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ ‘చెమటోడ్డే’ మనుషులు చేయకలిపి నిలబడితే’ అనడంలో కవి ఉద్దేశాన్ని, శ్రమచేసే వారికి తగిన గౌరవం ఉందా? దానిపై అభిప్రాయాన్ని “సమాజంలో మనుషులంతా ఒక్కటే” అనే విషయాన్ని సమర్థిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ గేయాన్ని అభినయించి చూపగలగాలి. వివిధ పనులు చేసేవారి ప్రాధాన్యత తెలిపే చిన్నకవిత, గేయం రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు, ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి. వాక్యాల్లో ప్రకృతి, వికృతులను గుర్తించగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన సంధి పదాలను విడదీయడం, సంధి పేరు రాయడం, సరైన ప్రత్యయాలతో ఖాళీలు పూరించడం చేయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 10. సీత ఇష్టాలు

కవి : --

ప్రక్రియ : బుర్రకథ

ఉద్దేశం : ఆడపిల్లల చదువు అవనికే వెలుగు. వారి పట్ల వివక్షత చూపకుండా ప్రోత్సహిస్తే, అన్ని రంగాలలో రాణిస్తారు, అని చెప్పటం. బుర్రకథ వంటి కళారూపాలను పిల్లలకు పరిచయం చేయడం కళారూపాల ప్రయోజనాన్ని తెలియజేయడం ఈ పాఠం యొక్క ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ ఆడవాళ్ళు కూడా గొప్పవాళ్ళే అనడానికిగల కారణాలు గురించి, తన ఉపాధ్యాయుల గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ‘కొత్త వింత - పాత రోత’ అనే అర్థాన్నిచ్చే వాక్యాలు పాఠంలో గుర్తించడం, పాఠంలో నవ్వుపుట్టించిన అంశాలు, రాయడం, అపరిచిత పేరా ఆధారంగా పట్టిక పూరించడం చేయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ బుర్రకథ ప్రదర్శన విధానం గురించి, ఆడపిల్లల పరిస్థితులను గురించి, ‘సీత ఇష్టాలు’ కథను, సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ ఆడపిల్లలను మగపిల్లలతో సమానంగా చూడాలని తెలిపే నినాదాలు రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ వాక్యంలోని విషయం ఆధారంగా సరైన పదాలను రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ సమాపక, అసమాపక క్రియలను ఉపయోగించి వాక్యాలు రాయగలగాలి. ఇచ్చిన వాక్యాల్లో అశ్చర్యార్థక, ప్రశ్నార్థక, విధ్యర్థక వాక్యాలను గుర్తించి, తగిన విరామచిహ్నాలను ఉంచగలగాలి.

పాఠం పేరు : 11. శ్రీలు పొంగిన జీవగడ్డ కవి : రాయప్రోలు సుబ్బారావు ప్రక్రియ : దేశభక్తి గేయం

ఉద్దేశం : 'ఏదేశమేగినా ఎందుకాలిడినా' గేయాన్ని వినగానే గుర్తుకు వచ్చే కవి రాయప్రోలు సుబ్బారావు. వీరి కవిత్వంలో తెలుగుదనం, దేశభక్తి కనిపిస్తుంది. దేశభక్తిని, భారతదేశ గొప్పతనాన్ని తెలియజెప్పటమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ గేయాన్ని రాగయుక్తంగా పాడగలగాలి. దేశభక్తి అంశాలను, గేయ సారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ భారతదేశం అని తెలిపే పదాలు, భావానికి సరిపోయే వాక్యాలు పాఠంలో ఎక్కడున్నాయో గుర్తించి రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ భారతదేశ గొప్పదనం ఎందుకు తెలుసుకోవాలో, మరియు పాఠం ఆధారంగా భారతదేశ వైభవం గురించి రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ గేయాన్ని భారతమాత ఆత్మకథగా తాను పుట్టిన ఊరిని గురించి పొగుడుతూ గేయం రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలు సమానార్థక పదాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ సందేహార్థక, అనుమత్యర్థక, నిషేధార్థక వాక్యాలను గురించి తెలుసుకొని వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 12. రాణి శంకరమ్మ

కవి : --

ప్రక్రియ : గేయకథ

ఉద్దేశం : తెలంగాణ ప్రాంతంలో వీరనారీమణులకు కొడువలేదు. వీరనారీమణులలో ఒక ప్రత్యేకతను సాధించిన రాణి శంకరమ్మ ధైర్య సాహసాలను తెలుసుకోవడం. స్త్రీలకు అవకాశమిస్తే ఏ రంగంలోనైనా తమ ఘనత చాటిచెప్పగలరని చెప్పటం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

◆ రాణి శంకరమ్మ కథలో నచ్చిన, ఆశ్చర్యం కలిగించిన సంఘటనలను గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

◆ రాణి శంకరమ్మ పరాక్రమాన్ని తెలిపే పదాలు పాఠంలో గుర్తించగలగాలి. అపరిచిత పేరా ఆధారంగా ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సరైన జవాబులు గుర్తించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

◆ రాణి శంకరమ్మ పరాక్రమాన్ని గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

◆ రాణి శంకరమ్మ చరిత్రను ఏకపాత్రాభినయం చేయడానికి వీలుగా తగిన అంశాలతో రచన చేయాలి. ప్రదర్శించగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు, వాటితో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి. ఇచ్చిన పదాలను వివరించగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

◆ ఇచ్చిన ఉదాహరణల ద్వారా ద్విగు సమాసాన్ని గురించి తెలుసుకొని, ద్విగు సమాస పదాలకు విగ్రహవాక్యాలు రాయగలగాలి.

8వ తరగతి

పాఠం పేరు : 1. త్యాగనిరతి

కవి పేరు : నన్నయ

ప్రక్రియ : ఇతిహాసం (పద్యం)

ఉద్దేశం : ఇతరుల కోసం, సమాజం కోసం త్యాగం చేయటంలో ఉండే గొప్పతనాన్ని విద్యార్థుల్లో త్యాగ గుణాన్ని పెంపొందించటం పాఠం యొక్క ముఖ్యఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

◆ త్యాగం చేయటంలోని గొప్పతనం గురించి మరియు ఇతరులకోసం, సమాజం కోసం త్యాగం చేసిన వారి గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన భావాల ఆధారంగా పాఠంలోని పద్యపాదాలను గుర్తించడం, అపరిచిత పద్యాన్ని చదివి సరియైన సమాధానాన్ని గుర్తించడం, చేయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ త్యాగం చేయడంలో ఉన్న గొప్పతనాన్ని అనుభూతిని సొంతమాటల్లో వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ అవయవదానంపై ప్రజలకు చైతన్యం కల్పించమని వార్తా పత్రికలకు లేఖ రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలను, నానార్థాలను గుర్తించి రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన భావార్థక వాక్యాలు చదివి వాటికి సరిపోయే వాక్యాలతో జతపరుచగలగాలి. ఇచ్చిన పదాలను విడదీసి సంధిపేరు రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 2. సముద్రప్రయాణం

కవి పేరు : ముద్దురామకృష్ణయ్య

ప్రక్రియ : పద్యం

ఉద్దేశం : రెండవ ప్రపంచయుద్ధ సమయంలో ఉన్నత చదువులకోసం ఎన్నో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొని సముద్రప్రయాణం చేసి, విదేశాలకు వెళ్ళి విజయవంతంగా చదువు ముగించుకొని వచ్చిన కరీంనగర్ జిల్లా వాసి ముద్దురామకృష్ణయ్య. మాతృదేశ సేవకంకితమై ప్రధానోపాధ్యాయులుగా జిల్లా విద్యాధికారిగా సేవలందించిన స్ఫూర్తిదాత. కార్యసాధకులు. అనుకున్న లక్ష్యాన్ని సాధించటానికి ఎన్ని ఇబ్బందులెదురైనా సంకల్పబలంతో విజయాన్ని సాధించగలరని తెలియజేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ ఏదైనా సాధించాలంటే పట్టుదల దృఢసంకల్పం అవసరమని సమర్థిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలు ఏ పేరలో ఉన్నవో గుర్తించి, ఆ పేరాకు శీర్షికను, అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ ముద్దు రామకృష్ణయ్య సముద్రప్రయాణం ఆధారంగా అనుకున్నది సాధించడంలో కలిగే తృప్తి అనంతమైందని వివరించగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ అనుకున్నది సాధించాలని మిత్రునికి లేఖ మరియు తాను చేసిన ఒక ప్రయాణ అనుభవాన్ని గురించి వ్యాసం రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలు, జాతీయాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ద్విగు, ద్వుంద్య సమాసాలను, సవర్ణ, ఉత్సవ సంధులను గుర్తించగలగాలి. అత్వసంధి గురించి తెలుసుకొని అభ్యాసం చేయగలగాలి. పాఠంలో ఆ సంధి పదాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 3. బండారిబసవన్న

కవి : పాల్కురికి సోమనాథుడు

ప్రక్రియ : ద్విపద

ఉద్దేశం : మంచి ఉద్దేశంతో చేసే పనులు మనిషిని సచ్ఛీలుడుగా నిలబెడతాయి. భక్తులు అనేవారు మంచి లక్షణాలు కలిగి ఉంటారు. అటువంటి వారినే భగవంతుడు మెచ్చుకుంటాడు. భక్తులకుండే ఔదార్యబుద్ధి, భక్తితత్వం తెలియజేయటమే బండారి బసవన్న పాఠం ఉద్దేశం.

తెలంగాణలో తొలి తెలుగు కవిగా ప్రసిద్ధిపొందిన పాల్కురికి సోమనాథుడు ద్విపద చందస్సులో రాసిన 'బసవ పురాణం' లోనిది ఈ పాఠం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ ద్విపదను రాగయుక్తంగా పాడగలగాలి, “అచంచలభక్తి పారవశ్యం కల్గిన వాళ్ళు ధనాశకు లోనుకారు” అను మాటలపై అభిప్రాయాన్ని చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన భావాలనుబట్టి పాఠంలోని పాదాలను గుర్తించి, వీటిని ఎవరు ఎవరితో అన్నారో చెప్పగలగాలి. అపరిచిత పద్యం కింద ఇచ్చిన ఖాళీలను పూరించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ భక్తునికి ఉండవలసిన లక్షణాలను గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ ద్విపదను సంభాషణ రూపంలోనికి మార్చి రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలను రాయగలగాలి, ప్రకృతి వికృతులను జతపరచగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ సవర్ణదీర్ఘ, అత్వ, ఇత్వ, ఉత్వ సంధి పదాలను కొన్నింటిని కలిపి రాయడం. కొన్ని పదాలను విడదీసిరాయడం, సంధుల పేర్లను రాయడం చేయగలగాలి. గుణసంధిని ఉదాహరణ పూర్వకంగా తెలుసుకుని అభ్యాసం చేయగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

పాఠం పేరు : 4. అసామాన్యులు

కవి : --

ప్రక్రియ : వ్యాసం

ఉద్దేశం : వివిధ వృత్తుల వారి పట్ల గౌరవాన్ని, శ్రమ విలువలను నిర్వహించటం. అన్ని వృత్తుల సమిష్టి జీవనమే సమాజం అనే భావనను కల్పించటమే పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ ఏ వృత్తి అయినా దేనికదే గొప్పదని సమర్థిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి అడిగిన విధంగా పట్టిక వూరించగలగాలి. పాఠం ఆధారంగా వృత్తులు, పనిముట్లు, తయారుచేసేవస్తువుల వివరాలను పట్టికలో రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ శ్రమతోనే అభివృద్ధి సాధ్యమని తగిన కారణాలతో వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ వృత్తి పనులవారి వివరాలను సేకరించడానికి ప్రశ్నావళిని తయారుచేయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు, ప్రకృతి వికృతులను, పర్యాయపదాలను రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ వాక్యాల్లోని క్రియా భేదాలను గుర్తించి రాయగలగాలి. సంశ్లిష్ట, సంయుక్త వాక్యాలను గుర్తించి ఉదాహరణ పూర్వకంగా తెలుసుకుని అభ్యాసం చేసి, వాక్యాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 5. శతకసుధ

కవులు : కవులు

ప్రక్రియ : శతకం

ఉద్దేశం : విద్యార్థుల్లో నైతిక విలువలను పెంపొందించి, ఉత్తమ పౌరులుగా తయారుచేయటమే పాఠం ఉద్దేశం.

తెలంగాణలో ఇంతవరకు వెలుగుచూడని శతక కవులు 1. పోతన, 2. శ్రీపతి భాస్కరకవి, 3. మారద వెంకయ్య, 4. కంచర్లగోపన్న, 5. కాకుత్స్థం శేషప్పకవి, 6. పండిత రామసింహకవి, 7. ఆసూరి మరిగంటి పురుషోత్తమాచార్యులు, 8. వేంకటరావుపంతులు మొదలైన కవుల పద్యాలను ఇందులో చేర్చటం జరిగింది.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ పాఠంలోని పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడగలగాలి. సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవటంలో శతక పద్యాలు తోడ్పడుతాయని వివరించగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ పాఠంలోని పద్యాల ఆధారంగా ఇచ్చిన పదాలను వేటితో పోల్చారో రాయగలగాలి. అపరిచిత పద్యం చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ శతక కవులు సమాజపోకడలను తెలిపే పద్యాలను ఎందుకురాసి ఉంటారో తగిన కారణాలను రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ పాఠశాలలో నిర్వహించే పద్యాల పోటీకి ప్రకటనను తయారుచేయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ వాక్యాలలోని సమానార్థక పదాలను గుర్తించగలగాలి. గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు మరియు ప్రకృతి వికృతులను రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ సవర్ణ, గుణ, అత్వ, ఇత్వ, ఉత్వసంధి పదాలను విడదీసి సంధులపేర్లు, విగ్రహవాక్యాలకు సమాసపదాలు, సమాసాల పేర్లను, చందస్సులోని గురులఘువులను తెలుసుకొని గణవిభజన చేయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 6. తెలుగు జానపద గేయాలు కవి : ఆచార్య బిరురాజు రామరాజు ప్రక్రియ : వ్యాసం

ఉద్దేశం : తెలుగు జానపదగేయాలలోని వైవిధ్యాన్ని, రకాలను గుర్తించి విద్యార్థులకు తెలియజేయటమే పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ జానపదగేయాలే తెలుగువారి సంస్కృతికి ఉత్తమ దర్పణమని చర్చించగలగాలి. తెలిసిన జానపదగేయాలను పాడగలగాలి. వాటి గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన అంశాలు పేరాల సంఖ్య, వాటికి సంబంధించిన కీలక విషయాలను పట్టికలో రాయగలగాలి. అపరిచిత గద్యం చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ మన సంస్కృతిని / జానపదగేయాలు ఎట్లా ప్రతిబింబింప చేస్తాయో వివరించగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ జానపద కళారూపాల ప్రదర్శనకు సంబంధించిన “ఆహ్వాన పత్రిక”ను తయారుచేయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు పర్యాయపదాలను, ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలను సంశ్లిష్ట వాక్యాలుగా, సంయుక్త వాక్యాలుగా మార్చి రాయగలగాలి. తత్పురుష సమాసం గురించి తెలుసుకొని ఇచ్చిన పదాలకు విగ్రహవాక్యాలు, అది ఏ తత్పురుష సమాసాలో రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 7. మంజీర

కవి : డా॥ వేముగంటి నర్సింహాచార్యులు

ప్రక్రియ : గేయం

ఉద్దేశం : ప్రజల జీవనానికి, పర్యావరణానికి నదులు ఏ విధంగా ఉపయోగపడతాయో తెలుపుతూ, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రవహించేనదుల్లో మంజీర నది ప్రాముఖ్యతను తెలియజేయటమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ నదుల్లో నీరు కనుమరుగయ్యే పరిస్థితి రావటానికి గల కారణాలను వివరించగలగాలి. గేయాన్ని రాగయుక్తంగా పాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన భావాల ఆధారంగా గేయంలోని పాదాలను గుర్తించగలగాలి. అపరిచిత గేయ పంక్తులు చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ మంజీర గేయ సారాంశాన్ని సొంతంగా రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ విద్యార్థులు తాము చూసిన వాగు / చెరువు / నదిని వర్ణిస్తూ కవిత / గేయాన్ని రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు సమానార్థక పదాలను పట్టికలో గుర్తించగలగాలి. గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలను, ప్రకృతి పదాలను రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ తత్పురుష సమాసాల పట్టికను పూరించగలగాలి. శబ్దాలంకారాల్లోని వృత్త్యానుప్రాసాలంకారం గురించి తెలుసుకొని, వాటి ఉదాహరణలను పాఠాలలో వెతికి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 8. చిన్నప్పదే

కవి : వట్టికోట ఆళ్వారు స్వామి

ప్రక్రియ : కథానిక

ఉద్దేశం : నిజాం రాష్ట్రంలో ఆనాడు జరిగిన పెత్తందార్ల పీడనకు, దోపిడికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం జరిగింది. ఆ ఉద్యమంలో కార్యకర్తలు ప్రజలను ఏ విధంగా చైతన్యపరిచారో తెలుపటం ఈ పాఠం ఉద్దేశం. ఆనాటి తెలంగాణ గ్రామాల్లోని పరిస్థితులను గురించి కళ్లకు కట్టినట్లుగా ఈ కథానిక వివరిస్తుంది.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ స్వాతంత్ర్యానికి ముందు గ్రామాల్లో పరిస్థితులు ఎట్లా ఉండేవో ఈ కథానిక ఆధారంగా ఊహించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన సందర్భ వాక్యాలను గూర్చి చర్చించగలగాలి. అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ కథ ఆధారంగా తెలుసుకున్న ఆనాటి పరిస్థితులు నేటి సమాజంలో ఉన్నాయా? లేదో కారణాలతో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ విద్యార్థులు పాఠం ఆధారంగా తమ అనుభవాలతో చిన్న కథను రాయగలగాలి. గ్రామం బాగుకోసం పాటుపడుతున్నవారి సేవలను ప్రశంసిస్తూ 'అభినందన' పత్రం రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలను, పర్యాయపదాలను, ప్రకృతి పదాలను రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ తత్పురుష సమాసాల పట్టికలు పూరించగలగాలి. ఆమ్రేడిత సంధిని గురించి తెలుసుకొని, సంధి పదాలుకలిపి రాసి, సంధి జరిగిన విధానాన్ని చెప్పగలగాలి.

పాఠం పేరు : 9. అమరులు

కవి : ఆచార్య కె.రుక్మిణీ

ప్రక్రియ : వచనకవిత

ఉద్దేశం : సామాజిక స్పృహ కలిగిన వ్యక్తిగా కవిగా తన ప్రత్యేకతను చాటుకున్న కవి రుక్మిణీ. వీరు 'అమరులు' అను శీర్షికతో 1969 ఉద్యమాన్ని, వీరుల త్యాగాలను స్మరిస్తూ వారికి నివాళులు అర్పించారు. వీరుల త్యాగాలను స్మరించుకోవటమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన కోసం జరిగిన ఉద్యమాల గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలు పాఠంలో ఎక్కడున్నాయో గుర్తించి, వాటి సందర్భాన్ని గురించి, పేరాను చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ "తెలంగాణ గర్భమున గలిగిన శ్రీరుద్రులారా!" అని కవి ఎందుకన్నాడో, అమరవీరులపట్ల మనం ఎలాంటి గౌరవాన్ని చూపాలో, కవి ప్రతిజ్ఞను ఎలా అర్థం చేసుకున్నారో, కవి నాడు చేసిన ప్రతిజ్ఞ నేడు ఎందుకు సాకారమైనదో వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంలో అమరులైన వారి త్యాగాన్ని గురించి కవిత లేదా గేయం రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు పర్యాయపదాలు, గీత గీసిన పదాలకు నానార్థాలు, ఇచ్చిన పదాలలో ప్రకృతి వికృతులను గుర్తించి, రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఉపమాలంకారాన్ని అవగాహనలో వివరించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 10. సింగరేణి

కవి పేరు : --

ప్రక్రియ : వ్యాసం

ఉద్దేశం : ఏదేశమైన, సహజసంపదలను సమర్థంగా వినియోగించగలుగుతుండో, ఆ దేశం ప్రగతిని సాధిస్తుంది. సహజ సంపదలలో నల్లబంగారంగా ప్రసిద్ధికెక్కిన బొగ్గు ద్వారా దేశ ప్రగతికి ప్రామాణికంగా నిలిచిన సింగరేణి బొగ్గుగనులను గురించి తెలియజెప్పటమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ సింగరేణి కార్మికుల కాయకష్టం గురించి, వారి జీవితం గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ గేయాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు, రాయడం, పేరా చదివి ప్రశ్నలు తయారుచేయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ సింగరేణి కార్మికులతో ప్రత్యేక సంబంధం మనకు లేకపోవచ్చు. కానీ పరోక్ష సంబంధం ఉన్నది. ఎట్లాగో వివరించగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ సింగరేణి కార్మికులు గనిలో తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలను తెలుపుతూ పోస్టర్ తయారు చేయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ జాతీయాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు, ఇచ్చిన పదాలకు సరిపోయే పర్యాయపదాలు, రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఉత్పేక్ష అలంకారాన్ని అవగాహనతో వివరించగలగాలి. ఉదాహరణలలో వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 11. కాపుబిడ్డ

కవి : గంగుల శాయిరెడ్డి

ప్రక్రియ : పద్యం

ఉద్దేశం : పోతనలా హలం, కలంతో రాణించిన కవి గంగుల శాయిరెడ్డి. వీరికి రైతు కష్టాలు, శ్రమ తెలుసు. రైతు పంట పండించి, తానే తిండిదొరకని స్థితిలో ఉంటాడు. దేశానికి వెన్నెముకైన రైతు శ్రమ తెలుసుకోవడం, రైతును గౌరవించటం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

◆ రైతు పరిస్థితిని గురించి, జీవన విధానాన్ని గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

◆ పదాలను చదివి ఖాళీలు పూరించడం, ప్రశ్నలకు సరైన జవాబు గుర్తించడం చేయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

◆ “రైతు సంతోషంగా ఉంటే సమాజం బాగుంటుంది” దీనిని సమర్థిస్తూ రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

◆ పాఠం ఆధారంగా రైతు ఆత్మకథను, అభినందన పత్రం రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

◆ పదాలతో సొంతవాక్యాలు, ప్రకృతి - వికృతులు గుర్తించడం, వాక్యాలలో సమానార్థక పదాలు గుర్తించి రాయడం చేయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

◆ ఉత్పలమాల, చంపకమాల పద్య లక్షణాలు తెలుసుకొని, గణవిభజన ద్వారా ఆ పద్యాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 12. మాట్లాడేనాగలి

రచయిత : మూలం : పొన్కున్నం వర్మయ్య

ప్రక్రియ : అనువాదకథ

అనువాదం : ఎన్.వేణుగోపాల్‌రావు

ఉద్దేశం : మలయాళంలో పొన్కున్నం వర్మయ్య అనే అభ్యుదయ రచయిత రాసిన కథను తెలుగులోకి వేణుగోపాలరావు అనువాదం చేశారు. మూగ జీవాలైనా పెంపుడు జంతువులు హృద్యంగా స్పందిస్తాయని, మనుషులతో పోలిస్తే మరింత ప్రేమాప్యాయతలు కురిపిస్తాయని ఈ కథ తెలియజేస్తుంది. సర్వ ప్రాణులపట్ల ప్రేమను, జీవకారుణ్యాన్ని పెంపొందించేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

◆ కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి. మాట్లాడేనాగలి అనే శీర్షిక కథకు సరిపడిందో లేదో చర్చించగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలు ఏ పేరాలో ఉన్నాయో గుర్తించగలగాలి. పేరాను చదివి ఖాళీలను పూరించగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ ఓసెఫ్ కన్నన్‌ను ఎట్లా ప్రేమించేవారో, మూగజీవాలమీద ఎందుకు ప్రేమ చూపించాలో రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ మూగజీవాలకు నోరోస్తే... అనే అంశంపై ఊహించి కథ రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు అర్థాలు, సమానార్థక పదాలు, నానార్థాలు రాయగలగాలి. ప్రకృతి వికృతి పదాలను జతపరుచగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ ఇచ్చిన సంధి పదాలను విడదీసి, సంధి పేర్లు గుర్తించగలగాలి. సమాసపదాలకు విగ్రహవాక్యాలురాసి సమాసాలు గుర్తించగలగాలి.

9వ తరగతి

పాఠం పేరు : 1. ధర్మార్జునులు

కవి పేరు : చేమకూర వేంకటకవి

ప్రక్రియ : ప్రబంధం

ఉద్దేశం : అన్నదమ్ముల అనుబంధాన్ని గురించి తెలియజేయడం, విద్యార్థులలో ఉత్తమ నాయకత్వలక్షణాలను పెంపొందించడం; ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ మంచి చెడుల విచక్షణతో మాట్లాడటం, సమకాలీన అంశాలపై (నాయకత్వం) విమర్శనాత్మకంగా మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ భావస్ఫోరకంగా పద్యాలు చదవడం, భావాలకు అనుగుణంగా పద్యపాదాలను గుర్తించడం, ప్రతిపదార్థాలు రాయడం, అపరిచిత పద్యం చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయడం. చేయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ శీర్షిక ఔచిత్యాన్ని గురించి పాండవులు ఉదారస్వభావులన్న దానిని సమర్థిస్తూ, ధర్మరాజు వ్యక్తిత్వాన్ని గురించి రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ మంచి గుణాలు కలిగిన వారిని అభినందిస్తూ వ్యాసం రాయగలగాలి. పాఠం ఆధారంగా చేమకూర వేంకటకవిని ప్రశంసిస్తూ రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు అర్థాలు, సొంతవాక్యాలు, పర్యాయపదాలు, నానార్థాలు, వ్యుత్పత్త్యర్థాలు, ప్రకృతి వికృతులు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఉదాహరణల ద్వారా విశేషణ పూర్వపద, విశేషణ ఉత్తరపద కర్మధారయ సమాసాల గురించి తెలుసుకొని వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 2. నేనెరిగిన బూర్గుల

కవి : పి.వి.నరసింహారావు

ప్రక్రియ : వ్యాసం

ఉద్దేశం : సమాజాన్ని తమ ప్రతిభావిశేషాలతో ప్రభావితం చేయగలిగిన వ్యక్తులు కొందరుంటారు. అట్లాంటి వారి జీవితంలో స్ఫూర్తిదాయకాలు ఎన్నో ఉంటాయి. బహుభాషావేత్తగా, పరిపాలనదక్షుడిగా, రాజనీతిజ్ఞుడుగా పేరుపొందిన బూర్గుల వారిని గురించి మరొక ప్రజ్ఞాశీలి పి.వి.నరసింహారావు రాసిన వ్యాసం ఈ పాఠం. మహోన్నత వ్యక్తుల వ్యక్తిత్వం నుండి స్ఫూర్తిని పొందేటట్లుగా చేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ ఇతరుల కంటే తాను అధికుడననిపించుకోవాలనే ఉబలాటం, పెనుగులాట గురించి అభిప్రాయాలను చెప్పగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ ఇచ్చిన విషయం ఉన్న పేరా సంఖ్యను గుర్తించి, ఆ విషయానికి సంబంధించిన అంశాలు పట్టిక రూపంలో రాయగలగాలి. అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ బూర్గుల వ్యక్తిత్వంలోని మహోన్నత లక్షణాల గురించి, గొప్పవారి సాంగత్యంవల్ల కలిగే స్ఫూర్తి గొప్పగా ఉంటుందనే దానిని సమర్థిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ పాఠంలోని పదజాలం, పేర్కొన్న విశిష్ట లక్షణాల ఆధారంగా ఒక కవితను, నచ్చిన గొప్పవ్యక్తిని ప్రశంసిస్తూ సన్మానపత్రాన్ని రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు, ఇచ్చిన జాతీయాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు, పర్యాయపదాలు, ప్రకృతి వికృతులు వివిధ వృత్తులకు సంబంధించిన ప్రత్యేక పదజాలాన్ని రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ గీతగీసిన పదాలను విడదీసి సంధిపేర్లు, సమాసపదాలకు, విగ్రహవాక్యాలు, సమాసం పేర్లు, సామాన్య వాక్యాలను సంశ్లిష్ట వాక్యాలుగా రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 3. వలసకూలీ! రచయిత / కవి : ముకురాలరామారెడ్డి ప్రక్రియ : పాట

ఉద్దేశం : తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కరువు జిల్లాల్లో పాలమూరు ప్రధానమైంది. ఆ జిల్లాలోని పేదలు బతుకుదెరువుకోసం వలస వెళ్ళడం పరిపాటి. ఒక పేదరైతు బతుకుభారాన్ని మోస్తూ తూర్పుతీరప్రాంతానికి వలసవెళ్ళి చెప్పిన సమయానికి రాకపోవడంతో ఆందోళనపడిన కుటుంబసభ్యుల మనోవేదనను ముకురాల రామారెడ్డి పాటరూపంలో ఎంతో ఆర్ధ్రంగా వ్యక్తీకరించారు. వలస కూలీల బాధను, వారి కుటుంబ సభ్యుల ఆవేదనను, తెలియజేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ ప్రజలు ఎందుకు వలసపోతారు? ఈ వలసలను అరికట్టడానికి ఏం చేస్తే బాగుంటుందో చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ గేయం చదివి అంత్యానుప్రాస పదాలు, అపరిచిత పద్యం చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ వలసకూలీ గురించి కవి ఆవేదనను, వలసకూలీల బతుకుల్లో వెలుగులు నింపడానికి ఎట్లాంటి చర్యలు అవసరమో రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ వలసకూలీల జీవనాన్ని ఊహిస్తూ కవిత / గేయం రాయగలగాలి.
- ◆ వలసలను నిరోధించడానికి ప్రభుత్వం చేపట్టవలసిన చర్యలను గురించి పత్రికలకు లేఖ రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

58◆ గీతగీసిన పదాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు వివరణ, ప్రకృతి వికృతులు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు విడదీసి సంధిపేర్లు, సూత్రాలు రాయడం, అంత్యానుప్రాసాలంకారము సంభావన పూర్వపదకర్మధారయ, రూపక సమాసముల గురించి తెలుసుకొని వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 4. రంగాచార్యతో ముఖాముఖి కవి పేరు : రంగాచార్య ప్రక్రియ : ఇంటర్వ్యూ

ఉద్దేశం : తన సాహిత్యం ద్వారా తెలంగాణ పోరాటంలో ముఖ్యభూమిక నిర్వహించిన దాశరథి రంగాచార్యుల అనుభవాలు, జ్ఞాపకాలు, అభిప్రాయాలు, రచనలు, ఆయన వ్యక్తిత్వాన్ని, రచనల గొప్పదనాన్ని ఇంటర్వ్యూ ప్రక్రియద్వారా పిల్లలకు తెలియజేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ దాశరథి ఇంటర్వ్యూపట్ల తన అభిప్రాయం, తాను చూసిన ఇంటర్వ్యూ గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠం ఆధారంగా దాశరథి రంగాచార్య నవలలు, వాటిలోని ఇతివృత్తాలను గురించి పట్టికను, అపరిచితగద్యం చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ తెలంగాణ ఏర్పాటు సంతోషానిచ్చిందనే రచయిత మాటలపై అభిప్రాయాన్ని, దాశరథి సాహిత్య సేవను వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ ఇంటర్వ్యూ కోసం ప్రశ్నావళి తయారుచేయగలగాలి. దాశరథి సాహిత్య సేవను ప్రశంసిస్తూ పత్రికలకు లేఖ రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు, ప్రకృతి వికృతులు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు విడదీసి సంధిపేర్లు, విగ్రహవాక్యాలు రాసి సమాసం పేర్లు, ఇచ్చిన వాక్యాల్లో గల అలంకారాలను, కర్మణి వాక్యాలు రాయగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

పాఠం పేరు : 5. శతకమధురిమ

కవి పేరు : శతక కవులు

ప్రక్రియ : శతకం

ఉద్దేశం : తెలంగాణ శతక కవుల శతకాల నుండి ఆణిముత్యాల వంటి పద్యాలను సేకరించి విద్యార్థులలో నైతిక విలువలను పెంపొందించడానికి, పద్యాలను ధారణ చేయడానికి ఉద్దేశించిన పాఠం ఇది.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ సమాజానికి మార్గనిర్దేశనం చేసేవాళ్ళు శతకకవులు అనే దానిని గురించి చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ భావాలకు తగిన పద్యపాదాలను పాఠంలో గుర్తించడం, పాదభంగం లేకుండా పద్యాలను రాయడం, పద్యాల భావాలు రాయడం. అపరిచిత పద్యం చదివి జవాబులు గుర్తించడం. చేయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ శతక పద్యాలు సమకాలీన సమాజాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి - విమర్శిస్తాయి అనే అంశాన్ని వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ పద్యభావాల ఆధారంగా కథను నీతి, విలువలపట్ల అవగాహన పెంపొందించేందుకు కరపత్రం తయారుచేయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు అర్థాలు, సొంతవాక్యాలు పర్యాయపదాలు మరియు ప్రకృతి వికృతులు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు సంధులు, సమాసాలు, పద్యపాదాలకు గణవిభజన చేసి, ఏ పద్యమో రాయగలగాలి. ధృత ప్రకృతిక, సరళాదేశసంధుల గురించి, ఛందస్సులో శార్దూల, మత్తేభాల గురించి తెలుసుకొని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 6. దీక్షకు సిద్ధంకండి

కవి పేరు : --

ప్రక్రియ : కరపత్రం

ఉద్దేశం : 1969 తెలంగాణ ఉద్యమ తీరుతెన్నులు, ఉద్యమ స్ఫూర్తిని కరపత్రం ద్వారా విద్యార్థులకు తెలియజేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠం చదివి కీలకపదాలను గుర్తించి వివరించగలగాలి. అపరిచిత గద్యం చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ 1969 నాటి తెలంగాణ ఉద్యమం ద్వారా రాష్ట్రం సాధించకపోవడానికి నేటి ఉద్యమం విజయవంతం కావడానికి కారణాలు విశ్లేషిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ చెరువుల ప్రాధాన్యతను వివరించే కరపత్రం తయారుచేయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు, సాంతవాక్యాలు, జాతీయాలను రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ సంధులు, సమాసాలు, సంయుక్త వాక్యాలు రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 7. నా చెలిమి

కవి పేరు : పొన్నికంటి తెలగన

ప్రక్రియ : కావ్యం

ఉద్దేశం : తెలుగు సాహిత్యంలో మొట్టమొదటి అచ్చతెలుగు కావ్యాన్ని రచించినవాడు పొన్నికంటి తెలగన. కవిని, రచనను పరిచయం చేస్తూ స్నేహితుల మధ్య వైషమ్యాలు ఎంతటి తీవ్ర పరిణామాలకు దారితీస్తాయో తెలియజేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ స్నేహితులంటే ఎట్లా ఉండాలో అభిప్రాయం చెప్పగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠం ఆధారంగా శర్మిష్ట, దేవయాని స్వభావాలను గురించి పట్టికను, అపరిచిత గద్యాలను చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు, రాయగలగాలి. తప్పొప్పులను గుర్తించగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ చెలిమి పాఠాన్ని విశ్లేషిస్తూ, మంచి స్నేహితులను ఎలా సంపాదించుకోవాలో ఆ స్నేహం కలకాలం ఉండడానికి ఏం చేయాలో రాయగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ శర్మిష్ట ఏకపాత్రాభినయానికి సంబంధించిన మాటలను రాసి, ప్రదర్శించగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ గీతగీసిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు సంధులు, సమాసాలు రాయగలగాలి. గసడదవాదేశసంధిని గురించి తేటగీతి పద్యాల గురించి తెలుసుకొని వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 8. ఉద్యమస్ఫూర్తి

రచయిత : సంగెం లక్ష్మీబాయి

ప్రక్రియ : ఆత్మకథ

ఉద్దేశం : తెలంగాణలో స్త్రీ విద్యకు ఏమాత్రం ప్రోత్సాహంలేని కాలంలో జీవితంలో ఎన్నో ఆటుపోటులను ఎదుర్కొని, చదువుకొని తన జీవితాశయమైన స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో పాల్గొన్న ఆదర్శవీరవనిత సంగెం లక్ష్మీబాయి. ఆమె యొక్క పోరాట అనుభవాలను తెలుపుతూ, తద్వారా పిల్లల్లో సామాజిక బాధ్యతను పెంపొందింపజేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ నేటి సమాజంలో లక్ష్మీబాయి వంటి ఆదర్శమూర్తుల అవసరం గూర్చి మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠంలోని పేరాలు చదివి వాటికి శీర్షికలు, ఆ పేరాల్లోని కీలకమైన పదాలు, అపరిచిత గద్యంలోని ఖాళీలతో సరియైన పదాలు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు కన్న కలలు నిజం కావాలంటే మనకు లభించిన స్వాతంత్ర్యాన్ని ఎట్లా సద్వినియోగించుకోవాలో విశ్లేషిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ నేటి కాలంలో సంగెం లక్ష్మీబాయి వంటివారు ఎందుకు అవసరమో వివరిస్తూ వ్యాసం రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలతో సొంత వాక్యాలు రాయగలగాలి. వికృతులకు ప్రకృతి పదాలు పాఠంలో వెతికి రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ సంధులు, సమాసాలను గుర్తించగలగాలి. యణాదేశసంధి గూర్చి తెలుసుకొని సూత్రీకరించగలగాలి. ఆ సంధి పదాలను గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 9. కోరస్

కవి : సలంద్రలక్ష్మీనారాయణ

ప్రక్రియ : వచనకవిత

ఉద్దేశం : తెలంగాణ పోరాటంలో, సమసమాజ స్థాపనలో తన సాహిత్యంతో భాగం పంచుకున్న కవి సలంద్ర లక్ష్మీనారాయణ. ఆయన గురించి తెలుసుకుంటూ, వచనకవిత ద్వారా భావాలను ఎంత సూటిగా దృఢంగా ప్రకటించవచ్చో తెల్పడం, ఒక కొత్తమార్గం ఎంచుకున్నప్పుడు ఎదురయ్యే అవరోధాలను లెక్కచేయకుండా, అనుకున్న మంచిపని సాధించేందుకు ధైర్యంగా ముందడుగు వేయాలని తెలుపడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ శీర్షికపై అభిప్రాయాలను, కవికి సమాజంపట్ల ఉన్న భావన గురించి చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ భావాలకు తగిన కవితా పంక్తులను గుర్తించగలగాలి. అపరిచిత కవిత చదివి భావం రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ పాఠ్యభాగ సారాంశం కవి భావనలోని అంతరార్థం రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ కవి భావనలను, కవిత అంతరార్థాన్ని ప్రశంసిస్తూ పత్రికలకు లేఖ రాయడం.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు అర్థాలు, సొంతవాక్యాలు, జాతీయాలను వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ సంధులు, సమాసాలు, అలంకారాలను గుర్తించగలగాలి. కర్మణి వాక్యాలు రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 10. వాగ్భూషణం

రచయిత : డా॥ ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి

ప్రక్రియ : వ్యాసం

ఉద్దేశం : తెలంగాణ సాహితీ క్షేత్రంలో మేధావిగా గుర్తించబడిన డా॥ ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి కలం నుండి వెలువడిన శాస్త్రీయ సాహితీ వ్యాసం పరిచయం చేస్తూ పిల్లలలో వక్రత్వ శక్తిని మెరుగుపరచడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ నోరు మంచిదైతే - ఊరు మంచిదౌతుందనే దానిని సమర్థిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠంలోని కీలక పదాలను అపరిచిత గద్యం చదివి తప్పొప్పులు గుర్తించగలగాలి.

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ ఉపన్యాసం - ఒక గొప్ప కళ అనే దానిని వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ మాట గొప్పదనం గురించి ప్రసంగ వ్యాసం రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ పదాలను సొంతవాక్యాల్లో ప్రయోగించడం, పరిచయపదాలు, నానార్థాలు, ప్రకృతి వికృతులను గుర్తించడం చేయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ సంధులు, సమాసాలు గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 11. వాయసం

కవి పేరు : మామిండ్ల రామాగౌడ్

ప్రక్రియ : పద్యం

ఉద్దేశం : ప్రకృతిలోని ప్రాణులన్నీ స్వేచ్ఛగా జీవించాలని, ప్రతి ప్రాణికి ప్రత్యేకతలుంటాయని, దేనిపట్ల చులకన భావం తగదని తెల్పడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ కాకిని చిన్నచూపు చూడటం సరైందికాదని మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠం ఆధారంగా పట్టికను పూరించడం. అపరిచిత గద్యం చదివి పట్టికను పూరించగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ కాకి విశిష్టతను గురించి రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ కాకి - మనిషి సంభాషణ రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ పర్యాయపదాలు, ప్రకృతి వికృతులు, వ్యుత్పత్తులు గుర్తించగలగాలి. ఇచ్చిన జాతీయాలను, సామెతలను ఏ సందర్భంలో వినియోగిస్తారో రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ పాఠంలోని సవర్ణదీర్ఘ, ఉత్ప సంధుల పదాలను గుర్తించి, విడదీసి రాసి సూత్రాలు, సమాసాలు, రాయగలగాలి. యమకాలంకారాన్ని గురించి తెలుసుకొని, గుర్తించి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 12. తీయని పలకరింపు రచయిత్రి : ఇల్లిందల సరస్వతిదేవి ప్రక్రియ : కథానిక

ఉద్దేశం : నానాటికి దిగజారుతున్న మానవ సంబంధాలు కుటుంబ విలువలు గురించి తెలుపుతూ సానుకూల దృక్పథంతో వ్యవహరించాలని చెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ ముసలివాళ్ళు వృద్ధాశ్రమానికి వెళ్ళడానికి కారణాలు చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠం ఆధారంగా ఇచ్చిన మాటలు ఎవరు ఎవరి గురించి చెప్పారో రాయగలగాలి.
- ◆ అపరిచిత కవిత చదివి, ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ వృద్ధాప్యం మనిషికి శాపం కాకూడదన్న దానిపై అభిప్రాయం, వృద్ధులకు ఏమికావాలో, కుటుంబ సభ్యులు వాళ్ళను ఎట్లా చూసుకోవాలో రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ తీయని పలకరింపు కథను పొడిగించి మంచి ముగింపు రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ పట్టికద్వారా ఇచ్చిన పదాలకు పర్యాయపదాలు, పాఠం ఆధారంగా వికృతులకు ప్రకృతులు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలను కలిపి సంధిపేర్లు, విగ్రహవాక్యాలకు సమాసం పేర్లు, కర్తరి / కర్మణి వాక్యాలను గుర్తించగలగాలి, రాయగలగాలి.

10వ తరగతి

పాఠం పేరు : 1. దానశీలము

కవి పేరు : బమ్మెర పోతన

ప్రక్రియ : ప్రాచీన పద్యం

ఉద్దేశం : సహజ కవిగా ప్రసిద్ధిగాంచిన పోతన రచించిన శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము నుండి 'దానశీలము' అనే పాఠ్యభాగము గ్రహించబడింది. దీని ద్వారా విద్యార్థులు దానగుణమును, సత్యసంధతను అలవర్చుకుంటారు. ఆడిన మాట తప్పకపోవడం, మాటకు కట్టుబడే తత్వాన్ని, దానం గొప్పదనాన్ని తెలుపడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ నేటి కాలంలోని రక్షదానం, మరణానంతరం చేసే అవయవ దానాల ప్రాధాన్యత గురించి చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పువ్వు గుర్తుగల పద్యాలను భావస్ఫోరకంగా చదివి ప్రతిపదార్థాలను రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ నేటి సమాజానికి దాతృత్వం గల వ్యక్తుల ఆవశ్యకతను గురించి, పాఠ్యభాగ సారాంశాన్ని రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ ఆడిన మాట తప్పకపోవడం, దానగుణం కలిగి ఉండడం మొదలైన విశిష్ట లక్షణాల ఆవశ్యకతను తెలిపేలా నినాదాలు - సూక్తులు రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు వ్యుత్పత్త్యర్థాలు, పర్యాయపదాలు, నానార్థాలు, ప్రకృతి వికృతులు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన సంధిపదాలను విడదీసి సంధిపేర్లు, సమాసపదాలకు విగ్రహవాక్యాలు, సమాసం పేర్లు, పద్యపాదాలకు గణవిభజన చేసి పద్యలక్షణాలను రాయగలగాలి. త్రికసంధిని గురించి తెలుసుకొని ఆ సంధి పదాలను పాఠాలలో గుర్తించి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 2. ఎవరిభాష వాళ్ళకు వినసొంపు రచయిత : డా॥ సామల సదాశివ ప్రక్రియ : వ్యాసం

ఉద్దేశం : ఏ భాష అయినా భౌగోళికంగా సమీపంలో ఉన్న ఇతర భాషల ప్రభావం చేత ఒక ప్రత్యేకతను సంతరించుకుంటుంది. అదే ఆ భాష యొక్క యాస అవుతుంది. ఆయాసలే ఆ భాష మాట్లాడేవారి ప్రాంతీయతను తెలుపుతాయి. భాషలోని నుడికారపు సొంపు, పలుకుబడులు, జాతీయాలు ఆ భాషను ఎంత సౌందర్యంగా, పరిపూర్ణంగా చేస్తాయో వివరిస్తూ తెలంగాణ భాష గొప్పతనాన్ని, ప్రాంతీయ భాషలోని మాధుర్యాన్ని తెలుపడం ఈ పాఠం ఉద్దేశ్యం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ తెలుగు భాష గొప్పతనాన్ని గూర్చి ఇతర భాషా పదాలు వాడకుండా మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పరిచిత, అపరిచిత గద్యాలను చదివి అర్థం చేసికొని ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సరియైన జవాబులు గుర్తించగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ పాఠం ద్వారా సామల సదాశివ గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ పిల్లలు ప్రాథమిక విద్యాభ్యాస కాలంలో మరచిపోలేని జ్ఞాపకాలను గురించి వ్యాసం, పరిసరాల్లో జరిగిన సంఘటనను గురించి సంభాషణలు రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు, నానార్థాలు, పర్యాయపదాలు, వ్యుత్పత్త్యర్థాలు, ప్రకృతి వికృతులు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలను సామాన్య, సంయుక్త, సంశ్లిష్ట వాక్యాలుగా మార్చి రాయగలగాలి. రుగాగమ సంధి జరిగే విధానాన్ని తెలుసుకుని విశ్లేషించగలగాలి. ఆ సంధిపదాలను గుర్తించగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

పాఠం పేరు : 3. వీర తెలంగాణ కవి పేరు : డా॥ దాశరథి కృష్ణమాచార్య ప్రక్రియ : ఆధునిక పద్యం

ఉద్దేశం : ఏ దేశ చరిత్రలోనైనా ప్రభువుల నిరంకుశత్వానికి ప్రజలు తిరగబడడం కనిపిస్తూనే ఉంటుంది. అలాంటి సందర్భాల్లో మేధావులు, కవులు, కళాకారుల తమ తమ ప్రాణాలను దుర్మార్గంగా పీడించి రక్తమాంసాలు త్రాగిన ఏ నిరంకుశ ప్రభుత్వమైనా పతనంకాక తప్పదు. తెలంగాణ నేలమీద జరిగిన విముక్తి ఉద్యమాలు, సాయుధ పోరాటాల్లో వీరుల తిరుగుబాటు జోరును, త్యాగాల తీరును, తెలంగాణ వీరత్వాన్ని కీర్తించడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశ్యం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

◆ రచయిత “వీరతెలంగాణ” అన్నదాన్ని తగిన ఉదాహరణలతో సమర్థిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

◆ అపరిచిత కవితను చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు, పువ్వు గుర్తుగల పద్యాలకు ప్రతిపదార్థాలను రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

◆ వీర తెలంగాణ పాఠ్యభాగ సారాంశాన్ని, దాశరథి రచనాశైలిని గురించి రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

◆ తెలంగాణ తల్లి గొప్పతనాన్ని వివరిస్తూ ఏకపాత్రాభినయము / ఆత్మకథను రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

◆ ఇచ్చిన వాక్యాలను చదివి గీతగీసిన పదాలకు అర్థాలు సొంతవాక్యాలు, నానార్థాలు, పర్యాయపదాలు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

◆ పదాలను విడదీసి సంధిపేర్లను, విగ్రహవాక్యాలకు సమాసముపేర్లను రాయగలగాలి. ఛేకానుప్రాస అలంకారం గురించి తెలుసుకొని పాఠంలో గుర్తించి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 4. కొత్తబాట రచయిత్రి పేరు : డా॥ పి.యశోదారెడ్డి ప్రక్రియ : కథానిక

ఉద్దేశం : గ్రామీణ వాతావరణంలో వేగంగా, క్రమానుగతంగా చోటుచేసుకున్న పరిణామాలను, పర్యవసానాలను, స్థానిక ఆధిపత్య శక్తులమీద సామాన్యుని కొత్త విజయాలను, పల్లెల్లో స్వాతంత్ర్య సంబరాలను విద్యార్థులకు తెలంగాణ పల్లె భాషలో పరిచయం చేయడం, పల్లె వాతావరణం, చోటుచేసుకుంటున్న మార్పులు తెలియజేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ ఈ పాఠానికి కొత్తబాట అనే పేరు తగినదా? అన్న విషయాన్ని సమర్థిస్తూ చర్చించగలగాలి.
- ◆ పట్టికలో అడిగిన వివరాలను పాఠ్యాంశం ఆధారంగా పూరించగలిగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి, ప్రశ్నలకు జవాబులు, పాఠం ఆధారంగా ఇచ్చిన పేరా సంఖ్యను బట్టి పేరా శీర్షిక, పేరాలోని జాతీయాలు, సామెతలు, ముఖ్య విషయాలను తెలుపుతూ పట్టిక రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ పిల్లలు, తమ ఊరి ప్రత్యేకతలను, చెరువుల ప్రాముఖ్యతను, పల్లెల్లో వచ్చిన మార్పులను విశ్లేషిస్తూ, రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ పల్లె సౌందర్యాన్ని వర్ణిస్తూ వచన కవిత రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలను పయోగించి సొంత వాక్యాలు, పర్యాయపదాలు, ప్రకృతి - వికృతులు, జాతీయాలను వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన సంధి పదాలను విడదీసి సంధుల పేర్లు రాయగలగాలి. 'వృద్ధిసంధి'ని గురించి తెలుసుకొని ఆ సంధి పదాలను పాఠాలలో గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 5. నగరగీతం

కవి పేరు : అలిశెట్టి ప్రభాకర్

ప్రక్రియ : వచనకవిత

ఉద్దేశం : ఆధునిక కాలంలో ప్రజలు నగర జీవితాన్ని కోరుకుంటున్నారు. ఉపాధిలేక బ్రతుకు తెరువుకోసం కూడా నగరాలకు వలసలు పెరుగుతున్నాయి. దీనితో క్రిక్కిరిసిన నగరం అనేక సమస్యలతో అసౌకర్యాల నిలయంగా మారింది. మానవీయ విలువలు నానాటికి అడుగంటిపోయాయి. సగటు నగర జీవి యాంత్రిక జీవనాన్ని అనుభవిస్తున్నాడు “దూరపు కొండలు నునుపు” అన్న చందంగా నగరం తయారయింది. అక్కడ జీవనాన్ని అలిశెట్టి ప్రభాకర్ “మినీ కవిత” ద్వారా వ్యంగ్యంగా చురకలతో చిత్రించిన విధానాన్ని, నగర జీవితంలో వాస్తవ పరిస్థితులను గురించి తెలియజెప్పడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

◆ విద్యార్థులు తాము చూసిన నగరాలలో తమకు నచ్చిన, నచ్చని అంశాలను వివరించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

◆ ఇవ్వబడిన కవితా పంక్తులలో దాగిన అంతరాధాన్ని మాట్లాడగలగాలి. అపరిచిత వచన కవితను చదివి, ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

◆ అలిశెట్టి ప్రభాకర్ సిటీలైఫ్ కవితల ప్రత్యేకతను, పల్లెకు - నగరానికి గల తేడాలను రాయగలగాలి. నేడు నగర జీవనం ఎందుకు సంక్లిష్టంగా మారినదో విశ్లేషిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

◆ నగరజీవనంలోని అనుకూల అంశాలపై కవిత రాయగలగాలి. పరిసరాల పరిశుభ్రత గురించి అందరూ కృషిచేయాలని తెలిపేటట్లుగా కరపత్రం తయారుచేయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

◆ ఇచ్చిన పదాలకు అర్థాలు, పర్యాయపదాలు వాటితో వాక్యాలు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

◆ ఇవ్వబడిన కవిత మరియు పద్యాలలోని అలంకారాలను గుర్తించగలగాలి. రూపకాలంకారం గురించి తెలుసుకొని లక్ష్య లక్షణ సమన్వయం చేయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 6. భాగ్యోదయం

కవి పేరు : కృష్ణస్వామి ముదిరాజ్

ప్రక్రియ : జీవిత చరిత్ర

ఉద్దేశం : స్వార్థం పెరిగిపోతున్న ప్రస్తుత సమాజంలో ఇతరుల గురించి వారి శ్రేయస్సుకు పాటుపడే వ్యక్తులు కరువైపోతున్నారు. మనుషులంతా సమానమని, సామాజిక సమానతలు ఉండాలని ఆలోచించిన వ్యక్తి భాగ్యరెడ్డి వర్మ. ఆయన జీవితచరిత్ర పుస్తకంపై కృష్ణస్వామి ముదిరాజ్ రాసిన వ్యాసం ద్వారా భాగ్యరెడ్డి వర్మ వ్యక్తిత్వంతోపాటు, పిల్లల్లో ఇతరులకు సేవ చేయడం, వారు సామాజిక సమస్యలపై చైతన్యం కలిగి ఉండేటట్లుగా చేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ నిమ్మ వర్షాలలో భాగ్యరెడ్డి వర్మ తెచ్చిన మార్పులను గురించి భాగ్యరెడ్డి వర్మ, అంబేద్కర్లకు మధ్యగల పోలికలను గురించి మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ అపరిచిత గద్యం చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ సమాజంలో ఉన్న మూఢనమ్మకాలను పారదోలడానికి తామేం చేయగలరో, భాగ్యరెడ్డివర్మ ఆది హిందువుల కొరకు చేసిన కృషిని, వివరిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ సమాజంకోసం పాటుపడిన వ్యక్తులకు సంబంధించి అభినందన వ్యాసం రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ అడిగిన పదాలకు పర్యాయపదాలు, అడిగిన పదాలను పయోగిస్తూ సొంత వాక్యాలు రాయగలగాలి. పదబంధాలను వివరించి రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ప్రత్యక్ష పరోక్ష కథనాలను గురించి తెలుసుకొని వాటిని పాఠంలో గుర్తించి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 7. శతక మధురిమ

రచన : వివిధ కవులు

ప్రక్రియ : శతకం

ఉద్దేశం : ముక్తకాలుగా పిలువబడే శతక పద్యాలు దేనికవే స్వతంత్ర భావాలతో ఉంటాయి. 'మకుటం' అనేది ప్రధానమైనప్పటికీ, కొన్ని మకుట రహితంగా కూడా ఉంటాయి. శతకాలలో నైతిక, ఆధ్యాత్మిక విలువలు ప్రధానంగా కవిస్తాయి. సమాజ హితాన్ని కాంక్షించే శతక పద్యాలలోని నైతిక విలువలను విద్యార్థులకు తెలియజెప్పడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ పాఠంలోని శతక పద్యాల భావాలు ప్రస్తుత సమాజానికి కూడా తోడ్పడతాయని చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ ఇచ్చిన భావాలకు సంబంధించిన పద్యపాదాలను పాఠంలో గుర్తించగలగాలి. అపరిచిత పద్యానికి భావాన్ని రాసి, శీర్షికను పెట్టగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ పద్యాలలోని నీతులు నిత్య జీవితంలో ఎలా ఉపయోగపడతాయో విశ్లేషిస్తూ, రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ ఏదైనా ఒక పద్యభావం ఆధారంగా నీతికథను రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలను, ఇచ్చిన వాక్యాలలోని పర్యాయపదాలను, ప్రకృతి - వికృతులను గుర్తించి రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇచ్చిన వాక్యాలలోని సంధి పదాలను విడదీసి, సంఘటన పేర్లు రాయగలగాలి. ఇచ్చిన పద్యపాదానికి గణవిభజన చేసి ఏ పద్యపాదమో తెలపగలగాలి. 'ఆటవెలది' పద్య లక్షణాలను తెలుసుకొని, గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 8. లక్ష్యసిద్ధి

కవి పేరు : --

ప్రక్రియ : సంపాదకీయ వ్యాసం

ఉద్దేశం : దశాబ్దాల కాలంగా తెలంగాణ ప్రజానీకం అహరహంపోరాడుతూ సాకారమైంది. ఈ సందర్భంగా పత్రికలన్నీ పతాక శీర్షికలతో ప్రత్యేక సంపాదకీయాలు ప్రచురించాయి. అందులో ఒక సంపాదకీయ వ్యాసాన్ని విద్యార్థులకు పరిచయం చేయడమే ఈ పాఠ్యభాగ ఉద్దేశ్యం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ సాధనలో కవులు, కళాకారుల పాత్ర, ఉద్యోగులు - ఉపాధ్యాయుల పాత్ర, ప్రజా ప్రతినిధుల పాత్ర, సకల జనుల పాత్ర గురించి, వారిని అభినందిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ ఇచ్చిన అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి సంబంధిత ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ పత్రికా సంపాదకీయాలను చదివి, పత్రిక ఆలోచనా ధోరణులను, దృక్పథాన్ని అర్థం చేసుకొని అభిప్రాయాలను రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ ఏదైనా ఒక సంఘటనను, ప్రధాన సామాజిక అంశం ఆధారంగా ఒక సంపాదకీయ వ్యాసం రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ 'ఇవ్వబడిన పదాలతో సొంత వాక్యాలు, పర్యాయపదాలు రాయగలగాలి.
- ◆ దిన పత్రికలకు సంబంధించిన పదజాలం ఆధారంగా భావనా చిత్రాన్ని గీయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ప్రత్యక్ష వాక్యాలను పరోక్ష వాక్యాలుగా; పరోక్ష వాక్యాలను ప్రత్యక్ష వాక్యాలుగా మార్చగలగాలి. సంధి పదాలను విడదీసి, సంఘటనలను గుర్తించి సూత్రాలను రాయగలగాలి. సమాస పదాలకు విగ్రహ వాక్యాలు రాసి సమాసాల పేర్లను పేర్కొనగలగాలి. అతిశయోక్తి, స్వభావోక్తి అలంకారాలను తెలుసుకొని ఇచ్చిన వాక్యంలో వాటిని గుర్తించగలగాలి.

పాఠం పేరు : 9. జీవన భాష్యం

కవి పేరు : డా॥ సి.నారాయణరెడ్డి

ప్రక్రియ : గజల్

ఉద్దేశం : డా॥ సి.నారె రాసిన ఈ గజల్ ద్వారా జీవితమన్నాక మనిషికి అనేక ఆటుపోట్లు ఉంటాయి. అవరోధాలను ధైర్యంగా ఎదుర్కొని విజయాన్ని సాధిస్తూ. తోటి మానవులకు ఇతోధికంగా సహాయపడుతూ, సమాజంలో తగు గౌరవాన్ని పొందిన జీవి ధన్యుడౌతాడని తెలుపుతూ తెలుగులో గజల్ ప్రక్రియను పరిచయం చేయడం ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

i) విని, అర్థంచేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :

- ◆ 'జీవన భాష్యం' శీర్షిక గజల్ కు ఎంతవరకు సరిపోయిందో చెప్పగలగాలి.

ii) ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ పాఠంలోని ప్రాస పదాలను, కీలకాంశాలను గుర్తించి పట్టికలో రాయగలగాలి. అపరిచిత గేయాన్ని చదివి, ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.

iii) స్వీయరచన :

- ◆ పిల్లలు మంచి పంటలు పండడానికి రైతుపడే శ్రమను గురించి, చరిత్రలో పేరు నిలిచిపోవడానికి ఎట్లాంటి మంచి పనులు చేయాలో, సాహిత్య ప్రక్రియలను గురించి, "ఎడారి దిబ్బలు దున్నితే" అనే వాక్యం ద్వారా సి.నా.రె. ఇచ్చే సందేశం గురించి రాయగలగాలి.

iv) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ పాఠంలోని అంత్యప్రాసల ఆధారంగా వచన కవితను, డా॥ సి.నా.రె.ని ఇంటర్వ్యూ చేయడానికి ప్రశ్నలు రాయగలగాలి.

v) పదజాల వినియోగం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలకు పర్యాయపదాలు, సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

vi) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :

- ◆ పదాలను కలిపి, సంధిని గుర్తించగలగాలి. వాక్యాలలోని సమాస పదాలను గుర్తించి, వాటికి విగ్రహవాక్యాలు రాసి, ఏ సమాసాలో రాయగలగాలి. ఇచ్చిన వాక్యాలలో ఉన్న అలంకారాలను గుర్తించి రాయగలగాలి.

పాఠం పేరు : 10. గోలకొండ పట్టణము రచయిత : ఆదిరాజు వీరభద్రరావు ప్రక్రియ : చారిత్రక, సంస్కృతి వ్యాసం

ఉద్దేశం : కుతుబ్షాహీల పాలనలో గోల్కొండ పట్టణం ఘనమైన చారిత్రక ప్రాధాన్యతను కలిగి ఉన్నది. కట్టడంలోని సాంకేతిక నిర్మాణాలు - ఆనాటి ఈ కోట కట్టడంలోని సాంకేతిక నిర్మాణాలు - ఆనాటి పాలకుల ముందుచూపు ఎంత గొప్పగా ఉందో.

ఆనాటి వర్తక వ్యాపారాలు, రక్షణ ఏర్పాటు మొదలైన విషయాలతో గోలకొండ ప్రాధాన్యతను విద్యార్థులకు తెలుపడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ పాఠ్యభాగ ఆధారంగా ఆనాటి చరిత్ర - సంస్కృతులకు సంబంధించిన అంశాల గురించి విద్యార్థి చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ ఇవ్వబడిన పదాలు ఏయే పేరాలలో ఉన్నాయో అపరిచిత గద్యాన్ని చదివి సంబంధిత పట్టికను పూరించగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ అడిగిన ప్రశ్నలకు తగురీతిలో సమాధానాలు రాయగలగాలి. గోల్కొండ పట్టణ అందచందాలు - వైభవం, విశిష్టత గూర్చి విశ్లేషిస్తూ రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ విద్యార్థికి తెలిసిన ఏదయినా పట్టణము / ఊరి యొక్క చారిత్రక / సాంస్కృతిక విశేషాలతో ఒక వ్యాసం రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ ఇవ్వబడిన పదాలను సొంత వాక్యాలలో ప్రయోగించగలగాలి. వివరించి రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇవ్వబడిన వాక్యాలలో ఉన్న సంధి పదాలను గుర్తించి విడదీసి సంధులను పేర్కొనగలగాలి. సమాస పదాలకు విగ్రహ వాక్యాలు రాయగలగాలి. పాఠ్య భాగంలోని కొన్ని వాక్యాలను వ్యవహార భాషలోకి మార్చగలగాలి.

పాఠం పేరు : 11. భిక్ష

కవి పేరు : శ్రీనాథుడు

ప్రక్రియ : ప్రాచీన పద్యం

ఉద్దేశం : ఆకలి మనిషి వివేచనను నశింపజేస్తుంది. ఎంతటి గొప్పవారయినా ఈ బాధననుభవించాల్సిందే. పంచమ వేదంగా చెప్పబడే మహాభారతాన్ని రాసిన వేదవ్యాసుడు కాశీనగరంలో విశ్వనాథుని పరీక్షలో భాగంగా ఆకలి బాధను తట్టుకోలేక శపించబూనిన సందర్భంలో అన్నపూర్ణ మందలించిన తీరును, కోపం ఎంతటి వారికైనా ఎంతటి అనర్థాన్ని కలిగిస్తుందో తెలుపుతూ కోపాన్ని విడిచిపెట్టాలని చెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ అపరిచిత పద్యాన్ని చదివి, అందులోని విషయాన్ని చెప్పగలగాలి. “అన్ని దానాల్లోకి అన్నదానం మిన్న” అను అంశంపై చర్చించగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ చుక్క గుర్తున్న పద్యాలకు ప్రతిపదార్థం రాయగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ పాఠంలోని కథను సంక్షిప్తంగా రాయగలగాలి. వ్యాసుని స్వభావాన్ని వివరించగలగాలి. కోపంవల్ల కలిగే దుష్పరిణామాలను గురించి రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ కోపాన్ని తగ్గించుకోవడం మంచిది అనే అంశంపై మిత్రునికి లేఖ రాయగలగాలి. భిక్ష, రక్ష, పరీక్ష, సమీక్ష, వివక్ష అనే పదాలతో చక్కని భావంతో కవిత రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ పర్యాయపదాలు, నానార్థాలు, ప్రకృతి వికృతులు గుర్తించి రాయగలగాలి. సొంత వాక్యాలు రాయగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ పద్య పాదాల్లోని సంధులను గుర్తించి సూత్రాలను రాయగలగాలి. పద్యపాదాల్లోని ఛందో భేదాలను గుర్తించి సమన్వయం చేయగలగాలి. సీస పద్య లక్షణాలను తెలుసుకొని అన్వయించగలగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

పాఠం పేరు : 12. భూమిక

రచయిత పేరు : గూడూరి సీతారాం

ప్రక్రియ : ముందుమాట / పుస్తకపరిచయం

ఉద్దేశం : ఒక గ్రంథ నేపథ్యాన్ని లక్ష్యాలను రచయితగాని మరొకరుగాని పరిచయం చేస్తూ రాసే విశ్లేషణాత్మక పరిచయ వాక్యాలు పీఠిక, ముందుమాట, భూమిక, ప్రస్తావన, మున్నుడి, ఆముఖం పేర్లతో పిలవబడుతున్నాయి. ఈ వాక్యాలు చదవడం ద్వారా గ్రంథముపై ప్రాథమిక అవగాహన కలిగి చదవాలనే కుతూహలం ఎలా ఏర్పడుతుందో విద్యార్థులకు తెలియజేయడమే ఈ పాఠ్యభాగ ఉద్దేశ్యం.

సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

I. అవగాహన ప్రతిస్పందన :

i) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ కవులు రచయితలు రాసిన పుస్తకాల ఆవిష్కరణ వంటి కార్యక్రమాలలో ఏమేం చేస్తారో విద్యార్థి చెప్పగలగాలి. నేటి సమాజానికి ఎటువంటి రచయితల అవసరమున్నదో చెప్పగలగాలి.

ii) చదువడం - రాయడం :

- ◆ పాఠంలోని ఏ పేరాలో దేన్ని గురించి వివరించబడిందో పట్టికను పూరించగలగాలి.

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

i) స్వీయరచన :

- ◆ అడిగిన ప్రశ్నలకు తగు విధమైన జవాబులు రాయగలగాలి. పుస్తక పరిచయాన్ని చదివి పుస్తకం గురించి ఆమూల్యగ్రంగా అర్థం చేసుకోవచ్చని వివరిస్తూ రాయగలగాలి. పాఠ్యభాగమాధారంగా కేశవస్వామి రచనలగూర్చి రాయగలగాలి.

ii) సృజనాత్మకత :

- ◆ గ్రంథాలయంలోని ఏదయినా ఒక కథల పుస్తకం చదివి దానికి పుస్తక పరిచయం రాయగలగాలి.

III. భాషాంశాలు :

i) పదజాలం :

- ◆ గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలు రాయగలగాలి. ఇచ్చిన పదాలను వివరించగలగాలి.

ii) వ్యాకరణాంశాలు :

- ◆ ఇవ్వబడిన పదాలకు విగ్రహవాక్యాలు రాసి సమాసాలను గుర్తించగలగాలి. ప్రత్యక్ష వాక్యాలను పరోక్ష వాక్యాలగా మార్చగలగాలి. కర్తరి వాక్యాలను కర్మణి వాక్యాలగా మార్చగలగాలి. క్షేషాలంకారం గురించి తెలుసుకొని ఇచ్చిన వాక్యాల్లో దానిని గుర్తించి సమన్వయం చేయగలగాలి.

Chapter-IV

ఉపాధ్యాయుల తయారీ ప్రణాళికలు

ఏ పని అయినా ఫలవంతం కావడానికి, లక్ష్యం నెరవేరడానికి ఒక ప్రణాళిక అవసరం. ఉపాధ్యాయుడు భాషాబోధన లక్ష్యాలు సాధించడానికి, పిల్లల్లో సామర్థ్యాలను పెంపొందించడానికి, అనుసరించవలసిన వ్యూహాలతో, కార్యక్రమాలతో రెండు రకాల ప్రణాళికలు రాయాలి.

- అవి :
1. వార్షిక ప్రణాళిక,
 2. పాఠ్య ప్రణాళిక

వార్షిక ప్రణాళిక

సంవత్సరం మొత్తానికి రాసేది వార్షిక ప్రణాళిక. వార్షిక ప్రణాళికలో ఒక తరగతికి సంబంధించి, ఆయా సబ్జెక్టులలో సంవత్సరాంతానికి విద్యార్థులు ఏయే సామర్థ్యాలు సాధించాలి? ఒక్కొక్క పాఠానికి ఎన్ని పీరియళ్ళు అవసరమవుతాయి? అభ్యసన ప్రక్రియ వేగవంతంగా జరగడానికి అవసరమైన అదనపు సామాగ్రి ఏమి ఉపయోగించాలి? ప్రతి నెలలో సామర్థ్యాలను పెంపొందించడానికి అదనముగా నిర్వహించే కార్యక్రమాలు ఏమిటి? CCE కి సంబంధించి ఏమి నమోదు చేయాలి? మొదలైనవాటిని పొందుపరచాలి. ఈ కింది సోపానాల ద్వారా వార్షిక ప్రణాళిక రాయాలి. అవి I. తరగతి, II. విషయం, III. అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య, IV. సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు, V. మాసవారీగా పాఠాల విభజన, VI. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు, VII. ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు, సూచనలు.

అ) వార్షిక ప్రణాళిక - సోపానాలు

- I. తరగతి :
- II. సబ్జెక్టు :
- III. అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య :
- అ) మొత్తం పీరియళ్ళు :
- ఆ) బోధనాభ్యసనకు అవసరమైన పీరియళ్ళు :
- IV. సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :
- I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన
- (a) వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం
- (b) ధారాళంగా చదవుట - వ్యక్తీకరించుట
- II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత
- (a) స్వీయరచన
- (b) సృజనాత్మకత / ప్రశంస
- III. భాషాంశాలు
- (a) పదజాలం
- (b) వ్యాకరణాంశాలు
- V. మాసవారీగా పాఠాల విభజన :

మాసం	బోధించాల్సిన పాఠం పేరు	అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య	బోధనా వనరులు, సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు మరియు CCE

- VI. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు :
- VII. ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు, సూచనలు :

ఆ) వార్షిక ప్రణాళిక సోపానాల వివరణ

- I. తరగతి : తరగతి పేరు రాయాలి
- II. విషయం : సబ్జెక్టు 'తెలుగు' రాయాలి
- III. అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య : అ) బోధనకు అవసరమైన పీరియళ్ళు : పాఠ్యపుస్తకం పూర్తిచేయడానికి అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య రాయాలి.

IV. సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

విద్యాసంవత్సరం పూర్తికాగానే పిల్లలు ఆ తరగతికి సంబంధించిన ఆయా సామర్థ్యాలలో ఏమేమి సాధించాలో రాయాలి. ఇవి మొత్తం పాఠ్యపుస్తకాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని రాయాలి.

(అ) అవగాహన - ప్రతిస్పందన :

- ◆ వినడం - మాట్లాడడం : (పిల్లలు వేటి గూర్చి ఎలా మాట్లాడాలి అనేది రాయాలి)
- ◆ చదవడం - అవగాహన చేసుకోవడం : (వేటిని చదివి అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించాలో రాయాలి)

(ఆ) వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత

- ◆ స్వీయరచన : (వేటిని గూర్చి సొంతమాటల్లో రాయాలో రాయాలి)
- ◆ సృజనాత్మకత : (సృజనాత్మకంగా ఏ వ్యవహారరూపాల్లో వ్యక్తీకరించాలో రాయాలి)
- ◆ ప్రశంస : (వేటిని ప్రశంసించగలగాలో రాయాలి)

(ఇ) భాషాంశాలు : పదజాలం, వ్యాకరణాంశాల గురించి రాయాలి.

(ఈ) ప్రాజెక్టుపని : పాఠాల ఆధారంగా ఏ విధమైన ప్రాజెక్టు పనులు పిల్లలు చేయాలో రాయాలి.

ఇలా ప్రతి సామర్థ్యంలో సంవత్సరాంతానికి పిల్లలు ఏమేమి చేయగలగాలి అనే విషయాలు ఆయా సామర్థ్యాల కింద రాయాలి. పాఠ్యపుస్తకంలో దీనికి సంబంధించిన ఒక పేజీ ఉంది.

V. మాస వారీగా పాఠాల విభజన - ప్రణాళిక:

ఏ నెలలో, ఏ పాఠం బోధించాలి? ఆ పాఠం పూర్తికావడానికి అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య ఎంత? ఇక్కడ పాఠ్యబోధన అంటే ఉన్ముఖీకరణ చిత్రం నుండి సూక్తి వరకు పాఠమే. ఇది ఉపాధ్యాయులు గ్రహించి ప్రతిదానికి పీరియడు కేటాయించుకోవాలి. అలాగే పాఠ్యబోధనకు అవసరమైన అదనపు సామగ్రి ఏమి ఉపయోగించాలో రాయాలి. ఆయా సామర్థ్యాల అభివృద్ధికై ఏ నెలలో ఏ అదనపు కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలో రాయాలి. ఉదా: వ్యాసరచన, వక్రత్వం, పద్యపఠనం, నాటకం మొ॥నవి అట్లే ఆ మాసంలో సి.సి.ఇ. / పరీక్షల గురించి చేపట్టాల్సిన కార్యక్రమాల వివరాలు రాయాలి. ఈ కార్యక్రమాలవల్ల పిల్లల్లో భాషాభివృద్ధి జరగాలి.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

పట్టికను కింది విధంగా రాయాలి.

మాసం	పాఠంపేరు	అవసరమైన పీరియట్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు, సామగ్రి	నిర్వహించే కార్యక్రమాలు మరియు CCE
జూన్	దానశీలము	12	<ul style="list-style-type: none"> పోతన భాగవతం దాతలకు సంబంధించిన (శిబి, రంతిదేవుడు, కర్ణుడు మొ.వారు) కథలు బలి చక్రవర్తి వామనునికి దానమిస్తున్న చిత్రం. నినాదాలు - సూక్తులు చార్టు. 	మరణానంతరం అవయవదానం గురించి ప్రజలను చైతన్యపరుస్తూ “కరపత్రం” తయారీ.

పాఠానికి అవసరమైన పీరియట్ల సంఖ్య : ఒక పాఠానికి సగటున 12 పీరియట్లు అవసరమైతాయి. ఇలా మొత్తం అన్ని పాఠాలకు రాయాలి. తప్పనిసరిగా ఒక్కొక్క సామర్థ్యపు అభ్యాసానికి ఒక్కొక్క పీరియడు కేటాయించుకోవాలి. ఉన్ముఖీకరణకు ఒక పీరియడ్, విద్యార్థులకు సూచనలు, ప్రవేశికకు ఒక పీరియడ్ పాఠ్యాంశం గురించి చర్చ అవగాహనకు 3 పీరియట్లు అవసరమైతాయి. అభ్యాసాలకు 7 పీరియట్లు అవసరమైతాయి.

బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి :

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు ఆ సంవత్సరంలో బోధించాల్సిన పాఠాలకు అనుగుణంగా వనరులను ముందే సిద్ధం చేసుకోవాలి. వనరులు అనగా ఉపయుక్త గ్రంథావళి, ఉపాధ్యాయుల కరదీపికలు, బోధనలో ఉపయోగించే సామాగ్రి, నిఘంటువులు, సి.డి.లు / వీడియోలు, మ్యాగజైన్స్, దినపత్రికల క్లిప్పింగ్స్, టీచింగ్ నోట్స్ మొదలగునవి. ఉపాధ్యాయులు ఇంకనూ ఆలోచించి బోధించే విషయాన్ని అనుసరించి తగిన బోధనా వనరులను సొంతంగా తయారుచేసుకోవాలి. బోధన ఆసక్తికరంగా ఉండాలంటే పిల్లలు అభ్యసనంలో పాల్గొనాలంటే ఉపాధ్యాయుడు ముందే ఆలోచించి తగిన వనరులు ఉపయోగించి ఆసక్తికరంగా బోధించుటకు ప్రయత్నించాలి.

నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు, సి.సి.ఇ. :

ఆశించే సామర్థ్యాల సాధన కోసం ఆయా సబ్జెక్టుల వారీగా పలు కార్యక్రమాలు కేవలం తరగతి గదుల్లో కాకుండా బయట, నిర్వహణ చేయాలి. వీటిలో క్షేత్ర సందర్శన, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, విజ్ఞాన యాత్రలు, సామాజిక సంస్థల సందర్శన, సమాజసేవ, క్విజ్, సెమినార్లు, వివిధ రకాలైన కవితలు, కథలు, కరపత్రాలు పోస్టర్లు మొదలగు వాటిని తయారుచేయుటకు కార్యశాలలు, దినపత్రికలకు వ్యాసాలు రాయటం, కవి సమ్మేళనం, విషయ నిపుణులచే ఉపన్యాసాలు, పద్య పఠనం, వ్యాసరచన, ఉపన్యాస పోటీలు, చిత్రలేఖనం, కవితలు రాయటం, కథలు రాయటం మొదలగు సృజనాత్మక అంశాలలో కార్యక్రమాలను నిర్వహించాలి. వీటిని కూడా వార్షిక ప్రణాళికలో చూపాలి మరియు అమలు చేయాలి. ఈ కార్యక్రమాల వల్ల విద్యార్థులలో వివిధ సామర్థ్యాలు, అభిరుచులు పెంపొందుతాయి మరియు పాఠశాల ఒక ఆహ్లాదకరమైన ప్రదేశంగా మారుతుంది. దీనికి ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు, ప్రధానోపాధ్యాయుడు వృత్తి పరంగా ఆలోచించి వృత్తికి న్యాయం చేయాలి. అలాగే సి.సి.ఇ.కి సంబంధించి ఏ నెలలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం నమోదు చేయాలో, ఏ నెలలో సంగ్రహాత్మక మూల్యాంకనం నిర్వహిస్తారో ప్రణాళికలో పొందుపరచాలి.

VI. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు :

సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి సామర్థ్యాల సాధనకై ఉపాధ్యాయుడు అదనంగా ఏమేమి నిర్వహించాడు? విద్యార్థుల భాగస్వామ్యం ఎలా ఉంది? ఏయే సామర్థ్యాలలో పిల్లలు ప్రగతిని సాధించారు? వేటిలో వెనుకబడి ఉన్నారు? సృజనాత్మకత, ప్రశంసా పూర్వక పనులు, ప్రాజెక్టుపనులు ఎలా చేసారు? సామర్థ్యాల సాధనకై ఉపాధ్యాయుడు ఇంకా తానేమి చేయగలడో అనే వాటిపై ఉపాధ్యాయుడు తన ప్రతిస్పందనలు రాయాలి. దీనికి కొన్ని పేజీలు వదిలి పెట్టాలి. ఎందుకంటే వార్షిక ప్రణాళిక సోపానాలలో I నుండి V వరకు పెద్దగా మార్పు ఉండదు. కాని ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు ప్రతి పాఠానికి మారుతుంటాయి. అందుకని నెలవారీగా ప్రతిస్పందనలు రాయాలి. ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు సూచనలు కూడా నెలవారీగా VIIవ సోపానంలో ఉంటాయి. ఇలా సంవత్సరం మొత్తానికి ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు, ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు, సూచనలు రాయడంకాగానే మరొక సంవత్సరానికి సంబంధించి ఇంకొక పేజీలో రాయాలి. అందువల్ల వార్షిక ప్రణాళిక ఈ రెండు సోపానాలకు పేజీలు వదిలి పెట్టాలి.

VII. ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు, సూచనలు :

మాసవారీగా ప్రధానోపాధ్యాయుడు, ఉపాధ్యాయులతో సమీక్ష సమావేశం నిర్వహించాలి. ఉపాధ్యాయుల బోధన, పిల్లల ప్రగతి గురించి ప్రధానోపాధ్యాయుడు లక్ష్యాలు నిర్వహించాలి. ప్రధానోపాధ్యాయుడు మాస వారీగా తన సలహాలు, సూచనలు తెలియజేయాలి. వీటిని మాసవారీగా వార్షిక ప్రణాళికలో రాయాలి.

వార్షిక ప్రణాళిక సోపానాల ప్రకారం ఒక తరగతికి వార్షిక ప్రణాళిక ఎట్లా రాయాలో చూద్దాం.

మాదిరి వార్షిక ప్రణాళిక

- I. తరగతి : 10వ
- II. విషయం : తెలుగు (ప్రథమభాష)
- III. అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య : అ) మొత్తం పీరియళ్ళు : 220
ఆ) బోధనకు అవసరమైన పీరియళ్ళు : 180
(పాఠాలకి 168, ఉపవాచకానికి 12 పీరియళ్ళు)

IV. విద్యా సంవత్సరం పూర్తయే సరికి సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

అ) అవగాహన - ప్రతిస్పందన :

(దీనిలో వినడం - మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదివి అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం అనే రెండు సామర్థ్యాలుంటాయి.)

1) వినడం - మాట్లాడడం :

- ◆ పాఠాల ద్వారా కలిగిన అనుభూతులను, అంశాలపై అభిప్రాయాలను చెప్పగలగాలి.
- ◆ ఏదైనా విషయాన్ని తగిన కారణాలతో సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.
- ◆ వివిధ అంశాలపై చర్చించగలగాలి. తనకు నచ్చిన / నచ్చని విషయాల గురించి తెలుపగలగాలి.

- ◆ వివిధ విషయాల, అంశాల మధ్య పోలికలను తెలుపుతూ మాట్లాడగలగాలి.
- ◆ ఆయా పాఠాలకు ఆ శీర్షికలు తగినవో, కావో విశ్లేషిస్తూ మాట్లాడగలగాలి.
- ◆ పద్యాలను, గేయాలను రాగ, భావస్ఫోరకంగా చదువగలగాలి.
- ◆ ఇచ్చిన అంశం ఆధారంగా ఉపన్యాసం ఇవ్వగలగాలి.

2) ధారాళంగా చదువండం, అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం :

- ◆ పద్యాలకు ప్రతిపదార్థాలు రాయగలగాలి.
- ◆ విషయం ఆధారంగా పట్టికలను పూరించగలగాలి.
- ◆ కవితా పంక్తులు, పద్యాలను చదివి వాటిలోని అంతరార్థాన్ని రాయగలగాలి.
- ◆ పాఠాల్లోని కీలక పదాలు, కీలక వాక్యాలు గుర్తించి వాటి గురించి రాయగలగాలి.
- ◆ పరిచిత, అపరిచిత పద్యాలను, గద్యాలను చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు, ప్రశ్నల తయారీ, కీలకాంశాలను గుర్తించడం లాంటివి చేయగలగాలి.

ఆ) వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత

(దీనిలో స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, ప్రశంస అనే సామర్థ్యాలుంటాయి.)

3) స్వీయరచన :

- ◆ ఇచ్చిన అంశాన్ని సరైన కారణాలతో సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ రాయగలగాలి.
- ◆ పాఠ్యభాగ సారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.
- ◆ కవి, రచయితల ఉద్దేశాన్ని, భావాలను, శైలిని, వివరిస్తూ రాయగలగాలి. అభినందిస్తూ రాయగలగాలి.
- ◆ పాఠ్యాంశాలలోని పాత్రల అంతర్యాలను, స్వభావాలను వివరిస్తూ రాయగలగాలి.
- ◆ విషయాన్ని విశ్లేషిస్తూ, విమర్శిస్తూ రాయగలగాలి.
- ◆ ఇచ్చిన అంశంపై తన అభిప్రాయాలను రాయగలగాలి.

4) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :

- ◆ ఇచ్చిన అంశాలను, ఆత్మకథ, వ్యాసం, లేఖ, నినాదాలు, సూక్తులు, వచనకవిత, కరపత్రం, సంభాషణలు, అభినందనవ్యాసం, కథ, సంపాదకీయవ్యాసం, పీఠిక మొదలైన ప్రక్రియల్లో రాయగలగాలి.

ఇ) భాషాంశాలు

(దీనిలో పదజాలం, వ్యాకరణం అనే సామర్థ్యాలుంటాయి.)

5) పదజాలం :

- ◆ ఇచ్చిన పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.

- ◆ పదాలకు అర్థాలు, నానార్థాలు, పర్యాయపదాలు, వ్యుత్పత్త్యర్థాలు రాయగలగాలి.
- ◆ ప్రకృతులకు వికృతులు, వికృతులకు ప్రకృతులు రాయగలగాలి.
- ◆ పదాల గురించి వివరించి రాయగలగాలి.

5) వ్యాకరణం :

- ◆ వృద్ధి, త్రిక, రుగాగమ సంధులను గుర్తించి రాయగలగాలి.
- ◆ కర్మధారయ, బహుప్రీహి సమాసాలను గుర్తించి రాయగలగాలి.
- ◆ సంశ్లిష్ట, సంయుక్త వాక్యాలను, కర్తరి, కర్మని వాక్యాలను, ప్రత్యక్ష పరోక్ష వాక్యాలను రాయగలగాలి. మార్పులు చేయగలగాలి.
- ◆ సీసం, ఆటవెలది ఛందోరీతులను గుర్తించి తెలుపగలగాలి.
- ◆ అతిశయోక్తి, స్వభావోక్తి అలంకారాలను గుర్తించగలగాలి.

ఈ) ప్రాజెక్టుపనులు

ప్రాజెక్టుపని ప్రతిపాఠంలో ఉన్నది. మొత్తం 12 ప్రాజెక్టుపనులు ఉన్నాయి. అయితే విద్యార్థి ఒక ఫార్మేటివ్ కాలంలో ఒక ప్రాజెక్టు చొప్పున సంవత్సరం మొత్తంలో నాలుగు ప్రాజెక్టులు చేస్తే చాలు.

V. మాసవారీగా పాఠాల విభజన

నెల	బోధించే పాఠం	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు, సి.సి.ఇ.
జూన్	1. దానశీలము	12	<ul style="list-style-type: none"> • పోతన డాక్యుమెంటరీ. • పోతన భాగవతం. • దాతలకు (శిబి, రంతిదేవుడు, కర్ణుడు) సంబంధించిన కథలు. • బలి చక్రవర్తి వామనునికి దానమిస్తున్న చిత్రం. • నినాదాలు - సూక్తులు చార్టు. • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • మరణానంతరం అవయవదానం గురించి ప్రజలను చైతన్యపరుస్తూ కరపత్రం తయారీ.
జూలై	2. ఎవరి భాష వాళ్ళకు వినసొంపు	12	<ul style="list-style-type: none"> • సామల నదాశివ “యాది” పుస్తకం. 	<ul style="list-style-type: none"> • తెలంగాణ భాష ప్రత్యేకత గురించి లేఖ. (లేఖారచన పోటీ.)
	3. వీర తెలంగాణ	12	<ul style="list-style-type: none"> • దాశరథి ‘రుద్రవీణ’ కవితా సంపుటి. • తెలంగాణ వీరుల చిత్రాలు 	<ul style="list-style-type: none"> • తెలంగాణపై కవితారచన (దాశరథి జయంతి సందర్భంగా)
	* బాలకాండం (ఉపవాచకం)	2	<ul style="list-style-type: none"> • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • మొదటి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (F.A.I.) నిర్వహణ-నమోదు.

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

నెల	బోధించాల్సిన పాఠం	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు, సి.సి.ఇ.
ఆగస్టు	4. కొత్తబాట	12	<ul style="list-style-type: none"> • యశోదారెడ్డి కథలు. • తెలంగాణ భాష. యాసతో వచ్చిన ఇతర కథల పుస్తకాలు. 	<ul style="list-style-type: none"> • నగరంలోని అనుకూల, ప్రతి అంశాలను గురించి (మాట్లాడడం) ఉపన్యాసం. • రెండవ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (F.A.II) నిర్వహణ - నమోదు.
	5. నగరగీతం	12	<ul style="list-style-type: none"> • అలిశెట్టి ప్రభాకర్ “సిటిలైఫ్” కవితలు. • నగర జీవనానికి సంబంధించిన చిత్రాలు. • నిఘంటువు 	
సెప్టెంబరు	6. భాగ్యోదయం	12	<ul style="list-style-type: none"> • భాగ్యరెడ్డివర్మ జీవిత చరిత్ర. • హైదరాబాదులోని ఆది హిందూభవన్ భాగ్య మెమోరియల్ పాఠశాల చిత్రాలు. • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • సామాజిక సమస్యలపై (అంటరానితనం, మతం, నిరక్షరాస్యత, స్త్రీ వివక్షత మొ॥నవి) పోరాడిన వారి కృషిని ప్రశంసిస్తూ ప్రశంసా పత్రం తయారీ. • ఉపాధ్యాయుల దినోత్సవం. వ్యాసరచన పోటీ.
	* అయోధ్యకాండం (ఉపవాచకం)	2	<ul style="list-style-type: none"> • ఆయా కవులు రచించిన శతకాలు. • నిఘంటువు 	
అక్టోబరు	7. శతకమధురిమ	12	<ul style="list-style-type: none"> • ఆయా కవులు రచించిన శతకాలు. • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • శతక పద్యపఠన పోటీ. • సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (S.A.I) నిర్వహణ - నమోదు.
నవంబరు	8. లక్ష్మసిద్ధి	12	<ul style="list-style-type: none"> • వివిధ దినపత్రికలలో వచ్చిన తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిర్భావ సంపాదకీయ వ్యాసాలు. • తెలంగాణోద్యమ పోరాట చిత్రాలు. • రాష్ట్ర ఆవిర్భావ సంబరాల చిత్రాలు. • డా॥ సి.నా.రె. తెలుగు గజకృష్ణు. • ఇతర కవుల గజకృష్ణు. • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • “తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో విద్యార్థులు పాత్ర” - ఉపన్యాస పోటీ.
	9. జీవనభాష్యం	12	<ul style="list-style-type: none"> • బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా నృజనాత్మక పోటీలు - నిర్వహణ. • మూడవ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (F.A.III) నిర్వహణ - నమోదు. 	
	* అరణ్యకాండం (ఉపవాచకం)	2		

నెల	బోధించాల్సిన పాఠం	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనా వనరులు మరియు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు, సి.సి.ఇ.
డిసెంబరు	10. గోలకొండ పట్టణం * కిష్కింధాకాండం (ఉపవాచకం)	12 2	<ul style="list-style-type: none"> • ఆదిరాజు వీరభద్రరావు “మన తెలంగాణము” వ్యాస సంపుటి. • గోల్కొండ కోట చిత్రాలు. • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • హైదరాబాదు నగరం - సంస్కృతి - వైభవం గురించి వ్యాసరచన పోటీ.
జనవరి	11. భీక్ష * సుందరకాండం	12 2	<ul style="list-style-type: none"> • శ్రీనాథుని కాశీఖండం. • కాశీనగర చిత్రాలు. • కోపం వలన కలిగే అనర్థాలను గురించి తెలిపే కథలు. • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • “కోపం వద్దు - శాంతం ముద్దు” అని ప్రజలను చైతన్యపరుస్తూ కొన్ని నినాదాలు, సూక్తులు తయారీ పోటీ. • నాల్గవ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (F.A.IV) నిర్వహణ - నమోదు.
ఫిబ్రవరి	12. భూమిక * యుద్ధకాండం (ఉపవాచకం)	12 2	<ul style="list-style-type: none"> • నెల్లూరి కేశవస్వామి కథలు. • వివిధ పుస్తకాల పీఠికలు. • నిఘంటువు 	<ul style="list-style-type: none"> • ఏదైనా ఒక పుస్తకాన్ని చదివి ముందుమాట రాయడం. • సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం మాదిరి పరీక్ష నిర్వహణ.
మార్చి	పునశ్చరణ		<ul style="list-style-type: none"> • నమూనా ప్రశ్నలు. 	<ul style="list-style-type: none"> • నమూనా ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలకు అభ్యాసాలు నిర్వహించడం. • సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (S.A.II), నిర్వహణ, (పబ్లిక్ పరీక్ష).

VI. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు

(ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు నెలవారీగా రాసుకోవాలి. జూన్ నెలకు సంబంధించి ఇక్కడ రాయడం జరిగింది.) ఈ పాఠాన్ని పిల్లలు చక్కగా ఆస్వాదించారు. అయితే పోతన భాగవతం అందుబాటులో లేదు. టి.టి.డి. వాక్య వ్యాఖ్యానంతో ముద్రించిన పోతన భాగవతం ఉంటే బాగుండు అనిపించింది. బడి తెరిచిన నెల కాబట్టి బోధనకు కొంత అంతరాయం ఏర్పడింది. అందువల్ల అనుకొన్న విధంగా సకాలంలో పాఠాన్ని పూర్తిచేయలేదు. పిల్లలు పాఠంలోని పద్యాలను విని, భాగవతం సి.డి.ని చూసి బాగా ఆనందించారు. గ్రంథాలయంలో పాఠాలకు సంబంధించిన మూలగ్రంథాలు ఉంటే బాగుంటుందనిపించింది. నిఘంటువులు ఎక్కువ లేకపోవడం అర్థసంగ్రహణానికి ఇబ్బంది కలిగించింది. ఈ విషయమై ప్రధానోపాధ్యాయునితో మాట్లాడుతాను. ఈ నెలలో నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాల్లో భాగంగా పిల్లలచే కరపత్రం తయారుచేయించాను. కొంతమంది పిల్లలు బాగానే చేశారు. కొంతమంది పిల్లలు చదువడం, రాయడంలో ఇబ్బంది పడ్డారు.

VII. ప్రధానోపాధ్యాయుడి సలహాలు, సూచనలు

(ప్రధానోపాధ్యాయుడి సలహాలు, సూచనలు నెలవారీగా రాయాలి. జూన్ నెలకు సంబంధించి ఇక్కడ రాయడం జరిగింది.) పాఠాన్ని చక్కగ బోధించినందుకు అభినందనలు. పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించిన మూల గ్రంథాలు, పరామర్శ గ్రంథాలు, నిఘంటువులు మొ॥వి ఏమి కావాలో జాబితా తయారుచేయండి. గ్రంథాలయ పుస్తకాల కొనుగోలుకు సంబంధించిన డబ్బుతో పుస్తకాలను కొందాం. పిల్లలకు చదువడం, రాయడం రావడంలేదనే మీ ఆవేదనను అర్థం చేసుకున్నాను. ప్రతిరోజు చదువడం - రాయడం కోసం అదనపు పీరియడు కేటాయిస్తాను. ఇతర ఉపాధ్యాయుల సహకారంతో పిల్లలకు చదువడం, రాయడం నేర్పగలరు. నెల వారీ నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలను తప్పక నిర్వహించండి. పిల్లల్లో భాషాసామర్థ్యాలను పెంచండి. మీరు నిర్వహించిన తీరుకు సంతోషించాను.

సూచన : అన్ని తరగతులకు పై విధంగా వార్షిక ప్రణాళికను పాఠశాల విద్యా సంవత్సరానికి ముందే సిద్ధం చేసుకోవాలి.

పాఠ్య ప్రణాళిక

ఒక పాఠాన్ని ప్రాతిపదికగా తీసుకొని ఎన్ని పీరియట్లు అవసరమో విభజించుకొని మొత్తం పాఠం కోసం రూపొందించుకొనే ప్రణాళికను పాఠ్యప్రణాళిక అంటారు. సగటున ఒక పాఠం పూర్తి చేయడానికి అంటే ఉన్నతీకరణ నుండి నేనివి చేయగలనా? వరకు పూర్తిచేయడానికి సగటున 12 పీరియట్లు అవసరమని తెలుసుకొన్నాము కదా! ఒక పాఠం ద్వారా ఏమి సాధించాలి? ఏ ఏ వ్యూహాలు అమలుచేయాలి? ఏ సామగ్రి వినియోగించాలి? మొదలగు వివరాలు పాఠ్య ప్రణాళికలో ఉంటాయి. వీటితోపాటు ఉపాధ్యాయుడు పాఠ్యబోధనకు అవసరమైన రీతిలో సిద్ధం కావాల్సి ఉంటుంది. దీనికోసం పాఠ్యపుస్తకంతోపాటు అదనపు గ్రంథాలు, పుస్తకాల నుండి సమాచారాన్ని విశేషాంశాలను, కృత్యాలు మొదలగు వాటిని సేకరించాల్సి ఉంటుంది. వీటిని కూడా పాఠ్య ప్రణాళికలో పొందుపరచాల్సి ఉంటుంది. అంటే ఒక పాఠానికి సంబంధించిన బోధనా వ్యూహాలు సమయ విభజన, వనరులు, సంసిద్ధత, ప్రతిస్పందనలు ఇలాంటి వివరాలతో పాఠ్యప్రణాళిక రాయాల్సి ఉంటుంది. దీనికొక నమూనాను తెలుసుకొందాం.

అ) పాఠ్య ప్రణాళిక - సోపానాలు

- I. పాఠం పేరు :
 - II. పాఠానికి అవసరమైన పీరియట్ల సంఖ్య :
 - III. పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :
- (అ) అవగాహన - ప్రతిస్పందన
- (a) వినటం - ఆలోచించి మాట్లాడటం
 - (b) ధారాళంగా చదవుట - వ్యక్తీకరించుట
- (ఆ) వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత
- (a) స్వీయరచన
 - (b) సృజనాత్మకత / ప్రశంస
- (ఇ) భాషాంశాలు
- (a) పదజాలం
 - (b) వ్యాకరణాంశాలు

IV. పీరియడ్ వారిగా విభజన - ప్రణాళిక :

పీరియడు సంఖ్య	బోధనాంశం	బోధనా వ్యూహం	సామగ్రి	మూల్యాంకనం

V. ఉపాధ్యాయుల తయారీ, అదనపు సమాచార సేకరణ (టీచింగ్ నోట్సు) :

VI. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు :

ఆ) పాఠ్య ప్రణాళిక - సోపానాల వివరణ

- I. పాఠం పేరు : ఏ పాఠానికి సంబంధించి పాఠ్య ప్రణాళిక తయారు చేస్తున్నామో ఆ పాఠం పేరు రాయాలి.
- II. పీరియళ్ళ సంఖ్య : వార్షిక ప్రణాళికలో ఆ పాఠానికి ఎన్ని పీరియళ్ళు అవసరమని రాసుకున్నామో ఆ సంఖ్య ఇక్కడ రాయాలి.
- III. సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు : ఆయా సామర్థ్యాలలో పాఠం పూర్తయ్యే సరికి పిల్లలు ఏమేమి సాధించాలో ఇక్కడ రాయాలి. ప్రతి పాఠంలో కూడా “ఇవి చేయండి” పేరుతో సామర్థ్యాల ఆధారంగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వాటిని పరిశీలించాలి. వాటి ఆధారంగా ఏ సామర్థ్యంలో పిల్లలు ఏమేమి సాధించాలో రాయాలి.

అ) అవగాహన - ప్రతిస్పందన

దీనిలో “వినడం - మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదివి అర్థం చేసుకొని, వ్యక్తీకరించడం” అనే సామర్థ్యాలుంటాయి. ఈ పాఠం ద్వారా ఈ సామర్థ్యంలో పిల్లలు వేటిని గురించి ఆలోచించి మాట్లాడగలగాలి, వేటిని చదివి అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించగలగాలి అనేది రాయాలి. ఇందుకోసం అవగాహన-ప్రతిస్పందనలోని ప్రశ్నలు చూడాలి.

ఆ) వ్యక్తీకరణ సృజనాత్మకత

దీనిలో “స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, ప్రశంస” అనే సామర్థ్యాలు ఉంటాయి.

- ◆ ఈ పాఠం ద్వారా విద్యార్థులు తమ సొంత మాటల్లో వేటిని గురించి రాయాలో ఇక్కడ రాయాలి. స్వీయరచనలోని ప్రశ్నలు చదివి రాయాలి.
- ◆ సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణను కరపత్రం గేయం, కవిత, సంభాషణలు మొదలైన వ్యవహారరూపంలో పిల్లలు చేయగలగాలి. ఈ పాఠాన్ని అనుసరించి దేనిని చేయాలో, వేటిని ప్రశంసించాలో ఇక్కడ రాయాలి. ఇందుకోసం వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకతలోని సృజనాత్మకత ప్రశ్నలను చదివి పిల్లలు ఏం చేయాలో రాయాలి.

ఇ) భాషాంశాలు

దీనిలో “పదజాలం, వ్యాకరణాంశాలు” అనే సామర్థ్యాలు ఉంటాయి.

- ◆ ఈ పాఠంలోని అభ్యాసాలలోని పదజాలంలో పిల్లలు ఏమేమి చేయాలనేది, వ్యాకరణాంశాలలో వేటిని సాధించాలనేది ఇక్కడ రాయాలి.

(అర్థాలు, నానార్థాలు, పర్యాయ పదాలు, సొంత వాక్యాలు, సంధి, సమాసాలు, అలంకారాలు, ఛందస్సు)

పైన పేర్కొన్న సామర్థ్యాలన్నీ ఆ పాఠం ద్వారా పిల్లలు సాధించగలగాలి.

IV. పీరియడ్ వారిగా విభజన ప్రణాళిక :

మొత్తం పాఠానికి అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్యను బట్టి ఏ బోధనాంశానికి ఎన్ని పీరియళ్ళు ఇచ్చారు? ఆ పీరియడ్ సంఖ్యను రాసి, బోధనాంశం, బోధనా వ్యూహాలు, సామాగ్రి మూల్యాంకనం వివరాలను రాయాలి.

ఇప్పుడు పట్టికలో రాసిన వాటిని గూర్చి తెలుసుకుందాం.

పీరియడు సంఖ్య :

పీరియడు	బోధనాంశం	బోధనా వ్యూహం / అభ్యసన కృత్యాలు	వనరులు / సామగ్రి	మూల్యాంకనం
1	ఉన్ముఖీకరణ	ఒక్కొక్కరినీ ప్రశ్నిస్తూ పూర్తి	అదనపు	ఆ పీరియడ్ లో జరిగిన

ఏ పీరియడు నిర్వహిస్తున్నామో దాని సంఖ్య వేయాలి.

బోధనాంశం :

పాఠంలో ఉన్ముఖీకరణ నుండి నేనివి చేయగలనా? చివరి అభ్యాసం, సూక్తి వరకు అన్ని అంశాలు బోధనాంశాలే. ఏ పీరియడులో దేన్ని గురించి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహిస్తామో ఆ అంశాన్ని ఇక్కడ రాయాలి.

(ఉదా : ఉన్ముఖీకరణ, పఠన కృత్యాలు - అర్థ సంగ్రహణ, పాఠ్యాంశం గురించి చర్చ అవగాహన, ఇవిచేయండి మొదలగునవి)

బోధనా వ్యూహాలు/ అభ్యసన కృత్యాలు :

గతంలో విద్యాబోధన ఉపాధ్యాయ కేంద్రితమై ఉండేది. ప్రస్తుత బోధన విద్యార్థి కేంద్రితంగా మారింది. అందువల్ల విద్యార్థుల భాగస్వామ్యం, స్వయం అధ్యయనానికి అవకాశం కలిగింది. దానికి అనుగుణంగా బోధన వ్యూహాలు ఉండాలి. అంటే బోధనాంశం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల కోసం ఎటువంటి వ్యూహాన్ని అనుసరించాలో రాయాలి.

ఉదా : వ్యక్తిగత కృత్యం, జట్టు కృత్యం, పూర్తి తరగతి కృత్యం, వ్యక్తిగత పఠనం, అభిప్రాయాలు చెప్పటం, సంభాషించటం, చిత్రాల గురించి మాట్లాడటం మొదలగు కృత్యాలు / వ్యూహాలు రాయాలి.

ప్రతి పాఠంలో నాలుగు విభాగాలు ఉంటాయి. అవి 1) ఉన్ముఖీకరణ, ఉద్దేశం / నేపథ్యం, పాఠ్యభాగ వివరాలు, కవిపరిచయం, 2) విద్యార్థులకు సూచనలు, ప్రవేశిక, 3) పాఠ్యాంశం, 4) 'ఇవిచేయండి' అభ్యాసాలు. వీటిని బోధించడానికి అనగా ఒక్కొక్క విభాగానికి పీరియళ్ళు కేటాయించుకోవాలి.

ఆయా పీరియళ్ళలో కింది సోపానాల ప్రకారం బోధన జరగాలి. అవి

క్ర.సంఖ్య	సోపానం	ఏవి పీరియళ్ళకు సోపానం ఆవశ్యకత ఉంటుంది	వివరణ
1	పలకరింపు	ప్రతి పీరియడ్ లో ఉంటుంది.	పిల్లలను పలకరించడం
2	ఉన్ముఖీకరణ చిత్రం గురించి మాట్లాడించడం	1వ పీరియడ్ లో మాత్రమే ఉంటుంది.	పాఠం చిత్రంలోని చిత్రం గురించి మాట్లాడించడం
3	పునశ్చరణ	2 నుంచి 10 పీరియళ్ళలో ఉంటుంది.	ముందురోజు జరిగిన అంశం గురించి చర్చించడం

క్ర.సంఖ్య	సోపానం	ఏ ఏ పీరియట్లకు సోపానం ఆవశ్యకత ఉంటుంది	వివరణ
4	శీర్షికా ప్రకటన	1వ పీరియడ్లో మాత్రమే ఉంటుంది.	పాఠం పేరు / శీర్షికను ప్రకటించి నల్లబల్లపై రాయడం
5	కవిపరిచయం	1వ పీరియడ్లో మాత్రమే ఉంటుంది.	పాఠం రాసిన కవి గురించి పరిచయం చేయడం
6	నేపథ్యం / ఉద్దేశం	1వ పీరియడ్లో మాత్రమే ఉంటుంది.	పాఠం ఉద్దేశం/నేపథ్యం గ్రహించేలా చేయడం
7	పాఠం చిత్రం గురించి మాట్లాడించడం	2వ పీరియడ్లో మాత్రమే ఉంటుంది.	పాఠంలోని చిత్రాల గురించి చర్చ నిర్వహణ
8	గేయం/పద్యం/పాట ఉపాధ్యాయుడు పాడడం	1 నుండి 5 పీరియట్లలో ఉంటుంది.	పద్యాలకు / గేయాలకు ప్రాధాన్యత, రాగంతో పాడడం, ఎలా పాడాలో తెల్పడం అభ్యాసం చేసి చూపడం
9	గేయం/పద్యం/పాట పిల్లలు పాడడం	1 నుండి 5 పీరియట్లలో ఉంటుంది.	పద్యాలు/గేయాలు/పాటలను పిల్లలతో పాడించడం, అభినయం చేయించడం
10	పిల్లలచే బాహ్యపఠనం	2 నుండి 5 పీరియట్లలో ఉంటుంది.	తరగతిలోని నలుగురైదుగురు పిల్లలతో ప్రకాశపఠనం చేయించాలి. దోషాలను గుర్తించాలి.
11	ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం	2 నుండి 5 పీరియట్లలో ఉంటుంది.	స్పష్టోచ్ఛారణతో చదవాలి. పిల్లలను గమనించమనాలి.
12	పిల్లల మౌనపఠనం - అర్థ సంగ్రహణ	2 నుండి 5 పీరియట్లలో ఉంటుంది.	పిల్లలు మౌనంగా చదవాలి. తెలియని పదాలను గుర్తించి, గీతగీయాలి. చర్చలో పాల్గొనాలి. తెల్సుకోవాలి.
13	పాఠం చిత్రం గురించి చర్చ	2వ పీరియడ్లో ఉంటుంది.	పాఠంలోని చిత్రాన్ని పరిశీలించజేయాలి. చర్చ నిర్వహించి, భావాన్ని ఊహింపజేయాలి.
14	పాఠ్యాంశంపై చర్చ, అవగాహన	3 నుండి 5 పీరియట్లు	ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నల ద్వారా కీలక పదాలు / వాక్యాలు / సంఘటనలపై చర్చ
15	సామర్థ్యాల వారీగా అభ్యాసాల నిర్వహణ	6 నుండి 10 పీరియట్ల వరకు ఉంటుంది.	వినడం, మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదవడం ఒక పీరియడ్లో, స్వీయరచన ఒక పీరియడ్, పదజాలకృత్యాలు, ప్రాజెక్టు, ప్రశంస పనులు ఒక పీరియడ్, సృజనాత్మకతకు ఒక పీరియడ్, భాషను గురించి తెలుసుకోవడం, 'నేనివి చేయగలనా?' చివరి పీరియడ్లో నిర్వహించాలి.
16	సరిదిద్దడం (భావం / వాక్యం / పదాలు / అక్షర దోషాలు)	స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, ప్రశంస నిర్వహించే పీరియట్లలో అలాగే పిల్లలు రాసిన అంశాలు ఏవైనా ప్రదర్శించినప్పుడు. ఉదా॥ ప్రాజెక్టు పనులు నివేదికలు సమర్పించినప్పుడు.	భావం సరిగా ఉందా? వాక్య నిర్మాణం, పదజాలం, అక్షరదోషాలపై చర్చ నిర్వహించి సరిదిద్దాలి.

క్ర.సంఖ్య	సోపానం	ఏ ఏ పీరియట్లకు సోపానం ఆవశ్యకత ఉంటుంది	వివరణ
17	స్వీయ మూల్యాంకనం	10వ పీరియడ్ లో మాత్రమే ఉంటుంది.	చివరి పీరియడ్ లో 'నేనివిచేయగలనా?' లోని అంశాలకు ఏమేమి చేయగలరో గుర్తింపచేయాలి. పునరభ్యాసం కల్పించాలి.
18	రాసిన అంశాలను ప్రదర్శించడం, సంకలనం చేయడం	స్వీయరచన, సృజనాత్మకతను నిర్వహించే పీరియట్లలో ఉంటుంది.	ప్రశంస, సృజనాత్మకత, ప్రాజెక్టు పనుల నివేదికలను సంకలనాలుగా తయారుచేసి భద్రపరచడం
19	పిల్లల అవగాహన - పరిశీలన	ప్రతి పీరియడ్ లో ఉంటుంది.	ప్రతి పీరియడ్ లో ఆ రోజు బోధించిన, నిర్వహించిన అంశాల ఆధారంగా సామర్థ్యాల వారీగా పిల్లల అవగాహనను పరిశీలించాలి.
20	పునరభ్యాసం	చివరి పీరియడ్ లో ఉంటుంది. అవసరమైతే అదనపు పీరియడ్ లో ఉంటుంది.	స్వీయ మూల్యాంకనం ద్వారా పిల్లలు ఏ ఏ సామర్థ్యాలలో వెనుకబడ్డారో గుర్తించి, ఆయా సామర్థ్యాల కోసం అదనపు పీరియట్లలో పునరభ్యాసం కల్పించాలి.

- ◆ సామాగ్రి : బోధనాంశంపై పూర్తి అవగాహనను కల్పించడానికి, బలోపేతం చేయడానికి పాఠానికి సంబంధించి, అభ్యాసాలకు సంబంధించి ఎటువంటి అదనపు సామాగ్రిని ఉపయోగిస్తామో రాయాలి.
(ఉదా : కవి చిత్రం, నిఘంటువు, ఇంటర్నెట్, పరామర్శ గ్రంథాలు, నమూనాలు మొదలగునవి)
- ◆ మూల్యాంకనం : బోధనాంశం ఆధారంగా పిల్లల్లో ఆయా సామర్థ్యాలపై పట్టు సాధించుటకై, వారు ఆలోచించి సొంతంగా రాసేటట్లుగా, ఉపాధ్యాయుల తయారీ మాట్లాడేటట్లుగా ఉండే ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. అభ్యాసాలలోని ప్రశ్నలు కూడా ఇవ్వవచ్చు.

V. ఉపాధ్యాయుల తయారీ, అదనపు సమాచార సేకరణ :

పాఠ్య బోధనకు అవసరమైన అదనపు సమాచారం, విశేషాంశాల వివరాలు, కృత్యాల సేకరణ గురించి ఉపాధ్యాయులు పరామర్శ గ్రంథాలు, గ్రంథాలయ పుస్తకాలు చదివి అదనపు సమాచారం సేకరించి రాసుకోవాలి. ప్రధానంగా పాఠంలోని విషయం గురించి చర్చించడానికి అవసరమైన, ఆలోచింపచేసే ప్రశ్నలను పాఠం చదివి రాసుకోవాలి. పాఠంలోని విశేషాంశాల గురించి విద్యార్థి కల్పతరువు, పురాతన నామ కోశం వంటి గ్రంథాల ఆధారంగా వివరాలు రాసుకోవాలి. కవి / రచయిత భాషాశైలిని పిల్లలకు అవగాహన కల్పించడానికి తగినన్ని ఉదాహరణలు సేకరించాలి. వాటిని వివరించాలి. కవి / రచయితకు సంబంధించిన అదనపు వివరాలు, వారు చేసిన భాషా సేవ గురించి వివరాలు సేకరించాలి. పాఠంలోని ప్రాజెక్టుపనులు, ప్రశంస వంటి కృత్యాల నిర్వహణకు అవసరమైన మూల గ్రంథాలు, అదనపు వనరులను కూడా సేకరించవచ్చు. ఉపాధ్యాయుల తయారీ అనేది వారికి వృత్తిపట్ల ఉండే గౌరవాన్ని అభిమానాన్ని తెలియజేస్తుంది.

VI. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు :

పాఠం పూర్తయ్యాక తన అనుభవాలు, అనుభూతులు, ప్రతిస్పందనలు రాయాలి. పిల్లల అభ్యసనం గురించి రాయాలి. అంటే ఏ ఏ కృత్యాలు బాగా నిర్వహించారు? పిల్లల భాగస్వామ్యం, ప్రతిస్పందనలు ఎలా ఉన్నాయి? పిల్లల ప్రగతి ఎలా ఉంది? ఏ ఏ అంశాలు సంతృప్తి కలిగించాయి? ఏ ఏ అంశాలపై మరింత శ్రద్ధపెట్టాల్సిన అవసరం ఉంది? వంటి వివరాలను పాఠం పూర్తయ్యాక రాసుకోవాలి.

మాదిరి పాఠ్య ప్రణాళిక - పదవ తరగతి

I. పాఠం పేరు : దానశీలము (పద్యభాగం)

II. పాఠానికి అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య : 12

III. పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

అ) అవగాహన - ప్రతిస్పందన :

- 1) విని అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం : ♦ రక్తదానం, అవయవదానం ప్రాధాన్యతను గురించి మాట్లాడగలగాలి.
- 2) ధారాళంగా చదువడం, అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం : ♦ ఇచ్చిన పద్యాలకు ప్రతిపదార్థాలు రాయగలగాలి.

ఆ) వ్యక్తీకరణ సృజనాత్మకత

- 1) స్వీయరచన : ♦ నేటి సమాజానికి దాతృత్వం గల వ్యక్తుల ఆవశ్యకతను గురించి, పాఠ్యభాగ సారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.
- 2) సృజనాత్మకత / ప్రశంస : ♦ ఆడిన మాట తప్పకపోవడం, దానగుణం కలిగి ఉండడం వంటి విశిష్టలక్షణాల ఆవశ్యకతను ప్రశంసిస్తూ నినాదాలు - సూక్తులు రాయగలగాలి.

ఇ) భాషాంశాలు

- అ) పదజాలం : ♦ ఇచ్చిన పదాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయాలి. పర్యాయపదాలు, నానార్థాలు, ప్రకృతి వికృతులను గుర్తించి రాయగలగాలి.
- ఆ) వ్యాకరణాంశాలు : ♦ సంధి పదాలను విడదీసి సంధిపేర్లు, సమాసపదాలకు విగ్రహవాక్యాలు, సమాసాల పేర్లు, ఇచ్చిన పద్యపాదాలకు గణవిభజచేసి ఆ పద్య లక్షణాలను రాయగలగాలి. త్రికసంధిని గురించి అవగాహన పొంది ఆ సంధి పదాలను పాఠంలో గుర్తించగలగాలి.

IV. పీరియట్ వారీగా విభజన - ప్రణాళిక :

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
1వ	<ul style="list-style-type: none"> ఉన్నతీకరణ 	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! (బి) చదువండి - ఆలోచించి చెప్పండి :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! వేజీనెం. 2లో చదువండి - ఆలోచించి చెప్పండిలో ఉన్న సూర్య, కర్ణుల సంభాషణ చదువండి. (విద్యార్థులందరి చేత మౌనపఠనం చేయించి, దాని కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నల ద్వారా కార్యోన్ముఖులను చేస్తాను.) (1) ప్రాణానికి ముప్పు అని తెలిసినా కర్ణుడు ఎందుకు దానం చేశాడు? (2) ఇటువంటి దానవీరులు ఇంకెవరైనా ఉన్నారా? ఎవరు? చెప్పండి. <p>(సి) శీర్షికా ప్రకటన :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! ఈ రోజు మనం బలిచక్రవర్తి యొక్క “దానశీలము” గురించి తెలుసుకుందాం. (పాఠం పేరు నల్లబల్లపై రాస్తాను.) <p>II. పాఠ్యాంశ బోధన, చర్చ, అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! ఇప్పుడు ఈ పాఠం నేపథ్యం, ఉద్దేశం చదువండి. (1) ఈ పాఠం నేపథ్యం ఏమిటి? (2) ఈ పాఠం యొక్క ఉద్దేశం తెల్పండి. పాఠ్యభాగ వివరాలు చదువండి. (1) ఈ పాఠం ఏ ప్రక్రియకు సంబంధించింది? (2) ఈ పాఠం దేని నుండి గ్రహించబడింది. పిల్లలూ! ఈ పాఠం రాసిన కవిన గురించి చదువండి. (1) పోతన రచనలోని ప్రత్యేకతలు తెల్పండి. 	<p>పోతన భాగవతం</p> <p>పోతన గురించి డి.వి.డి, ఇంటర్నెట్</p>	<p><u>స్వీయరచన</u></p> <p>1) పోతన రచన ఎలా ఉంటుంది? 2) దానశీలము లాంటి పాఠాలు ఎందుకు చదవాలి?</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
2వ	<p>విద్యార్థులకు సూచనలు</p> <ul style="list-style-type: none"> • ప్రవేశిక • పఠన కృత్యాలు 	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! బాగున్నారా?</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ఘోతన రచనలోని ప్రత్యేకత గురించి ఏమి రాశారో చదువండి. <p>II. పాఠ్యాంశ బోధన, చర్చ, అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పేజీ నెం. 4లోని ప్రవేశికను చదువండి. పాఠంలోని విషయాన్ని ఊహించి చెప్పండి. <p>(ఎ) విద్యార్థుల బాహ్యపఠనము</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పేజీ నెం. 4, 5లో I కి సంబంధించిన <ol style="list-style-type: none"> (1) కులమున్ (2) నిజమానతిచ్చితి (3) ధాత్రిని <p>పద్యాలను చదువండి. (3, 4 విద్యార్థులతో బాహ్య పఠనం చేయిస్తాను.)</p> <p>(బి) ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! మీరు చదివారు కదా! ఇప్పుడు నేను చదువుతాను. ఎట్లా చదువుతున్నానో గమనించండి. (స్పష్టమైన ఉచ్చారణతో, భావ / రాగయుక్తంగా పద్యాలు చదువుతాను.) <p>(సి) విద్యార్థుల మౌనపఠనం</p> <p>(ముగ్గురు విద్యార్థుల చొప్పున జట్లు చేస్తాను. జట్టుకొక పద్యం ఇస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! మీరు పద్యం చదివి అర్థంకాని పదాల కింద గీతలు గీయండి. 	<p>ఘోతన భాగవతం</p>	

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు / అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> అ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకంలోని పదపట్టిక ద్వారా రాయండి. అర్థాలు దొరకని వాటికి జట్టులో చర్చించి, నిఘంటువును ఉపయోగించి రాయండి. (జట్టుకు ఒక నిఘంటువు ఇస్తాను) పిల్లలూ! అర్థాలు రాశారు కదా! నేనడిగిన పదాలకు అర్థాలు చెప్పండి. (కొన్ని పదాలు అడుగుతాను.) 1. ఆకర్షించు, 2. సమరము, 3. హాళికుడు, 4. యశము ఇంకా అర్థం తెలియని పదాలుంటే చెప్పండి. <p>(పిల్లలు చెప్పిన పదాలను నల్లబల్లపై రాస్తాను. వాక్య ప్రయోగం ద్వారా ఆ పదాలకు అర్థాలు తెలుసుకునేలా చేస్తాను.)</p> <p>ఉదా : దనుజులు</p> <p>పూర్వకాలంలో దనుజులకు, దేవతలకు తరచుగా యుద్ధాలు జరిగేది.</p> <p>దనుజులు = రాక్షసులు</p> <p>(ఈ విధంగా పిల్లలతో అర్థసంగ్రహణం చేయించి, నోటు బుక్కులో రాసుకునేటట్లు చేస్తాను.)</p>	నిఘంటువు	<p><u>పదజాలం</u></p> <p>1) కింది పదాలను ఉపయోగించి సొంత వాక్యాలు చెప్పండి.</p> <p>అ) పలికి లేదనుట</p> <p>ఆ) కుఱచగుట</p> <p>ఇ) చేతులొగ్గు</p> <p>2) కింది పదాలకు వ్యుత్పత్త్యర్థాలు చెప్పండి.</p> <p>అ) నీరజభవుడు</p> <p>ఆ) త్రివిక్రముడు</p> <p>ఇ) నలినాక్షుడు</p>
3వ	<p>4, 5 వేజీలలోగల I లోని పద్యాలు</p> <p>1. కులమున్ వదానోయత్తమా</p> <p>2. నిజమానతిచ్చితి ... మఱియుగలదే</p> <p>3. ధాత్రిని ... గలదే.</p>	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం.</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! నిన్న ఇచ్చిన పదాలను ఉపయోగించి సొంత వాక్యాలు రాశారు కదా! చెప్పండి. 		

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
	<p>బోధనాంశం</p>	<p>II. పాఠ్యాంశ బోధన, చర్చ, అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మనం 1, 2, 3 పద్యాలను చదువుకుందాం. <p>(ఎ) విద్యార్థుల భావోద్వేగము (ముగ్గురు విద్యార్థులతో ప్రకాశ పఠనం చేయిస్తాను.)</p> <p>(బి) ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం :</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) కులమున్ రాజ్యము వదానోత్తమా! (2) నిజమానతిచ్చితి మఠీయు గలదె (3) ధాత్రిని భాగ్యము గలదె. <p>(పై పద్యాలను స్పష్టమైన ఉచ్చారణతో, భావ / రాగయుక్తంగా, తగిన విరువులతో చదువుతాను.)</p> <p>(సి) విద్యార్థుల మౌనపఠనం (విద్యార్థులు మూడు పద్యాలను మౌనంగా చదువుతారు.) (కింది ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలతో చర్చిస్తూ విషయావగాహన కలిగిస్తాను. ఆలోచించండి - చెప్పండి బాక్స్ లో ప్రశ్నలను తప్పకుండా అడుగుతాను.) ఉదా:-</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) శుక్రుడు బలి చక్రవర్తితో వలదీ దానము గీనమున్ అని ఎందుకు హెచ్చరించాడో ఊహించండి. (2) గృహస్థ ధర్మాలు ఏవి? ఈ రోజుల్లో గృహస్థులందరూ ఆ ధర్మాలు పాటిస్తున్నారా? చర్చించండి. (3) అడినమాట ఎందుకు తప్పరాదు? (4) మానధనులు ఎట్లా ఉంటారని మీరు భావిస్తున్నారు? <p>(పై విధంగా మరికొన్ని విషయానుగత ప్రశ్నలతో చర్చ నిర్వహిస్తాను.)</p>		<p>ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం</p> <p>1) ధాత్రిని భాగ్యము గలదే! ఈ పద్యం పాదభంగం లేకుండా రాసి, భావం రాయండి.</p> <p>స్వీయరచన</p> <p>అ) ఈ కుబ్జుండు అలతింబోడు అని శుక్రాచార్యుడు చెప్పడంలో అతని ఉద్దేశం ఏమై ఉంటుంది? దానితో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఆ) హాళికునికి కావలసిన వసతి సౌకర్యాలు ఏ విధంగా ఉంటే అతడు తృప్తిచెందుతాడు?</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
4వ	<p>పేజీ నెం. 5లో ఉన్న II లో గల 4, 5, 6 పద్యాలు</p> <p>4. కారే రాజులు భార్యవా! 5. ఉడుగనియిస్కారంబుల్ 6. నిరయంబైన వేయేటికిన్</p>	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! కులాసాగ ఉన్నారా?</p> <p>(బి) వునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! నేనడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పండి. (1) మానధనులు ఎట్లా ఉంటారు? (2) హాళికునికి కావలసిన వసతి సౌకర్యాలు ఎట్లా ఉండాలి? <p>II. పాఠ్యాంశ బోధన, చర్చ, అవగాహన</p> <p>(ఎ) పిల్లల ప్రకాశపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! 4, 5, 6 పద్యాలు చదువండి. (ముగ్గురు పిల్లలతో ప్రకాశ పఠనం చేయిస్తాను.) <p>(బి) ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! మీరు చదివారు గదా! ఇప్పుడు నేను చదువుతాను. గమనించండి. (4, 5, 6 పద్యాలను స్పష్టమైన ఉచ్చారణతో భావ / రాగయుక్తంగా, తగిన విరుపులతో చదువుతాను.) <p>(సి) పిల్లల మౌనపఠనం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! మీరందరూ మౌనంగా 4, 5, 6 పద్యాలను చదువండి. (పిల్లల మౌనపఠనం తరువాత ఆలోచించండి - చెప్పండి. బాక్స్ ప్రశ్నలతోపాటు విషయానుగత ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలతో చర్చ నిర్వహిస్తాను.) (1) ఏయే పనులు చేస్తే కీర్తి కలుగుతుంది? (2) యశము అంటే అర్థమేమిటి? (3) నీరజభద్రుడు. వ్యుత్పత్త్యర్థం చెప్పండి. (4) ఎదుటివారు అడిగిన దానిని కష్టపడంలో ఎటువంటి తృప్తి ఉంటుంది? మీ అనుభవాలు చెప్పండి. (5) అభ్యాగతుడు అంటే ఎవరు? 		

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
5వ	పేజీ నెం. 6లో IIIలో గల 7, 8, 9, 10, 11, 12 పద్యాలు	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : బాగున్నారా పిల్లలూ!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <p>(1) జలము, యశము పర్యాయపదాలు చెప్పండి.</p> <p>(2) సిరి మూట గట్టుకొని పోవంజాలిరే అనడంలో బలి చక్రవర్తి అంతర్భంగ ఏమిటి?</p> <p>II. పాఠ్యాంశ బోధన, చర్చ, అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! తన గురువు శుక్రాచార్యుని మాటకాదని బలిచక్రవర్తి వామనునికి దానం చేశాడా? లేదా? తెలుసుకుందాం. <p>(ఎ) పిల్లల ప్రకాశపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! 7, 8, 9, 10, 11, 12 పద్యాలను చదువండి. (5, 6 పిల్లలతో ప్రకాశపఠనం చేయిస్తాను.) <p>(బి) ఉపాధ్యాయుని అదర్శపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! మీరు చదివారు కదా! ఇప్పుడు నేను చదువుతాను. గమనించండి. <p>(ప్రస్తుతైన ఉచ్చారణతో భావ / రాగయుక్తంగా, తగిన విరుపులతో చదువుతాను.)</p> <p>(సి) పిల్లల మౌనపఠనం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! మౌనంగా చదువండి. (పిల్లల మౌనపఠనం తరువాత III లో ఆలోచించండి - చెప్పండి. బాక్స్ ప్రశ్నలతో, మరికొన్ని అనుబంధ ప్రశ్నలతో చర్చ నిర్వహిస్తాను.) (1) “మూట దిరుగలేదు మానధనులు” అన్న మాటను మీరు సమర్థిస్తారా? ఎందుకు? 		<p>స్వీయరచన - లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు</p> <p>ఈ) ఈ పాఠాన్ని బట్టి పోతన కవిత్వం ఎట్లా ఉందని భావిస్తున్నారు?</p> <p>ఉ) “ఆడినమాట తప్పగూడదు” - ఎందుకు?</p> <p>పదజాలం</p> <p>4) కింది పదాలలో ప్రకృతికి వికృతి, వికృతి ప్రకృతి పదాలు రాయండి..</p> <p>అ) సిరి, ఆ) విద్య, ఇ) విష్ణువు, ఈ) కీరితి, ఉ) ధర్మము, ఊ) బ్రహ్మ</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
		<p>(2) బలిదానాన్ని దిక్కులు పొగిడాయని కవి చెప్పిన దానిని బట్టి మీరేమి గ్రహించారు?</p> <p>(3) విష్ణువు యొక్క పాద ప్రశస్తిని గురించి మీరేం అర్థం చేసుకున్నారో చెప్పండి.</p> <p>(4) బలి చక్రవర్తి వామనుడికి దానమివ్వగానే లోకం ఎందుకు ఆశ్చర్యపోయింది?</p>		
6వ	<p>ఇవి చేయండి</p> <p>I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన</p> <p>(విని, అర్థం చేసుకొని ఆలోచించి మాట్లాడడం)</p>	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! పాఠంలోని పద్యాలు ఎలా ఉన్నాయి? ఏ పద్యం మీకు బాగా నచ్చింది? ఎందుకు?</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <p>(1) ఆడిన మాట ఎందుకు తప్పకూడదు?</p> <p>(2) ఈ పాఠాన్ని బట్టి పోతన కవిత్వం ఎట్లా ఉందని</p> <p>II. సామర్థ్యాప్తి/సామర్థ్యాభివృద్ధి</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! పాఠం పూర్తి అయింది కదా! ఈ రోజు మనం షేజి నెం. 8లో ఉన్న అవగాహన - ప్రతిస్పందనలో 1వ ప్రశ్నను గురించి చర్చిద్దాం. (ప్రశ్నను నల్లబల్లపై రాస్తాను.) <p>“రక్తదానం, మరణానంతర అవయవదానం వాటి ప్రాధాన్యత.”</p> <p>1) రక్తం ఎందుకు అవసరం?</p> <p>2) రక్తదానం చేయడం అంటే ఏమిటి?</p> <p>3) రక్తదానం ఎవరెవరు చేయవచ్చు? రక్తదానంవల్ల నష్టం కలుగుతుందా?</p> <p>4) అవయవదానం అంటే ఏమిటి?</p>	<ul style="list-style-type: none"> రక్తదానం - రక్తదాన శిబిరాల చిత్రాలు 	<p>అవగాహన - ప్రతిస్పందన</p> <p>చుక్కగుర్తుగల పద్యాలను కంఠస్థం చేయండి.</p> <p>1) కులమున్ పదాన్వోత్తమా! 2) కారే రాజులు భార్గవా! 3) నిరయంజనేన వేయేటికిన్</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
7వ	I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన (ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం)	5) చనిపోయిన వ్యక్తి అవయవాలు పనిచేస్తాయా? ఏ అవయవాలను దానం చేయవచ్చు? 6) ఈ రెండు దానాల ప్రాధాన్యత ఏమిటి? (పై ప్రశ్నల వంటి అనుబంధ ప్రశ్నలు వేస్తూ ఒక్కొక్క విద్యార్థిని ప్రశ్నిస్తూ ఒక్కొక్క వాక్యాన్ని చెప్పిస్తాను. చివరిగా ఒక విద్యార్థితో ఆ జవాబులన్నీ క్రోడీకరింపచేసి చెప్పిస్తాను. ఈ విధంగా పూర్తి తరగతి చర్చ నిర్వహించి విద్యార్థులకు అవగాహన కలిగిస్తాను.) I. ఉపోద్ఘాతం (ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! (బి) వునశ్చరణ : • కంఠస్థం చేసిన పద్యాలు చెప్పండి పిల్లలూ! II. సామర్థ్యాల సాధన - అభ్యాసం • పిల్లలూ! 8వ పేజీలోని 3వ ప్రశ్న చూడండి. దానికి సంబంధించిన పద్యాన్ని చదువండి. (పిల్లలు కులమున్ రాజ్యము వదాన్యోత్తమా! పద్యాన్ని చదువుతారు.) • పిల్లలూ! ఆ పద్యంలోని పదాలు రాయండి. • ఆ పదాలకు 8, 9 పేజీల్లో ఇచ్చిన ప్రతిపదార్థం చదువండి. • దానిని బట్టి ప్రతిపదార్థం ఎట్లా రాయాలో చెప్పండి. (ఇట్లా చర్చ ద్వారా ప్రతిపదార్థం రాసే విధానాన్ని గురించి అవగాహన కలిగిస్తాను.) • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మీరు ఇట్లలో కూర్చోని (ముగ్గురు చొప్పున) 4వ పద్యానికి (కారే రాజులు ...) పదవిభాగం చేయండి.	<ul style="list-style-type: none"> కంఠస్థ, లిపి, కిట్టి మొ॥ చిత్రాలు 	<p>ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం</p> <p>3. పాఠంలోని 6వ పద్యం “నిరయంబైన ... వేయేటికిన్” ప్రతిపదార్థం రాయండి.</p> <p><u>భాషాశాఖలు - వ్యాకరణం</u></p> <p>1) కింది వాక్యాల్లో సందర్భ పదాలను గుర్తించి విడదీసి రాయండి. అ) గర్వోన్నతి వల్ల ఆత్మీయులు దూరం అవుతారు. ఆ) అభ్యాగతులకు దానం చేయడం మంచిది. ఇ) రఠిదేవుడు వదాన్యోత్తముడు. ఈ) అణ్ణాయుధాలు మానవులకు హానికలిగిస్తాయి</p>

పేరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
8వ	II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత (స్వీయరచన)	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : భాగున్నారా! పిల్లలూ!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! మీరు రాసిన “నిరయంబైన” పద్యంలోగల పదాలు చెప్పండి. వాటి అర్థాలు చెప్పండి. (పిల్లలతో పదాలు - అర్థాలు చెప్పిస్తాను.) <p>II. సామర్థ్యాల సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! పేజీ నెం.10లో వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకతలో స్వీయరచన వ్యాసరూప ప్రశ్నలు (2వ అభ్యాసం) చదువండి. (ప్రశ్నను నల్లబల్లపై రాస్తాను.) <p>“నేటి సమాజానికి దాతృత్వంగల వ్యక్తుల అవశ్యకతను తెలుపండి.”</p> <p>(1) దాతృత్వం అంటే ఏమిటి? దాతృత్వంగల వ్యక్తులు అంటే ఎటువంటివారు?</p> <p>(2) నేటి సమాజం ఎట్లా ఉన్నదని మీరు భావిస్తున్నారు?</p> <p>(3) ఈనాటి సమాజానికి దాతృత్వంగల వ్యక్తుల అవసరమేమిటి?</p>	నిఘంటువు	<p>స్వీయరచన</p> <p>అ) నేటి సమాజానికి దాతృత్వంగల వ్యక్తుల అవశ్యకతను తెలుపండి.</p> <p>ఆ) పాఠ్యభాగ సారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో రాయండి.</p> <p>వ్యాకరణం</p> <p>2) కింది నమాన పదాలకు విగ్రహవాక్యాలు రాసి సామసాల పేర్లు రాయండి.</p> <p>అ) జీవధనములు</p> <p>ఆ) యువతీయువకులు</p> <p>ఇ) దశదిక్కులు</p> <p>ఈ) భూతప్రేతములు</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
9వ	II. వ్యక్తికరణ సృజనాత్మకత	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> నేటి సమాజానికి దాతృత్వంగల వ్యక్తుల ఆవశ్యకతను గురించి చెప్పండి. పిల్లలూ! <p>II. సామర్థాల సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! 8టవ పేజీలోని 10లో గల సృజనాత్మకత ప్రశ్నను చదువండి. (ప్రశ్నను నల్లబల్లపై రాస్తాను.) “అడినమాట తప్పకపోవడం, దానగుణం కలిగి ఉండడం మొదలైన విశిష్ట లక్షణాల ఆవశ్యకతను తెలుపుతూ నినాదాలు - సూక్తులు రాయండి.” పిల్లలూ! ఈ చార్టును చూడండి. (నినాదాలు - సూక్తులు రాసిన చార్టు చూపిస్తాను.) చదువండి. 		

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> - చెట్లను పెంచుదాం - పర్యావరణాన్ని కాపాడుదాం. - మన ప్రవర్తనే మనకు మిత్రుల్ని, శత్రువుల్ని సమకూరుస్తుంది. - వినయం కంటే గొప్ప భూషణం లేదు. - ఇల్లాళి చదువు - ఇంటికి వెలుగు. • పిల్లలూ! చార్లు చదివారు కదా! వీటిలో ఏవి నినాదాలు, ఏవి సూక్తులు చెప్పండి. • నినాదాలకు, సూక్తులకు తేడాలు ఏమిటి? చెప్పండి. (పై విధంగా చర్చిస్తూ పిల్లలకు నినాదాలు, సూక్తులుపట్ల అవగాహన కలిగిస్తాను.) • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మీకు నినాదాలు, సూక్తులు మధ్యగల తేడా తెలిసింది కదా! • మీరు జట్టుగా కూర్చొని నల్లజల్లెపై రాసిన ప్రశ్నకు సంబంధించి నినాదాలు, సూక్తులు రాయండి. • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మీరు రాసిన నినాదాలను చదువండి. (పిల్లలు చెప్పిన నినాదాలు బోర్డుపై రాస్తాను.) - మీరు రాసినది నినాదమువలె ఉన్నదా? లేదా? ఎందుకు? - రాసిన నినాదము ప్రశ్నకు సంబంధించిన విషయానికి అనుగుణంగా ఉన్నదా? లేదా? - నినాదం వల్ల ఏం కలుగుతుంది? • పిల్లలూ! ఇప్పుడు మీరు రాసిన సూక్తులు చదువండి. (పిల్లలు చెప్పిన సూక్తులు బోర్డుపై రాస్తాను.) - మీరు రాసింది సూక్తివలె ఉన్నదా? లేదా? ఎందుకు? - సూక్తులు విషయానుగుణంగా ఉన్నాయా? లేవా? ఎందుకు? 		<p>నృజనాత్మకత / ప్రశంస</p> <p>1) ఆడినమాట తప్పకపోవడం, దానగుణం కలిగి ఉండడం - ఆవశ్యకతపై నినాదాలు - సూక్తులు రాయడం.</p> <p>వ్యాకరణం</p> <p>3) క్రింది పద్యపాదాలను గణవిభజన చేసి పద్యలక్షణాలను రాయండి.</p> <p>అ) తెలగాణమున గడ్డిపోచయును</p> <p>ఆ) అనయము దోషమే....</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
10వ	III. భాషాంశాలు (పదజాలం) వ్యుత్పత్త్యర్థాలు 1. నీరజభవుడు 2. త్రివిక్రముడు పర్యాయపదాలు <u>ప్రకృతి వికృతులు</u> <u>నానార్థాలు</u> <u>సాంతవాక్యాలు</u>	I. ఉపోద్ఘాతం (ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం. (బి) పునశ్చరణ : • పిల్లలూ! మీరు రాసిన నినాదాలు, సూక్తులు చదువండి. II. సామర్థ్యాల సాధన - అభ్యాసం • పిల్లలూ! ఇంతకు ముందు మనం పదజాలానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు చేశాం కదా! ఒక్కసారి వాటిని మళ్ళీ గుర్తుచేసుకుదాం. (1) విష్ణువు నాభికమలము నుండి పుట్టినవాడు - దీని వ్యుత్పత్తి పదం చెప్పండి. (2) త్రివిక్రముడు - వ్యుత్పత్త్యర్థం చెప్పండి. (3) కీర్తి అనే పదానికి పర్యాయపదాలు చెప్పండి. (4) బ్రహ్మకు వికృతి ఏమిటి? (5) సీరికి ప్రకృతి ఏమిటి?		<u>వ్యాకరణం</u> క్రింది పదాలను విడదీసి రాయండి. సంధి పేరు చెప్పండి. 1) వదాన్యోత్తమా 2) కులాంతం 3) వలినాక్షుడు 4) అసురోత్తముడు <u>అవగాహన - ప్రతిస్పందన</u> బలిచేసిన దానమునకు పంచమనఘా ఈ పద్యాన్ని రాసి భావాన్ని రాయండి.

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
11వ	III. భాషాంశాలు (వ్యాకరణం) సంఘాలు గుణ, యణాదేశ సమాసాలు ద్వంద్వ ద్వ్యగు	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం. బాగున్నారా!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! నిన్ను ఇచ్చిన పదాలను విడదీసి చెప్పండి. అట్లాగే సంధి పేర్లు చెప్పండి. <p>II. సామర్థ్యాల సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! పేజీ నెం. 11లో 1వ అభ్యాసంలోని వాక్యాల్లో సంధి పదాలు చెప్పండి. (పిల్లలు చెప్పిన పదాలను బోర్డుపై రాస్తాను.) వీటిని విడదీసి సంధిపేర్లు చెప్పండి. (నల్లబల్లపై రాస్తాను.) గర్వ + ఉన్నతి, వదాన్య + ఉత్తముడు ఇవి గుణసంఘలు. ఎందువల్ల ఇవి గుణసంఘలు. అభ్యాగతులు - అభి + ఆగతులు, అణు + ఆయుధాలు ఇవి ఎందుకు యణాదేశ సంఘలు. దశ సంఖ్యగల దిక్కులు ఏ నమాసం? ఎందువల్ల? 		<p><u>వ్యాకరణం</u></p> <p>క్రింది పద్యపాదానికి గురులఘువులు గుర్తించి, గణవిభజన చేసి, ఏ పద్యమో రాసి ఆ పద్య లక్షణాలు చెప్పండి.</p> <p>1) కులమున్ రాజ్యము ... పదాన్వోత్తమా!</p> <p><u>అవగాహన - ప్రతిస్పందన</u></p> <p>“బ్రదుకవచ్చు... మానధనులు” ఈ పద్యం చదివి, అర్థం చేసుకొని దానికొక శీర్షిక పెట్టండి.</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం				
12వ	<p>III. భాషాంశాలు</p> <p>అవ్యాకరణం</p> <p>త్రికసంధి పరిచయం</p>	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! బాగున్నారా!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! నిన్న ఇచ్చిన పద్యపాదం దేనికి సంబంధించింది. దాని లక్షణాలు చెప్పండి. <p>II. సామర్థ్యాల సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! పేజీ నెం. 11లో త్రికసంధి గురించి చదువండి. పూర్వపదాల్లో ఏ అక్షరాలు ఉన్నాయి. ఆ, ఈ, ఏ లను ఏమంటారు? ఆ, ఈ ఏ ల తర్వాత ఉన్న పదాలు చెప్పండి. సంధి జరిగినప్పుడు పరపదాలలో ఏ మార్పు జరిగింది? ద్విత్వం రావడమంటే ఏమిటి? ద్విత్వం వచ్చిన తరువాత ఏ మార్పు జరిగింది? ద్విత్వం దీర్ఘం లేని అక్షరంగా (హ్రస్వంగా) మారినప్పుడు సంధి ఎట్లా ఏర్పడింది? పిల్లలు చెప్పిన అచ్చోటు, ఇవ్విధము, ఎక్కాలము పదాలను బోర్డుపై రాస్తాను.) 	<p>భూతమును, ప్రేతమును ఏ సమాసం? ఎందువల్ల?</p> <p>3వ అభ్యాసంలోని మొదటి పద్యపాదం ఏ పద్యం?</p> <p>మత్తేభం లక్షణాలు చెప్పండి.</p> <p>రెండవ పద్యపాదం ఏ పద్యం?</p> <p>చంపకమాల లక్షణాలు చెప్పండి.</p> <p>(పై ప్రశ్నలతో తరగతిలో చర్చ చేస్తూ పిల్లలకు అవగాహన కలిగిస్తాను. అందరూ వ్యక్తిగతం రాసేటట్లుగా చేస్తాను.)</p>	<p>త్రికసంధి</p> <p>పదాల చార్టు :</p> <table border="1"> <tr> <td>అచ్చోటు</td> </tr> <tr> <td>ఇవ్విధము</td> </tr> <tr> <td>ఎక్కాలము</td> </tr> </table>	అచ్చోటు	ఇవ్విధము	ఎక్కాలము	<p>వ్యాకరణం</p> <p>1) మీ పాఠంలో గల త్రికసంధి పదాలను గుర్తించి, రాయండి.</p> <p>స్వీయరచన</p> <p>1) పాఠం ఆధారంగా బలిచక్రవర్తి స్వభావం రాయండి.</p> <p>సృజనాత్మకత</p> <p>1) బలి చక్రవర్తి ఏకపాత్రాభినయం చేయండి.</p>
అచ్చోటు								
ఇవ్విధము								
ఎక్కాలము								

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
		<ul style="list-style-type: none"> • త్రికము అనగా ఏవి? (ఆ, ఈ, ఏ) • వాటికి అసంయుక్త హల్లు పరమైతే ఏమవుతుంది? (ద్విత్వం వస్తుంది.) • ద్విత్వం వచ్చినప్పుడు త్రికములోని దీర్ఘాచ్చు ఎలా మారుతుంది? (హ్రస్వంగా మారుతుంది.) • పై మార్పులను బట్టి త్రికసంధి సూత్రం చెప్పండి. • పిల్లలూ! అర్థమయింది కదా! మీ పాఠంలో వెదికి మరికొన్ని త్రికసంధి పదాలు రాయండి. 		

IV. ఉపాధ్యాయుడి తయారీ, అదనపు సమాచార సేకరణ :

ఈ పాఠం బోధించుటకు పోతన భాగవతం అష్టమస్కంధంలోని వామన చరిత్ర మొత్తం చదివాను. అందులో శుక్రాచార్యుడు, బలిచక్రవర్తుల సంవాదం చాలా బాగుంది. విష్ణువు అంతటివాడు నన్ను దానమడుగుతున్నాడని బలిచెబుతున్నట్లు పోతన రాసిన పద్యం “ఆదిన్ శ్రీసతి కొప్పుపై” చాలా బాగుంది. శబ్దాలంకారాల సౌగంధం (రమ్యా, లెమ్మా, తెమ్మా) భాగవతం నిండా కనిపిస్తుంది. బలిచక్రవర్తి, కర్ణుడు, రంజితేవుడు వంటి దానవీరులను గురించి చదివి సమాచారం రాసుకొన్నాను. పిల్లలకు బోధించేటప్పుడు నిఘంటువును, విద్యార్థి కల్పతరువును సిద్ధపరచుకున్నాను. అట్లాగే సామర్థ్యాల అభ్యాసాలు చేయించేటప్పుడు విద్యార్థులకు మరింత స్పష్టమైన అవగాహన కలిగించుటకు నినాదాలు - సూక్తుల చార్టు, వ్యాకరణాంశాలకు సంబంధించిన చార్టు తయారుచేసుకున్నాను. భాగవతంలో వామనావతార ఘట్టానికి సంబంధించి యానిమేషన్ సి.డి.ని కూడా సేకరించాను.

V. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు :

పోతన రచన సరళంగా ఉండడంవల్ల పిల్లలు తొందరగానే భావాన్ని గ్రహించారు. పద్యాలను త్వరగా కంఠస్థం చేయగలిగారు. ప్రతిపద్యాలను రాసేటప్పుడు, నినాదాలు - సూక్తులు రాసేటప్పుడు పిల్లలు చాలా ఉత్సాహం చూపించారు. కొందరిలో దేని గురించి అయినా నినాదాలు రాయగల సామర్థ్యం కనిపించింది. పదజాలం, వ్యాకరణం అభ్యాసాలను వ్యక్తిగతంగానే రాయడానికి ఉత్సాహం కనబరచారు. అయితే ఛందస్సు విషయం వెనుకబడి ఉన్నారు. కొంతమేరకు చదువడం, సొంతంగా రాయడం ఇబ్బందులు కనిపించాయి. వాటికొరకు మరిన్ని అభ్యాసాలు ఇవ్వవలసి ఉంది. భాగవతం సి.డి. పిల్లలను బాగా ఆకర్షించింది, విషయావగాహన కలిగించడంలో తోడ్పడింది. మొత్తం మీద ఈ పాఠాన్ని అనుకున్న కాలాంశాల్లో పూర్తి చేయగలిగాననే తృప్తికలిగింది.

6వ తరగతి

I. పాఠం పేరు : స్వేచ్ఛబంధం (కథ) II. పాఠానికి అవసరమైన పీరియళ్ళ సంఖ్య : 11

III. పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

- 1) విని అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం :
 - ◆ విద్యార్థులు తాము స్వేచ్ఛాతులకు చేసిన సాయం గురించి చెప్పగలగాలి.
 - ◆ కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి.
- 2) ధారాళంగా చదువడం, అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం :
 - ◆ ఇచ్చిన పదాలు పాఠంలో గుర్తించగలగాలి. అపరిచిత పేరా చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలగాలి.
- 3) స్వీయరచన :
 - ◆ పిల్లలు ఎదుర్కొనే ఆపదలు - తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు, కథవల్ల తెలుసుకున్న మంచి విషయాలు, కథను గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.
- 4) సృజనాత్మకత / ప్రశంస :
 - ◆ జంతువులు మనుష్యుల గురించి ఏం మాట్లాడుకుంటాయో ఊహించి రాయగలగాలి. జంతువులను పక్షులను పాత్రలుగా ఉపయోగిస్తూ సొంతంగా కథ రాయగలగాలి.
- 5) పదజాల వినియోగం :
 - ◆ ఇచ్చిన పదాలకు సమానార్థ పదాలను, ప్రకృతి వికృతులు, సొంతవాక్యాలు రాయగలగాలి.
- 6) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం :
 - ◆ వర్ణమాల విభాగాలను గురించి తెలుసుకొని, వాక్యాల్లో వాటిని గుర్తించగలగాలి.

IV. పీరియళ్ళ వారీగా విభజన - ప్రణాళిక :

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
1వ	<ul style="list-style-type: none"> • ఉన్నతీకరణ 	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం. బాగున్నారా!</p> <p>(బి) చదువండి - ఆలోచించి చెప్పండి :</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పేజీ నెం.10లో ఆలోచించండి - మాట్లాడండిలో ఉన్న బొమ్మను చూడండి. 		

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
		<p>(ఇచ్చిన ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలను కార్యోన్ముఖులను చేస్తాను.)</p> <p>(1) బొమ్మలో పిల్లలు ఏం చేస్తున్నారు? వాళ్ళు ఏం మాట్లాడుతున్నారో చెప్పండి.</p> <p>(2) పై బొమ్మను చూస్తే మీకు ఏ భావన కలిగింది?</p> <p>(సి) శీర్షికా ప్రకటన :</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఈ రోజు మనం “స్నేహబంధం” ఎంత గొప్పదో తెలుసుకుందాం. (పాఠం పేరు నల్లబల్లపై రాస్తాను.) <p>II. సామర్థ్యాల సాధన - అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఈ పాఠం నేపథ్యం ఏమిటో చదువండి. (2, 3 పిల్లలతో బాహ్యపఠనం చేయిస్తాను.) • పిల్లలూ! 1. ఈ పాఠం నేపథ్యం ఏమిటి? <ol style="list-style-type: none"> 2. ఈ పాఠం ఏ ఉద్దేశంతో రాయబడింది? • పిల్లలూ! పాఠ్యభాగ వివరాలను గురించి చదువండి. <ol style="list-style-type: none"> (2, 3 పిల్లలతో బాహ్యపఠనం చేయిస్తాను.) 1. ఈ పాఠం ఏ ప్రక్రియకు చెందినది? <ol style="list-style-type: none"> 2. ఈ పాఠ్యభాగం దేని ఆధారంగా రాయబడింది? 	<p>స్నేహానికి సంబంధించిన ఆడియో సాంగ్ పంచతంత్రం కథల సి.డి.</p> <p>బిస్మయసూరి మిత్రలాభం (నీతిచంద్రిక)</p>	<p>స్వీయరచన</p> <ul style="list-style-type: none"> • స్నేహబంధం పాఠం ఎందుకు చదవాలో రాయండి. • <u>వినడం - మాట్లాడడం</u> • మీ స్నేహితులను గురించి చెప్పండి.
2వ	విద్యార్థులకు సూచనలు	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ! చాలా సంతోషంగా ఉన్నారూ.</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> • “1. స్నేహబంధం” పాఠం ఎందుకు చదవాలో చెప్పండి. (పై విధంగా మూల్యాంకానికి ఇచ్చిన ప్రశ్నలతో పునశ్చరణ చేస్తాను.) 		

పీరియడ్	బోధనాంతం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
	<ul style="list-style-type: none"> ప్రవేశిక పఠనకృత్యం - అర్థసంగ్రహణం 	<p>II. పాఠ్యాంశబోధన - చర్చ - అవగాహన</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! పేజీ నెం. 11లోని విద్యార్థులకు సూచనలు చదువండి. (ఇద్దరు విద్యార్థులతో భాష్యా పఠనం చేయిస్తాను.) ఇప్పుడు పేజీ నెం. 11లోని ప్రవేశికను చదువండి. పాఠంలోని విషయాన్ని ఊహించండి. <p>ఎ) విద్యార్థుల భాష్యా పఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! పేజీ నెం. 11, 12, 13, 14లోని పేరాలు చదువండి. (3, 4 విద్యార్థులతో ప్రకాశ పఠనం చేయిస్తాను.) <p>బి) ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! మీరు చదివిన పేరాలను ఇప్పుడు నేను చదువుతాను. గమనించండి. (స్పష్టమైన ఉచ్చారణతో అర్థవంతంగా రెండు పేరాలు చదువుతాను.) <p>సి) విద్యార్థుల మౌనపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! ఇప్పుడు మీరు జట్లుగా కూర్చోండి. (ముగ్గురు, నలుగురు పిల్లలతో జట్టు చేస్తాను. జట్టుకు ఒక పేరాను చదువమని చెప్తాను.) పిల్లలూ! అర్థంకాని పదాల కింద గీతలు గీయండి. (పిల్లలు గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను, పుస్తకంలోని పదపట్టిక ద్వారా, నిఘంటువు ద్వారా రాయుస్తాను.) పిల్లలూ! అర్థాలు రాశారు కదా! నేనడిగే కొన్ని పదాలకు అర్థాలు చెప్పండి. <ol style="list-style-type: none"> కలుగు; మడుగు; ముసురు; రివ్వున (ఈ విధంగా కొన్ని పదాలకు అర్థాలు అడిగి జవాబు చెప్పిస్తాను.) 	<p>నిఘంటువు</p>	<p><u>పదజాలం</u></p> <p>పేజీ నెం. 16లో ఉన్న పదజాలంలోని 1, 4 అభ్యాసాలు.</p> <p>1) గీతగీసిన పదాలకు సమానార్థ పదాలను పాఠం ఆధారంగా రాయండి.</p> <p>అ) చెలిమి; ఆ) కొలను;</p> <p>ఇ) కన్నం; ఈ) కూర్మం;</p> <p>ఉ) అపాయకరం</p>

పేరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
3వ	పేజీ నెం. 11, 12లో ఉన్న I పాఠ్యాంశం. (ఒక అడవిలో ... నృహంగా ఉన్నాయి)	<p>I ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! నిన్న ఇచ్చిన పదాలకు సొంతవాక్యాలు, సమానార్థక పదాలు రాశారు కదా! చెప్పండి. (పిల్లలతో జవాబులు చెప్పిస్తాను.) <p>II. పాఠ్యాంశబోధన - చర్చ - అవగాహన</p> <p>ఎ) పిల్లల ప్రకాశ పఠనం : (2, 3 విద్యార్థులతో ప్రకాశ పఠనం చేయిస్తాను.)</p> <p>బి) ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం : (ఉపాధ్యాయుడు సృష్టమైన ఉచ్చారణతో, భావయుక్తంగా, అర్థవంతంగా చదువుతాడు.)</p> <p>సి) పిల్లల మౌనపఠనం :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! అందరూ I వ పాఠ్యాంశాన్ని మౌనంగా చదువండి. (పిల్లలు “ఒక అడవిలో నృహంగా ఉన్నాయి.” వరకు ఉన్న పేరాలను చదువుతారు.) 		<p>2) కింది పదాలను చదువండి. వీటిని ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు చెప్పండి. రాయండి.</p> <p>అ) గబుక్కున; ఆ) తటకున్న ఇ) చటుక్కున; ఈ) మిరుమిట్లు గొలుపు</p> <p><u>పదజాలం</u></p> <p>అ) కింది పదాలతో వాక్యాలు రాయండి.</p> <p>1) కాపలసినంత - 2) రొప్పుతూ -</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
4వ	పేజీ నెం. 12, 13, 14 లో ఉన్న II వ పాఠ్యాంశం. (ఒక పొద్దుమీకు తెలిసిందే.)	<p>I ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! బాగున్నారా! (బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ఎట్లా ఉంటే మంచి మిత్రులని చెప్పవచ్చు? <p>II. పాఠ్యాంశబోధన - చర్చ - అవగాహన</p> <p>ఎ) పిల్లల ప్రకాశ పఠనం : (2, 3 విద్యార్థులతో ప్రకాశ పఠనం చేయిస్తాను.)</p> <p>బి) ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం : (నేను న్ఘమైన ఉచ్చారణతో, అర్థవంతంగా చదువుతాను.)</p> <p>సి) పిల్లల మౌనపఠనం : (పిల్లలందరూ మౌనపఠనం చేస్తారు.) (అలోచించండి - చెప్పండి లోని ప్రశ్నలతోపాటు విషయ సంబంధ ప్రశ్నల ద్వారా చర్చ నిర్వహిస్తాను.) (1) కన్నవాళ్ళకు, స్నేహితులకు దూరంగా ఉంటే కలిగే బాధ ఎట్లాంటిదో చెప్పండి.</p>	<p>1) అడవిలో జంతువులు</p> <p>2) బోసులో జంతువులు (చిత్రాలు)</p>	<p>స్వీయరచన</p> <p>మంచి మిత్రుల లక్షణాలను చెప్పండి. రాయండి.</p> <p>స్వీయరచన</p> <p>లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు</p> <p>ఇ) సాధారణంగా పిల్లలు ఎట్లాంటి అపాయాలు / ఆపదలు ఎదుర్కొంటారు. ఇందుకోసం ఎటువంటి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి? ఈ) రాజకుమారుని స్వభావం గురించి రాయండి.</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
5వ	పేజీ నెం. 14 లోని III వ పాఠ్యాంశం. (చిత్రాంగుడుఉరికింది)	<p>బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు</p> <p>(2) రాజకుమారుడు చేసిన పని మంచిదా? కాదా? (3) జింక నేను పుట్టిన అడవికి వచ్చాను. నేనుగా బతికానన్నది కదా! దాని ద్వారా మీరేం తెలుసుకున్నారు? (పై విధంగా ప్రశ్నల ద్వారా విద్యార్థులతో చర్చ నిర్వహించి విషయావగాహన కలిగిస్తాను.)</p> <p>I. ఉపోద్ఘాతం (ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం. (బి) పునశ్చరణ : • వలలో చిక్కుకున్న జింకను స్నేహితులు ఎట్లా కాపాడారు? II. పాఠ్యాంశబోధన - చర్చ - అవగాహన ఎ) విద్యార్థుల ప్రకాశ పఠనం : • (ఇద్దరు విద్యార్థులచే చదివిస్తాను.) బి) ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం : • (స్వప్రోచ్ఛారణతో, అర్థవంతంగా చదువుతాను.) సి) పిల్లల మౌనపఠనం : • పిల్లలూ! మీరందరూ III వ పాఠ్యాంశం చదువండి. (అలోచించి చెప్పండి. ప్రశ్నలతో చర్చ నిర్వహిస్తాను.) (1) ఎలుక తాబేలును ఎందుకు కోప్పడి ఉండవచ్చు? (2) ఉపాయంలో అపాయాన్ని తప్పించుకోవచ్చు. ఎట్లాగో చెప్పండి. (3) ఈ కథ ద్వారా మీరేమి గ్రహించారు?</p>		<p>ధారాళంగా చదువండి - అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించండి.</p> <p>II వ పాఠ్యాంశాన్ని చదువండి. వలలో చిక్కుకున్న జింకను స్నేహితులు ఎట్లా కాపాడారో చెప్పండి.</p> <p>స్వీయరచన</p> <p>1) లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు. అ) ఎలుక, తాబేలు, కాకి మంచి మిత్రులని ఎట్లా చెప్పగలరు. వివరించండి. ఆ) ఈ కథకు ఇంకే పేరు పెట్టవచ్చు. ఎందుకు? పదజాలం</p> <p>3) క్రింది వాక్యాల్లో ఒకే అర్థం వచ్చే పదాలను గుర్తించి గీత గీయండి. అ) ఎలుక కన్నం నుంచి బయటకు వచ్చి తొంగి చూసి బిలంలో దూరించి. ఆ) కొలనులో కమలం వికసించింది. తాబేలు సరస్సు నుంచి పైకి వచ్చింది. ఇ) కాకి చెప్పింది. ఈ) కాకి, తాబేలు నెయ్యం కుదరింది.</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
6వ	<p>ఇవిచేయండి</p> <p>I విని, అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం</p>	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! బాగున్నారా! స్నేహబంధం కథ ఎట్లా ఉంది?</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! స్నేహబంధం కథకు ఇంకా ఏ పేరు పెట్టవచ్చు. ఎందుకు? చెప్పండి. <p>II. సామర్థ్యాల సాధన అభ్యాసం</p> <p>పిల్లలూ! పాఠం పూర్తి అయింది కదా! ఈ రోజు మనం ఇవి చేయండిలో “విని, అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం” సామర్థ్యాలలోని ప్రశ్నను గురించి చర్చిద్దాం.</p> <p>(ప్రశ్నను నల్లబల్లపై రాస్తాను.)</p> <p>(కింది విషయాను గత అనుబంధ ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలతో చర్చింపజేస్తూ, ఒక్కొక్క విద్యార్థిచేత ఒక్కొక్క వాక్యం చెప్పిస్తాను. చివరిగా ఒక విద్యార్థితో ఆ జవాబులన్నీ క్రోడీకరింపచేస్తాను. ఈ విధంగా పూర్తి తరగతి కృత్యాన్ని నిర్వహిస్తాను.)</p> <p>అనుబంధ ప్రశ్నలు :-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) స్నేహితులకు ఎటువంటి సందర్భాలలో సహాయం చేయవచ్చు? 2) అట్లా సహాయం చేసినప్పుడు మీకు ఏమనిపించింది? 3) మీరు ఎప్పుడైనా సాయం చేశారా? 4) ఎటువంటి సాయం చేశారు? 5) మీకు మీ స్నేహితులు ఎప్పుడైనా సాయం చేశారా? 6) ఇట్లా ఒకరికి ఒకరు సహాయం చేసుకోవడం ఏం కలుగుతుంది? 	<p>స్నేహితులకు సాయం చేస్తున్నట్లుగా ఉండే వివిధ సందర్భాలకు చెందిన చిత్రాలు</p>	<p>విని, అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) స్నేహబంధం కథను సొంతమాటలో చెప్పండి. 2) స్నేహం గొప్పతనాన్ని తెలిపే కొన్ని నినాదాలు (స్లోగన్లు) రాయండి.

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
7వ	<p>I. ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం</p> <p>II. ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం</p>	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం పిల్లలూ!</p> <p>(బి) వునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> స్నేహం గొప్పతనాన్ని తెలిపే నినాదాలు రాశారా? చదువండి. (కొంతమంది పిల్లలతో వారు రాసిన నినాదాలు చదివిస్తాను.) <p>II. సామర్థ్యాల సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! ఈ రోజు మనం “ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం” సామర్థ్యంలో అభ్యాసాలు చేద్దాం. (అభ్యాసంలో ఇవ్వబడిన మడుగు, రొప్పూతానె, ఉరుక్కుంటూ మొదలైన పదాలు చదివి అవి పాఠంలో ఎక్కడున్నాయో గుర్తించి గీతలు గీయమని చెప్తాను. పిల్లలు గుర్తించిన తరువాత వారిని అడుగుతాను.) “మడుగు” అనే పదం పాఠంలో ఎక్కడుంది? “కుండపోత” పదం ఏ పేజీలో, ఏ పేరాలో ఉన్నది. (ఇట్లా పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా గుర్తింపజేసి చెప్పిస్తాను.) పిల్లలూ! ఇప్పుడు 2వ అభ్యాసంలోని అపరిచిత పేరాను చదువండి. పేరా : హెలెన్ హ్యూదయం అందరికీ ఆదర్శప్రాయమైనాయి. పేరా చదివారు కదా! ఇప్పుడు ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి. అ) హెలెన్ ఎటువంటింది? ఆ) హెలెన్ ను పరవశింపజేసేది ఏది? (మొ ప్రశ్నలకు పిల్లలు జవాబు రాసిన తరువాత వారితో చెప్పించి సరిదిద్దుతాను.) 		<p>ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం</p> <p>క్రింది వాక్యాలు పాఠంలో ఎక్కడున్నాయో, వాటిని ఎవరన్నారో చెప్పండి.</p> <ol style="list-style-type: none"> ఎంత ప్రమాదం జరిగింది చిత్రంగా! ఏం కొంపమునిగిందని వచ్చావు. నన్నందరూ ముద్దు చేసేవారు. పదజాలం <p>పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రకృతి - వికృతి పట్టిక ఆధారంగా కింది పదాలకు ప్రకృతి - వికృతిని గుర్తించి పట్టిక రాయండి. “అటవి, ఆకాశం, స్నేహం, సాయం, సహాయం, రాత్రి, రాత్రి, నెయ్యం, ఆకసం, అడవి.</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
8వ		<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! బాగున్నారా! చాలా పలుషారుగా కనిపిస్తున్నారు.</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! స్త్రీ ఇచ్చిన వాక్యాలు పాఠంలో ఎక్కడున్నాయో చెప్పండి. 1) “ఏం కొంపమునిగిందని వచ్చావు.” 2) “సన్ను అందరూ ముద్దు చేసేవారు.” <ul style="list-style-type: none"> బాగా చెప్పారు. అట్లాగే ప్రకృతి వికృతులు చెప్పండి. 1) ఆకాశం-వికృతి; 2. రాతిరి-ప్రకృతి పై విధంగా పునశ్చరణ చేస్తాను.) <p>II. సామర్థాల సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! ఈ రోజు మనం “స్వీయరచన”లోని వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నకు జవాబు ఎట్లా రాయాలో చర్చిద్దాం. (స్వీయరచన - వ్యాసరూప ప్రశ్నను నల్లబల్లపై రాస్తాను.) <p>ప్రశ్న : స్వేహబంధం కథను క్లుప్తంగా సొంతమాటల్లో రాయండి.</p> <ul style="list-style-type: none"> పిల్లలూ! కథను పుస్తకంలో ఉన్నంత పెద్దదిగా కాకుండా పది వాక్యాలను సరిపోయే విధంగా ప్రధానమైన అంశాలు మాత్రమే చెప్పాలి. రాయాలి. <p>(ప్రశ్నకు సంబంధించి జవాబును ఒక్కొక్క విద్యార్థి తో చెప్పిస్తాను. చివరిగా ఒక విద్యార్థి తో అన్ని జవాబులను క్రోడీకరించి చెప్పిస్తాను. పిల్లలచే వ్యక్తిగతంగా జవాబులు రాయించి, ఒక జవాబును నల్లబల్లపై రాస్తాను.)</p>		

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
9వ	సృజనాత్మకత / ప్రశంస	<p>I. ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! శుభోదయం.</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> • స్నేహబంధం కథను క్లుప్తంగా చెప్పండి. <p>II. సామర్థాల సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఈ రోజు మనం అడవి జంతువులు మనవలెనే మాట్లాడితే, మన గురించి అవి ఏం మాట్లాడతాయో ఊహిద్దాం. (ప్రశ్నను నల్లబల్లపై రాస్తాను.) 1) అడవి జంతువులు మనవలెనే మాట్లాడితే మన గురించి అవి ఏం మాట్లాడతాయి? <p>(ఒక్కొక్క విద్యార్థితో మాట్లాడిస్తాను. పిల్లలందరూ ఒక్కొక్క వాక్యం చెప్పిన తరువాత, జట్టుగా విభజించి జవాబు రాయుస్తాను.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలు ఇప్పుడు మీరు జట్లలో రాసిన జవాబు చదువండి. (పిల్లలూ! జవాబులు చెప్పేటప్పుడు, ఏ జంతువు ఎట్లా అనుకుంటుందో చెప్పించి చర్చ నిర్వహిస్తాను. పిల్లలు రాసిన జవాబులో ఒక దానిని నల్లబల్లపై రాసి, స్వీయరచనలోపలి విషయం, వాక్యనిర్మాణం, సరైన పదజాలం, అక్షరదోషాలను గురించి చర్చిస్తూ సరిదిద్దుతాను. సరిదిద్దిన తరువాత విద్యార్థులచే వ్యక్తిగతంగా రాయుస్తాను.) 	<p>స్నేహితులకు సాయం చేస్తున్నట్లుగా ఉండే వివిధ సందర్భాలకు చెందిన చిత్రాలు</p>	<p>సృజనాత్మకత / ప్రశంస</p> <p>1) అడవిలోని జంతువులు మన గురించి ఏం మాట్లాడతాయో రాయండి.</p> <p>ఉదా : _____</p> <p>పులి : _____</p> <p>సింహం : _____</p> <p>ఏనుగు : _____</p> <p>భా'ను గురించి తెలుసుకుందాం</p> <p>2) వర్ణమాలలో అచ్చులు, హల్లులు ఉభయాక్షరాలు రాయండి.</p>
		<p>బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! జవాబు చూశారు కదా! కథను క్లుప్తంగా రాశారా? విషయం ఉన్నదా? వాక్య నిర్మాణం బాగుందా? సందర్భోచిత పదజాలం ఉందా? అక్షరదోషాలు ఉన్నాయా? (మొదలైన వాటిని అడుగుతూ పిల్లలతో చర్చిస్తూ సరిచేస్తాను.) • పిల్లలూ! ఇప్పుడు జవాబు ఎట్లా రాయాలో తెలిసింది కదా! ఎవరికి వాళ్ళే విడివిడిగా కథను క్లుప్తంగా రాయండి. 		<p>మూల్యాంకనం</p> <p>స్వీయరచన</p> <p>1) స్నేహబంధం కథను సొంతమాటల్లో రాయండి. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం</p> <p>2) తెలుగు వర్ణమాల రాయండి.</p>

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
10వ	VI భాషను గురించి తెలుసుకుందాం	<p>I ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : శుభోదయం! పిల్లలూ!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) అచ్చులంటే ఏవి? 2) హల్లులు అంటే ఏవి? 3) వేటిని ఉభయాక్షరాలు అంటారు? <p>II. సామర్థాల సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! పేజీ నెం. 18లోని భాషను గురించి తెలుసుకుందాం సామర్థ్యంలోని ఇచ్చిన విషయాన్ని చదువండి. (అచ్చులు, హల్లులు, విభాగాలు) (2, 3 పిల్లలచే బాహ్యవహనం చేయిస్తాను.) 1) అచ్చులలో దీర్ఘం లేని అక్షరాలు ఏవి? 2) దీర్ఘాచ్చులు ఏవి? 3) హల్లులను ఎన్ని విభాగాలు చేశారు? 4) పరుషములు, సరళములు ఏవి? వీటికి గల మరొక పేరేమిటి? 5) మహాప్రాణాలు లేక వర్షయుక్తులు అని వేటిని అంటారు? (పై విధముగా ప్రశ్నిస్తూ పిల్లలకు వ్యాకరణాంశాలపై అవగాహన కలిగిస్తాను.) 		<p>భాషను గురించి తెలుసుకుందాం</p> <p>హల్లులు, వాటి విభాగాలను రాయండి.</p>
11వ		<p>I ఉపోద్ఘాతం</p> <p>(ఎ) పలకరింపు : పిల్లలూ! బాగున్నారా!</p> <p>(బి) పునశ్చరణ :</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1) అనునాసికాలు ఏవి? 2) య, ర, ల, వ లను ఏమంటారు? 		

పీరియడ్	బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు/ అభ్యసన అనుభవాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
		<p>II. సామర్థ్యాల సాధన అభ్యాసం</p> <ul style="list-style-type: none"> • పిల్లలూ! ఈ రోజు మనం భాషను గురించి తెలుసుకుందాం. సామర్థ్యానికి సంబంధించి పేజీ నెం.19లో ఉన్న విషయం చదువుకుందాం. (ఉభయాక్షరాలు, అభ్యాసాలు) 1) ఉభయాక్షరాలు ఏవి? ఎందుకని వాటిని ఉభయాక్షరాలు అన్నారు? 2) అరసున్న వాడుక మీకు ఎప్పుడైనా పాఠాలలో కనిపించిందా? 3) వినర్గ (ః) ను పాఠ్యపుస్తకంలో పాఠాలలో చూశారా? 4) ఎందుకని వినర్గ తెలుగు పాఠాలలో కనిపించలేదు? • పిల్లలూ! ఇప్పుడు అభ్యాసాలు చేద్దాం. <ol style="list-style-type: none"> 1) పరుషములు అంటే ఏవి? కింది వాక్యంలో వాటిని గుర్తించండి. <ul style="list-style-type: none"> ◆ కష్టపడి చదివితే ఫలితం తప్పక ఉంటుంది. 2) సరళములు అంటే ఏవి? సరళాలతో మొదలయ్యే మాటలను గుర్తించండి. <ul style="list-style-type: none"> ◆ బలం, కలం, గాలి, జలం, దళం, తళకు, కాలు. <p>(ఇట్లా అభ్యాసాల్లో ఇచ్చిన వాటి గురించి పిల్లలను ప్రశ్నిస్తూ వ్యక్తిగతంగా అవగాహనతో రాసేటట్లుగా చేస్తాను. రాసిన తరువాత జవాబులు అడిగి తప్పులుంటే చర్చ ద్వారా సరిదిద్దుతాను.)</p>		<p>ధారాశంకా చదువండం - అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం</p> <p>పేజీ నెం. 19లో ఉన్న చివరి పేరాను చదువండి. దానికి ఒక పేరు పెట్టండి.</p> <p>“ఒకనాడు నేను రాజభవనం తన సేవకులకు చెప్పాడు.”</p> <p>స్త్రుజనాత్మకత / ప్రశంస</p> <p>పిల్లలూ! వివిధ జంతువుల మానుక్యాల తయారు చేసుకొని, మనుష్యుల గురించి అవి ఏం మాట్లాడుకుంటాయో సంభాషణలు రాసి ప్రదర్శించండి.</p>

IV. ఉపాధ్యాయుడి తయారీ, అదనపు సమాచార సేకరణ (టీచింగ్ నోటు) :

స్నేహం అనేది కొందరు వ్యక్తులను ఒకటిగా కలిపి ఉంచే ఉత్తమ ధర్మం. స్నేహం యొక్క గొప్పతనాన్ని తెలిపే శ్రీకృష్ణకుచేలురు, రామ సుగ్రీవులు మొదలైనవారి కథలను, సంఘటనలను భాగవత, రామాయణాదుల నుండి సేకరించాను. చదివి తెలుసుకున్నాను. చిన్నయసూరి నీతిచంద్రికలో మిత్రలాభంలో కథలను, పడాల రామారావు రాసిన పంచతంత్రం కథలను చదివాను. అట్లాగే పంచతంత్రం కథల సి.డి., స్నేహానికి సంబంధించిన మంచి పాటల ఆడియో సేకరించాను. స్నేహితుల దినోత్సవం (ఫ్రెండ్స్ డే) గురించి సమాచారం తెలుసుకొని రాసుకొన్నాను. జీయర్ ఎడ్యుకేషన్ వారు ముద్రించిన “స్నేహము” పుస్తకాన్ని కూడా చదివాను. పిల్లలకు చూపించడానికి స్నేహానికి సంబంధించిన నినాదాలు - సూక్తులు చార్టు తయారుచేశాను.

V. ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు :

స్నేహానికి సంబంధించిన ఆడియో సాంగ్స్ వినడంలో పిల్లలు బాగా ఆసక్తి కనపరచారు. పంచతంత్రం కథల సి.డి. చూసినప్పుడు చిత్రాంగుడి కథను బాగా అర్థం చేసుకున్నారు. సృజనాత్మకంగా అడవి జంతువులు మనుష్యుల గురించి తాము ఆకలివేసినప్పుడు మాత్రమే వేటాడి తింటామని, ఈ మనుష్యులు తమ కడుపునిండినా ఇంకా ఇంకా ఆహారాన్ని కూడబెట్టుకొనే స్వార్థపరులని రాయడంలో పిల్లల ఆలోచనాశక్తి, పరిశీలనా శక్తి ఆనందం కలిగించింది. పిల్లలు తమ స్నేహితులకు చేసిన సాయం గురించి బాగా చెప్పారు. తరగతి గదిలో ప్రతి ఒక్కరు చెప్పే ప్రయత్నం చేశారు. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ఈ పాఠంవల్ల పిల్లల్లో స్నేహభావం పెరిగింది. తరగతిలో ఒకరికి ఒకరు చదువడంలో, తినడంలో, పనులు చేయడంలో సాయం చేసుకోవడం కనిపించింది. అయితే పిల్లలు చదివేటప్పుడు, తడబడడం, సొంతంగా రాసేటప్పుడు అక్షరదోషాలు ఎక్కువగా రాయడం కనిపించింది. ఆ సామర్థ్యాలపై నేను పిల్లలకు ఎక్కువ అభ్యాసం కలిగించాలని నిర్ణయించుకున్నాను.

Chapter-V

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణలు - అమలు

మౌలిక ప్రశ్నలు - ఆలోచించండి - ప్రతిస్పందించండి

(Basic Questions - Think and Reflect)

1. మదింపు అంటే ఏమిటి? (What is assessment?)
2. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం అంటే ఏమిటి?
(What is Continuous and What is Comprehensive Evaluation?)
3. మూల్యాంకనం ఎందుకు? దాని ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? (Why evaluation? What is its purpose?)
4. వేటిని మదింపు చేయాలి? (What to assess?)
5. ఎలా మదింపు చేయాలి? (How to assess?)
6. మదింపు ద్వారా పిల్లలకు ఇచ్చే సమాచారం స్వభావం ఏమిటి? ఎందుకు?
(What is the nature of the feed back? why and to whom?)
7. ఏ విధంగా మదింపు సమాచారాన్ని రిపోర్టు చేస్తాం? రిపోర్టింగ్ పద్ధతులు ఏమిటి?
(How to report -reporting process?)
8. సి.సి.ఇ లో ఎవరు, ఏ ఏ బాధ్యతలు ఏ ఏ స్థాయిలలో స్వీకరించాలి?
(What are the roles and responsibilities for effective implementation of CCE at various levels?)

నేపథ్యం (Context)

మూల్యాంకనం అనగానే పిల్లలకు పరీక్షలు నిర్వహించడం అనే భావన మనలో ఉంది. ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులు, సమాజం మొత్తం కూడా మూల్యాంకనాన్ని పరీక్షల కోణంలో మాత్రమే చూడడానికి అలవాటు పడినారు. పాఠ్యపుస్తకంలో ఇచ్చిన సమాచారాన్ని నిరంతరం బట్టి పట్టించి పరీక్షలలో రాయడమే బోధనా లక్ష్యంగా మారిపోయింది. మూల్యాంకనం పేరిట నిర్వహించే పరీక్షలు పిల్లలలో పాఠశాలపట్ల, నేర్చుకోవడంపట్ల సానుకూల దృక్పథాన్ని పెంపొందించడానికి బదులుగా భయాందోళనలకు గురిచేస్తున్నాయి.

పిల్లల ప్రగతిని మాపనం చేయడానికి ఉపయోగించే మార్కులు, ర్యాంకులు పిల్లలపై నిరంతరం ఒత్తిడి కలిగిస్తున్నాయి. అందువల్ల వారి శారీరక, మానసిక వికాసాలకు ఆటంకం కల్గుతుంది. మార్కుల సాధనే ధ్యేయంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కూడా మార్పు చెందాయి. మూల్యాంకనం పిల్లల అభిరుచులు, సామర్థ్యాలతో సంబంధం లేకుండా ఏక మొత్తంగా సాగే పరీక్షా కార్యక్రమంగా అమలవుతుంది. పరీక్షా ఫలితాల సాధనలో అవాంఛనీయ అంశాలు కూడా చోటు చేసుకుంటున్నాయి. అసంబద్ధమైన పోటీ తత్వం పిల్లల ఉద్వేగ వికాసానికి, జీవన నైపుణ్యాల సాధనకు తావులేకుండా పోయింది. యూనిట్, టర్మినల్ పరీక్షల పేరుతో నిర్వహిస్తున్న మూల్యాంకనం, పిల్లలు ఉత్తీర్ణులయ్యారు, కాలేదు అని ముద్ర వేయడానికి మాత్రమే తోడ్పడుతోందే తప్ప లోపాలను గుర్తించి సామర్థ్యాల సాధనను మెరుగుపరచేందుకు ఉపయోగపడడం లేదు.

ప్రస్తుత మూల్యాంకనం ఉపాధ్యాయ కేంద్రీకృతంగా అమలవుతోంది. ప్రగతి పత్రాల పేరిట పిల్లలకు అందించే సమాచారంలో పాఠ్య విషయాలపై మూల్యాంకనం మాత్రమే చోటుచేసుకుంటుంది. చాలా సందర్భాలలో మనం నిరంతర, సమగ్ర మూల్యాంకనం నిర్వహిస్తున్నామని ప్రకటిస్తున్నప్పటికీ పాఠ్యవిషయాలకు మాత్రమే ప్రాధాన్యతనిస్తున్నాం.

సహపాఠ్యాంశాలకు అనగా ఆరోగ్య-వ్యాయామ విద్య, కళలు-సాంస్కృతిక విద్య, పని-కంప్యూటర్ విద్య, విలువల విద్య-జీవన నైపుణ్యాలు మొదలగు వాటికి తగినంత ప్రాధాన్యత నివ్వడంలేదు. పైగా నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం అంటే ఎక్కువగా పరీక్షలు పెట్టడమనే అపోహ పడుతున్నాం. విధాననిర్ణయ కర్తలు, విద్యారంగ నిపుణులు, ఉపాధ్యాయులు నిరంతర, సమగ్ర మూల్యాంకనం యొక్క నిజమైన స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

మూల్యాంకనం - ప్రస్తుత పరిస్థితి (Assessment - Existing Situation)

- విద్యా లక్ష్యాలకు మరియు మూల్యాంకనం చేసే విధానం మరియు అడిగే ప్రశ్నలకు సంబంధం లేకపోవడం.
- విద్యార్థుల అభ్యసనాన్ని కేవలం రాతపరీక్షల ద్వారానే మాపనంచేయడం జరుగుతుంది. మౌఖికం మరియు ప్రదర్శనలకు అవకాశం తక్కువ ఉండడం.
- పరీక్షలలో పిల్లల ప్రగతి ఆధారంగా, బోధనలో మార్పులు లేక సవరణనాత్మక బోధన జరగడం లేదు. పిల్లల ప్రగతి బాగా లేకున్నా కూడా, తరవాత సిలబస్ చెప్పడం చేస్తున్నారు. పిల్లలకు వచ్చినా రాకున్నా సిలబస్ కు పూర్తి ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి మా పని అయిపోయింది అనిపిస్తున్నారు.
- పిల్లలలో ఆలోచనశక్తి, విశ్లేషణ సామర్థ్యాలను పరీక్షించే ప్రశ్నలు కాకుండా, కేవలం బట్టిపట్టి జవాబులు రాసే ప్రశ్నలకు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం జరుగుతుంది.
- అభ్యసనం అనేది పుస్తకాధారితం అయింది. సమాచారం ఇవ్వడం మరియు ఇచ్చిన దానిని యథాతథంగా పరీక్షించడం అనేది విద్యలో పరమార్థం అయినది.
- విద్యా ప్రణాళిక, విద్య యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం- విద్యార్థిని సర్వతోముఖాభివృద్ధి కలిగిన ఒక పరిపూర్ణ మానవునిగా తయారు చేయడం. కాని కేవలం, భాషలు, గణితం, సైన్సు, సాంఘికశాస్త్రాలకే ప్రాధాన్యత ఇస్తూ, కళలు, ఆటలు, ఆరోగ్యం, జీవన నైపుణ్యాలు, విలువలు ఏవైతే వ్యక్తి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి, సమాజంలో కలిసి జీవించడానికి తోడ్పడతాయో, వాటిని విస్మరించడం జరిగింది.
- బోధనాభ్యసనం జరుగుతున్నప్పుడు పిల్లలు ఏ విధంగా, ఎంత వరకు నేర్చుకుంటున్నారు అనేది అప్పటికప్పుడు తెలుసుకోకుండా పరీక్షల వరకు ఆగి, అప్పుడు తెలుసుకొని, ఎంత మంది ఎంత వరకు నేర్చుకొన్నారు అనే దాన్ని చూస్తున్నారు.

- పరీక్షల ఆధారంగా ఉపాధ్యాయులు తమ బోధనా విధానాన్ని మార్చుకోవడం కానీ అభివృద్ధి పరచుకోవడం గానీ, లేక ఎలా? ఏ పద్ధతిలో చెబితే ఫలితం బాగా వస్తుందో ఆలోచించడం లేదు. పిల్లల ప్రగతి కేవలం వారి ప్రతిభా పాటవాల మీదనే ఆధారపడి ఉన్నది అనేది ఎక్కువ మంది ఉపాధ్యాయుల నమ్మకం.
- బోధన అనేది పరీక్షలకు అనుగుణంగా పరీక్షలకు తయారు చేయడం లేక పరీక్షలను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయడం జరుగుతుంది. అందువలనే గైడ్లకు, నోటుకు, ప్రశ్న జవాబుల సామాగ్రికి, టెస్ట్ పేపర్ కి ఎనలేని ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారు.
- మూల్యాంకన విధానాలను బట్టి చదువు ఉంటుంది. అంటే ఉపాధ్యాయుల పనితీరు మరియు పిల్లల తయారీ కూడా పరీక్షలకు లోబడే ఉంటుంది.

పిల్లలకు పాఠశాలలో అందజేయవలసిన అభ్యసనానుభవాల నేపథ్యంలో వ్యక్తిపరంగానూ, సమాజ పరంగానూ విద్యాలక్ష్మాలను రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళిక పరిధిపత్రం వివరిస్తుంది. ఇది పాఠశాల విద్యా కార్యక్రమాలకు, పాఠ్యప్రణాళిక, పాఠ్యపుస్తకాల అభివృద్ధికి మార్గదర్శకంగా నిలుస్తుంది. విద్యాలక్ష్మాలను సాధించడానికి ప్రణాళికాబద్ధమైన కృత్యాల రూపకల్పన, బోధనాంశాల, బోధనావిధానాల ఎంపిక, సామగ్రి, మూల్యాంకన విధానాలు మొదలైనవాటిపై ప్రణాళికలు రూపొందించుకోవడం అవసరమని రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళికా పరిధి పత్రం సూచించింది. తద్వారా పిల్లల్లో గుణాత్మకమైన విద్యను సాధించడానికి వీలు కలుగుతుందని పేర్కొంది.

CCE - పరీక్షల సంస్కరణలు (CCE - Examinations Reforms)

CCE ద్వారా, పరీక్ష విధానాలలో ఈ కింది సంస్కరణలు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

- పిల్లల ప్రగతిని అంచనా వేయడం ఎప్పుడో ఒకసారి అని కాకుండా, నిర్మాణాత్మక మదింపు ద్వారా తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసనం జరుగుతున్నప్పుడే అంచనా వేయడం జరుగుతుంది.
- నేర్చుకోవడం అనేది జ్ఞాపకం చేయడం నుండి వేరుపరచి, విద్యార్థులు ఆలోచించి స్వంతంగా వ్యక్తీకరణం చేయడంపై దృష్టి పెట్టాలి. మరియు దీన్ని ప్రోత్సహించాలి.
- మూల్యాంకనం అనేది విద్యా ప్రమాణాలు ఏ మేరకు విద్యార్థులు పొందారో అని తెలుసుకొనే విధంగా ఉంటుంది. అంటే విద్యార్థులు ఏ మేరకు అభ్యసనా లక్ష్యాలు, విద్యా లక్ష్యాలు పొందారు? అని తెలుసుకోవడం మీద శ్రద్ధ పెట్టాలి.
- ఉపాధ్యాయులు స్వయంగా తయారుచేసుకున్న ప్రశ్నపత్రాల ద్వారానే పరీక్షలు నిర్వహించాలి. ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో కూడా పరీక్షల కోసం ప్రశ్నపత్రాలను కొనడం, మండల స్థాయిలో లేక పాఠశాల సముదాయం స్థాయిలో గాని తయారుచేసినవి ఉపయోగించకూడదు. ఉపాధ్యాయుడు తాను ఏమి బోధించాడు? ఎలా బోధించాడు? ఏ ఏ విద్యా ప్రమాణాలను సాధించడానికి బోధించాడు? అనే అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రశ్నపత్రాన్ని తయారు చేసుకోవాలి. ప్రశ్నలు ఆలోచించి, విశ్లేషించి, పిల్లలు తమ సొంతంగా వివరించే విధానానికి అనుకూలంగా ఉండాలి. పిల్లలు తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరచడానికి ప్రశ్నలు దోహదపడాలి. పరీక్షలు పిల్లలు సొంతంగా తమ ప్రతిభా పాటవాలను వ్యక్తపరచేవిధంగా ఉండాలి. జవాబులు వారి ప్రతిభకు వెలికితీసే విధంగా ఉండాలి.
- ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థివారీగా, విషయవారీగా, పిల్లల ప్రగతి రిజిస్టర్ అనగా CCE register ను నిర్వహించాలి.

- మదింపు అనేది కేవలం రాత పరీక్షల ద్వారానే కాకుండా, మౌఖికం, ప్రదర్శన, కృత్యాలు చేయడం, ప్రాజెక్టులు, పరిశీలనలు, తరగతి గది పని, వారు రాసిన రిపోర్ట్ల ద్వారా కూడా జరగాలి.
- కళలు, ఆటలు, ఆరోగ్యవిద్య, విలువలు, పని అనుభవం మొదలగు వాటిని మూల్యాంకనంలో భాగంగా చేయడం ద్వారా మూల్యాంకనాన్ని సమగ్రంగా చేయడం జరిగింది. (Comprehensive Assessment).
- మూల్యాంకనం సమగ్రమే కాకుండా విద్యార్థులు నేర్చుకొనేటప్పుడు వారు చదివేటప్పుడూ, రాసేటప్పుడూ, లెక్కలు చేసేటప్పుడు, జట్టు పనిలో పాల్గొనేటప్పుడు - చర్చలు జరిగేటప్పుడు వారు మాట్లాడే విధానాన్ని, వివిధ అంశాలపై వారు వ్యక్తపరిచే భావనల పై ఆధారపడి వారి ప్రగతిని ఉపాధ్యాయులు అంచనా వేయాలి. ఈ విధంగా తరగతి గదిలో బోధనా అభ్యాసనం జరిగేటప్పుడు విద్యార్థి ఎలా నేర్చుకుంటున్నాడు అనేది ఉపాధ్యాయుడు అవగాహన చేసుకొని మదింపు చేస్తే దానిని నిర్మాణాత్మక మదింపు అంటారు. ఈ విధంగా మనం ఎప్పటికప్పుడు విద్యార్థుల అభ్యాసనాన్ని అవగాహన చేసుకొని మదింపు చేయడాన్ని నిరంతర మూల్యాంకనం అంటారు.
- పిల్లల ప్రగతి పత్రం, అన్ని అంశాలపై అనగా కరికులం, కో కరికులం, విద్యార్థి ఆరోగ్యం, హాజరు మొదలగు అన్ని అంశాలపై ప్రగతిని సూచిస్తుంది.
- మాస వారీగా పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ మరియు తల్లిదండ్రుల సమావేశాలలో పిల్లల ప్రగతిని చర్చించాలి. పిల్లలు చదువడం, రాయడం, లెక్కలు చేయడం, ఇచ్చిన అంశం పై ధారాళంగా మాట్లాడించడం మొదలగునవి తల్లిదండ్రుల ముందు ప్రదర్శించాలి.
- పాఠశాలలు జూన్ లో మొదలవగానే ప్రతి సబ్జెక్టులో ఒక ప్రారంభ పరీక్ష నిర్వహించి ప్రతి విద్యార్థి స్థాయిని తెలుసుకొని దానిపై ఆయా విద్యార్థులను ఏ స్థాయికి తీసుకురావాలి అని ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు ఒక టార్గెట్ పెట్టుకోవాలి. ఆ విధంగా పెట్టుకున్న టార్గెట్ పై ప్రగతిని ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకొని ప్రణాళిక వేసుకొని నిరంతరం ప్రయత్నించాలి. అప్పుడే మనం మన వృత్తికి న్యాయం చేసినవారమవుతాం.

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం-భావనలు-అవగాహన (CCE- Conceptual understanding)

పిల్లలు సమగ్ర అభివృద్ధిని సాధించాలని ఇందుకోసం పాఠశాలలు బాధ్యత వహించాల్సి ఉంటుందని ఆర్.టి.ఇ-2009 ద్వారా మనకు తెలుస్తుంది. పిల్లలు శారీరకంగా, మానసికంగా, నైతికంగా, భావోద్వేగపరంగా అభివృద్ధి చెందాలి. ఇందుకోసం పాఠ్య విషయాలతో పాటు పిల్లల ఆసక్తులు, విలువలు, వైఖరులు మొదలగు వాటిలో కూడా పిల్లలు అభివృద్ధి చెందాలి.

‘నిరంతరం’ అనగా (What is continuous)

పాఠశాలలో నిర్వహించే మూల్యాంకనాన్ని, విస్తృత అర్థంలో పరిశీలించినపుడు పిల్లల పెరుగుదల వికాసాలకు ఖచ్చితమైన ప్రాధాన్యతనివ్వవలసి ఉంటుంది.

‘నిరంతరం’ అంటే పిల్లల ప్రగతిని ఒక సంఘటనకో, సందర్భానికో ఎప్పుడో ఒక మూడు (3) గంటల పరీక్షకు పరిమితం చేయకుండా ఎల్లప్పుడూ పరిశీలించడం. అనగా నిరంతరం పాఠశాలలోపల, వెలుపల పిల్లల శారీరక, మానసిక వికాసాలను తరచుగా ఒక క్రమపద్ధతిలో పరిశీలిస్తున్నామని పిల్లలకు తెలియకుండానే పరిశీలించాలి. అభ్యాసన లోపాలను గుర్తించి సవరణాత్మక చర్యలు చేపట్టడం ద్వారా ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థి ఇద్దరూ స్వీయ మూల్యాంకనం చేసుకోగలగాలి.

‘సమగ్రం’ అనగా (What is comprehensive)

పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధి. అంటే పిల్లల శారీరక, మానసిక, నైతిక, జ్ఞానాత్మక రంగాలలో అభివృద్ధి అని అర్థం. ఇందుకోసం విద్యాప్రణాళికలో నిర్వచించిన పాఠ్య, పాఠ్యేతర అంశాలను విడివిడిగా చూడకుండా రెండింటికీ సమాన ప్రాధాన్యతను ఇవ్వడమే. అనగా భాష, గణితం, సైన్సు, సాంఘికం వంటి విషయాలతోపాటు కళలు, పని, విలువలు, ఆరోగ్యం, జీవన నైపుణ్యాలకు కూడా ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం. ఇది పిల్లల పెరుగుదల, వికాసాలను పాఠ్యాంశాల దృష్టితోనే కాకుండా వారి అభిరుచులు, వైఖరులు, సామర్థ్యాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. **సమగ్ర విద్యలో కళలు, సాహిత్యం, సౌందర్య వివేచన, తాత్విక చర్చ, శిల్పం, సంగీతం వంటి విషయాల్లో అత్యున్నత అంశాల బోధన ఉండాలని విద్యావేత్తలు సూచిస్తున్నారు.**

వీటితోపాటు సృజనాత్మక, విశ్లేషణాత్మక, తార్కిక అంశాలకు కూడా మూల్యాంకనం సమాన ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధి అంటే ఏమిటి?

(What is Comprehensive Development of the child?)

విద్య ద్వారా పిల్లలలో సంపూర్ణ వికాసం సాధించాలన్నది విద్యా లక్ష్యం అయినపుడు సమగ్ర అభివృద్ధి అంటే ఏమిటో అర్థం చేసుకోవడం అవసరం. పాఠశాల విద్య పిల్లలు శారీరకంగా ఎదిగే వయసుతో ముడిపడి ఉన్న అంశం కాబట్టి విద్య శారీరక వికాసానికి అంటే పిల్లలు వయసుతో తగిన, ఆరోగ్యం, ఎత్తు, బరువు వుండేలా చూసేందుకు అవసరమైన ఆరోగ్యవ్యాయామ అంశాలు, కీలకం కావాలి. అలాగే స్నేహం, సహకారం, సహనశీలత, ఓర్పు వంటి వైఖరులు అలవడాలి. తార్కిక వివేచన, సృజనాత్మక ఆలోచనలు పెంపొందించడం, సమస్యలకు కుంగిపోకుండా ఎదురు నిలిచి సమస్యలను పరిష్కరించే నేర్పురావాలి. మంచి వైఖరులతో ఉత్తమ అభిరుచి కలిగిన వ్యక్తిగా సామాజిక బాధ్యత నిర్వర్తించగలగాలి. వీటన్నింటి ద్వారా విషయ పరిజ్ఞానం పొందగలగాలి. కాబట్టి సమగ్ర అభివృద్ధి అంటే పిల్లలు పాఠ్యపుస్తకాల ఆధారంగా జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకోవడం మాత్రమే కాకుండా శారీరక, మానసిక ఉద్వేగ, సాంఘిక, సాంస్కృతిక వికాసాలను పొందడం. ఇందుకోసం పిల్లల్లో జ్ఞానం, నైపుణ్యాలు, సామర్థ్యాలు, విలువలు పెంపొందించాలి. కాబట్టి పాఠశాల విద్యలో ఈ అంశాలన్నీ అభ్యసనాంశాలుగా కనిపించాలి. పిల్లల సమగ్ర వికాసానికి తోడ్పడే అంశాలన్నీ పాఠ్యాంశాలే. వీటిలో పాఠ్య, సహపాఠ్య అన్న విభేదనం అవసరం లేదు. పాఠశాలలో కల్పించే అభ్యసన అనుభవాలన్నీ పిల్లల సమగ్ర వికాసానికి తోడ్పడేవిగా ఉండాలి. కాబట్టి ఈ విషయాలన్నింటిని మూల్యాంకనం చేయాలి.

CCE ఎందుకు? (Why CCE?)

మూల్యాంకనమంటే కేవలం పరీక్షలు పెట్టడం మాత్రమే కాదు. యూనిట్, టెర్మినల్ పరీక్షల పేరుతో ఎప్పుడో ఒకసారి పిల్లల సామర్థ్యాలను పరిశీలించడం వల్ల వారి అభ్యసనకు అది ఏవిధంగానూ సహాయపడదు. పైగా ఈ విధమైన పరీక్షా పద్ధతి పిల్లలు ఏ సమాచారాన్ని ఎంత వరకు గుర్తుపెట్టుకోగలిగారో పరీక్షిస్తుండో తప్ప వారి విభిన్న సామర్థ్యాలను తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగపడదు. మూల్యాంకనం పేరుతో అనేక రకాల పరీక్షలు నిర్వహించడం వలన పిల్లలు తీవ్రమైన ఒత్తిడికి గురవుతున్నారు. బట్టీపట్టడానికి అవకాశం కల్పించే పరీక్షా పద్ధతులు, పిల్లల ఉద్వేగ, సాంఘిక వికాసాలను మదింపుచేయడానికి ఉపయోగపడవు. కాబట్టి పిల్లల ప్రగతిని నిరంతరం సమగ్రంగా మూల్యాంకనం చేయవలసిన అవసరం

ఉంది. పిల్లలు తాము పరిశీలించబడుతున్నామని వారికి తెలియకుండా మూల్యాంకనం చేయడం వల్ల వచ్చే ఫలితాలు వారికి పునరభ్యాసం కలిగించడానికి ఎంతగానో తోడ్పడతాయి. భయరహిత వాతావరణంలో స్వేచ్ఛగా మూల్యాంకనం చేయడం వల్ల ఎప్పటికప్పుడు లోపాలు గుర్తించి సవరణాత్మక కృత్యాలు నిర్వహించడానికి వీలుకలుగుతుంది. పాఠ్య విషయాలతోపాటు పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి సంబంధించిన ఆసక్తులు, అభిరుచులు, శారీరక ఎదుగుదల, విలువలు, వైఖరులు, కళాభిరుచి ఇలా అన్ని అంశాలపై ఒక అవగాహన కలిగివుండి, వాటిని వాటిలో పిల్లల అభిరుచిని, ప్రగతిని తెలుసుకోవాలి. అప్పుడే మూల్యాంకనాన్ని సమగ్రమైనదిగా భావిస్తారు.

మూల్యాంకనం చేయాల్సిన అంశాలు (1-5 మరియు 6-10 తరగతులు)

(Areas of Assessment (1-5 and 6-10 classes))

ప్రాథమికస్థాయి (1-5 తరగతులు)

- ప్రథమ భాష తెలుగు/ఉర్దూ
- గణితం
- పరిసరాల విజ్ఞానం
- ఇంగ్లీషు
- కళలు, సాంస్కృతిక విద్య
- ఆరోగ్య, వ్యాయామ విద్య, యోగా, ధ్యానం
- పని, కంప్యూటర్ విద్య
- విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు, వైఖరులు

ఉన్నత పాఠశాల స్థాయి (1-10 తరగతులు)

- ప్రథమ భాష
- ద్వితీయ భాష
- తృతీయ భాష
- గణితం
- సామాన్యశాస్త్రం
- సాంఘికశాస్త్రం
- కళలు, సాంస్కృతిక విద్య
- ఆరోగ్య, వ్యాయామ విద్య, యోగా, ధ్యానం
- పని, కంప్యూటర్ విద్య
- విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు, వైఖరులు

వేటిని మూల్యాంకనం చేయాలి? (What to assess?)

భాషలు:

1. వినడం, ఆలోచించి మాట్లాడడం
2. చదువడం, అర్థంచేసుకుని ప్రతిస్పందించడం

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

3. సొంతంగా రాయడం (స్వీయరచన)
4. పదజాలాభివృద్ధి
5. సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ, ప్రశంస
6. భాషను గురించి తెలుసుకోవడం

గణితం:

1. భావనల అవగాహన, సమస్య సాధన (Problem Solving)
2. కారణాలు చెప్పడం-నిరూపణ (Reasoning and Proof)
3. వ్యక్తీకరణ (Communication)
4. సంధానం (Connections)
5. ప్రాతినిధ్యం-దృశ్యీకరణ (Representation-Visualisation)

పరిసరాల విజ్ఞానం

1. విషయావగాహన
2. ప్రశ్నించడం - పరికల్పనలు చేయడం
3. ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలు
4. సమాచార నైపుణ్యాలు
5. బొమ్మలు, మ్యాపులు గీయడం, నమూనాలు తయారుచేయడం
6. వైఖరులు, ప్రశంస, నిత్యజీవిత వినియోగం

విజ్ఞాన శాస్త్రం

1. విషయావగాహన
2. ప్రశ్నించడం - పరికల్పనలు చేయడం
3. ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలు
4. సమాచార నైపుణ్యాలు
5. బొమ్మలు, గ్రాఫ్‌లు గీయడం, నమూనాలు తయారుచేయడం ద్వారా భావప్రసారం
6. సౌందర్యాత్మక స్పృహ - వైఖరులు ప్రశంస జీవ వైవిధ్యం - నిత్యజీవిత వినియోగం

సాంఘికశాస్త్రం

1. విషయావగాహన
2. విషయాన్ని చదివి అర్థంచేసుకోవడం, వ్యాఖ్యానించడం
3. సమాచార నైపుణ్యాలు
4. సమకాలీన, సామాజిక అంశాలపై ప్రతిస్పందన
5. పటనైపుణ్యాలు
6. సునిశితత్వం - ప్రశంస, వైఖరులు

కళలు, సాంస్కృతిక విద్య

1. రంగులు వేయడం, చిత్రాలు గీయడం, అలంకరించడం, నమూనాలు బొమ్మలు తయారు చేయడం
2. ట్యాన్ గ్రామ్, ఓరిగామి, కుట్లు, అల్లికలు
3. నాటికలు, ఏకాంకికలలో నటించడం, కొరియోగ్రఫీ,
4. పాటలు పాడడం, వాద్యపరికరాల వినియోగం, నృత్యం - స్థానిక కళారూపాలు ప్రదర్శించడం, మైమ్
5. మన సంస్కృతి, కళలు, సాహిత్యం

ఆరోగ్య, వ్యాయామవిద్య

1. ఆసక్తిగా పాల్గొనడం నియమ నిబంధనలు పాటించడం, క్రీడాస్ఫూర్తి, ప్రత్యేక నైపుణ్యాలు
2. యోగ, ధ్యానం, స్కాట్స్, గైడ్స్, ఎన్.సి.సి.
3. కుటుంబ సంబంధాలు, భద్రత, ప్రథమ చికిత్స
4. ఆరోగ్యం, పౌష్టికాహారం, మంచి ఆహారపు అలవాట్లు.
5. వ్యక్తిగత, పరిసరాల పరిశుభ్రత, మంచి అలవాట్లు

పని, కంప్యూటర్ విద్య

1. నమూనాలు వస్తువుల తయారీ, పనిముట్లు, సామగ్రి వినియోగం.
2. వ్యక్తుల సేవల వినియోగం, ఉత్పవాలలో పాల్గొనడం (అంతర కరికులమ్ కార్యక్రమాలు, బాధ్యతలు నిర్వర్తించడం)
3. కంప్యూటర్ ఆధారంగా నేర్చుకోవడం
4. కంప్యూటర్ ను వినియోగించడం
5. సామాజిక కార్యక్రమాలు, శ్రమదానం

విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు

1. మంచి, చెడు విచక్షణాజ్ఞానం, సత్ప్రవర్తన
2. రాజ్యాంగ విలువలు
3. సహనం, దయ, తథానుభూతి మొదలగు వ్యక్తిగత విలువలు
4. జీవననైపుణ్యాలు, ఆలోచనా నైపుణ్యాలు
5. ఉపాధ్యాయులు, సహాధ్యాయులు పాఠశాల, ప్రభుత్వ ఆస్తుల పట్ల సరైన వైఖరులు కలిగి ఉండడం.

CCE - ఎలా మూల్యాంకనం చేయాలి? - విధానాలు

(CCE – How to assess? – Procedures)

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంలో భాగంగా పాఠశాలలో నిర్వహించే మూల్యాంకన విధానాలు పిల్లలను సంపూర్ణంగా పరిశీలించి నమోదుచేసేవిగా ఉండాలి. ఉపాధ్యాయులు తరగతిగది లోపల బయట పిల్లలను పరిశీలిస్తూ చేసే అంశాలతోపాటు క్రమానుగతంగా నిర్ణీత కాలవ్యవధులలో నిర్వహించే మూల్యాంకనం కూడా అవసరమే. ఇవి వారాంత, పక్ష, మాస, టర్మినల్ రూపాలలో కూడా ఉండడం అవసరం. అయితే ఏ మూల్యాంకన విధానం అయినప్పటికీ వచ్చే ఫలితాలను బట్టి ఏ ఇద్దరినీ ఒకరితో ఒకరిని పోల్చకూడదు. అంటే మూల్యాంకనం పిల్లలు ఎలా నేర్చుకున్నారు?

ఏమి నేర్చుకున్నారు? అనే అంశాలు పరిశీలించడంతోపాటు నేర్చుకున్న అంశం స్థిరంగా ఉండేందుకు కూడా మూల్యాంకనం తోడ్పడాలి. జ్ఞానము, అవగాహన వినియోగం, విశ్లేషణ, నూతన సందర్భాలలో సర్దుబాటుచేసుకోవడమనే అంశాలతోబాటు అభిరుచులు, వైఖరులు, ఉద్యేగాలు, ప్రత్యేక ఆసక్తులు, శారీరక ఎదుగుదల ఆరోగ్యకరమైన విషయాలుకూడా నిశితంగా మూల్యాంకనం చేయాలి. ఈ విధమైన మూల్యాంకనం రెండు రకాలు.

1. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (ఫార్మాటివ్ అసెస్మెంట్)
2. సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (సమ్మేటివ్ అసెస్మెంట్)

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (Formative Assessment)

తరగతి గదిలో కల్పించిన అభ్యసన కృత్యాలలో పిల్లలు పాల్గొంటున్నప్పుడు, బోధన జరుగుతున్నప్పుడు విద్యార్థి ఏ విధంగా నేర్చుకుంటున్నాడో పరిశీలించి నమోదు చేయడం ద్వారా పిల్లల అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరచడానికి కృషిచేయడాన్ని నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం అంటారు. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం అనేది భయరహిత వాతావరణంలో, పిల్లలకు ఆసరాగా నిలిచి అభ్యసనను వేగవంతం చేసుకోవడానికి ఉపకరించేది. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల ప్రగతిని నిరంతరం పరిశీలిస్తూ అవసరమైన సందర్భాలలో ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలకు సహాయకారిగా నిలిచి సరిదిద్ది ముందుకు నడిపించాలి. కేవలం మార్కులు, గ్రేడుల రూపంలో కాకుండా పిల్లలకు వారి సామర్థ్యాల సాధనా స్థితిగతులను వివరణాత్మకంగా తెలిపి వారికి సరైన సూచనలు సలహాలు ఇచ్చి ప్రోత్సహించి అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరచడానికి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం సహాయపడుతుంది.

తరగతి గదిలో జరిగే చర్చలు, పిల్లల సమాధానాలు, పాఠం మధ్యలో మరియు చివర ఉన్న ప్రశ్నలు, అభ్యాసాల గురించి చర్చిస్తున్నప్పుడు పిల్లలు చర్చల్లో పాల్గొని ఇచ్చే సమాధానాలు, పిల్లలు రాసిన నోటుపుస్తకాలు, తరగతి పని, ఇంటిపని, ప్రాజెక్టుపనులు, జట్టు పనులు మొదలైన వాటి ఆధారంగా పిల్లలు ఏమి నేర్చుకున్నారో, ఎలా నేర్చుకుంటున్నారనేది ఉపాధ్యాయుడు అంచనా వేయవచ్చు. దీన్నే నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం అంటారు.

బోధనాభ్యసన జరుగుతున్న సమయంలో నిరంతరం ఫీడ్ బ్యాక్ ఇస్తూ ఉపాధ్యాయునికి, విద్యార్థికి తమను తాము సరిచేసుకునే వీలుకల్పిస్తుంది. అవసరమైన మార్పులు చేసుకోవడానికి తోడ్పడుతుంది.

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో ప్రధానంగా నాలుగు రకాల సాధనాలను ఉపయోగించాలి.

1. పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు
2. రాత అంశాలు (నోటుపుస్తకాలు, ఇంటిపని మొ॥వి)
3. ప్రాజెక్టు పనులు
4. లఘు పరీక్ష (స్లిప్ టెస్ట్)

1. పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు

రోజువారీ నిర్వహించే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పిల్లలు పాల్గొనాలి. తమ అభిప్రాయాలను, స్పందనలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తపరచాలి. అనుమానాల గురించి ప్రశ్నించగలగాలి. ఉపాధ్యాయులు అడిగే ప్రశ్నలకు సందర్భోచితంగా సమాధానాలు ఇవ్వగలగాలి. ప్రయోగాలు, ప్రాజెక్టు పనులు, పాఠంలోని విషయం గురించే చర్చించే సందర్భాల్లో, పాఠంలోని విషయం గురించి ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు అడుగుతున్న సందర్భాలలో పిల్లలు ప్రతిస్పందించగలగాలి. వీటి ఆధారంగా పిల్లల భాగస్వామ్యాన్ని అంచనా వేయవచ్చు. ఇవి పిల్లల అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది. దీని వల్ల తరగతి

గది చురుకైన వాతావరణంతో కూడి ఉంటుంది. ఇది పరీక్ష కాదు. ఒక మంచి తరగతి గదిలో పిల్లలు-ఉపాధ్యాయులు కలిసి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో పాల్గొంటున్నారనడానికి నిదర్శనం. ఇది అభ్యసనను వేగవంతం చేయడంతోపాటు అర్థవంతంగా కూడా మారుస్తుంది. కాబట్టి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో దీనికి ప్రత్యేక స్థానాన్ని కేటాయించారు. ఆర్.టి.ఇ. చట్టంలో కూడా సెక్షన్ 29లో పిల్లలు స్వేచ్ఛగా పాల్గొనాలి. తమ భావాలను వ్యక్తపరచగలగాలి. ప్రశ్నించగలగాలి అనే అంశానికి 'పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు' న్యాయం చేశారుస్తుంది. ఆయా సబ్జెక్టుల వారీగా వీటికి సంబంధించిన వివరాలను మరింత వివరంగా తెలుసుకుంటారు.

పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర కీలకమైంది. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలను పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది. తరగతిగది బయట పిల్లల క్రమశిక్షణ, ప్రవర్తన, వివిధ అంశాలకు ప్రతిస్పందన, చిత్రాలు గీయటం, పాటలు పాడటం, ఆటలు ఆడటం, ఆహారపు అలవాట్లు, ఆరోగ్యపు అలవాట్లు, వ్యక్తిగత పరిసరాల పరిశుభ్రత, విచక్షణా పరిజ్ఞానం మొదలైన విషయాలలో పిల్లలను పరిశీలించడం ద్వారా మదింపు చేయవచ్చు. మరియు పరిశీలనల ఆధారంగా వివిధ సామర్థ్యాలలో ఎలా ఉన్నాడో అంచనా వేయవచ్చు. వీరికి సలహాలు ఇచ్చి ఇంకా మెరుగుపరుచుకునేటట్లు తప్పులు సరిదిద్దుకునేటట్లు చేయవచ్చు. దీనికోసం తరగతిగది లోపల, తరగతిగది బయట ఎల్లప్పుడూ ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థిని పరిశీలిస్తూ ఉండాలి.

అయితే ప్రాథమిక స్థాయికి, ఉన్నత స్థాయికి మధ్య స్వల్ప వ్యత్యాసం ఉంటుంది. ప్రాథమిక స్థాయిలో మౌఖిక ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పడం, చర్చలో పాల్గొనడం, చిత్రాల ఆధారంగా మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదువడం, చదివిన దాని గురించి చెప్పగలగడం, సమాచారపట్టికలు, పటాల గురించి మాట్లాడగలగడం, నోటి లెక్కలకు జవాబులు చెప్పగలగడం వంటివి పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలుగా ఉంటాయి. 6వ తరగతి నుండి సబ్జెక్టు వారీగా వేర్వేరుగా ఉంటుంది. భాషలో గ్రంథాలయ పుస్తకాలు చదువడం, బాల సాహిత్యం, వార్తాపత్రికలు మొదలగునవి చదివి నివేదికలు రాయడం; గణితంలో లెక్కలు తయారు చేయగలగడం; విజ్ఞానశాస్త్రంలో ప్రయోగాలు చేసి రికార్డు రాయడం; సాంఘికశాస్త్రంలో సమకాలీన అంశాల గురించి ప్రతిస్పందన నివేదిక రాయడం వంటివి పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలుగా ఉంటాయి.

2. పిల్లలు రాసిన అంశాలు

పిల్లలు నోట్ పుస్తకాలలో సొంతంగా రాసిన అంశాలు (పాఠంలోని అభ్యాసాలకు స్వయంగా రాయడం).

పిల్లలు పాఠశాలలోనూ, ఇంటివద్ద తమ నోటు పుస్తకాలో రాసిన జవాబులు, చేసిన లెక్కలు మొదలైన వాటిని పరిశీలించి విద్యార్థి ప్రగతిని తెలుసుకోవాలి. ఏ విషయంలో ఎంత వెనుకబడి ఉన్నాడనేది తెలుసుకోవడం ద్వారా విద్యార్థికి అనువైన బోధనాభ్యసనను అందించడానికి వీలుకలుగుతుంది. పిల్లలందరినీ నోట్ పుస్తకములు తెచ్చుకోవడానికి ప్రోత్సహించాలి. పిల్లల నోట్ పుస్తకంలో పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించిన అంశములు, ప్రశ్నలు, జవాబులు, వివిధ అంశములలో వారికి నచ్చిన అంశములు, ప్రయోగ విధానములు, బొమ్మలు గీయటం, వివిధ సమస్యలు, ప్రాజెక్టు పనులు, పరికల్పనలు మొదలైన అంశములను రాయడానికి ప్రోత్సహించాలి.

పాఠ్యపుస్తకాలలోని ప్రశ్నలు, అభ్యాసాలు:

నిర్మాణాత్మక అభ్యసన సన్నివేశాలలో పాల్గొంటూ సామర్థ్యాలను సాధించడానికి అనుకూలంగా పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందాయి. కాబట్టి పిల్లలు పాఠ్యపుస్తకాలలో కూడా చాలా అంశాలను చర్చించడం మరియు రాయవలసి ఉంటుంది. పాఠం మధ్యలో, పాఠం చివర ఉండే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు, కృత్యాలులోని పట్టికలు నింపడం, సమాచార సేకరణ

పట్టికలు నింపడం, అవసరమైన నివేదిక రాయడం మొదలైనవన్నీ పాఠ్యపుస్తకాలలో రాయవలసి ఉంటుంది. పాఠ్య బోధన, చర్చల సందర్భంలోను మరియు పాఠ్యపుస్తకాలలో పిల్లలు రాసిన విషయాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకొని వారి ప్రగతిని అంచనా వేయాలి. పాఠం చివర ఇచ్చిన అభ్యాసాలకు పిల్లలు ఆలోచించి, సొంతంగా తమదైన జవాబులు రాయాలి. గైడ్లలో, పుస్తకాలలో చూసి రాయకూడదు.

3. ప్రాజెక్టు పనులు

తరగతి గదిలో కేవలం వినడం ద్వారా లేదా చదువడం ద్వారా నేర్చుకోవడం అని కాకుండా చేయడం ద్వారా, అనుభవం ద్వారా నేర్చుకోవడానికి అవకాశం కల్పించే కార్యక్రమమే ప్రాజెక్టుపనులు. దీనిద్వారా పిల్లల్లో పరిశీలన, ప్రయోగ నైపుణ్యాలు అభివృద్ధిచెందుతాయి. ఉత్సాహంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో పాల్గొనగలుగుతారు. భాషలు, భాషేతర అంశాలలో పిల్లలు సొంతంగా జ్ఞానాన్ని పొందడానికి ప్రాజెక్టు పనులు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి. పిల్లలు ప్రాజెక్టులో పాల్గొన్న విధానాన్ని, రూపొందించిన నివేదికలను ఆధారంగా చేసుకొని మూల్యాంకనం చేయాలి.

“ఇచ్చిన ఒక అంశం మీద విద్యార్థి/ విద్యార్థులు కులంకషంగా చర్చించి ఆ సమస్యను వివిధ కోణాలలో విశ్లేషించి, పరిశీలించి ఒక నివేదికను సమర్పించడం”.

ఇది కొంతమంది విద్యార్థులకు జట్టు కృత్యంగా కూడా నిర్వహించవచ్చును. ఈ విధానం వలన విద్యార్థిలో స్వయం అభ్యసనం, తాను తెలుసుకున్న అంశాల మీద నిజనిర్ధారణ, కొత్త విషయాలను సేకరించడం, సమానాలను తయారుచేయడం, సమస్యను విశ్లేషించడం, ఇతరులతో మాట్లాడడం మొదలైన గుణాలు అలవడతాయి.

నివేదిక రూపకల్పన (Documentation):

పిల్లలు తాము సేకరించిన సమాచారాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని నివేదికను తయారుచేస్తారు. పిల్లలు నిర్వహించే కార్యక్రమాలను క్రమపద్ధతిలో రాసి ఇవ్వగలిగితే అది నివేదిక అవుతుంది. ప్రాజెక్టు పనులు, సమాచార సేకరణ మొదలగు వాటిని ఒక రిపోర్ట్ రూపంలో రాయడాన్ని డాక్యుమెంటేషన్ లేదా నివేదిక రూపకల్పన అంటారు. ఈ పనులలో వారు నిర్వహించిన తీరు, సేకరించిన సమాచారం రాయాలి.

4. లఘు పరీక్ష (Slip Test)

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను ఒక చిన్న పరీక్ష రూపంలో కూడా పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. అయితే, ఇది సాధారణ యూనిట్ పరీక్ష కాదు. దీని గురించి ముందుగానే ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించుకోవడం, పరీక్షల టైమ్ టేబుల్ ప్రకటించడం, నిర్ణీత సమయంలోనే పరీక్షను నిర్వహించడం వంటివి ఉండవు. ఉపాధ్యాయుడు తాను చెప్పిన పాఠ్యాంశాలలో ఎంపిక చేసుకున్న విద్యా ప్రమాణాలను పరిశీలించడానికి అప్పటికప్పుడే నిర్వహించే ఒక రాత పరీక్ష. దీని ద్వారా పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను ఉపాధ్యాయుడు నిర్ధారించడానికి వీలు కలుగుతుంది. దీనిపై ఎలాంటి ముందస్తు సమాచారం విద్యార్థులకు ఇవ్వనవసరం లేదు. ప్రశ్నలను నల్లబల్లపై గాని, చార్టుపై గాని రాయాలి. పుస్తకంలో ఉన్న ప్రశ్నలను, అభ్యాసాలను అలాగే ఇవ్వకూడదు. పిల్లలు ఆలోచించి సొంతంగా సమాధానాలు రాసేందుకు వీలుగా ప్రశ్నలు తయారుచేసి ఇవ్వాలి. దీని వల్ల పిల్లలకు ఆలోచించి జవాబులు రాసే అభ్యాసం లభిస్తుంది. పిల్లలు రాసిన జవాబులను విశ్లేషించడం ద్వారా ఎక్కడ వెనుకబడ్డారో గుర్తించి తగిన విధంగా అభ్యాసం కల్పించవచ్చు. ఇది ఒక రకంగా పబ్లిక్ పరీక్షలకు పిల్లలను ముందస్తుగా సిద్ధం చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది. కాబట్టి ఎట్టి పరిస్థితుల్లో పుస్తకంలోని ప్రశ్నలను ఉన్నది ఉన్నట్లుగా ఇవ్వకుండా బహుళ సమాధానాలు వచ్చేలా ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలతో లఘు పరీక్ష నిర్వహించాలి.

6 నుండి 10 తరగతులకు నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన అంశాలు

వ. సం.	నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన అంశం	మార్కులు
1	భాషా విషయాలలో గ్రంథాలయ మరియు ఇతర పుస్తకాలు అంటే - కథా సాహిత్యం, బాలసాహిత్యం, వార్తా పత్రికలు - మ్యాగజైన్లు ఇతర పుస్తకాలు చదివి నివేదికలు, సమీక్షలు రాసి ప్రదర్శించడం. విజ్ఞానశాస్త్రంలో ప్రయోగాలు చేయగలగడం; సాంఘికశాస్త్రంలో చదువడం, విశ్లేషించడం మరియు ప్రస్తుత సామాజిక సమస్యలపై ప్రతిస్పందించడం; గణితంలో వివిధ భావనలకు సంబంధించిన గణిత సమస్యల తయారీ.	5
2	పిల్లలు నోట్ పుస్తకాలలో సొంతంగా రాసిన అంశాలు (పాఠంలోని అభ్యాసాలకు స్వయంగా రాయడం).	5
3	ప్రాజెక్టు పనులు	5
4	లఘు పరీక్ష (స్లిప్ టెస్ట్)	5
మొత్తం		20

1 నుండి 5 తరగతులకు నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన అంశాలు

వ. సం.	నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన అంశం	మార్కులు
1	పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు: తెలుగు, ఇంగ్లీష్ సబ్జెక్టులలో- పిల్లలు వినడం, మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదువడం, చిత్రాల ఆధారంగా మాట్లాడడం, పాఠం బోధించే సమయంలో ఆలోచించే ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పగలగడం మొ.వి చేయగలగాలి. గణితంలో- మౌఖిక సమస్యలకు జవాబులు చెప్పగలగాలి. తప్పొప్పులను గుర్తించి వివరించగలగాలి. రాత లెక్కలను అర్థం చేసుకొని మాట్లాడగలగాలి. పరిసరాల విజ్ఞానంలో- కృత్యాలు, చిన్న చిన్న ప్రయోగాలలో పాల్గొని వాటి గురించి చెప్పగలగాలి. సమాచార పట్టికలను, పటాలను వివరించగలగాలి. తరగతిగదిలో పాఠం చెప్పే సందర్భంలో అడిగే ప్రశ్నలకు సందర్భోచితంగా జవాబులు చెప్పాలి. అట్లాగే చర్చలో పాల్గొనగలగాలి.	10
2	పిల్లలు నోట్ పుస్తకాలలో సొంతంగా రాసిన అంశాలు (పాఠంలోని అభ్యాసాలకు స్వయంగా రాయడం).	10
3	ప్రాజెక్టు పనులు	10
4	లఘు పరీక్ష (స్లిప్ టెస్ట్)	20
మొత్తం		50

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

ఫార్మాటివ్ అసెస్మెంట్ ఎప్పుడెప్పుడు నిర్వహించాలి?

- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం రోజు వారీ తరగతి గది బోధనలో భాగం.
- విద్యా సంవత్సరంలో నాలుగు సార్లు రికార్డులో నమోదు చేయాలి. ఉపాధ్యాయుడు వాస్తవంగా పరిశీలించి, నమోదు చేస్తేనే పిల్లలకు, సమాజానికి న్యాయం చేసినవాళ్ళమవుతాం.
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం
 1. జూలై
 2. ఆగష్టు
 3. నవంబర్
 4. ఫిబ్రవరి నెలలలో నమోదు చేయాలి.
- ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను పరిశీలిస్తూ ప్రగతిని నిర్ధారించాలి.
- ప్రతి రోజు పిల్లల ప్రగతిని నమోదు చేయాల్సిన అవసరం లేదు.
- ఉపాధ్యాయుడు తన పరిశీలనల ఆధారంగా ఒక నిర్ధారణకు వచ్చి మార్కులు ఇవ్వాలి.
- టీచర్ డైరీ, నోటుపుస్తకాలు సరిచేసి ఉండడం, ప్రాజెక్టు నివేదికలు, దిద్దిన సమాధాన పత్రాలు ఆధారాలుగా ఉంచుకోవాలి.
- గ్రేడు నిర్ణయించడంలో విద్యార్థి సాధించిన మార్కులను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.
- పిల్లల ప్రగతిని పాయింట్ల స్కేలుతో సూచించాలి.
- సహ పాఠ్యాంశాలలో గ్రేడులతోపాటు వివరణాత్మక సూచికలు కూడా రాయాలి.

గ్రేడు	మార్కులు (100)	గ్రేడ్ పాయింట్లు
A1	91 నుండి 100	10
A2	81 నుండి 90 మార్కులు	9
B1	71 నుండి 80 మార్కులు	8
B2	61 నుండి 70 మార్కులు	7
C1	51 నుండి 60 మార్కులు	6
C2	41 నుండి 50 మార్కులు	5
D	35 నుండి 40 మార్కులు	4
E	0 నుండి 34	3

విషయం	నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం				పొందిన మార్కులు	గ్రేడు
	పిల్లల భాగస్వామ్యం, ప్రతిస్పందనలు (5 మా)	రాత అంశాలు (5 మా)	ప్రాజెక్టు పనులు (5 మా)	*లఘు పరీక్ష (5 మా)		
తెలుగు	4	4	5	4	17	
గ్రేడులు	B1	B1	A1	B1	A2	A2

*లఘు పరీక్షను 20 మార్కులకు నిర్వహించుకోవాలి. మార్కులను మాత్రం 5 మార్కులకు కుదించి రికార్డులో నమోదు చేయాలి.

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం- లక్షణాలు:

- బోధనాభ్యసన జరుగుతున్నప్పుడే పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటున్నారో పరిశీలించడం.
- అభ్యసనను మెరుగుపరచుకోవడానికి నిరంతరం జరిగేది (on going assessment)
- అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది.
- అభ్యసనం ఎలా జరుగుతుంది అనే విధానంపై దృష్టిపెడుతుంది.
- అంతర్గతంగా నిర్ణయించుకున్న పద్ధతులు, లక్ష్యాలపై ప్రభావం చూపుతుంది.
- అభివృద్ధి పరచవలసిన అంశాలను గుర్తించడానికి పనికివస్తుంది.
- బోధనా పద్ధతులు, విధానాలు మొదలైనవన్నీ నిరంతరం మార్చుకోవడానికి వీలైన సరళీకృతం కలిగివుంటుంది.
- ప్రగతి కోసం ప్రయత్నిస్తుంది.
- పరస్పరం నేర్చుకోవడానికి వీలుకల్పిస్తుంది.
- సూక్ష్మస్థాయి పరిశీలన.
- పిల్లల డైరీలు, నోటుపుస్తకాలు మొదలైన సాధనాల ద్వారా మూల్యాంకనం జరుగుతుంది.

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (Summative Assessment)

విద్యార్థి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల ద్వారా నేర్చుకొన్న అంశాలను మొత్తంగా మూల్యాంకనం చేయడాన్ని సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం అంటారు. ఇవి కోర్సు మొత్తం పూర్తిఅయిన తర్వాత లేదా నిర్ధారిత పాఠ్యాప్రణాళిక పూర్తయిన తరువాత పిల్లల సాధనను పరీక్షించే పద్ధతి. ఈ పద్ధతిలో విద్యార్థి తాను చదివిన కోర్సుద్వారా ఏమి నేర్చుకున్నాడు?, ఎంత వరకు నేర్చుకున్నాడు? అనే అంశాలను పరిశీలించడం జరుగుతుంది. సాధారణంగా రాత (పేపర్ - పెన్సిల్) పరీక్షల రూపంలో మాత్రమే నిర్వహించే సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో పాఠ్యవిషయాలను మాత్రమే పరీక్షించడం జరుగుతుంది. పిల్లలు ఎంత నేర్చుకున్నారు అని పరీక్షించడం. టర్మినల్, వార్షిక పేరిట నిర్వహించే సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం విద్యార్థులకు వారి సాధనను, మార్కులు, ర్యాంకుల రూపంలో అందజేస్తుంది. ఉత్తీర్ణత సాధించారో లేదో మాత్రమే తెలియజేస్తుంది. విద్యార్థులు చదివిన అంశాలన్నీ అవగాహన చేసుకొని స్వంతంగా పరీక్షలో రాయవలసి రావడం వల్ల పిల్లల్లో పరీక్షలపట్ల భయం, వ్యాకులత ఉండదు. ఈ తరహా అంతర్గత మూల్యాంకన విధానం పరీక్షల పేరిట పిల్లల మధ్య కలిగే అవాంఛనీయ ఘోటీని తగ్గించడానికి ఉపయోగపడుతుంది. దీని స్వభావాన్ని మరింతగా నిశితంగా అర్థంచేసుకుందాం.

- ఇది అభ్యసనను మూల్యాంకనం చేసే పద్ధతి.
- సాధారణంగా టర్మ్, వార్షిక పరీక్షల రూపంలో నేర్చుకున్న మొత్తాన్ని పరీక్షిస్తుంది. అనగా గతంలో త్రైమాసిక (Quarterly), అర్థ వార్షిక (Half Yearly) మరియు వార్షిక (Annual) పరీక్షలుగా నిర్వహించేవారు. ప్రస్తుతం ఒక సంవత్సరంలో దీన్ని రెండుమార్లు నిర్వహిస్తారు. మొదటిది అక్టోబర్ మాసంలో, రెండవది మార్చి/ ఏప్రిల్ మాసంలో నిర్వహిస్తారు.
- విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా పిల్లల ప్రగతిని ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా తయారుచేసిన పరీక్షా పేపర్తో పరిశీలించే పరీక్ష పద్ధతి.
- పరీక్ష నిర్వహణ కోసం ఉపాధ్యాయులు సజ్జెక్టువారీగా నిర్ధారించిన విద్యా ప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకోవాలి (విషయవారి భారత్వ పట్టికలను పరిశీలించండి.)

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

- మౌఖిక పరీక్షను ప్రత్యేకంగా నిర్వహించాల్సిన అవసరం లేదు. మౌఖిక పరీక్షకు సంబంధించిన విద్యా ప్రమాణాలకు కేటాయించిన మార్కులను ఉపాధ్యాయుడు తమ పరిశీలనల ఆధారంగా లేదా అంతకుముందు నమోదుచేసిన ఫార్మేటివ్ మూల్యాంకనం ఆధారంగా కేటాయించి పిల్లల ప్రగతిని నమోదుచేయాలి.
- రాత పరీక్ష కోసం ఆయా సబ్జెక్టులవారీగా నిర్దారించిన భారత్వాల ప్రకారం విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకోవాలి.
- సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ఒక విద్యా సంవత్సర కాలంలో రెండుసార్లు నిర్వహించాలి. కాబట్టి మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం. అక్టోబర్ మాసంలో, రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం మార్చి లేదా ఏప్రిల్ మాసంలో నిర్వహించాలి. మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకొనేటప్పుడు అక్టోబర్ నెలవరకు పూర్తయిన సిలబస్‌ను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. అలాగే రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రశ్నపత్రం రూపొందించు కొనేటప్పుడు పూర్తి పాఠ్యపుస్తకాన్ని అనగా అన్ని అధ్యాయాలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి.
- సమ్మేటివ్ ప్రశ్నపత్రాన్ని రూపొందించినపుడు అన్నిరకాల ప్రశ్నలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అనగా వ్యాసరూప ప్రశ్నలు, లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు, సంక్షిప్త సమాధాన ప్రశ్నలు, లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు మొదలగునవి.

భారత్వ పట్టికలు

తెలుగు

తరగతి	అంశం	ఫార్మేటివ్					సమ్మేటివ్						
		పిల్లల భాగస్వామ్యం, ప్రతిస్పందనలు	రాత అంశాలు	ప్రాజెక్టు పనులు	లఘు పరీక్ష	మొత్తం	చదువడం		రీయింగ్	సృజనాత్మకత		పరిష్కారం / భాగస్వామ్యం	మొత్తం
							మౌఖికం	రాత		మౌఖికం	రాత		
1-2	భారత్వం	20%	20%	20%	40%	100%	10%	20%	40%	10%	-	-	100%
	చూపుడులు	10	10	10	20	50M	5	10	20	5	-	-	50M
3-5	భారత్వం	20%	20%	20%	40%	100%	10%	20%	30%	-	10%	20%	100%
	చూపుడులు	10	10	10	20	50M	5	10	15	-	5	10	50M
6-10	భారత్వం	5%	5%	5%	5%	20%	-	20%	30%	-	10%	20%	80%
	చూపుడులు	5	5	5	5	20M	-	20	30	-	10	20	80M

- ఒక సామర్థ్యానికి చెందిన ప్రశ్నలన్నీ ప్రశ్నపత్రంలో ఒకే విభాగంగా ఇవ్వాలి. ప్రాజెక్టు పనులను ప్రశ్నపత్రంలో ఇవ్వరాదు.
- ఈ ప్రశ్నలు పిల్లలు నేర్చుకున్న భావనల ఆధారంగా విశ్లేషించడానికి తార్కికంగా ఆలోచించడానికి, సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరించడానికి తన సొంత అభిప్రాయాలను జోడించి రాయడానికి అనుకూలంగా ఉండాలి.

- పై రెండు మూల్యాంకనాలలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల ప్రగతి పరిశీలన మౌఖిక, రాతరూపాలలో అంచనావేస్తే, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో రాతరూపంలో మాత్రమే అంచనా వేయాల్సి ఉంటుంది. అయితే ప్రాథమిక తరగతులలో అనగా 1, 2 తరగతులకు మౌఖిక పరీక్షను కూడా నిర్వహించాలి.
- నిర్దాత సిలబస్ ఆధారంగా ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకొని మూల్యాంకనం చేయాలి.
- ఇతర సంస్థలు, వ్యక్తులు రూపొందించిన ప్రశ్నపత్రాలు ఉపయోగించకూడదు. ఐతే ఉపాధ్యాయులు ప్రశ్నపత్రం రూపకల్పన గురించి సూల్ కాంప్లెక్స్ సమావేశంలో చర్చించి సహాయం పొందవచ్చు.
- ఉపాధ్యాయుడు ప్రశ్నపత్రం ఆధారంగా ప్రాథమిక 'కీ' తయారు చేసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. ఎందుకంటే సమ్మెటివ్ ప్రశ్నపత్రంలో ప్రశ్నలు స్వభావరీత్యా సొంతంగా రాయడానికి, విశ్లేషణాత్మకంగా రాయడానికి వీలుగా వుంటాయి. కాబట్టి తరగతిలో పిల్లలందరూ ఒకేరకమైన సమాధానం రాస్తారని భావించకూడదు.
- పిల్లలు సొంతంగా సమాధానాలు రాయడానికి ప్రశ్న పత్రం తోడ్పాడాలి. పాఠ్యపుస్తకంలో సూచించుకున్న దానికన్నా భిన్నమైన సమాధానం పిల్లలు తమ సొంత ఆలోచనలు, అనుభవాలతో రాసి వుండవచ్చు. అది సరైనది అయినపుడు దానిని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.
- ఒక విద్యాప్రమాణంలో ప్రశ్నలన్నీ ఒక విభాగంలోనే ఉంటాయి. కాబట్టి ఆ విద్యాప్రమాణానికి ఎన్ని మార్కులు ఇచ్చారు? పిల్లలు ఎన్ని మార్కులు సాధించారు అనేది సులభంగా తెలుసుకోవచ్చు.
- సాధారణంగా ఉపాధ్యాయులు ఇంతకుముందు సమాధానపత్రాలు దిద్దినట్లే ప్రస్తుతం కూడా సమాధాన పత్రాన్ని దిద్ది మార్కులు వేయవచ్చు. ఐతే సమాధానాలు విద్యార్థికి విద్యార్థికి మారుతూ ఉంటాయి కాబట్టి జాగ్రత్తగా చదివి మార్కులు కేటాయించాలి.
- సమాధాన పత్రం దిద్దిన తరువాత పైన కేటాయించిన గడులలో ఏ విద్యాప్రమాణానికి ఎన్ని మార్కులు వచ్చాయి? మొత్తం మార్కులు, గ్రేడు రాయాలి.
- గ్రేడు నిర్ణయించడంలో విద్యార్థి సాధించిన మార్కులను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. కింది పట్టిక ఆధారంగా మార్కుల శాతాన్నిబట్టి గ్రేడునివ్వాలి.

కింది ఉదాహరణను పరిశీలించండి. రజియా ఎనిమిదో తరగతి చదువుతోంది. జీవశాస్త్రంలో సమ్మెటివ్ ఒకటిలో తాను పొందిన మార్కులు, విద్యాప్రమాణాలు ఎలా ఉన్నాయో పరిశీలించండి.

వివరాలు	విద్యాప్రమాణాలు						మార్కులు	గ్రేడు
	భా.అ.	ప్రశ్న,పరి	ప్రయో,క్షేత్ర	స.నై.,ప్రాజె	బో,ప,న	ప్ర,వి,జీవ		
సామర్థ్యాలు								
పొందిన మార్కులు	20	8	10	6	11	7	62	B ₂
గ్రేడు	B ₂	B ₁	B ₂	B ₂	B ₂	A ₁		

విద్యా వాలంటీర్ల శిక్షణ కరదీపిక

సజ్జెక్టు వారీగా విద్యాప్రమాణాలు, భారత్వ పట్టికలు, రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ ఆధ్వర్యంలో విషయ నిపుణులు రూపొందించిన నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం మాడ్యూల్లో వివరంగా ఇవ్వడం జరిగింది. వాటి ఆధారంగా ప్రశ్నప్రత్రాలను రూపొందించుకొని ఉపాధ్యాయులు సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని నిర్వహించాలి. దీన్ని సంవత్సరంలో మూడుసార్లు నిర్వహించాలి. (సెప్టెంబర్, డిసెంబర్/ జనవరి, ఏప్రిల్ మాసాలలో).

సహపాఠ్యాంశాల మూల్యాంకనం (Assessment of other curricular areas)

- సహపాఠ్య అంశాలను మూల్యాంకనం చేయడంలో ఇతర పాఠ్య విషయాల మాదిరిగా కాకుండా కేవలం సంగ్రహణాత్మకంగా సంవత్సరంలో 3 సార్లు మాత్రమే మూల్యాంకనం చేయాలి.
- వీటికి నిర్దారిత రాత పరీక్ష ఉండదు. ఉపాధ్యాయులు పరిశీలన ఆధారంగా గ్రేడులు ఇవ్వాలి.
- సహ పాఠ్యాంశాలలో విద్యా ప్రమాణాల వారీగా పిల్లల ప్రగతిని పరిశీలించి మార్కులు కేటాయించాలి.
- పిల్లలు పాల్గొంటున్న తీరును, ప్రదర్శిస్తున్న నైపుణ్యాలను, ఆచరిస్తున్న విధానాలను పరిశీలించి మార్కులు, గ్రేడులు ఇవ్వాలి. వీటితోపాటు వివరణాత్మక సూచికలు కూడా రాయాలి.
- సహపాఠ్యాంశాలు నాలుగు. ఒక్కో అంశం కింద ఐదు సామర్థ్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి. ఒక్క సామర్థ్యానికి 10 మార్కులు. అంటే ఒక్కొక్క అంశానికి 50 మార్కులు ఉంటాయి. మొత్తం నాలుగు అంశాలకు 200 మార్కులు ఉంటాయి. ఉదాహరణకు ఒక అంశం ఇవ్వబడింది.

క్ర.సం.	పేరు	సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు					గ్రేడు (50 మా.)
		ఆటలలో పాల్గొనడం, క్రీడాస్ఫూర్తి (10 మా.)	యోగా, మెడిటేషన్, స్ట్రెట్స్, గైడ్స్, ఎన్.సి.సి. (10 మా.)	వ్యక్తిగత పరిసరాల పరిశుభ్రత - ఆరోగ్య అలవాట్లు (10 మా.)	భద్రత - ప్రథమ చికిత్స (10 మా.)	ఆరోగ్యం, పోషకాహారం, మంచి ఆచార అలవాట్లు (10 మా.)	

A1 – Outstanding performance

A2 – Excellent participation and organization of activities

B1 – Have good leadership qualities

B2 – Shows interest only in participation

C1 – Have required content knowledge

C2 – Little knowledge about materials and procedures

D- Poor performance and interest

E – Not Participated in any activity

CCE - రిజిస్టరు, రికార్డులు (CCE - Registers and Records)

ఆయా మాసాలలో పూర్తిచేసిన పాఠ్యాంశాలను మదింపు చేయవలెను. FA నిరంతరంగా బోధనాభ్యసనలో అంతర్భాగం చేస్తూ పిల్లలకు గ్రేడులు ఇస్తాం. SAలో రాత పరీక్ష నిర్వహించి అందులో కూడా గ్రేడులు ఇస్తాం. విద్యార్థులు సాధించిన మార్కుల ఆధారంగా 8 అంశాల గ్రేడింగ్ స్కేల్- A1, A2, B1, B2, C1, C2, D, E పై విద్యార్థి ప్రగతిని నిర్ధారిస్తాం. మార్కుల ఆధారిత గ్రేడులు విద్యార్థి ప్రగతిని అంచనావేయటానికి సులభమయిన మార్గం.

భాషా, భాషేతర అంశాలతోపాటు సహపాఠ్యాంశములయిన ఆరోగ్యం మరియు వ్యాయామ విద్య, సాంస్కృతిక విద్య, విలువలు మరియు వైఖరులు కూడ మదింపు చేయబడుతాయి.

- SA₁, SA₂ (Summative Assessment) నిర్వహించే రెండు సందర్భాలలో సహపాఠ్య అంశాలు అంచనా వేయబడుతాయి. మార్కుల ఆధారిత గ్రేడింగ్ సహపాఠ్య అంశాలలో విద్యార్థులకు ఇవ్వబడుతుంది.
- ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తన తరగతిగది/ విషయంనకు సంబంధించిన ఒక సిసిఇ రిజిస్టర్‌ను నిర్వహిస్తాడు. ఇందులో ప్రతి విద్యార్థి ప్రగతిని నమోదు చేస్తాడు. ఈ ప్రగతిని ప్రగతిపత్రం/క్యములేటివ్ రికార్డులో పొందుపరచి తల్లిదండ్రులకు పరిశీలనార్థం పంపిస్తారు.
- క్యములేటివ్ రికార్డ్ ప్రతి విద్యార్థికి 1-5, 6-10 తరగతుల వరకు నిర్వహించబడుతుంది. దీన్ని 8వ తరగతి పూర్తి అయిన పిదప ఎలిమెంటరీ విద్యను పూర్తిచేసినట్లుగా సర్టిఫికేట్ ప్రదానం చేయబడుతుంది. ఈ క్యములేటివ్ రికార్డులో గడిచిన 8 సంవత్సరాలలో పిల్లవాని అన్ని అంశాలు అనగా హాజరు, పాఠ్య, పాఠ్యేతర అంశాలలో ప్రగతి మరియు తల్లిదండ్రుల సామాజిక, ఆర్థిక స్థితిగతులు ప్రతిబింబిస్తాయి.

CCE - నిర్వహణ-బాధ్యతలు (CCE - Implementation - Roles & Responsibilities)

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంను ఎప్పటికప్పుడు అన్ని పాఠ్యాంశాలలోని అన్ని సామర్థ్యాలను పరిశీలించి అంచనా వేయాలి.

పాఠ్యాంశాల వారీగా పరిశీలించిన అంశాలను రిజిస్టర్‌లో నమోదు చేసే బాధ్యత ఉపాధ్యాయునిది.

- తరగతి గదిలోని పిల్లలందరికీ బాధ్యత వహించాల్సింది ఉపాధ్యాయుడు.
- పాఠశాలలో సిసిఇ నిర్వహణ, బాధ్యత నిర్వహించాల్సింది ప్రధానోపాధ్యాయుడు, ఆయా ఉపాధ్యాయులు దీనికి బాధ్యత వహించాలి. పర్యవేక్షించాలి.
- కాంప్లెక్సు స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ, పర్యవేక్షణ బాధ్యత ప్రధానోపాధ్యాయునిది.
- పాఠశాలలో సిసిఇ నిర్వహణలో ఎస్ఎంసి, పిటిఏ కూడా పర్యవేక్షణ బాధ్యత నిర్వహించాలి.
- మండల స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ అమలు బాధ్యత నిర్వహించాల్సింది మండల విద్యా శాఖాధికారి (ఎం.ఇ.ఓ.) మరియు వారి సిబ్బంది.
- జిల్లా స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ, అమలు, పర్యవేక్షణ జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి (డిఐఓ) బాధ్యత వహించాలి.

CCE - అమలు - సూచికలు - ఆధారాలు

(CCE - Indicators of implementation - Evidences)

సిసిఇ పాఠశాల ఆధారిత, ఉపాధ్యాయునికి సంబంధించిన మూల్యాంకనం. ఈ ప్రశ్నాపత్రంను ఖచ్చితంగా ఉపాధ్యాయుడే తయారు చేయాలి. కాని ఇతర సంస్థల నుండి గాని వ్యక్తుల నుండి గాని పొందరాదు. పిల్లల ప్రగతిని పైన వివరించిన 5 అంశాల గ్రేడింగ్ స్కేల్పై మార్కుల ఆధారంగా నిర్ధారించి, నమోదు చేయాలి. విద్యా ప్రమాణాలలో విద్యార్థులు సాధించిన గ్రేడ్లను A1, A2, B1, B2, C1, C2, D, E గా గుర్తించాలి. ప్రతి పాఠశాల నిర్దేశించిన విద్యా ప్రమాణాల సాధనకు కృషి చేయాలి. ప్రతి విద్యార్థికి నిర్దేశించిన సామర్థ్యాల సాధనకు సంబంధించిన శక్తి, సామర్థ్యాలు ఉన్నాయని విశ్వసించాలి. విద్యార్థుల ప్రగతి ఆధారంగా తరగతి గది/ పాఠశాలకు గ్రేడు ఇవ్వబడుతుంది. ఇది ఎంతమంది విద్యార్థులు A+ మరియు A సాధించారనే దానిపై నిర్ణయించబడుతుంది. సహపాఠ్యాంశాల మూల్యాంకనంనకు పలు రకాల మూల్యాంకన సాధనాలు ఉపయోగించబడి, గ్రేడింగ్ ఇవ్వబడుతుంది.

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు సిసిఇ రిజిస్ట్రర్ను నిర్వహించాలి. ఇందులో ప్రతి విషయానికి చెందిన అభ్యసనా సూచికలు అనగా విద్యా ప్రమాణాలు ఒక బేస్లైన్పై ఎంత మేరకు ప్రగతిని సాధించారనే విషయాన్ని గ్రేడుల రూపంలో నమోదు చేయాలి. క్యూములేటివ్ రికార్డు కూడ నిర్వహించబడుతుంది. ఇది రెండు దశలలో ఉంటుంది. 1 నుండి 5వ తరగతి వరకు ప్రాథమిక, 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు ప్రాథమికోన్నత. 8వ తరగతి అనంతరం సర్టిఫికేట్ ప్రధానం చేయబడుతుంది. SCERT వారు సిసిఇ అమలుకు అవసరమయిన మార్గదర్శకత్వమును, శిక్షణలను, కరదీపికలను తయారుచేసి ఉపాధ్యాయులకు క్షేత్రస్థాయిలో పనిచేసే అధికారులకు, డిసిఇబికి అందిస్తుంది.

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం - నిర్వహణ

పరిచయం :

రాష్ట్రంలో విద్యాసంస్కరణలో భాగంగా 2012-13 విద్యా సంవత్సరం నుండి నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం అమలు జరుగుతున్న విషయం తెల్సిందే! ఈ విధానాలనే 6 నుండి 10 తరగతులకు నిర్వహిస్తున్నారు.

విద్యార్థుల ప్రగతిని కేవలం పరీక్షల ద్వారానే అంచనావేయడం శాస్త్రీయమైందికాదని ప్రత్యామ్నాయ విధానాల ద్వారా కూడా మూల్యాంకనం చేయవచ్చని సి.సి.ఇ. అమలు ద్వారా గుర్తించాం. పిల్లలు ఎలా నేర్చుకొంటున్నారు? ఎక్కడ ఇబ్బందిపడుతున్నారు? గుర్తించి అవసరమైన చర్యలు చేపట్టడానికి ఉద్దేశించినదే నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం. వీటిని 10వ తరగతి వరకు కొనసాగించనున్న దృష్ట్యా ఈ సంగ్రహణాత్మక, నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాలను కింది విధంగా నిర్వహిస్తారు.

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని 80 మార్కులకు, మిగతా 20 మార్కులకు నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని నిర్వహిస్తారు. సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని రాతపరీక్ష ద్వారా నిర్వహిస్తారు. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనానికి కేటాయించిన 20 మార్కులను కింది విధంగా కేటాయిస్తారు.

- 1. పుస్తకపఠనం, సమీక్షారచన (Book Reading and Review) 5 మార్కులు
- 2. విద్యార్థులు రాసిన అంశాలు (Written Work) 5 మార్కులు

3. ప్రాజెక్టు పని (Project Work) 5 మార్కులు
 4. లఘుపరీక్ష (Slip Test) 5 మార్కులు

విద్యార్థుల వివిధ నైపుణ్యాలను పరిగణలోకి తీసుకునే పై నాలుగు అంశాల గురించి విడివిడిగా వివరంగా పరిశీలిద్దాం.

1. పుస్తకపఠనం - సమీక్షా రచన - అంటే ఏమిటి?

పుస్తకపఠనం అంటే విద్యార్థి తాను అభ్యసించే పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం కాకుండా పాఠశాల గ్రంథాలయ పుస్తకాలు, బాలసాహిత్యం, ఇతర పుస్తకాలు చదవడం. అంతేకాకుండా దినపత్రికలకు చెందిన ఆదివారం అనుబంధాలు (మాగ్జిన్స్), వార్తాపత్రికల్లోని ప్రత్యేక కథనాలు, అవసరంమేరకు ఉపాధ్యాయుడే సమకూర్చినా సరే. కథలు, సైన్స్, చరిత్ర, గేయసంపుటలు ఏదైతేనేం. ఆయా విద్యార్థులస్థాయికి అనుగుణమైన పుస్తకాల్ని పిల్లలు చదవాలి.

నెలకో పుస్తకాన్ని విద్యార్థులతో చదివించినా ఒక FA నాటికి చదివిన వాటిలో బాగా సమీక్ష రాయగలననుకున్నదానికి సమీక్ష రాయించాలి. దానిని పరిశీలించి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (FA)కు చెందిన మార్కులు నమోదు చేసుకోవాలి.

2. ఇతరపుస్తకాల పఠనం - సమీక్షారచన ఎందుకు ?

విద్యార్థులు కేవలం పాఠ్యపుస్తకాలే చదవడంవల్ల తగినంత అదనపు జ్ఞానాన్ని పొందలేకపోతున్నారు. అదీగాక పాఠ్యపుస్తక అభ్యసనం ద్వారా పొందిన భాషా పరిజ్ఞానంతో బయటి పుస్తకాల్ని స్వయంగా అభ్యసించి అందులోని విషయాల్ని గ్రహించే స్థాయికి విద్యార్థి ఎదగాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆ దృష్టితోనే ఉపవాచక పాఠ్యాంశాలను పాఠ్యపుస్తకాలలో చేర్చారు. అయినా విద్యార్థుల్లో స్వీయ అభ్యసన, విస్తార పఠనం పెంపొందడంలేదు. ఈ దృష్ట్యా విద్యార్థుల్లో అపరిమిత పుస్తక పఠనాభిలాషను పెంపొందించడం, స్వయంగా అదనపు సమాచారాన్ని గ్రహింపజేయడం విస్తారపఠనాన్ని పెంపొందించడం.. తదితర లక్ష్యాలు నెరవేరే అవకాశం ఉంది.

3. సమీక్షారచన - ప్రాధాన్యత :

కేవలం పాఠ్యపుస్తకాల పఠనం ఇప్పటివరకు అందరు విద్యార్థుల నుండి దాదాపు ఒకే రకమైన వ్యక్తీకరణకు అవకాశం కలిగిస్తూ వస్తున్నది. పాఠ్యపుస్తకాల్లోని సారాంశాలో, గైడ్లనుండి బట్టిపట్టినవో రాస్తున్న సందర్భాలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. విద్యార్థులకు ఇతర పుస్తకాలు అందించి, సమీక్షలు రాయించడం ద్వారా తప్పనిసరిగా వారి స్వంత వ్యక్తీకరణ బయట పడుతుంది. ఆయా విద్యార్థులకు వేర్వేరు పుస్తకాలు అందించడంవల్ల ఒకరిది మరొకరు చూసిరాసే అవకాశం కూడా లేదు. ఒకే పుస్తకాన్ని వేరు వేరు విద్యార్థులు చదివినప్పటికీ సమీక్షలు ఖచ్చితంగా వేరు వేరుగానే ఉంటాయి. కనుక పిల్లల్లోని స్వీయవ్యక్తీకరణ నైపుణ్యాన్ని వెలికితీసే అవకాశం గల్గిన సమీక్షా రచన ఈ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో ఒక భాగమైంది.

4. తరగతిగదిలో ఎలా నిర్వహించాలి?

- ◆ ఎంచుకున్న తరగతికి సరిపడా పుస్తకాల్ని పాఠశాల గ్రంథాలయం నుండి వెలికితీసి ప్రదర్శనకు పెట్టాలి.
- ◆ బయటనుండి సమకూర్చిన పత్రికా కథనాలు, ఇతర మ్యాగ్జిన్లు అందుబాటులో ఉంచొచ్చు.
- ◆ పిల్లలకు తగిన పుస్తకాల్ని అవసరమైతే పిల్లల సంఖ్యకు మించికూడా ప్రదర్శనలో ఉంచొచ్చు.
- ◆ పాఠశాల వరండాలోనో, వీలైతే తరగతి గదిలోనో పుస్తకప్రదర్శన ఏర్పాటుచేసి ఆయా విద్యార్థుల్ని వరుసగా తమకు నచ్చిన పుస్తకాన్ని తీసుకొమ్మనవచ్చు.

- ◆ ఆయావిద్యార్థుల పేర్లు పుస్తకం పేరు నమోదుచేసుకొని, వారం పదిరోజుల వరకు వారికి సమయం ఇచ్చి సమీక్ష రాయమనాలి.
- ◆ సమీక్ష ఎలా రాయాలో తగిన సూచనలు సలహాలు ఇవ్వాలి.
- ◆ అవసరమైతే ఆయా మ్యాగజైన్లలో ప్రచురితమైన పుస్తక పరిచయాల్ని చదివి వినిపించవచ్చు.
- ◆ సాధ్యమైనంత వరకు విద్యార్థులు అందరూ వేర్వేరు పుస్తకాలు స్వీకరించేలా చూడాలి. వేర్వేరు పుస్తకాలు కాబట్టి ఎవరిసమీక్ష వారు స్వంతంగా రాసే అవకాశం ఉంటుంది.
- ◆ పుస్తకసమీక్షకు ప్రత్యేకంగా ఒక నోటుపుస్తకం ఏర్పాటు చేయించి, ఆయా సమీక్షల్ని అందరిచేతా తరగతిగదిలో చదివించాలి. దీనికి అదనంగా కేటాయించబడే 3 పీరియట్లు వినియోగించుకోవాలి.
- ◆ వాటి సమీక్షాస్థాయినిబట్టి 5 మార్కుల వరకు FAలో నమోదుచేసుకోవాలి.

5. మాదిరి సమీక్షారచన :

విద్యార్థులకు కేటాయించిన పుస్తకాలకు ఆయా విద్యార్థులచే కింది విధంగా సమీక్ష రాయించవచ్చు.

అయితే పుస్తక సమీక్ష అనగానే పుస్తకమంతా చదివి రాయాలని ఏమీలేదు. అక్కడక్కడా చదివి అందులోని మంచి చెడుల్ని పరిచయం చేసేలా ఉంటే చాలు.

బలగం మానస అనే విద్యార్థిని రాసిన పుస్తక సమీక్షను మాదిరిసమీక్షగా ఇక్కడ పొందుపరచబడినది.

మాదిరి సమీక్షలు

పిల్లలు రాసిన మాదిరి సమీక్షను పరిశీలిద్దాం.

(ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల, హిమాయత్ నగర్, సి.పి.ఎల్., అంబరుపేట, హైదరాబాదు.)

I. ప్రాథమిక వివరాలు

- అ) పుస్తకం పేరు : దాశరథి ఆలోచనాలోచనాలు (కవితా సంపుటి)
- ఆ) రచయిత పేరు : దాశరథి కృష్ణమాచార్యులు
- ఇ) ప్రక్రియ : వచన కవిత
- ఈ) పబ్లిషర్స్: మహాంధ్ర ప్రచురణలు (సం॥ 1975)
- ఉ) పుస్తకం పేజీలు: 112 పేజీలు
- ఊ) వెల : 5 రూ.

సమీక్షకుని పేరు : సి. కార్తిక్

II. చదివిన అంశం (సంక్షిప్త వివరణ)

దాశరథి కృష్ణమాచార్యులు గారు రచించిన ఆలోచనాలోచనాలు పుస్తకం ఆయన తన మిత్రుడు అయిన అప్పటి ప్రియతమ ముఖ్యమంత్రి గారు శ్రీ జలగం వెంగళరావు గారికి అంకితం చేశారు. ఇందులో రచయిత తన కవితలను 49 విభాగాలుగా విభజించారు ఇందులో దాశరథిగారు ఫిరదాసీ గారి కవితలను తెలుగులో అనువాదం చేశారు. ఇంకా 'మనోషెహ్రీ' గారి కవితలు కూడా అనువాదం చేశారు అంతేకాదు ఉర్దూ కవి జోష్ మల్సియాని! రాసిన గజల్ కూడా అనువాదం చేశారు. దాశరథి గారు

“ఇది కథకాదు, కాలుతున్న సొద
ఇది యెదలో సాగుతున రొద;
దీన్ని కలకాలం భరించలేం కద?
అందుకే సమరం సాగిద్దాం, పద!!

అంటూ చదువరులను తన స్ఫూర్తి వాక్యాలతో ప్రేరితులను చేశారు. దాశరథి చిన్న వయసులో నుండే కవిత రాయడం ప్రారంభించాడు దాశరథి నాటికీ, నేటికీ, ఏనాటికీ వర్తింపజేసే కవిత రాశారు.

“బండను కోయాలి కుసుమదళం
గుండెను కోయాలి నయనజలం
కదనరంగమున, నేనంటాను
కత్తిని మించాలి కవుల కలం”

అని ఎంతో మంది కవులకు ఆదర్శంగా నిలిచాడు. తన కవితలతో సమాజంపట్ల కవుల బాధ్యత ఎలా ఉండాలి చెప్పారు దాశరథి. ఈ కవితా సంపుటిలోని “నేనంటాను” కవితల నుండి ఎన్నో విషయాలు నేర్చుకున్నాను ఆ రోజుల్లో ప్రజలలో దాశరథి భావ విప్లవం తెచ్చారు. అనడానికి ఈ ఒక్క కవిత చాలు.

“పడవ నడపలేనివవాడు నావికుడు
పదము పాడలేనివాడు గాయకుడు
అందుకనే వేదనతో నేనంటాను
ప్రజల నడపలేనివాడు నాయకుడు”

ఇందులో సమాజం పట్ల ఆయన అంకిత భావం రాజకీయ నాయకులపట్ల ఆయన అభిప్రాయం తెలుస్తున్నాయి.

కోటినదులు పోలలేవు ఒక్క సింధువుని
కోటితారలు పోలలేవు లోకబాంధవుని
అందుకనే గళంవిప్పి నేనంటాను
కోటినేతలు పోలలేరు ఒక్క గాంధీని

అని అప్పటి స్వాతంత్ర్యయోధుల పట్ల ఆయన భక్తి గౌరవాలు వ్యక్తం చేస్తారు.

III. అభిప్రాయం

‘ఆలోచనాలోచనాలు’ పుస్తకంపై నా అభిప్రాయం : దాశరథి గారి ఆలోచనాలోచనాలు పుస్తకం చదివిన తరువాత వారి దృక్పథంపట్ల చక్కని సానుకూల అభిప్రాయాలు కలిగాయి. ఈ తెలుగులో సాహిత్యం, కవిత్వం తెలుసుకోవాలనే ఆసక్తి కలుగుతుంది. ఈ పుస్తకం చదువుతుంటే నాలో ఎన్నో సందేహాలు మిగిలిపోయాయి. అంతేకాక కొత్త సందేహాలు ఎన్నో ఉద్భవించాయి. వీటికి సమాధానం తెలియాలంటే దాశరథి గారి ఇతర పుస్తకాలన్నీ చదువాలనే కుతూహలం కలుగుతోంది. ఆయన రచనాశైలిని కూడా అర్థం చేసుకోవాలని ఉంది. నన్ను అంతగా ఆకర్షించింది ఈ పుస్తకం.

కొండంత బోధన కన్న

గోరంత సాధన మిన్న

దాశరథి అన్న ఈ మాటలు అక్షరాలా వాస్తవం అన్న అభిప్రాయం నా మనస్సులో చాలా దృఢంగా నాటుకుంది.

పుస్తక సమీక్ష

I. ప్రాథమిక సమాచారం :

పుస్తకం పేరు : నవ్వుతున్న నేలతల్లి

ప్రక్రియ : కథాసంపుటి

పుస్తక రచయిత : కటుకొజ్జల మనోహరాచారి

పుస్తక సమీక్షకురాలు : బి. మానస

తరగతి : 9వ

II. చదివిన అంశం:

నవ్వుతున్న నేలతల్లి అనే పుస్తకం చూడగానే ఆకర్షణీయంగా కనిపించింది. పైన ముఖచిత్రంతోపాటు పుస్తకంపేరు కూడా ఎంతో ఆసక్తికరంగా, చదవాలనిపించేలా ఉంది.

ఇది 12 కథలలో కూడుకున్న కథలసంపుటి. కథలన్నీ దాదాపు ప్రధాన పత్రికల్లో ప్రచురితమైనవే. ఒక్కో కథ ఒక్కో ప్రత్యేకతను సంతరించుకొన్నది. దాదాపు అన్ని కథలు ఏదో ఒక సందేశాన్ని ఇస్తున్నట్లుగా ఉన్నాయి. అన్ని కథలూ సమాజసేవలో సాగినవే.

‘దూరపుకొండలు’ అనే కథ.... దుబాయ్ లో ఉండే ఒక వ్యక్తి ఆర్థికంగా తాను ఉన్నత స్థితిలో ఉన్నానని పొంగిపోతుంటాడు. భారతదేశానికి వచ్చాక తోటి మిత్రులు సాధారణంగా బతికేస్తున్న విధానం చూసి జాలిపడతాడు. అయితే ఒక మిత్రుని ఇంటికి భోజనానికి వెళ్ళి అక్కడ అతను పేదరికంలోనే భార్యాపిల్లల్లో కలిసి జీవించే అన్యోన్యతను చూసి జీవితంలో తనే కోల్పోతున్నాడో గ్రహించడం ఇందులోని అంశం.

‘నవ్వుతున్న నానేలతల్లి’ అనే కథ రోడ్లనానుకొని ఉన్న వ్యవసాయభూములన్నీ ప్లాట్లుగా చేసి విక్రయించడం.. తర్వాత తరానికి అసలు వ్యవసాయభూమి మిగులుతుందా? తిండిపెట్టే రైతుపరిస్థితి ఏమిటి? అని ప్రశ్నించే కథ.

అట్లే కాకిగోల అనే కథలో రచయిత ప్రకృతిలో పశుపక్ష్యాదులు, చెట్లు నశించిపోతున్నాయని, కాకులు కూడా కనుమరుగవుతున్నాయనీ, వీటంతటికీ మనీషే కారణమన్న ఆవేదనతో మిగిలిన ఒకే కాకి మనిషి చచ్చిపోతే పిండం ముట్టడానికి కూడా రాదు’ అని చూపించారు. నశించిపోతున్న వనసంపద మీద రచయిత ఆవేదన ఇందులో కనిపిస్తుంది.

ఇలా 'కర్మసౌందర్యం' అనే కథ మనిషిగా పుట్టినవ్యక్తి ఏదో ఒక పని చేయాలని 'ముదురు' అనేకథ సమాజంలో వ్యక్తులు పెళ్ళిచూపుల పేరుతో అమ్మాయిల్ని చూసే రకరకాలవంకలతో ఎలా తిరస్కరిస్తున్నారో చెబుతాయి. కన్నీటి కార్ణానా అనే కథ గల్ఫ్ జీవితంలోని దుర్బలస్థితిని వ్యక్తం చేస్తుంది. అట్లే 'అరచేతిలో వైకుంఠం', ఓటరు నాడి వంటి కథలు సమాజంలోని ప్రస్తుత స్థితిని తెలుపుతాయి.

III. అభిప్రాయం:

ఇట్లా ప్రతికథా ఏదో ఒక సందేశాన్ని ఇస్తూ మనల్ని మేల్కొలుపుతున్నట్లుగా తోస్తాయి. చదివినకొద్దీ చదవాలనిపించేలా ఆసక్తికరంగా సాగుతాయి. పుస్తకం వెల అందుబాటులో ఉండి ప్రచురణకూడా అందంగా ఉంది. ఈ పుస్తకాన్ని మిగతా మిత్రులు కూడా చదవాలని ఆశిస్తున్నాను.

6. మార్కుల కేటాయింపు :

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పుస్తకపఠనం, సమీక్షారచనకు 5 మార్కులు కేటాయించడం జరిగింది.

విద్యార్థి స్వీకరించిన పుస్తకం గురించి రెండు పేజీలకు మించకుండా ఒక పేజీకి తగ్గకుండా రాసిన విధానాన్ని అనుసరించి తగువిధంగా మార్కులు కేటాయించాలి. పుస్తకం చదవడం, నివేదిక, సమీక్ష రాయడానికి సగం మార్కులు, దాన్ని తరగతిలో చదివి విన్పించినందుకు సగం మార్కులు కేటాయించాలి. పది మార్కులకు మార్కులు కేటాయించినా '5'కు లెక్కించి నమోదుచేయాలి. పుస్తకం పేరు, ప్రచురణకర్త లేదా రచయిత, సమీక్షకుడు వంటి వివరాలు, పుస్తక పరిచయ వాక్యాలకు 2 మార్కులు, అంశ వివరణకు, ముగింపుకు 5 మార్కులు, ప్రదర్శనకు 3 మార్కులు చొప్పున మొత్తం 10 మార్కులకు కేటాయించాలి. ఈ మార్కులను 5కు తగ్గించి నమోదు చేయాలి.

ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం కంటే ముందు పిల్లలు ఎన్ని పుస్తకాలు చదివినప్పటికీ సమీక్షను ఒక అంశానికి పరిమితమై రాస్తే సరిపోతుంది. అనగా నాలుగు నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాలకు నాలుగు సమీక్షలు రాయాలి. ఒకవేళ ఎంపిక చేసుకున్న పుస్తకం పెద్దదైతే ఆ పుస్తకంలోని మూడు నాలుగు పేజీల విషయాన్ని చదవాలి. దాన్ని గురించి సమీక్ష రాయాలి.

7. తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు :

- ◆ పిల్లలు ఎన్ని పుస్తకాలు / అంశాలు చదివినా, ఒక ఫార్మేటివ్ మూల్యాంకనం కోసం ఒక అంశం గురించి సమీక్షరాస్తే సరిపోతుంది.
- ◆ పాఠశాల గ్రంథాలయ పుస్తకాల్ని సంపూర్ణంగా వినియోగించుకోవాలి.
- ◆ గ్రంథాలయ పుస్తకాలే కాకుండా వార్తాపత్రికల మాగ్జిన్లు, వార్తాకథనాలు, సంపాదకీయ వ్యాసాలు, ఉపాధ్యాయుడు సమకూర్చిన పుస్తకాలు ఇతరత్రా వినియోగించవచ్చు.
- ◆ సమీక్ష అనేది స్వీయవ్యక్తీకరణకు సంబంధించినది కాబట్టి ఒకే పుస్తకం లేదా వ్యాసం ఇరువురికి కేటాయించకుండా జాగ్రత్త వహించాలి.
- ◆ పుస్తకప్రదర్శన ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా విద్యార్థులకు పుస్తకాల్ని ఎంపిక చేసుకునే అవకాశం కల్పించాలి.
- ◆ పుస్తకాల కేటాయింపు జరిగాక విద్యార్థులకి వారం రోజులకు తక్కువ కాకుండా సమీక్షా రచనకు సమయం కేటాయించాలి.
- ◆ ముఖ్యంగా సమీక్షా రచన అనగానే స్థాయికి మించిందిగా భావించి భయపడాల్సిన అవసరం లేదు.

- ◆ పుస్తకం పెద్దదైనప్పుడు ప్రధానాంశాన్ని చదివి కూడా అందులోని మంచీచెడుల్ని పరిచయం చేసేలా రాసినా సరిపోతుందని ఉపాధ్యాయులు గ్రహించాలి.

2. రాత అంశాలు

రాత పనులు అంటే ?

విద్యార్థి తన భావవ్యక్తీకరణకు ఉపయోగించే సాధనాల్లో వాగ్రూపం మొదటిదైతే లిఖితరూపం రెండవది. లిఖిత రూపంలో భావవ్యక్తీకరణ చేయడానికి ఉపయోగపడేది రాతపని. విద్యార్థి తన భావాలను సొంతమాటల్లో రాయడం, సృజనాత్మకతకంగా రాయడం, భాషాంశాలకు సంబంధించిన అంశాలు రాయడం అనేవి రాతపనిని ప్రత్యేకంగా సూచిస్తాయి.

ఏమి రాయాలి?

రాత అంశాల గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవలసిన అవసరం ఉంది. పాఠ్యపుస్తకంలో పాఠ్యాంశం తర్వాత 'ఇవి చేయండి' శీర్షిక కింద ఇచ్చిన సామర్థ్యాల సాధనకు సంబంధించినవి రాత అంశాలు. ప్రతి విద్యార్థి ఒక ప్రత్యేక నోట్ పుస్తకంలో వీటిని రాయాల్సి ఉంటుంది. పిల్లలు వారి నోట్ పుస్తకాల్లో రాయాల్సిన అంశాలు సామర్థ్యాల వారిగా చూద్దాం!

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందనలోని రెండవ సామర్థ్యం - ధారాళంగా చదవడం - అవగాహనతో రాయడంలోని అంశాలు (కొన్ని అంశాలు పాఠ్యపుస్తకానికే పరిమితమై ఉంటాయి)

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకతలోని ప్రతి సామర్థ్యానికి సంబంధించిన అన్నీ ప్రశ్నల జవాబులను నోట్ పుస్తకంలోనే రాయాల్సి ఉంటుంది. సృజనాత్మకత / ప్రశంసకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు జవాబులను ప్రత్యేక పుటల్లో రాసేలా చూడాలి.

III. భాషాంశాలు - దీనిలో పదజాలం వ్యాకరణాంశాలకు సంబంధించిన అభ్యాసాలను పాఠ్యపుస్తకంలో కూడా రాయవచ్చు.

ఎలా రాయాలి?

విద్యార్థి నోటుపుస్తకాలను పరిశీలించడం ద్వారా ఈ రాత అంశాలస్థాయిని గుర్తించవచ్చు. పాఠ్యపుస్తకంలోని అభ్యాసాలను విద్యార్థి నోటు పుస్తకంలో రాస్తాడు. ఇందులో స్వీయరచన, సృజనాత్మకతకు చెందిన ప్రశ్నలకు స్వయంగా రాస్తాడు. స్వయంగా రాసేలా ఉపాధ్యాయుడు తగిన తర్ఫీదు నిస్తాడు. అలా రాసిన అంశాల్లోని రచనాశైలి, స్వీయభావనలు, భాష, వాక్యనిర్మాణ రూపము తదితరాలన్నీ ప్రాధాన్యత వహిస్తాయి. ముఖ్యంగా విద్యార్థి స్వంత వ్యక్తీకరణకు ప్రాధాన్యతనిచ్చి రాసిన అంశాలన్నీ ఈ రాతాంశాల కింద పరిశీలించాలి.

విస్తృత పరిధి గలిగిన ఈ రాత అంశాల్ని విద్యార్థుల్లో పరిశీలించడమంటే కేవలం సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (FA) ద్వారా నిర్వహించే రాత పరీక్షాంశాలు పరిశీలించి విద్యార్థి రాతస్థాయిని అంచనా వేయలేము.

గతంలోలా గైడ్లను ఆశ్రయించి పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రశ్నలకు మక్కికి మక్కి సమాధానాలు నోటుపుస్తకంలో ఎక్కించడం వల్ల విద్యార్థిలో ఈ సామర్థ్యం ఏకోశానా పెంపొందదు అన్నది గ్రహించాలి. ఒక విద్యార్థి నోటుపుస్తకం మరొక విద్యార్థిచూసి రాయడం కూడా ప్రయోజనాన్ని చేకూర్చదు.

ఈ దృష్ట్యా విద్యార్థి స్వీయ అభిప్రాయాలు, భావనలకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ వాటిని స్వయంగా వ్యక్తీకరించడం కోసం పాఠ్యపుస్తకాల్లోని అభ్యాసాలు నూతన విధానంలో కూర్చడం జరిగింది.

ప్రధానంగా 'వ్యక్తికరణ-సృజనాత్మకత' అనే అభ్యాసం విద్యార్థిలోని స్వంత భావనల వ్యక్తికరణకు అనువైనది. సొంతమాటల్లో రాయించడం, అభిప్రాయాలు చెప్పించడం, సమర్థిస్తూ రాయడం, విశ్లేషిస్తూరాయడం, ఊహించడం తదితరాలన్నీ విద్యార్థి ఆలోచనకు పదునుపెట్టేవి. తప్పనిసరిగా తను స్వయంగా అనుభవంలోకి తెచ్చుకుని ఊహిస్తే తప్ప సమాధానాలు రాయలేనిస్థితి.

కనుక పిల్లల్లో గత విధానాలకు భిన్నంగా అవగాహనా, భావనాశక్తి, ఊహాశక్తి, విశ్లేషణాశక్తి, స్వీయానుభూతులు వగైరా వెలికివచ్చే అవకాశం ఈ రాత అంశాలద్వారా గుర్తించగలుగుతాం..

కనుక రాత అంశాలకు ఈ కోణంలో తగు ప్రాధాన్యత నిచ్చి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (FA)లో ఒక భాగంగా చేర్చడం జరిగింది.

- ఎట్లా నిర్వహించాలి ?

రాత అంశాలు పరిశీలించి తగిన మార్కులు నమోదు చేసుకోవాలంటే ముందుగా విద్యార్థులకు నోటుపుస్తకాలు రాయడంలో తగిన మార్గనిర్దేశనం చేయాలి.

- ◆ బోధనా సోపానాల్లో అభ్యాసాల నిర్వహణకు తగిన కాలాంశాలు కేటాయించడం జరిగింది. వాటిని సరిగా వినియోగించుకుని నోట్స్ రాయడానికి పురిగొల్పాలి.
- ◆ తరగతి గదిలో పాఠ్యపుస్తకాల్లో రాయాల్సిన అభ్యాసాల్ని తరగతిగదిలోనే పూరించేలా చొరవచూపాలి.
- ◆ మిగతా స్వీయరచన కృత్యాల్ని పాఠ్యపథకాన్ని అనుసరించి 'తరగతిగదిలో నిర్వహణ' విధానానికి అనుగుణంగా నిర్వహించి ఆయా రచనాకృత్యాలు విద్యార్థులు స్వయంగా చేసేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ తరగతి గదిలో వ్యక్తిగత, జట్టుకృత్యాల నుండి గ్రహించిన అంశాలద్వారా స్వయంగా ఇంటివద్ద నోటుపుస్తకాలలో రాసేలా సూచించాలి.

- మార్కులు కేటాయింపు :

విద్యార్థుల నోటు పుస్తకాలు పరిశీలించి మార్కులు కేటాయించేముందు విద్యార్థి స్వీయరచనా భావనావ్యక్తికరణ ఉండో లేదో చూడాలి. విద్యార్థి స్వయంగా రాసిన అంశాలకే నిర్దేశించిన 5 మార్కులు కేటాయించాలి. ఇక్కడొక ప్రధానవిషయాన్ని గుర్తుపెట్టుకోవాలి. విద్యార్థి తాను సొంతంగా రాయకుండా ఇతరుల నోటుపుస్తకాలు, గైడ్లు, టెస్ట్ పేపర్లను ఆశ్రయించి రాసిన నోటుపుస్తకాలను ఈ అంశం క్రింద పరిగణలోకి తీసుకోకూడదు. అవసరమైతే మళ్ళీ రాసేలా చూడాలి తప్ప సంబంధిత రాత అంశాలకు మార్కులు ఎట్టి పరిస్థితుల్లో ఇవ్వకూడదు. సౌలభ్యం కోసం ఒక్కొక్క పాఠానికి 10 మార్కుల చొప్పున కేటాయించుకోవాలి. FA వరకు ఎన్ని పాఠాలు పూర్తయితే వాటి సగటు లెక్కించాలి. నమోదుచేసేటప్పుడు 5 మార్కులకు లెక్కించి నమోదుచేయాలి.

ఉదా|| మొదటి FA వరకు 3 పాఠాలు పూర్తయినవి. ఒక్కొక్క పాఠానికి 8, 9, 7 మార్కులు వచ్చాయి. వీటి మొత్తం 24 వాటి సగటు 8 మార్కులు. 10 మార్కులకు 8 కాబట్టి నమోదుచేసేటప్పుడు 5కు 4 మార్కులను నమోదుచేయాలి.

ఐతే రాతాంశాలు పరిశీలించేటప్పుడు మార్కులు ఇవ్వడంలో ఈ అంశాలు దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.

వ్యక్తపరచడం, భావం సరిగా స్పష్టంగా క్రమపద్ధతిలో రాయడం, దోషరహితంగా రాయడం, సొంతంగా రాయడం.

అయితే ఇవన్నీ విద్యార్థి స్వయంగా, తను స్వీయ వ్యక్తికరణలో రాసిన అంశాలకు మాత్రమే వర్తిస్తాయన్నది ప్రధానంగా గుర్తుంచుకోవాలి. ఏ ఇద్దరు విద్యార్థులు ఒకరినొకరు చూసి రాశారనిపించినా ఆ ఇద్దరికీ మార్కులు ఇవ్వకుండా మళ్ళీరాయమని చెప్పాలి.

- ఎట్లా నిర్వహించాలి ?

- ◆ రాత అంశాలు పూర్తిచేయించే విషయంలో ఏ ఇద్దరినోటు పుస్తకాలు ఒకరికొకరు చూసి రాయకుండా జాగ్రత్తవహించాలి.
- ◆ తరగతి గదిలో పూరించాల్సినది తరగతి గదిలోనూ, ఇంటిపనిగా చేయాల్సినది ఇంటిపనిగానే రాసేలా చూడాలి.
- ◆ వ్యక్తీకరణలో ఆయా విద్యార్థుల స్థాయినిబట్టి మెరుగ్గా లేకున్నాసరే స్వంతంగానే రాసేలా చూడాలి. మరింత మెరుగుదలకు తగిన సూచనలూ, ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలి.
- ◆ స్వీయరచన, సృజనాత్మక రచనాంశాల్లో ఆయా విద్యార్థుల్లో విభిన్నత కనిపిస్తుంది. ఆ విభిన్నతనే ప్రోత్సహించాలి.
- ◆ వేర్వేరు విద్యార్థుల సమాధానాలు వేర్వేరుగా, పలు తేడాలతో కనిపించడాన్ని స్వాగతించాలి.
- ◆ నోటుపుస్తకాల్ని ప్రతినెలవారిగా తప్పనిసరిగా పరిశీలించాలి.
- ◆ సాధ్యమైనంతమేర దోషపూరితంగా రాయకుండా తరగతిగదిలోనే ఆయా అభ్యాసాల నిర్వహణలో జాగ్రత్తలు వహించాలి.
- ◆ నోటు పుస్తకాల పరిశీలనలో కూడా విద్యార్థుల మెరుగైన వ్యక్తీకరణ కోసం తగిన సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వాలి.
- ◆ నోటుపుస్తకాలు పరిశీలించకుండా రాతాంశాలకు మార్పులు ఇవ్వరాదు.
- ◆ విద్యార్థుల నోటు పుస్తకాల్లో ప్రతిపాఠానికి మార్కులను వేయాలి.

3. ప్రాజెక్టు పని

విద్యార్థి చదవడం, రాయడం, వినడం, మాట్లాడడం సొంతమాటల్లో రాయడం మొదలగు అన్నీ సామర్థ్యాలను పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా అభ్యాసం చేస్తున్నప్పటికీ వీటన్నింటినీ కలిపి ఉపయోగించగలిగిన విధానమే ప్రాజెక్టుపని. ప్రాజెక్టుపనిలో విద్యార్థి రకరకాల వ్యక్తులతో కలుసుకోవాల్సి వస్తుంది. రకరకాల వివరణలు / వివరాలు సేకరించేప్రయత్నం చేయవచ్చు. నివేదికలు/సమీక్షలు రాయవల్సిరావచ్చు. ఇంటర్వ్యూ చేయడానికి సిద్ధంకావాల్సి రావచ్చు మొదలగునవన్నీ ప్రాజెక్టుపనిలో భాగమౌతాయి.

- ప్రాజెక్టు పని అంటే?

వివిధ వనరుల ద్వారా సమాచారాన్ని సేకరించి నివేదికరాయడం ప్రదర్శించడాన్ని భాషా ప్రాజెక్టు పనులుగా పరిగణిస్తారు. దీనివల్ల అభ్యసించిన సామర్థ్యాలను వినియోగించగలుగుతారు. ప్రాజెక్టుపని విభిన్న సామర్థ్యాలు, కృత్యాలు సమాహారం.

- ప్రాజెక్టుపనుల ప్రాధాన్యత

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో భాగంగా విద్యార్థిలోని సమగ్ర అంతర్గత శక్తుల్ని వెలికితీయడం, వాటిని పెంపొందించడం, వినియోగింపచేయడమే ఈ ప్రాజెక్టుపనుల ప్రాధాన్యత.

నేర్చిన అంశాల్ని అనుభవంలోకి తెచ్చుకోవడం ద్వారా నిజజీవితంలో వివిధరూపాల్లో వినియోగించగల సమర్థతను ఈ ప్రాజెక్టు పనులు చేయించడం ద్వారా కలిగించవచ్చు.

నేర్చిన భాషాసామర్థ్యాలు, సాంఘిక జీవితంలో చైతన్యవంతంగా వినియోగించగలుగు నేర్పును కలిగిస్తాయి. కలిసిపనిచేయడం, ప్రశ్నించడం, సమాచారాన్ని సేకరించడం, క్రమపద్ధతిలో కూర్చడం, ప్రదర్శించడం... మొత్తంగా ఒక పని అనుభవం ఈ ప్రాజెక్టుపనులద్వారా సాధించవచ్చు.

విద్యార్థి మానసిక వికాసంతోపాటు ఒకరకమైన ఆత్మవిశ్వాసాన్ని, స్నేహభావాన్ని, సాంఘికపరమైన సర్దుబాటును పెంపొందించుకోగలుగుతాడు. కేవలం చదివింది కాగితమీద వ్యక్తీకరించడంతోపాటు సామాజిక సర్దుబాటు సాధించడం అనేది ఈ ప్రాజెక్టు పనుల్లో దాగి ఉండడంవల్లే నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో (FA) ఒక భాగమైంది. విద్యార్థి సర్వతోముఖాలభివృద్ధి సాధించడమే ఈ FA ఉద్దేశం కాబట్టి ప్రాజెక్టుపనికి 5 మార్కులు కేటాయించడం జరిగింది.

- ఎలా నిర్వహించాలి ?

- ◆ పాఠ్యపుస్తకంలో ప్రతిపాఠం చివర భాషాకార్యకలాపాలు / ప్రాజెక్టుపని పేరుతో అన్ని పాఠాలకు ఈ అంశాన్ని చేర్చడం జరిగింది.
- ◆ ఒక FA నాటికి ఎన్ని పాఠాలు పూర్తయినా, వాటిలో ఏదైనా ఒక ప్రాజెక్టుపనిని విద్యార్థులను చేయమనాలి. నివేదిక రాయమనాలి.
- ◆ ఇందుకోసం ఒక పీరియడ్ లో పూర్తయిన పాఠాల్లోని ప్రాజెక్టుపనులను నల్లబల్లపై రాయాలి. వాటిలో నుండి పిల్లలను ఏదైనా ఒక ప్రాజెక్టును ఎంపిక చేసుకోమనాలి.
- ◆ ప్రాజెక్టును ఎలా పూర్తిచేయాలో విద్యార్థులకు పూర్తి అవగాహన కల్పించాలి.
- ◆ అభ్యాసాల నిర్వహణ అనంతరం... అంటే చివరి కాలాంశానికి ముందు కాలాంశంలో విద్యార్థులచేత వారివారి ప్రాజెక్టులను ప్రదర్శింపజేయాలి.
- ◆ ప్రాజెక్టుపనిని పూర్తిచేయడంలో విద్యార్థులు జట్లలో పనిచేసినా, నివేదికను మాత్రం వ్యక్తిగతంగానే రాయమనాలి.
- ◆ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రత్యేకంగా పెట్టుకున్న నోటుబుక్కులో ఈ నివేదికలను రాయించాలి.
- ◆ ప్రాజెక్టుపూర్తి చేయించడంలో ఉపాధ్యాయుడు తగుసలహాలు, సూచనలతోపాటు గ్రంథాలయ పుస్తకాలు, ఇతరములైనవి అందుబాటులోకి తెచ్చేలా సహకరించాలి.

- మార్కుల కేటాయింపు

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో ప్రాజెక్టు అంశాలకు 5 మార్కులు కేటాయించడం జరిగింది.

ఐతే దీన్ని 10 మార్కులకు నిర్వహించుకొని సగటున 5 మార్కులు నమోదు చేసుకోవచ్చు కూడా. ఒక FA కు పాఠాలలో ఇచ్చిన ఏదైనా ఒక ప్రాజెక్టు పనిని చేసి నివేదిక రాయాలి.

విద్యార్థి ప్రాజెక్టుకు చెందిన సమాచారసేకరణ నైపుణ్యానికి 2 మార్కులు, నమోదు చేసిన విధానానికి 5 మార్కులు, ప్రదర్శనా వివరణకు 3 మార్కుల చొప్పున ఇవ్వవచ్చు. ఇలా పది మార్కులకు ఒక ప్రాజెక్టుకు మార్కులు కేటాయించి 5 మార్కులను లెక్కించి మార్కులు ఇవ్వాలి.

- ప్రాజెక్టుపని నివేదిక రాయడం :

(అ) ప్రాథమిక సమాచారం

- ◆ ప్రాజెక్టు పని పేరు :
- ◆ సమాచారాన్ని సేకరించిన విధానం :

(ఆ) విషయ వివరణ (సేకరించిన సమాచారాన్ని సంక్షిప్తంగా రాయాలి లేదా పట్టికలో రూపంలో నమోదు చేయాలి.)

(ఇ) నేర్చుకున్న విషయాలు / ముగింపు

- తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు ?

- ◆ ప్రతి ప్రాజెక్టునూ పాఠ్యాంశబోధన తర్వాత అభ్యాసాల నిర్వహణకు ముందుగానే ఇవ్వాలి ఉంటుంది.
- ◆ గ్రూపువారిగా నిర్వహించినా ప్రాజెక్టులకు వ్యక్తిగతంగా మార్కులు కేటాయించాలి, కాబట్టి ప్రాజెక్టు నివేదిక వ్యక్తిగతంగా నోటుపుస్తకంలో రాయాలి.
- ◆ పాఠశాల పరిధిలో అవసరమైన పుస్తకాలు, ఇతర సామగ్రి అందుబాటులో ఉండేలా ఉపాధ్యాయులు చొరవచూపాలి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకంలో ఇచ్చిన ప్రాజెక్టుపనులు స్థానిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా లేకున్నా ఒకవేళ వనరులు లభ్యం కాకున్నా దానికి బదులుగా వేరే ప్రాజెక్టు పని ఇవ్వవచ్చు.
- ◆ ఒక ఫార్మేటివ్ సమయంలో ఒక ప్రాజెక్టుపనికి నివేదిక రాయుస్తే సరిపోతుంది. ఒక్కొక్క పాఠంలో ఒక ప్రాజెక్టు ఉన్నప్పటికీ రెండు మూడు పాఠాలు పూర్తయిన పిదప వాటిని ఎలా చేయాలో వివరించి పిల్లలు వారికి నచ్చిన ప్రాజెక్టును ఎంపిక చేసుకోమని చెప్పాలి. దానికి నివేదిక రాసేలా చూడాలి.
- ◆ ప్రాజెక్టు పనిని పిల్లలకు కేటాయించిన తరువాత తప్పనిసరిగా వివరాలు ఎక్కడ సేకరించాలి? ఎలా నివేదిక రాయాలి? సూచనలు ఇవ్వాలి.
- ◆ ప్రాజెక్టు నివేదికల్లో ఒకరికొకరు కాపీ కొట్టకుండా గట్టిచర్యలు చేపట్టాలి.

4. లఘుపరీక్ష

● అంటే ఏమిటి?

సాధారణ రాతపరీక్షలాగా కాకుండా ఒక నిర్దిష్ట సమయంగానీ, ముందస్తు ప్రణాళికగానీ లేకుండా, పిల్లల్లో పరిశీలించాలనుకున్న సామర్థ్యం గురించి అప్పటికప్పుడు లిఖితరూపంలో పరీక్షించే విధానమే లఘుపరీక్ష. ఈ పరీక్ష

విధానంలో విద్యార్థిలో పరీక్ష నిర్వహిస్తున్న భయాన్ని కల్పించకుండా ముందస్తుగా ఒక ప్రశ్నపత్రం రూపకల్పన కూడా లేకుండా అప్పటికప్పుడు పరీక్షించి చూసుకునే అవకాశం ఉంది.

● **లఘు పరీక్ష - ప్రాధాన్యత :**

- ◆ పిల్లల స్థాయిని సామర్థ్యాల వారీగా గుర్తించడం.
- ◆ ఏ సామర్థ్యంలో పిల్లలు వెనుకబడ్డారో గుర్తించడం.
- ◆ సంగ్రహణాత్మక పరీక్షకు అభ్యాసం కల్పించడం.
- ◆ ఆయా విద్యార్థుల ఆయా సామర్థ్యాల వెనుకబాటుతనాన్ని గుర్తించి తిరిగి అవగాహన కల్పించేందుకుగాను, బోధనావ్యూహాలను మార్చుకునేందుకుగానూ ఈ లఘుపరీక్ష ఉపయుక్తంగా ఉంటుంది.
- ◆ పరీక్షల గురించి ఉండే భయాన్ని తొలగించడం.

తొలి మూడు అంశాల్ని పరిశీలించి FAలో నమోదు చేసుకున్నట్లే ఈ లఘుపరీక్ష అంశానికీకూడా 5 మార్కులు కేటాయించి సంబంధిత సిసిఇ రిజిస్టర్లో నమోదు చేయాలి.

- **నిర్వహణ విధానం**

- ◆ లఘు పరీక్షను 20 మార్కులకు నిర్వహించాలి. 5 మార్కులకు తగ్గించి నమోదు చేయాలి.
- ◆ ఒక ఫార్మేటివ్ కాలంలో పూర్తయిన పాఠం / పాఠాల ఆధారంగా లఘు పరీక్షను నిర్వహించాలి.
- ◆ ఫార్మేటివ్ కాలంలో కనీసం ఒకటి నిర్వహించాలి. మూడు (3) కంటే ఎక్కువ నిర్వహించకూడదు.
- ◆ ఒకవేళ ఒకటి కంటే ఎక్కువ నిర్వహిస్తే ఎక్కువ మార్కులు వచ్చినదానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.
- ◆ ఒక పీరియడ్ సమయంలో నిర్వహించాలి. ముందుగా సమాచారం ఇవ్వకూడదు.
- ◆ రెండు లేదా మూడు సామర్థ్యాల ఆధారంగా 4 ప్రశ్నలు మించకుండా లఘు పరీక్ష నిర్వహించాలి.
- ◆ ప్రశ్నలను నల్లబల్లపై రాయాలి. పిల్లలు ఫార్మేటివ్ నోట్బుక్లో జవాబులు రాయాలి.

- **మార్కుల కేటాయింపు**

- ◆ మిగతా మూడు అంశాలకు కేటాయించినట్లే నిర్మాణాత్మకమూల్యాంకనంలో లఘుపరీక్షకూ 5 మార్కులు కేటాయించారు.
- ◆ ప్రతి లఘు పరీక్షను 20 మార్కులకు నిర్వహించాలి. వాటిని '5'కు లెక్కించి నమోదుచేయాలి.

- ◆ ఉదాహరణకు ఒక FA నాటికి రెండు లఘుపరీక్షలు నిర్వహించారు. మొదటి దాంట్లో 16 మార్కులు వచ్చాయి. రెండో దాంట్లో 18 మార్కులు వచ్చాయి. ఐతే రెండవ లఘు పరీక్షలో ఎక్కువ మార్కులు వచ్చినందున 18 మార్కులను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. దీన్ని 5కు తగ్గిస్తే 4.5 మార్కులు అవుతాయి. దీన్ని నమోదు చేయాలి.

- తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు :

- ◆ లఘుపరీక్షకు ఒక సమయం ముందుగానే ప్రకటించే అవసరం లేదు.
- ◆ లఘుపరీక్షకు హాజరుకాని విద్యార్థిని తర్వాత రోజైనా పరీక్షించాలి.
- ◆ అందరు విద్యార్థులకు లఘుపరీక్ష నిర్వహించాలి.
- ◆ ముందుగా ప్రశ్నపత్రాన్ని రూపొందించుకోవాల్సిన అవసరంలేదు.
- ◆ మాతృభాషలో లఘుపరీక్షను లిఖితరూపంలోనే నిర్వహించాలి.
- ◆ ఏ రెండు లేక మూడు సామర్థ్యాలలోనైనా లఘు పరీక్ష నిర్వహించాల్సి ఉన్నా, పిల్లలకు వేటిపైన అభ్యాసం ఎక్కువ అవసరమని భావిస్తే, ఆ సామర్థ్యాలలో లఘు పరీక్ష నిర్వహించాలి.

ఉదా|| స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, పఠనావగాహన లేదా పదజాలం లేదా వ్యాకరణాంశాలు.

◆ లఘు పరీక్ష - నమూనా ప్రశ్నలు

లఘు పరీక్ష - 1

- 1) బలి చక్రవర్తిలోని మంచి గుణమేమి? ఎందుకు? దానితో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎట్లా?
- 2) “మాట తప్పుకుండా ఉండాలి” - అని చెప్తూ 5 నినాదాలు లేదా సూక్తులు రాయండి.
- 3) కింది సంఘటన గుర్తించి రాయండి.

అ) అచ్చోటు; ఆ) పురుషోత్తముడు; ఇ) రామయ్య; ఈ) భూతలమెల్ల

లఘు పరీక్ష - 2

- 1) కారే రాజులు యిక్కాలమున్ భార్గవా!

పద్యాన్ని పూరించి భావాన్ని రాయండి.

- 2) “దానం” గురించి ఓ కథను రాయండి.
- 3) సొంతవాక్యాలు రాయండి.
 - అ) యశము; ఆ) మానధనులు; ఇ) ధారవోయడం

లఘు పరీక్ష - 3

- 1) ఎవరి భాష వాళ్ళకు గొప్ప అనే వాక్యం ద్వారా మీకేం అర్థమైంది? వివరించండి.
- 2) దాశరథి గారి కవితాశైలి ఏంటో మీకర్థమైన విధంగా తెల్పండి.
- 3) భాష గొప్పతనాన్ని తెలిపేలా ఒక కరపత్రం తయారుచేయండి. మూడు పరీక్షలు ఒక F.A. కాలంలో నిర్వహించినట్లైతే ఎక్కువ మార్కులు పొందిన పరీక్ష మార్కులు నమోదు చేయాలి.

ముగింపు : పిల్లల ప్రగతిని కేవలం పరీక్షల ద్వారానే పరీక్షించడానికి బదులు ప్రత్యామ్నాయ విధానాలద్వారా పరీక్షించడానికి అవకాశం లభిస్తుంది. వీటివల్ల పిల్లల భాగస్వామ్యం పెరుగుతుంది. అభ్యసనం, అర్థవంతంగా మారుతుంది. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంవల్ల ఉపాధ్యాయుడి విచక్షణకు, పరిశీలనకు ప్రాధాన్యత లభిస్తుంది. సంగ్రహణాత్మక పరీక్ష / పబ్లిక్ పరీక్షలకు అభ్యాసం లభిస్తుంది. పాఠ్యపుస్తకాల అమలు సక్రమంగా ఉంటుంది. పిల్లల అభ్యసన స్థాయిలను బట్టి ప్రత్యామ్నాయ బోధన నిర్వహించవచ్చు. పబ్లిక్ పరీక్షల్లో పరీక్షించలేని అంశాలను కూడా పరీక్షించవచ్చు.

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం - నిర్వహణ

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం అంటే?

“రాత పరీక్ష ద్వారా సామర్థ్యాల సాధనను పరీక్షించడమే సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం”. 2015-16 విద్యా సం॥ నుండి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ఒక విద్యా సం॥లో రెండుసార్లు నిర్వహించడం జరుగుతుంది. మొదటిది సెప్టెంబర్ / అక్టోబర్ మాసాల్లో, రెండోది మార్చి మాసంలో ఉంటుంది. పదో తరగతి పబ్లిక్ పరీక్షలు మినహా మిగతా వాటికి డి.సి.ఇ.బి. ద్వారా సరఫరా చేసిన ప్రశ్నపత్రాలతో నిర్వహిస్తాం. 6, 7, 8 తరగతులకు సబ్జెక్టుకు ఒక పేపరు, 9, 10 తరగతులకు సబ్జెక్టుకు రెండు పేపర్ల చొప్పున (హిందీ మినహా) ప్రశ్న పత్రాలుంటాయి.

ప్రథమ భాష - తెలుగు

సామర్థ్యాల వారీగా 6, 7, 8 తరగతుల ప్రశ్నపత్రం - భారత్స్వ పట్టిక

సామర్థ్యం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఓకొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సామర్థ్యాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
I. ధారాళంగా చదువడం - అర్థంచేసుకొని ప్రతిస్పందించడం	అవగాహనను పరీక్షించడం	3 విభాగాలు 15 ప్రశ్నలు	15	5 × 1 = 5 5 × 1 = 5 2 × 5 = 10	20	20	<p>1. పరిచిత గద్యం (5 మా.) (ఉపవాచక పాఠాల నుండి పేరా ఇవ్వడం.) నూచన : ప్రశ్నలు ఇలా ఉండాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ పేరా ఆధారంగా జవాబులు రాయడం. ◆ ప్రశ్నలు తయారు చేయడం. ◆ కీలక పదాల వివరణ. ◆ ఖాళీలు పూరించడం.... మొదలైన రూపాలు <p>2. అపరిచిత పద్యం (5 మా.) (ప్రసిద్ధమైన శతక పద్యం స్థాయికి తగినది ఇవ్వడం.) నూచన : ప్రశ్నలు ఇలా ఉండాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయడం. ◆ తప్పొప్పులు గుర్తించడం. ◆ ఖాళీలు పూరించడం. ◆ కీలక పదాలు వివరించడం.

సాచుర్లు	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సాచుర్లు వారిగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
II. స్వీయరచన	లఘు ప్రశ్నలు వ్యాసరూప ప్రశ్నలు	4 4	4 2	4 x 4 = 16 2 x 8 = 16	16 16	32 -	<p>3. పరిచిత పద్యం (5 మా.) (పాఠ్య పుస్తకంలో * గుర్తుగల పద్యాలు) సూచన : ప్రశ్నలు ఇలా ఉంటాయి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ పద్యం పూరించడం. ◆ భావం రాయడం. ◆ పద్యం ఆధారంగా ప్రశ్నలు / ఖాళీలు / తప్పొప్పులు రాయడం. <p>పద్య భాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు, గద్యభాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. పాఠ్య పుస్తకంలోని ప్రశ్నలు యథాతథంగా ఇవ్వరాదు. కవి / రచయితకు సంబంధించిన ప్రశ్న తప్పనిసరి.</p> <p>పద్య గద్య భాగాల నుండి ఒక్కో ప్రశ్నకు జవాబు రాయాల్సి ఉంటుంది. అందుకై ప్రతిభాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు ఇవ్వబడతాయి. ఆలోచించి సొంతంగా జవాబులు రాయాలి.</p> <p>విశ్లేషణాత్మకంగా / అభిప్రాయం తెలిసేలా / సారాంశం తెచ్చేలా / కారణాలతో సమర్థిస్తూ విభేదిస్తూ రాసేలా / ప్రత్యక్ష భాగస్వామి అయి స్పందించేలా మొదలుగల రూపాల్లో ప్రశ్నల స్వభావం ఉంటుంది.</p>

సామర్థ్యం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఓకొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సామర్థ్యాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
III. సృజనాత్మకత / ప్రశంస	భాషా వ్యవహార రూపాలు	3	1	1 × 8 = 8	8	8	పాఠ్య పుస్తకంలో పొందుపరచిన అంశాల ఆధారంగా ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. (చిన్నగేయం / కథ / సంభాషణ / వ్యాసం / కవిత / పోస్టరు / లేఖ / సూక్తులు / నినాదాలు / మొదలగునవి.)	
IV. పదజాల వినియోగం	లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు	10	10	10 × 1 × 10	10	10	అర్థాలు / పర్యాయపదాలు / నానార్థాలు / ప్రకృతి - వికృతులు / సొంతవాక్యాలు మొదలైన వాటికి వాక్యప్రయోగాల, పదాల ద్వారా ఇవ్వచ్చు. ఏవైనా ఐదు అంశాలకు చెందిన ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి.	
V. భాషను గూర్చి తెలుసుకుందాం	లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు	10	10	10 × 1 × 10	10	10	విభక్తులు / సంధులు / సమాసాలు / భాషా భాగాలు / సమాపక - అసమాపక క్రియలు / వాక్యాలు / పదాల్లోని ధ్వనులు / లింగభేదాలు / మొదలగునవి. ఆయా తరగతుల వారీగా పరిచయమైన అంశాలను ప్రశ్నలుగా ఇవ్వాలి.	

ప్రథమ భాష - తెలుగు

సామర్థాల వారీగా 9, 10 తరగతుల ప్రశ్నపత్రం - భారత్వ పట్టిక

సామర్థ్యం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సామర్థాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
I. అవగాహన- ప్రతిస్పందన	అవగాహనను పరీక్షించడం	4	4	5 మా.	4x5=20	20	<p>అవగాహనను పరీక్షించే విధంగా ప్రశ్నలు ఉండాలి.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. పరిచిత గద్యం (తప్పనిసరిగా ఉపవాచకం నుండి ఏదైనా ఒక వేరా ఇవ్వాలి.) 2. అపరిచిత గద్యం 3. అపరిచిత పద్యం / గేయం / కవిత <p>సూచికలు : పై మూడింటిని ఈ కింది విధంగా ఉన్న రూపాల నుండి ఏదో ఒక రూపంలో ఇవ్వాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ప్రశ్నలకు జవాబులు. ◆ తచ్చొప్పులు గుర్తించుట. ◆ ఖాళీలు పూరించుట. ◆ ప్రశ్నల తయారీ. మొ నవి. ◆ గద్యభాగం / పద్య భాగం / (అపరిచితం)లోని కీలక పదాల వివరణ. 4. పరిచిత పద్యం (పాత్య పుస్తకంలో * గుర్తు గల పద్యాలు) <p>సూచిక : ఈ కింది రూపాలలో ఇవ్వాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ప్రతి పదార్థం (లేదా) ◆ పద్యం పూరించి భావం రాయడం.

సామర్థ్యం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సామర్థ్యాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత అ) స్వీయరచన	ప్రశ్నల రకం 1) లఘు ప్రశ్నలు (5-6 వాక్యాలు) 2) వ్యాసరూప ప్రశ్నలు (10 నుండి 12 వాక్యాలు)	4	4	3 మా.	4x3=12	30	పద్య భాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు, గద్య భాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. (దీనిలో 1 ప్రశ్న తప్పనిసరిగా కవి / రచయితల జైతి / ఉద్దేశ్యం / భావనలకు సంబంధించి ఇవ్వాలి.) విద్యార్థి తప్పనిసరిగా పద్య, గద్య, ఉపవాచకాలనుండి ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు జవాబు రాయవలసి ఉంటుంది. అందుకొరకు ప్రతి భాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు ఉంటాయి. దీనిలోని ప్రశ్నల స్వభావం ఈ కింది విధంగా ఉండాలి. వీటికి ఆలోచించి సొంతంగా జవాబులు రాయాలి. <ul style="list-style-type: none"> ◆ విశ్లేషణాత్మకంగా. ◆ అభిప్రాయాన్ని తెలిపేదిగా. ◆ వ్యాఖ్యానించేలా. ◆ సారాంశాన్ని తెలిపేలా. ◆ తగిన కారణాలతో సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ రాసే విధంగా ◆ తాను ప్రత్యక్ష భాగస్వామి అయినపుడు స్పందించే విధంగా (పాఠాలలోని అభ్యాసాలలోని ప్రశ్నలు ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా ఇవ్వరాదు. మార్కులు చేర్చులతో ఇవ్వవచ్చు..)

సాచుర్ణం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సాచుర్ణాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
అ) నృజనాత్మకత	భాషా వ్యవహార రూపాలు	3	2	5	2x5=10	10	పాఠ్యపుస్తకంలో పొందుపరచిన నృజనాత్మక అంశాల ఆధారంగా ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. (వర్ణన / కథ / నాటిక / ఏకాంకిక / లేఖ / వ్యాసం / సంభాషణ / గేయం / కవిత / సూక్తులు / నినాదాలు / సన్యాసపత్రం / కరపత్రం / ఇంటర్వ్యూ ప్రశ్నావళి.)
III. భాషాంశాలు అ) పదజాలం	లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు	10	10	1	10x1=10	10	అర్థాలు / పర్యాయ పదాలు / నానార్థాలు / వ్యుత్పత్తి అర్థాలు / ప్రకృతి వికృతులు / సొంత వాక్యాలు / జాతీయాలు మొ॥ వాటిని వాక్య ప్రయోగాల ద్వారా కాని లేదా పదాలుగా గాని ఇవ్వాలి. వైవాటిలో ఏదైనా ఐదు అంశాలకు చెందిన ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. సూచన : పాఠ్య పుస్తకంలోని పదజాలంలోని అంశాలను పరిశీలించి ఆయా విధానాలను ఎంచుకోవాలి.
అ) వ్యాకరణాంశాలు	లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు	10	10	1	10x1=10	10	◆ సంధులు, సమాసాలు, ఛందస్సు, వాక్యాలు (సంశ్లిష్ట / సంయుక్త , కర్తరి / కర్మణీ, ప్రత్యక్ష / పరోక్ష, ఆధునిక వాక్యాలు), అలంకారాలు మొదలగువాటికి సంబంధించిన ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. ◆ వీటిలో సంధులు, సమాసాలు, ఛందస్సుకు సంబంధించిన ప్రశ్నలను బహుకైచ్చిక ప్రశ్నలుగా ఇవ్వవచ్చు. ◆ అలంకారాలకు సంబంధించి లక్షణాలు / లక్ష్య సమన్వయం / అలంకారాన్ని గుర్తించే ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి.

సామర్థ్యాల వారీగా ప్రశ్నల రకాలు, ప్రశ్నల సంఖ్య, మార్కులు, స్వభావాలు

సామర్థ్యం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సామర్థ్యాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
I. అవగాహన-ప్రతిస్పందన	అవగాహనను పరీక్షించడం	4	4	5 మా.	4x5=20	20	<p>అవగాహనను పరీక్షించే విధంగా ప్రశ్నలు ఉండాలి.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. పరిచిత గద్యం (తప్పనిసరిగా ఉపవాచకం నుండి ఏదైనా ఒక వేరా ఇవ్వాలి.) 2. అపరిచిత గద్యం 3. అపరిచిత పద్యం / గేయం / కవిత <p>పై మూడింటిని ఈ కింది విధంగా ఉన్న రూపాల నుండి ఏదో ఒక రూపంలో ఇవ్వాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ప్రశ్నలు ఇచ్చి జవాబులు రాయమనడం. ◆ తప్పొప్పులు గుర్తించుట. ◆ ఖాళీల పూరణ. ◆ కీలక పదాలను గుర్తించడం. మొ నవి. <p>4. పరిచిత పద్యం (* గుర్తుకలవి మాత్రమే)</p> <p>ఈ కింది వాటిలో ఏదో ఒక రూపంలో ఇవ్వాలి.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ పద్యపాదాలను తారుమారుగా ఇచ్చి, పదసక్రమంలో రాయడం. ◆ పద్యానికి భావం రాయడం. ◆ ప్రశ్నలు ఇచ్చి జవాబులు రాయమనడం.

సాచుర్ణం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సాచుర్ణాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత							
అ) స్వీయరచన	లఘు ప్రశ్నలు (4-5 వాక్యాలు)	4	4	4మా.	4×4=16	32	పద్య భాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు, గద్యభాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు ఇవ్వాలి. (వీటి నుండి 1 ప్రశ్న తప్పనిసరిగా కవి / రచయితల శైలి / ఉద్దేశ్యం / భావనలకు సంబంధించి ఇవ్వాలి.)
	వ్యాసరూప ప్రశ్నలు (10-12 వాక్యాలు)	4	2	8 మా.	2×8=16	-	విద్యార్థి తప్పనిసరిగా పద్య / గద్య / ఉపవాచకాలనుండి ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు జవాబు రాయవలసి ఉంటుంది. అందుకొరకు ప్రతి భాగం నుండి 2 ప్రశ్నలు ఇవ్వబడ్డాయి. దీనిలో ప్రశ్నల స్వభావం కింది విధంగా ఉండాలి. అవి అలోచించి, సొంతంగా రాసేలా ఉంటాయి. ◆ విశ్లేషణాత్మకంగా. ◆ అభిప్రాయాన్ని తెలిపేదిగా. ◆ వ్యాఖ్యానించేలా. ◆ సారాంశాన్ని తెలిపేలా. ◆ తగిన కారణాలతో సమర్థిస్తూ / విభేదిస్తూ రాసే విధంగా ◆ తాను ప్రత్యక్ష భాగస్వామి అయినప్పుడు స్పందించే విధంగా (పాఠ్య పుస్తకాలలోని అభ్యాసాలలోని ప్రశ్నలను నేరుగా ఇవ్వకుండా కొంత మార్చి ఇవ్వవచ్చు.)

సామర్థ్యం	ప్రశ్నల రకం	మొత్తం ప్రశ్నల సంఖ్య	సాధించాల్సిన ప్రశ్నల సంఖ్య	ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఇవ్వబడిన మార్కులు	మొత్తం మార్కులు	సామర్థ్యాల వారీగా మొత్తం మార్కులు	ప్రశ్నల స్వభావం
అ) నృజనాత్మకత	భాషా వ్యవహార రూపాలు	3	1	8	1×8=8	8	పాఠ్యపుస్తకంలో పొందుపరచిన నృజనాత్మక అంశాల ఆధారంగా ప్రశ్నలుండావి. మొత్తం 3 ప్రశ్నలివ్వావి. ◆ లేఖ తప్పనిసరిగా ఇవ్వాల్సి. ◆ మిగతా రెండు ప్రశ్నలలో కింది వాటిలో ఏమైనా ఇవ్వవచ్చు.. కథ / వ్యాసం / గేయం / కవిత / సంభాషణ / కరపత్రం / సూక్తులు
III. భాషాంశాలు అ) పదజాలం	లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు	10	10	1	10×1=10	10	అర్థాలు / పర్యాయ పదాలు / ప్రకృతి వికృతులు / సొంత వాక్యాలు / జాతీయాలు మొ॥ వాటిని వాక్య ప్రయోగాల ద్వారా కాని లేదా పదాలుగా గాని ఇవ్వాల్సి. వీటిలో ఏదైనా ఐదు అంశాల ప్రశ్నలు ఇవ్వవచ్చు. సూచన : పాఠ్య పుస్తకంలోని “పదజాలం” అభ్యాసాలను పరిశీలించి ఆయా విధానాలను ఎన్నుకోవాలి.
ఆ) వ్యాకరణాంశాలు	లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు	10	10	1	10×1=10	10	భాషాభాగాలు / విభక్తి ప్రత్యయాలు / కర్తరి , కర్మణీ / సంధులు / సమాసాలు / పురుషలు / చందస్సు / అలంకారాలు / సామాన్య / సంశ్లిష్ట / సంయుక్త వాక్యాలు మొదలగువాటి నుండి ఇవ్వాల్సి. వీటిలో సంధులు / సమాసాలు / చందస్సుకు సంబంధించిన ప్రశ్నలను బహుకైచ్చిక ప్రశ్నలు ఇవ్వవచ్చును.

ప్రశ్నల రకాలు - వాటి ప్రాముఖ్యత

నూతన పాఠ్య పుస్తకాలతోపాటు పరీక్షా విధానం కూడా నూతనంగా ఉంటున్న సందర్భంలో ప్రశ్నపత్రంలోని ప్రశ్నలు ఏయే రకంగా ఉంటాయి? అవే ఎందుకుండాలి? వాటివల్ల ఏం ప్రయోజనం? అనే ప్రశ్నలపై అవగాహన కలిగి ఉండటం చాలా అవసరం. ప్రశ్నపత్రాన్ని పాఠాలలోని విషయాధారిత ప్రశ్నల మాదిరిగా కాకుండా సామర్థ్యాల వారీగా ప్రశ్నలుంటాయి. అనేది మనం ప్రధానంగా గుర్తు పెట్టుకోవాల్సిన అంశం. మరి సామర్థ్యాల వారిగా ఉండే ప్రశ్నలు ఏయే రకాలుగా ఉంటాయో వాటి ప్రాముఖ్యత ఏంటో పరిశీలిద్దాం!

సామర్థ్యాల వారీగా ప్రశ్నలు :

- I. పఠనావగాహన ప్రశ్నలు
- II. స్వీయరచన ప్రశ్నలు
- III. సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ ప్రశ్నలు
- IV. భాషాంశాల ప్రశ్నలు

I. పఠనావగాహన ప్రశ్నలు

దీనిలో ఉండే రకాలు

- (i) పరిచిత గద్యం, పద్యం
- (ii) అపరిచిత గద్యం, పద్యం

ఇవి విద్యార్థి పఠనావగాహనను తెలుసుకునేలా ఉంటాయి. విద్యార్థి తనకిచ్చిన పద్యాన్ని / గద్యాన్ని చదివి జవాబులు రాయగలగాలి. దీనివల్ల విద్యార్థులకు కలిగే ప్రయోజనాలు అధికంగా ఉంటాయి. ప్రాముఖ్యత / ప్రయోజనాలు :

- ◆ ధారాళంగా చదవడం.
- ◆ చదివిన అంశాలను అర్థం చేసుకోగలగడం.
- ◆ చదివిన అంశాలను విశ్లేషించగలగడం.
- ◆ గద్యం / పద్యం సారాంశాన్ని / భావాన్ని గ్రహించగలగడం.
- ◆ గద్యం / పద్యంలోని కీలక వాక్యాలు / పదాలను గ్రహించడం.
- ◆ సందర్భాన్నిబట్టి పదాల అర్థాలను గ్రహించడం.
- ◆ అవగాహన చేసుకొన్న అంశాలను వ్యక్తీకరించగలగడం.

ఇవి తెలుసుకోవటానికి పఠనావగాహన అనే ప్రశ్నలు ఉపయోగపడతాయి. ప్రశ్నల ద్వారా విభిన్న వ్యవహార రూపాలు చదవడం - వాటిపై అవగాహన పొందడం సమాధానాలు చెప్పడం / రాయడానికి ఉపయోగపడతాయి.

II. స్వీయరచన ప్రశ్నలు

స్వీయరచన అనగా సొంతంగా, తార్కికంగా ఆలోచించి, అభిప్రాయాలను జోడించి, తనకు తెలిసిన పదజాలంతో స్పష్టమైన భావ వ్యక్తీకరణను లిఖిత రూపంలో వ్యక్తం చేయడం. ఈ రకమైన ప్రశ్నలు విద్యార్థిలో భాషా వ్యవహారాలను స్పష్టంగా తెలుపడానికి తోడ్పడుతాయి.

దీనిలో ఉండే ప్రశ్నలు :

- (i) లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు
- (ii) వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు

(i) లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు

ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులను ఐదు, ఆరు వాక్యాల్లో రాయాల్సి ఉంటుంది. ఈ ప్రశ్నలు పూర్తిగా విద్యార్థిని ఆలోచింపజేసే రకంగా ఉంటాయి.

ప్రాముఖ్యత / ప్రయోజనం :

- ◆ విద్యార్థి అంశం గురించి వివరించగలగడం.
- ◆ విషయాన్ని అర్థం చేసుకొని ఉదాహరణలివ్వగలగడం.
- ◆ సంక్షిప్త వ్యాఖ్యలు చేయగలగడం.
- ◆ ఒక విషయాన్ని సందర్భానికి అనుగుణంగా అన్వయించగలగడం.
- ◆ వాక్యాల్లోని కీలక భావాలు / కీలక వ్యాఖ్యల్లోని భావాలు రాయగలగడం.
- ◆ వాక్యాల్లోని సందేశాలను / విలువలను గ్రహించగలగడం.
- ◆ సంక్షిప్తంగా విషయ వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యం మొ॥నవి చేయుటకు ఉపయోగపడుతాయి.

(ii) వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు

వీటిని పన్నెండు నుండి పదిహేను వాక్యాలు సమాధానంలో రాయాల్సి ఉంటుంది. ఇవి విద్యార్థిలోని వ్యక్తీకరణశక్తిని పూర్తిగా అంచనా వేయడానికి ఉపయోగపడతాయి.

వీటి ప్రాముఖ్యత / ప్రయోజనాలు :

- ◆ ఆలోచనా విధానం, మనోవైఖరులను వ్యక్తపరచగలగడం.
- ◆ వర్ణనా శక్తి, వివరించే శక్తి వృద్ధిచెందడం.
- ◆ హేతుబద్ధతగా ఆలోచించి, కారణాలు వివరించగలగడం.
- ◆ ఇష్టాయిష్టాలను తగిన కారణాలతో వ్యక్తపరచడం.
- ◆ ప్రతిస్పందించడం, బహుకోణాల్లో విశ్లేషించడం, హేతుబద్ధంగా ఆలోచించడం వంటివి వ్యక్తపరచగలగడం.
- ◆ ఒక విషయాన్ని వివరంగా, తార్కికంగా, క్రమపద్ధతిలో వివరించగలగడం.

పైన తెల్సిన వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యాలను అంచనావేయడం ద్వారా పిల్లల మనోవైఖరులను, ఆలోచనాశక్తిని, వ్యక్తీకరణశక్తిని, భాషావినియోగశక్తిని, పదజాలంపై ఉన్న పట్టును, సందర్భోచిత వినియోగశక్తిని అంచనావేయవచ్చు.

ఈ ప్రశ్నలకు సంబంధించిన మూల్యాంకన విషయంలో పిల్లల అభిప్రాయాలే ముఖ్య పాత్ర పోషించాలి. వారి అభిప్రాయాలకే విలువనివ్వాలి.

III. సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ ప్రశ్నలు

ఈ సామర్థ్యం పిల్లల్లో ఉండే సృజనాత్మకతను వెలికితీసి భావి జీవితంలో భాషా ప్రయోజనాలను చేకూర్చడానికి ఉపయోగపడుతుంది. రకరకాల వ్యవహారాల రూపాల రచన చేయగలగాలి. ఒక వ్యవహార రూపాన్ని మరో వ్యవహార రూపంలోకి మార్చే శక్తి కలుగుతుంది.

ప్రాముఖ్యత / ప్రయోజనం :

- ◆ పిల్లల్లో ఉండే వ్యక్తీకరణల విభిన్నతలను తెలుసుకోవడానికి.
- ◆ వాళ్ళలో ఉండే సృజనాత్మకతను గుర్తించడానికి.
- ◆ రచనా విధానాన్ని గుర్తించి ప్రోత్సహించడానికి.
- ◆ తన దైనందిన జీవితంలో ఉపయోగించుకునేలా చేయడానికి.

సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యం కలిగిన పిల్లలు భవిష్యత్తులో స్వయం ఉపాధిమార్గాలను ఎన్నుకోగలుగుతారు. పిల్లల ప్రతిభను గుర్తించి ప్రోత్సహించడానికి అవకాశం లభిస్తుంది. కవులు, కళాకారులు, సాహితీ విమర్శకులుగా ఎదగడానికి అవకాశంగల పిల్లల్ని గుర్తించి ప్రోత్సహించవచ్చు.

ఈ సమాధానాలు చదువుతున్నప్పుడు విద్యార్థి స్థాయిని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి గాని, ఉపాధ్యాయుడ తన దృష్టి / స్థాయితో ఆలోచించి చూడకూడదు. విద్యార్థిని ఎదుగుతున్న కవి / రచయితగానే గుర్తించుకోవాలి. తప్పనిసరిగా వారి ఊహ, భావనాశక్తులను శైలులను గౌరవించి మూల్యాంకనం చేయాలి.

IV. భాషాంశాలు

దీనిలో రెండు రకాల సామర్థ్యాలను పరీక్షిస్తాం.

- (i) పదజాలం
- (ii) వ్యాకరణాంశాలు

(i) పదజాలం

భాషా వ్యక్తీకరణకు పదజాలం చాలా కీలకమైంది. ఈ పదజాలం వివిధ రూపాల్లో ఉంటుంది. ఏ రూపంలోని పదజాలాన్నైనా విద్యార్థి పొందాల్సి ఉంటుంది. అర్థాలు, నానార్థాలు, పర్యాయపదాలు, ప్రకృతి - వికృతులు, జాతీయాలు, సామెతలు మొ॥నవి ఇందులో భాగాలు.

ప్రాముఖ్యత / ప్రయోజనం :

- ◆ వివిధ సందర్భాలను బట్టి పదజాలాన్ని వినియోగించగలగాలి.
- ◆ పదాల స్థూల / రూఢి అర్థాలను తెలుసుకొని వినియోగించగలగాలి.
- ◆ జాతీయాలను వినియోగించగలగాలి.

(ii) వ్యాకరణాంశాలు

ఇవి భాషా నిర్మాణంలో ఉన్న మొళకువలు, శైలులు, రీతులు మొ॥నవి తెలుసుకొని ప్రయోగించడానికి ఉపయోగించబడే రకంగా ప్రశ్నలుంటాయి. దీనిలో వాక్య భేదాలు, సంధులు, సమాసాలు, అలంకారాలు, ఛందస్సుకు సంబంధించినవి ఉంటాయి.

ప్రాముఖ్యత / ప్రయోజనం :

- ◆ వాక్య నిర్మాణ రకాలు తెలుసుకోవడానికి.
- ◆ భాషా నిర్మాణాన్ని గ్రహించడానికి.
- ◆ అలంకారిక శైలిని గుర్తించడానికి.
- ◆ పద్య ప్రక్రియా రచనలో ఉండే ఛందో వైవిధ్యాన్ని తెలుసుకోవడానికి.
- ◆ పద్యాల్లోని సంధులను, సమాసాలను గుర్తించగలగడం.

ఈ రకంగా ప్రశ్నల రకాలను - వాటి ప్రాముఖ్యత / ప్రయోజనాలపై పూర్తిగా అవగాహన కలిగిఉంటేనే తరగతిలో విద్యార్థులచే సామర్థ్యాల సాధన చేయించడం, మూల్యాంకనం సరిగా చేయడం మొదలగు విషయాలు ఉపాధ్యాయుడికి కరతలామలకం అవుతాయి.

సంస్కృతి సమిష్టి ఉత్పాదన అయితే, అనుభవాలు ప్రాతిపదిక కాలక్రమంలో సంచితమైనదైతే దాన్ని అర్థం చేసుకోగలం. దాన్నొక సంపదగా కూడా గుర్తించగలం. తప్పుడు ధోరణులు అందులో పొటమరించినా సర్దుకోగలం. సరిచేసుకోగలం.

కానీ సంస్కృతిని పని గట్టుకొని కొందరు పుట్టించిందయితే, ప్రచారంలోకి తెచ్చిందయితే ఎలా ఉంటుంది? దానిని మింగడం సులభమా? అనే ప్రశ్నలు వస్తాయి. ఎలా ఉన్నా, సులభమైనా కష్టమైనా మనచేత మింగించడానికి సకల ఏర్పాట్లు దీన్ని పుట్టించినవారే చేస్తారు. అందుకోసం నానా హంగామా వారు సృష్టిస్తారు. ఆఖరికి మనం అందులోంచి బయట పడలేనంతగా ఇరుక్కుపోతాం. బయటపడితే చెడిపోతామని, నష్టపోతామని జంకిపోతాం. ఒళ్ళంతా దీన్ని పూసుకొని వీర తాండవానికి పూసుకొంటాం.

ఇలాంటి సంస్కృతే వినిమయ సంస్కృతి . ఇప్పుడీ వినిమయ సంస్కృతే రాజ్యమేలుతోంది. మన మెదళ్ళని శాసిస్తోంది. మన జీవితాల్ని నడిపిస్తోంది. ఒక్కక్షణం ఆలోచింప నివ్వకుండా, మనల్ని వస్తుమయ ప్రపంచపు ధగధగల్లోకి లాక్కుపోతోంది. కళ్ళు బైర్లు కమ్మిస్తోంది. కలల లోకంలో కాపురం చెయ్యమంటోంది.

దురదృష్టవశాత్తు మన విద్య చుట్టూ సైతం ఒక సంస్కృతి అల్లుకొనిపోయింది. విద్యారంగపు సకల పాఠ్యాలపైనా ఇది చూస్తుండగానే దాడికి పూసుకొంది. ఈ దాడిలో విద్యావిలువలు మారిపోయాయి. విద్యా ప్రయోజనాలు తారుమారయ్యాయి. అసలు విద్యే తానేమిటో తెలియనంతగా వికృతరూపాన్ని సంతరించుకొనింది. తెలుసుకోడం అంటే గుర్తుంచుకోడంగా, ప్రావీణ్యం అంటే ర్యాంకుల సాధనగా, జ్ఞానార్జన అంటే మార్కుల సంపాదనగా మారిపోయాయి. దీనికనుగుణంగా బోధనలోనూ, ఉపాధ్యాయుడిలోనూ మార్పులొచ్చేశాయి, మంచి బీచరంటే మంచి మార్కులు తెప్పించేవాడు మాత్రమేననే భాష్యం వచ్చేసింది.

ఈ సంస్కృతిపై యుద్ధం చిన్నదేమీ కాదు. పునాదుల్ని కదిలించకుండా ఒట్టి సంస్కృతిపై యుద్ధం చెయ్యడం సాధ్యమూ కాదు.

అయినా మనిషి ఆలోచనాశీలి, తార్కికవాది. స్వభావతః అతడు భౌతికవాది. అదొక్కటే అతన్ని ఎన్ని సవాళ్ళొచ్చినా కాపాడేది. సాంస్కృతిక సవాళ్ళ నుంచీ అతణ్ణదే రక్షించి తీరుతుంది.

కొంత ఆలస్యం కావచ్చు. ఈలోగా చాలా నష్టమూ జరగొచ్చు. అంతే తప్ప, అంతిమ విజయం మాత్రం మానవ చైతన్యానిదే.

- చదువు విజ్ఞానం

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం

ప్రథమ భాష - తెలుగు - మాదిరి ప్రశ్న పత్రం

తరగతి : 6వ

మార్కులు : 80

ప్రథమ భాష : తెలుగు

సమయం : 2.45 గం॥

గమనిక: 1. మొదటి 15 ని॥ ప్రశ్నపత్రం చదివి అర్థం చేసుకోండి. మిగతా 2.30 గం॥ సమయంలో జవాబులు రాయండి.

2. అన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులు సమాధాన పత్రంలోనే రాయాలి.

I. ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందించడం.

1) కింది గద్యాన్ని చదువండి. తర్వాత ఇచ్చిన వాక్యాలలో తప్పొప్పులను గుర్తించండి. (5×1=5)

డబ్బు వ్యాప్తిలోకి వచ్చాక గ్రామాల్లో వస్తువులను కొనుక్కోవడం మొదలయింది. కానీ అంతకు ముందయితే వస్తుమార్పిడి ఉండేది. ఎవరికి వారు తమతమ కులాలకు సంబంధించిన వస్తువులు తయారుచేసి, వాటిని ఇచ్చిన తమకు అవసరమైన వాటిని తీసుకునేవారు. ఈ కుల వృత్తులన్నీ వ్యవసాయానికి అనుబంధంగా ఉండేవి. రైతులకు కావలసిన నాగండ్లను, గొర్రులను ఇతర కర్రపనిముట్లను వడ్రంగివాళ్ళు తయారుచేసి ఇచ్చేవారు. కర్తు, కొడవలి, గడ్డపార, బండికమ్ములు మొదలైన ఇనుప వస్తువులను కమ్మరి వాళ్ళు తయారుచేసి ఇచ్చేవాళ్ళు. కుండ గురిగి, పటువ, కాగు, గూన మొదలైన మట్టి వస్తువులను కమ్మరి వాళ్ళు తయారుచేసి ఇచ్చేవాళ్ళు. బంగారు నగలను అవుసుల వాళ్ళు తయారుచేసేవారు. మంగలి వాళ్ళు సవరం పని చేస్తే; పద్మశాలి వాళ్ళు బట్టలు నేసేవారు. మేదరివాళ్ళు, ఎరుకలవాళ్ళు తట్ట బుట్టలను అల్లేవారు.

- అ) వస్తువులను కొనుక్కోవడం అనేక యుగాల నుండి వాడుకలో ఉన్నది. ()
- ఆ) కర్రపస్తువుల్లో వడ్రంగి వాళ్ళు తయారుచేసి ఇచ్చే వాళ్ళు. ()
- ఇ) వ్యవసాయానికి కులవృత్తులకు అసలు సంబంధం లేదు. ()
- ఈ) కుండ, గురిగి, పటువ, కాగు కమ్మరివారు తయారుచేస్తారు. ()
- ఉ) అవుసుల వాళ్ళు బంగారం పని చేసే వాళ్ళు. ()

2) కింది పద్యం చదివి, ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి. (5×2=10)

ఆ.వె॥ అనగననగ రాగ మతిశయిల్లుచునుండు
 తినగ తినగ వేము తీయనుండు
 సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన
 విశ్వదాభిరామ విసురవేమ!

- అ) గానశక్తి ఎప్పుడు పెరుగుతుంది?
- ఆ) పద్యంలో 'భూమి' అనే అర్థాన్నిచ్చే పదం ఏది?
- ఇ) ఈ పద్యం ఏ శతకంలోనిది?
- ఈ) 'ప్రయత్నం' అనే పదానికి సమానమైన మాటను గుర్తించండి.

ఉ) ఈ పద్యానికి మకుటమేది?

3) కింది పద్యాన్ని పాదభంగం లేకుండా పూరించి పూరించండి.

(1×5=5)

నిన్నటిదాక పాలయి పోదె మేఘమా!

II. స్వీయరచన

1) లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు.

(4×4=16)

* కింది ప్రశ్నలకు ఐదారు వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

అ) “మంచి గుణాలు అలవడాలంటే మంచి వారితో స్నేహం చెయ్యాలి” ఎట్లాగో వివరించండి.

ఆ) చెట్లను పెంచడంవల్ల ఏయే ప్రయోజనాలున్నాయి?

ఇ) పల్లాదుర్గయ్య గూర్చి మీకు తెలిసింది రాయండి.

ఈ) మంచి స్నేహితులుంటే ఆపదల నుండి బయటపడవచ్చని స్నేహబంధం పారంద్వారా ఎలా నిరూపించవచ్చు?

2) వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు.

(2×8=16)

* కింది వాటిలో ప్రతిభాగం నుండి ఒక ప్రశ్నకు పదివాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

అ) ఉడుత సాయం పాఠం సారాంశాన్ని మీ సొంతమాటల్లో రాయండి.

(లేదా)

“చీమలను చూసి మానవ సమాజం చాలా నేర్చుకోవాలి” దీనిని సమర్థించండి.

ఆ) ‘ఊరు బాగుండాలంటే చెరువు బాగుండాలి’ ఎలాగో విశ్లేషించండి.

(లేదా)

బాలవద్దిరాజు ధైర్యసాహసాలు గలవాడని నీవెలా చెప్పగలవు?

III. సృజనాత్మకత

కింది వాటిలో ఏదైనా ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి.

(1×8=8)

1) మీరు చూసిన చారిత్రక ప్రదేశం / కట్టడం / గ్రామం / నగరం విశేషాలు వివరిస్తూ మిత్రునికి లేఖ రాయండి.

2) తల్లిదండ్రులు లేదా గురువు గొప్పదనాన్ని తెలిపేలా చిన్న గేయం రాయండి.

3) మీరు, మీ బాల్యమిత్రుడు అనుకోకుండా ఒక జాతరలో కలిశారు. మీమధ్య సంభాషణ ఎలా కొనసాగిందో రాయండి.

IV. పదజాల వినియోగం

కింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని గుర్తించి జవాబు పత్రంలో రాయండి.

(10×1=10)

1) పసిడి ధర రోజురోజుకూ పెరుగుతున్నది. (గీతగీసిన మాటకు అర్థాన్ని గుర్తించండి).

()

అ) రాగి

ఆ) వెండి

ఇ) కంచు

ఈ) బంగారం

2) కృషికులు లేకుంటే దేశాభివృద్ధి లేదు. (గీతగీసిన మాటకు అర్థాన్ని గుర్తించండి).

()

- అ) సైనికులు ఆ) రైతులు ఇ) వ్యాపారులు ఈ) నాయకులు
- 3) అమ్మవారికి బోనం తీసుకెళ్ళారు. (గీతగీసిన మాటకు ప్రకృతి పదాన్ని గుర్తించండి.) ()
- అ) తీర్థం ఆ) మాణిక్యం ఇ) భోజనం ఈ) పానకం
- 4) ఆకాశం చుక్కల్తో మెరుస్తున్నది. (గీతగీసిన మాటకు వికృతి పదాన్ని గుర్తించండి.) ()
- అ) ఆకసం ఆ) యకాశం ఇ) ఆకశం ఈ) ఆకాసం
- 5) చేసిన మేలు మరువరాదు. (గీతగీసిన పదానికి వ్యతిరేక పదం గుర్తించండి.) ()
- అ) కీడు ఆ) హాయి ఇ) కష్టం ఈ) కీర్తి
- 6) కొరు, స్కూటరు, సైకిలు, లారీ (ఈ పదాల్లో భిన్నమైన దానిని గుర్తించండి.) ()
- అ) కారు ఆ) స్కూటరు ఇ) పడవ ఈ) లారీ
- 7) గెలిచిన వీరుడు విజయ భావుటా నెగురవేశాడు. (గీతగీసిన మాటకు పర్యాయపదాలను గుర్తించండి.) ()
- అ) జెండా, దీపం ఆ) జెండా, పతాకం ఇ) పతాకం, రథం ఈ) పతాకం, గద
- 8) వర్షాలుపడి వంతెన కొట్టుకుపోయింది. (గీతగీసిన పదానికి నానార్థాలు గుర్తించండి.) ()
- అ) సేతువు, వారధి ఆ) వారధి, ప్రవాహం ఇ) సేతువు, పడవ ఈ) అలుగు, సేతువు
- 9) హనుమంతుడు భక్తితో నమస్కరించాడు. (గీతగీసిన పదానికి వికృతిని గుర్తించండి.) ()
- అ) బక్తి ఆ) భక్తి ఇ) బత్తి ఈ) భత్తి
- 10) మంచి మార్కులు వచ్చినందుకు సంతసంగా ఉంది. (గీతగీసిన మాటకు ప్రకృతిని గుర్తించండి.) ()
- అ) సంబరం ఆ) సంతోషం ఇ) సంతృప్తి ఈ) సంకటం

V. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం!

(10×1=10)

- 1) “వలన, కంటె, పట్టి” అనేవి _____ విభక్తి ప్రత్యయాలు.
- 2) త్ + య్ + అ ధ్వనులను కలిపి రాస్తే ఏర్పడే సంయుక్తాక్షరం _____
- 3) ‘అమ్మ మరియు నాన్న’ సమాసపదంగా మార్చి రాస్తే _____
- 4) అయ్యో! అలా జరిగిందా! గీతగీసిన మాట ఏ భాషాభాగం? _____
- 5) అతడు + ఎక్కడ కలిపిరాస్తే _____
- 6) అతడు గంగానది _____ స్నానం చేశాడు. (సరైన విభక్తి ప్రత్యయంతో ఖాళీపూరించండి.)
- 7) పేర్లకు బదులుగా ఉపయోగించేది _____
- 8) రమ్య వీణ వాయిస్తున్నది. (గీత గీసిన పదం ఏ లింగానికి చెందింది?) _____
- 9) ‘కృష్ణార్జునులు’ సమాసపదానికి విగ్రహవాక్యం రాయండి. సమాసం పేరు గుర్తించండి. _____
- 10) ఆమె ముఖారవిందం వెలిగిపోతున్నది గీత గీసిన పదాన్ని విడదీసి రాయండి. _____

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం

ప్రథమ భాష - మాదిరి ప్రశ్న పత్రం - మొదటి పేపర్

తరగతి : 10వ

మార్కులు : 40

ప్రథమ భాష : తెలుగు

సమయం : 2.45 గం॥

గమనిక: 1. మొదటి 15 ని॥ ప్రశ్నపత్రం చదివి అర్థం చేసుకోండి. మిగతా 2.30 గం॥ సమయంలో జవాబులు రాయండి.
2. అన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులు సమాధాన పత్రంలోనే రాయాలి.

I. స్వీయరచన (30 మార్కులు)

అ) కింది ప్రశ్నలకు 5 లేక 6 వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

4×3=12

- 1) 'వీరులను కన్న భూమి' దీన్ని సమర్థించండి.
- 2) 'చదువు మానవాళికి జ్ఞానాన్నిస్తుంది' దీనిపై మీ అభిప్రాయాన్ని రాయండి.
- 3) 'ఏకలవ్య శిష్యుడు' అంటే మీకేమర్థమైందో వివరించండి.
- 4) అలిశెట్టి ప్రభాకర్ కవితా శైలి గూర్చి రాయండి.

ఆ) కింది వాటిలో ప్రతి భాగం నుండి ఒక ప్రశ్నకు తప్పనిసరిగా 12 నుండి 15 వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

3×6=18

5) దానశీలము పాఠ్యభాగ సారాంశాన్ని సొంత మాటల్లో రాయండి.

(లేదా)

భిక్ష పాఠం ఆధారంగా వ్యాసునిపాత్ర స్వభావాన్ని విశ్లేషించండి.

6) కొత్త బాటపాఠం చదివారుకదా! నేటి పల్లె స్థితిగతులెట్లున్నాయో మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.

(లేదా)

గోలకొండ పట్టణం సకల సంపదలతో తులతూగిందని నీవెలా చెప్పగలవు?

7) 'అన్నదమ్ముల అనుబంధానికి రామలక్ష్మణులు ప్రతీక' దీనిని సమర్థించండి.

(లేదా)

హనుమంతుడు కార్యసాధకుడని రామాయణం ఆధారంగా నిరూపించండి.

- 18) 'పోషాకులు' అనే పదానికి అర్థం. ()
 అ) తమలపాకులు ఆ) మామిడాకులు ఇ) పెళ్ళిబట్టలు ఈ) తలంబ్రాలు
- 19) 'జలధి' పదానికి పర్యాయపదాలు. ()
 అ) వాగు, సముద్రం ఆ) సముద్రం, వార్ధి ఇ) నీరు, పాలసముద్రం ఈ) కెరటం, అల
- 20) 'విభావళి' అనగా _____ ()
 అ) వెన్నెలకాంతి ఆ) కాంతుల వరుస ఇ) సూర్యకాంతి ఈ) సన్నని కాంతి రేఖ
- 21) మా ఊరి దేవాలయం వద్ద సంవత్సరానికోసారి ఉత్సవాలు జరుగుతాయి. ()
 (గీత గీసిన పదానికి పర్యాయపదాలు గుర్తించండి.)
 అ) కోవెల, సదనం ఆ) మందిరం, భవనం ఇ) గుడి, గోపురం ఈ) కోవెల, మందిరం, గుడి
- 22) విద్య పంచితే పెరుగుతుంది. (గీత గీసిన పదానికి వికృతి పదాన్ని గుర్తించండి.) ()
 అ) వెజ్జు ఆ) విద్యా ఇ) విద్దె ఈ) మిద్దె
- 23) జోదులు పదానికి ప్రకృతి పదం _____ ()
 అ) జోదులు ఆ) యోధులు ఇ) జవ్వాజి ఈ) గోధుమలు
- అ) కింది పదాలను పయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయండి. **2×1=2**
- 1) చిత్తశుద్ధి
- 2) పుట్టినిల్లు

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం

ప్రథమభాష - మాదిరి ప్రశ్న పత్రం - రెండవ పేపర్

తరగతి : 10వ

మార్కులు : 40

ప్రథమ భాష : తెలుగు

సమయం : 2.45 గం॥

గమనిక : మొదటి 15 ని॥ ప్రశ్నపత్రం చదవండి అర్థంచేసుకోండి. మిగతా 2.30 గం॥ల సమయంలో జవాబులు రాయండి.

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన (పఠనావగాహన) (20 మార్కులు)

1) కింది పేరా చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి. (5×1=5)

పంచవటిలో జీవనం ప్రశాంతంగా గడుస్తున్నది. ఒకనాడు శ్రీరాముడు పురాణ కథా ప్రసంగంలో ఉన్నాడు. అంతలో శూర్పణఖ అనే రాక్షసి వచ్చింది. ఈమె రావణాసురుని చెల్లెలు. శ్రీరాముని సౌందర్యానికి ముగ్ధురాలయింది. తనను చేపట్టమన్నది. తమ మధ్య అడ్డుగా ఉన్న సీతాలక్ష్మణులను చంపి తింటానన్నది. శ్రీరాముడు పరిహాసంగా లక్ష్మణుని వద్దకు వెళ్ళమన్నాడు. లక్ష్మణుడు తాను అన్న దాసుడునని, తనతో ఉంటే శూర్పణఖ కూడా దాస్యం చేయాల్సి వస్తుందని అందుకే శ్రీరాముని చేరడమే సబబని సమాధానమిచ్చాడు. శ్రీరాముని వైపు తిరిగింది శూర్పణఖ. సీత ఉండడంవల్లనే తనను నిరాకరిస్తున్నాడని అట్టుడికిపోయింది. సీతాదేవిని అడ్డు తొలగించుకోవాలని ఆమెపై దాడికి దిగింది.

- అ) లక్ష్మణుడు శూర్పణఖతో ఏమన్నాడు?
- ఆ) శ్రీరాముడు శూర్పణఖను ఎందుకు నిరాకరించాడు?
- ఇ) శూర్పణఖ ఎవరు?
- ఈ) సీతా రామ లక్ష్మణులు ఎక్కడ ఉన్నారు?
- ఉ) ఈ పేరాకు శీర్షిక నిర్ణయించండి.

2) కింది పేరా చదివి, అర్థవంతమైన ఐదు ప్రశ్నలు రూపొందించండి. (5×1=5)

ఏకశిలా నగరాన్ని రాజధానిగా చేసుకొని తెలుగునేలను వైభవస్థితిలో నిలిపిన కాకతీయ రాజుల్లో చివరివాడు రెండవ ప్రతాపరుద్రుడు. అతడు ఉత్తమ పరిపాలకుడు మాత్రమే కాదు. మానవ ధర్మాన్ని కళామర్యాన్ని ఎరిగిన సాహితీమూర్తి. సంస్కృతాంధ్ర భాషల్లో అనుపమాన పాండిత్యాన్ని సొంతం చేసుకున్న సత్కవీంద్రుడు. సంగీత, సాహిత్య, నృత్య, చిత్రలేఖన శిల్పకళలకు ఇతోధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చి, వాటి విస్తృతికి విశేష సహకారమందించిన రసహృదయుడు, సహృదయుడు. ఎంతటి మహోన్నతులకైనా చంద్రునిలో మచ్చలా ఏవోబలహీనతలుంటాయి. వేట ప్రతాపరుద్రుని బలహీనత. క్రమం తప్పకుండా వేట వినోదాన్ని ఆస్వాదించేవాడు. ప్రతాపరుద్రుడు. ఆవ్యసనం నుండి మహారాజును దూరం చేయాలని ఎంతగా ప్రయత్నించినా సఫలంకాలేకపోయినాడు. మంత్రియుగంధరుడు.

3) పద్యం చదివి, ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

(5×1=5)

కం॥ ఇందుగలడందులేడని
సందేహము వలదు చక్రి సర్వోపగతుం
డెందెందు వెదకి చూచిన
నందందే కలదు దానవాగ్రణి వింటే.

- అ) సర్వోపగతుడు ఎవరు?
ఆ) చక్రి ఎక్కడెక్కడున్నాడు?
ఇ) దానవాగ్రణి అనే పదానికి అర్థం ఏమిటి?
ఈ) ఈ పద్యానికి శీర్షికను సూచించండి.
ఉ) ఎందెందు వెదకి చూచిన అందందే గలవాడు ఎవరు?

4) కింది పద్యానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి.

(1×5=5)

ఉ॥ భండన భీముడార్తజన బాంధవుడుజ్జ్వల బాణతూణ కో
దండ కళాప్రచండ భుజతాండవ కీర్తికి రామమూర్తికిన్
రెండవసాటి దైవమిక లేడనుచున్ గడకట్టి భేరికా
దాండ దదాండ దాండ నినదంబులజాండము నిండ మత్తవే
దండమునెక్కి చాటెదను దాశరథీ కరుణాపయోనిధి!

II. సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ (10 మార్కులు)

అ) కింది వానిలో రెండింటికి సృజనాత్మకంగా జవాబులు రాయండి.

(2×5=10)

- 5) మీ ఊరి అందాన్ని గురించి (లేదా) ప్రత్యేకతను తెలిపేలా 10 పంక్తుల్లో కవిత రాయండి.
6) దానగుణ విశిష్టతను తెలియజేస్తూ బలిచక్రవర్తి ఏకపాత్రాభినయానికి మాటలు రాయండి.
7) నదులను కాలుష్యం నుండి కాపాడాలని ప్రజలను చైతన్యపరిచేలా కరపత్రం తయారుచేయండి.

III. భాషాంశాలు - వ్యాకరణాంశాలు (10 మార్కులు)

అ) కింది వానికి సరైన జవాబును గుర్తించి బ్రాకెట్లలో రాయండి.

(5×1=5)

8) భావోద్వేగం - ఇది ఏ సంధి?

()

a) సవర్ణదీర్ఘసంధి

b) ఉత్త్యసంధి

c) గుణసంధి

d) వృద్ధిసంధి

9) రుగాగమ సంధికి ఉదాహరణ

()

a) గుణవంతురాలు

b) చేవ్రాలు

c) తలంబ్రాలు

d) సిరారాలు

- 10) విశేషణ పూర్వపదకర్మధారయ సమాసానికి ఉదాహరణ ()
 a) నా చేతులు b) అష్టలక్ష్మీ c) రాముభీములు d) మహాత్కార్యం
- 11) “రాజాజ్ఞ” - ఈ పదానికి విగ్రహవాక్యం గుర్తించండి. ()
 a) రాజు వల్ల ఆజ్ఞ b) రాజు చేత ఆజ్ఞ c) రాజు యొక్క ఆజ్ఞ d) రాజు కొరకు ఆజ్ఞ
- 12) సీస పద్యంలో వాడే గణాలు ()
 a) సూర్యగణాలు b) ఇంద్రగణాలు
 c) ఇంద్రగణాలు, సూర్యగణాలు d) ఇవేవికావు
- అ) కింది వాటిని అడిగిన విధంగా రాయండి. (5×1=5)
- 13) రాము అన్నం తిన్నాడు. (కర్మణి వాక్యం రాయండి.)
- 14) విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దడం ఉపాధ్యాయులబాధతని అబ్దుల్ కలాం అన్నారు. (ప్రత్యక్ష కథనంలో మార్చండి.)
- 15) ఎవ్వరొచ్చినా రవ్వంత విసుగు లేక అవ్వ బువ్వ పెడుతుంది. (ఇందులో ఉన్న అలంకారాన్ని గుర్తించి రాయండి.)
- 16) రూపకాలంకార లక్షణాన్ని తెలుపండి.
- 17) నమ్మితి నామనంబున సనాతనులైన యుమామహేశులన్. (ఈ పద్యపాదం ఏ పద్యానికి చెందినదో రాయండి.)

మూల్యాంకన సూచికలు / మార్గదర్శకాలు

మార్కుల కేటాయింపు - సూచికలు

నూతనంగా రూపొందించిన పదో తరగతి వాచకాల కనుగుణంగా ప్రశ్నాపత్రం నమూనా తయారుచేయబడింది. ఎలాంటి ప్రశ్నలుంటాయి? ఏయే సామర్థ్యానికి ఎన్ని మార్కులుంటాయి? జవాబులను ఏ సూచికల ఆధారంగా మూల్యాంకనం చేయాలి? తదితర విషయాల పట్ల ఉపాధ్యాయులకు స్పష్టమైన అవగాహన ఉండటం అవసరం. ప్రశ్నపత్ర నిర్మాణం ఆధారంగా వీటిని పరిశీలిద్దాం.

I. చదవడం - అవగాహన చేసుకోవడం (20 మార్కులు)

అ) పరిచిత గద్యం ఇచ్చి 5 ప్రశ్నలు అడగడం. (5 మార్కులు)

ఇందుకోసం ఉపవాచకంలోని అర్థవంతమైన పేరాను గ్రహించాలి.

ఆ) అపరిచిత గద్యం ఇచ్చి 5 ప్రశ్నలు అడగడం. (5 మార్కులు)

అర్థవంతమైన సాహిత్య అంశమో / సామాజిక అంశమో ఇవ్వబడాలి.

ఇ) అపరిచిత పద్యం ఇచ్చి 5 ప్రశ్నలు అడగడం. (5 మార్కులు)

సుప్రసిద్ధమైన పద్యం లేదా శతక పద్యం ఇవ్వబడుతుంది.

* ఈ ప్రశ్నలన్నీ లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలే కనుక సరైన సమాధానానికి మార్కులు కేటాయించబడతాయి.

ఈ) పరిచిత పద్యం ఇచ్చి 5 ప్రతిపదార్థం అడగడం లేదా పద్యం మొదటి పాదం ఇచ్చి - చివరి పాదం - చివరి భాగం ఇచ్చి పూరించమనడం మరియు భావం అడగడం. (5 మార్కులు)

* ప్రతిపదార్థం అడిగినప్పుడు మార్కుల కేటాయింపు

అన్వయక్రమం - 1 మార్కు

పదాలు - అర్థాలు - 3 మార్కులు

అక్షరదోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు

మొత్తం - 5 మార్కులు

* పద్యం పూరించి భావం రాయమని అడిగినప్పుడు మార్కుల కేటాయింపు

పాదభంగం చెడకుండా పూరిస్తే - 2 మార్కులు

భావం సరిగ్గా రాస్తే - 2 మార్కులు

అక్షరదోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు

మొత్తం - 5 మార్కులు

** ద్వితీయ భాష ప్రశ్నపత్రంలో కంఠస్థ పద్యాన్ని ఇచ్చి భావం రాయమని అడగవచ్చు లేదా పద్యం పూరించమనవచ్చు లేదా పాదాలు తారుమారుగా ఇచ్చి పద్యాన్ని సక్రమంగా రాయమని అడగవచ్చు.

పద్యం పూరించడం	పాదాలు తారుమారుగా ఇచ్చి సరిచేయడం	పద్యానికి భావం రాయడం
పాదభంగం లేకుండా పూరిస్తే 4 మార్కులు అక్షర దోషాలు లేకుండా పూరిస్తే 1 మార్కు	పాదాల్ని క్రమంగా పేర్చడం 4 మార్కులు అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే 1 మార్కు	భావం - 2 మార్కులు పదజాలం, వాక్యనిర్మాణం - 2 మార్కులు అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే 1 మార్కు

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత

ఎ) స్వీయరచన (30 మార్కులు)

అ) లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు (12 మార్కులు)

పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రశ్నలు నేరుగా ఇవ్వకుండా అదే స్వభావం కల ప్రశ్నలు 4 అడగబడతాయి. ఒక్కో ప్రశ్నకు 3 మార్కులు. ఇవి ఆలోచించి రాసేలా, వ్యక్తీకరణ ప్రాధాన్యంగా ఉంటాయి.

* లఘు సమాధాన ప్రశ్నలకు మార్కుల కేటాయింపు.

సమాధానంలోనని విషయం, వాక్యనిర్మాణ క్రమం - 2 మార్కులు

అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు

ఆ) వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు (18 మార్కులు)

పద్య పాఠ్యాంశాలు, గద్య పాఠ్యాంశాలు, ఉపవాచకం ఒక్కో విభాగం నుండి రెండు ప్రశ్నలివ్వబడతాయి. ఒక్కో విభాగం నుండి ఒక్కో ప్రశ్నకు సమాధానం రాయాలి. ఒక్కో ప్రశ్నకు 6 మార్కులు. ఈ ప్రశ్నలు ఆలోచించి సొంతంగా రాసేలా ఉంటాయి. ఇవన్నీ బహుళ సమాధానాలు రాయడానికి వీలున్న ప్రశ్నలు (Open Ended), విశ్లేషించడం, వివరించడం, వ్యాఖ్యానించడం, కారణాలు రాయడం, సారాంశం భావం రాయడం, సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ రాయడం, రచయిత / కవి ఉద్దేశాలు రాయడం, సమకాలీన పరిస్థితులతో పోల్చడం, అన్వయించడం మొదలగు రూపాల్లో ప్రశ్నలు వస్తాయి. కాబట్టి మార్కుల కేటాయింపు కింది విధంగా జరగాలి.

* వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నకు మార్కుల కేటాయింపు.

విషయానికి తగిన భావం రాస్తే - 3 మార్కులు

వాక్య నిర్మాణ క్రమం - 1 మార్కు

మంచి పదజాలాన్ని వినియోగించడం - 1 మార్కు

అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు

బి) సృజనాత్మకత (10 మార్కులు)

పాఠ్యపుస్తకంలోని సృజనాత్మకత సామర్థ్యం కింద ఇచ్చి ప్రశ్నలవంటి స్వభావం గల ప్రశ్నలే వస్తాయి తప్ప యధాతథంగా రావు. మూడు ప్రశ్నలు ఇస్తే రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయాలి. ఒక్కో ప్రశ్నకు 5 మార్కులు.

సృజనాత్మక ప్రశ్నలు వేర్వేరు వ్యవహార రూపాల్లో ఉంటాయి. అవి

సృజనాత్మకత అంశాలు :

వర్ణించడం, కవితచనాశైలిని వర్ణించడం / వివరించడం, సంభాషణలు రాయడం, లఘునాటికలు రూపొందించడం, నినాదాలు, సూక్తులు రాయడం, అవగాహనను / అనుభవాలను లేఖలుగా రాయడం, ఇంటర్వ్యూ ప్రశ్నావళి, కవిత గేయం రాయడం, సన్మానపత్రం రాయడం / అభినందన పత్రం, వ్యాసం, కథ, కథ పొడిగింపు, కరపత్రం రూపొందించడం, చిత్రం గీయడం, రంగులువేయడం, కథనం (గమనించిన అంశంపై) మొదలగు రూపాల్లో జవాబులు రాయాల్సి ఉంటుంది. మార్కుల కేటాయింపు కింది విధంగా ఉంటుంది.

వ్యవహార రూపం	మార్కుల కేటాయింపు
ఇచ్చిన అంశాన్ని వర్ణించడం	పోలికలు / ఉపమానాలు మంచిపదజాలం - 3 మార్కులు వాక్య నిర్మాణ క్రమం - 1 మార్కు అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు
సంభాషణలు కనీసం 2 పాత్రలతో, ఒక్కో పాత్రకు 5 వాక్యాలు రాయాలి.	పాత్రోచిత సంభాషణలు - 3 మార్కులు వాక్య నిర్మాణ క్రమం - 1 మార్కు అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు
లేఖ	లేఖా రచనా నియమాలు (స్థలం, తేదీ, సంబోధన, చిరునామా, సంతకం) - 2 మార్కులు విషయానుగుణంగా రాస్తే - 2 మార్కులు వాక్య నిర్మాణం, అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు

వ్యవహార రూపం	మార్కుల కేటాయింపు
గేయం / కవిత 5-8 పంక్తుల పరిమితిలో రాయాలి.	విషయానుగుణంగా రాస్తే - 2 మార్కులు ప్రాసతో కూడిన / కవితాత్మక పదజాలం - 2 మార్కులు అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు
ఇంటర్వ్యూ ప్రశ్నావళి కనీసం 10 ప్రశ్నలు రాయాలి.	వ్యక్తిగత వివరాలు తెలుసుకొనే ప్రశ్నలు - 1 మార్కు విషయగత ప్రశ్నలు - 2 మార్కులు ప్రశ్నలక్రమం - అనుసంధానం - 1 మార్కు అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు
నినాదాలు / సూక్తులు కనీసం 5 సూక్తులు రాయాలి.	విషయానికి అనుగుణంగా ఉంటే - 2 మార్కులు ప్రాసతో కూడిన పదజాలం - 1 మార్కు వాక్య నిర్మాణం - 1 మార్కు అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు
కథ (మూడు పేరాలుండాలి)	ప్రారంభం / ఎత్తుగడ - 1 మార్కు కథనం - సంఘటనాక్రమం - 2 మార్కులు ముగింపు - 1 మార్కు వాక్య నిర్మాణం, అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు
వ్యాసం	ఉపోద్ఘాతం - 1 మార్కు విషయ వివరణ - 2 మార్కులు ముగింపు - 1 మార్కు వాక్య నిర్మాణం, అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు
కథ పొడిగింపు (6-8 వాక్యాలు)	అర్థవంతంగా పొడిగించడం - 2 మార్కులు చక్కటి పదజాలంతో కూడిన వాక్యాలు - 1 మార్కు ముగింపు - 1 మార్కు వాక్య నిర్మాణం, అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు

వ్యవహార రూపం	మార్కుల కేటాయింపు
కరపత్రం	<p>శీర్షిక ప్రచురణకర్తలు - 1 మార్కు</p> <p>సందేశం - 2 మార్కులు</p> <p>విషయం - ఆవశ్యకత - 1 మార్కు</p> <p>వాక్య నిర్మాణం, అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు</p>
సన్మానపత్రం / అభినందనపత్రం	<p>సన్మానగ్రహీత వివరాలు పొందుపర్చడం సందర్భం - 2 మార్కులు</p> <p>ప్రశంసాత్మకంగా, సరైన పదజాలంతో రాస్తే - 1 మార్కు</p> <p>చక్కని రచనా విధానం - 1 మార్కు</p> <p>వాక్య నిర్మాణం, అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు</p>
సంఘటన రచన / గమనించిన అంశాన్ని కథనం రాయడం	<p>ఎత్తుగడ / ప్రారంభం - 1 మార్కు</p> <p>కథనం - 2 మార్కులు</p> <p>ముగింపు - 1 మార్కు</p> <p>వాక్య నిర్మాణం, అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తే - 1 మార్కు</p>

III. భాషాంశాలు (20 మార్కులు)

ఎ) పదజాలం (10 మార్కులు)

పాఠ్యపుస్తకంలోని పదాలకు అర్థాలు, పర్యాయపదాలు, నానార్థాలు, వ్యుత్పత్త్యర్థాలు, జాతీయాలు, ప్రకృతి వికృతులు, సొంతవాక్యాలు మొదలగు వాటిలోంచి ఏవైనా 5 అంశాల్లో 2 చొప్పున 10 ప్రశ్నలు అడగబడతాయి. ఒక్కో ప్రశ్నకు ఒక్కోమార్కు ఇది లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలే కనుక సమాధానం సరిగ్గా ఉంటే మార్కులు కేటాయించవచ్చు.

బి) వ్యాకరణాంశాలు (10 మార్కులు)

పాఠ్యపుస్తకంలోని సంధులు, సమాసాలు, ఛందస్సు, అలంకారాలు, వాక్యాలు మొదలగు అంశాల నుండి ప్రశ్నలు అడగబడతాయి. 5 విభాగాలుగా విభాగానికి 2 చొప్పున 10 ప్రశ్నలకు 10 మార్కులు. ఇవి లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలే కనుక సమాధానం సరిగ్గా ఉంటే మార్కులు కేటాయించవచ్చు.

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం

(ద్వితీయ భాష)

- ◆ ద్వితీయ భాష తెలుగు చదువు వారికి ఆరు నుండి పదో తరగతి వరకు 80 మార్కులకు నిర్వహించాలి.
- ◆ ఆరో తరగతి రెండో సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం నుండి పదో తరగతి వరకు ఒకే మాదిరి ప్రశ్నపత్రముంటుంది.

సామర్థ్యాలవారీ భారత్వం కింది విధంగా ఉంటుంది:

I. ధారాళంగా చదువడం - అవగాహన చేసుకోవడం	-	32 మార్కులు
II. స్వీయరచన	-	8 మార్కులు
III. సృజనాత్మకత	-	10 మార్కులు
IV. పదజాలం	-	10 మార్కులు
V. వ్యాకరణాంశాలు	-	10 మార్కులు

- ◆ ఆరో తరగతి మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం మాదిరి ప్రశ్నపత్రం - సామర్థ్యాలవారీ భారత్వం కింది విధంగా ఉంటుంది.

సామర్థ్యాలవారీ భారత్వం కింది విధంగా ఉంటుంది:

I. చదువడం	-	30 మార్కులు
II. రాయడం	-	40 మార్కులు
III. సృజనాత్మకత	-	10 మార్కులు

- ◆ మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం వరకు ఉన్న పాఠాలను తీసుకొని ప్రశ్నపత్రం రూపొందించారు. అప్పటి వరకు అల్ప ప్రాణాక్షరాలు, గుణింతాల వరకే పరియమౌతాయి. కాబట్టి కేవలం చదువడం, రాయడం, సృజనాత్మకత అనే అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం జరిగింది.

మాదిరి ప్రశ్నపత్రం-2

1వ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (ద్వితీయ భాష - తెలుగు)

తరగతి : 6వ

మార్కులు : 80

సమయం : 2.45 గం॥

సూచనలు : 1. మొదటి 15 ని॥లు ప్రశ్నపత్రాన్ని చదువటానికి విద్యార్థులు ఉపయోగించుకోవాలి.

2. తరువాత 2½ గా॥లు సమాధానాలు రాయటానికి ఉపయోగించాలి.

3. సమాధానాలను వారు మాట్లాడే తెలుగు భాషలో రాయవచ్చు.

I. చదువడం (30 మార్కులు)

1) కింది అక్షరాలను చూడండి. పక్కన ఇచ్చిన పదాలలో వాటిని గుర్తించి '○' చుట్టండి. (5×1=5)

i) అ, క	సకలం,	అలక
ii) చ, మ	కంచం	మమత
iii) శ, త	తరంగం	శబరి
iv) డ, వ	వరం	తలగడ
v) ఈ, ఓ	ఓసి	ఈక

2) కింది వాక్యాలను చూడండి. పక్కనున్న పట్టికను పూరించండి. (5×1=5)

- i) కాలం చాలా విలువైనది.
- ii) అడవిలో సింహం నీటిని తాగుతున్నది.
- iii) మేమూ మా దేశాన్ని పాలించెదము.
- iv) మేలేదో ఆలోచించి చేసి చూపాలి.
- v) వారో, వీరో మోదుగుపువ్వును పాడుచేసారు.

'—'	'०'	'-'	'८'	'ృ'
అక్షరాలు	అక్షరాలు	అక్షరాలు	అక్షరాలు	అక్షరాలు

3) కింది పదాలలో సూచించిన ధ్వని ఉన్న అక్షరాలను గుర్తించి పక్క 'గడి'లో రాయండి. (5×1=5)

- i) తేనె → “ఎ” అనే ధ్వని ఉన్న అక్షరం
- ii) మాదే! → “ఆ” అనే ధ్వని ఉన్న అక్షరం
- iii) ఆపైన → “ఐ” అనే ధ్వని ఉన్న అక్షరం
- iv) సమీరం → “ఈ” అనే ధ్వని ఉన్న అక్షరం
- v) కాయికం → “ఇ” అనే ధ్వని ఉన్న అక్షరం

4) కింది పదాలను చూడండి. అక్షర వరుస క్రమంలో రాయండి. (5×1=5)

- i) ఈగ ii) కల iii) కాకి iv) దండం v) ఉడుత

5) కింది పదాలను చూడండి. “క” గుణింతం ఆధారంగా క్రమంలో పదాలను చూసి రాయండి. (10× $\frac{1}{2}$ =5)

- i) కెరటం ii) కేసరం iii) కాకి iv) కుండ v) కీసర
vi) కలం vii) కేక viii) కైత ix) కిటికి x) కూడు

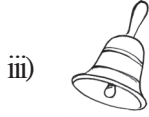
6) కింది వాటిని జతపరచండి. (5×1=5)

గంట

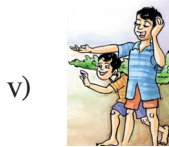
తరగతి

బడి

పాట

ఆట

II. రాయడం (40 మార్కులు)

7) కింది అక్షరాలకు గుణింతాలు రాయండి. (2×5=10)

- i) గ ii) మ

8) కింది అక్షరాలు ఉండే ఐదు (5) పదాలు రాయండి. వాటికింద గీత గీయండి. (5×1=5)

ప, క, ల, త, మ ఉదా : రామ

i) _____ ii) _____

iii) _____ iv) _____

v) _____

9) కింది పదం నుండి ఏవైనా 5 పదాలను రాయండి. (1×5=5)

10) ఇప్పటి వరకు మీరు నేర్చుకున్న ఏవైనా పది (10) అక్షరాలను రాయండి. (10× $\frac{1}{2}$ =5)

- i) _____ ii) _____ iii) _____ iv) _____ v) _____
vi) _____ vii) _____ viii) _____ ix) _____ x) _____

11) కింది పదాలతో ఐదు (5) వాక్యాలు రాయండి. (5×1=5)

- లత పలక జడ దండ ఊయల పాట
పాడింది ఊగింది ఆపింది తీసింది వేసింది

12) కింది అక్షరాలను చూడండి. పక్కన ఇచ్చిన పదాలలో వాటిని గుర్తించి '○' చుట్టండి. (5×1=5)

- i) _____
ii) _____
iii) _____
iv) _____
v) _____

III. సృజనాత్మకత (10 మార్కులు)

అ) కింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు జవాబివ్వండి. 1×10=10

13) మీకు నచ్చిన పండు / పువ్వు బొమ్మ గీసి, రంగులు వేయండి.

14) మీరు తెలిసిన, “ల” చివరలకు వచ్చే పదాలను (ప్రాసాక్షర పదాలను) రాయండి.

ఉదా : తల

- i) _____ ల vi) _____ ల
ii) _____ ల vii) _____ ల
iii) _____ ల viii) _____ ల
iv) _____ ల ix) _____ ల
v) _____ ల x) _____ ల

రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణ సంస్థ,
2వ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం - ప్రశ్నపత్రం
(వార్షిక పరీక్ష)

6వ తరగతి - తెలుగు (ద్వితీయ భాష)

మార్కులు : 80

సమయం: గం॥ 2-45 ని॥లు

- సూచనలు : 1. మొదటి 15 ని॥లు ప్రశ్నపత్రాన్ని చదువటానికి విద్యార్థులు ఉపయోగించుకోవాలి.
2. తరువాత $2\frac{1}{2}$ గా॥లు సమాధానాలు రాయటానికి ఉపయోగించాలి.
3. సమాధానాలను వారు మాట్లాడే తెలుగు భాషలో రాయవచ్చు.

I. ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకోవడం (10 మార్కులు)

- 1) కింది వాక్యాలు చదువండి. మహాప్రాణ అక్షరాలు ఉన్న పదాలకు '○' చుట్టండి. (5×1=5 మా.)
- అ) మంచి విధానంతో మంచి జరుగుతుంది.
ఆ) వర్షించే మేఘం రావాలి.
ఇ) నీవు మంచి పథంలో ఉండాలి.
ఈ) సముద్రంలో ఝషం ఉంది.
ఉ) సుఖం వలన పొంగిపోరాదు.
- 2) కింది పేరాను చదువండి. పట్టికను నింపండి. (5×2=10 మా.)

పాఠశాలలో అనేక మంది విద్యార్థులు అనేక కథలను చదువుతున్నారు. రమ, షాజహాన్, హమీద్లు అక్బర్ బీర్బల్ కథలను, శ్రీనివాస్ పంచతంత్రకథలను లక్ష్మి, విరాట్లు పరమానందయ్య శిష్యులకథలను, రహీం, ఫహీమాలు టార్జాన్ కథలను, విజయ, రాములులు తెనాలి రామలింగని కథలను చదువుతున్నారు.

విద్యార్థులు	కథల పుస్తకాలు

3) కింది వాక్యాలు చదివి వాటిని క్రమంలో రాయండి.

(5×1=5 మా.)

- అ) అమ్మ బజ్జీలు చేసింది.
- ఆ) నాన్న నూనె తీసుకువచ్చారు.
- ఇ) రామన్నబాబాయి ఇంటికి వచ్చాడు.
- ఈ) బాబాయికి బజ్జీలంటే ఇష్టం.
- ఉ) అందరం కలిసి తిన్నాం.

II. స్వీయరచన (32 మార్కులు)

అ) కింది ప్రశ్నలకు సొంతమాటల్లో నాలుగేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

(4×4=16 మా.)

- 4) మీకు ఇష్టమైన ఆట ఏది? ఎందుకు?
- 5) మీ బడి గురించి రాయండి.
- 6) నీకిష్టమైన మిత్రుడి గురించి రాయండి.
- 7) మీరు జరుపుకొనే పండుగలు ఏవి?
- 8) మీకేభాష అంటే ఇష్టం? ఎందుకు?

ఆ) కింది ప్రశ్నలలో ఏవైనా రెండింటికి పదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

(2×8=16 మా.)

- 9) పిక్నిక్ వెళ్ళినప్పుడు తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు రాయండి.
- 10) చందమామలో అవ్వ కథ గురించి సొంతమాటల్లో రాయండి.
- 11) కోపం వల్ల కలిగే నష్టాలు ఏమిటి?

III. సృజనాత్మకత (8 మార్కులు)

కింది వాటిలో ఒక దానికి జవాబు రాయండి.

(1×8=8 మా.)

- 12) ఒక ఊరిలో పేద్ర చెరువు ఉంది. రామయ్య అనే వ్యక్తి చేపలు పట్టడానికి వెళ్ళాడు..... కథను పొడిగించి రాయండి.

13) రాము బడికి పోయాడు

పాఠం బాగా చదివాడు

గేయాన్ని పొడిగించి రాయండి.

14) మీ అమ్మ నాన్నలు నీ గురించి మాట్లాడుకుంటున్నారు. ఏం మాట్లాడుకుంటున్నారో ఊహించి సంభాషణ రాయండి.

IV. పదజాలం / వ్యాకరణాంశాలు (20 మార్కులు)

15) కింది వాక్యాలు చదువండి. ఎవరిని ఏమంటారో చెప్పండి.

(5×1=5 మా.)

- అ) బాగా ఆడేవాడిని _____
- ఆ) బాగా పాడేవాడిని _____
- ఇ) ఎప్పుడూ తిరిగేవాడిని _____
- ఈ) ఎప్పుడూ ఏదో ఒక్కటి తింటూ ఉండే వాడిని _____
- ఉ) పొగరుగా ఉండేవాణ్ణి _____

16) బడికి సంబంధించిన పదాలు రాయండి. వాటితో వాక్యాలు రాయండి.

(5×1=5 మా.)

ఉదా: - తోట: - మా బడి తోటలో అందమయైన పూల చెట్లు ఉన్నాయి.

- అ) _____
- ఆ) _____
- ఇ) _____
- ఈ) _____
- ఉ) _____

17) కింది పదాలకు వచనాలు మార్చి రాయండి.

(5× $\frac{1}{2}$ =2 $\frac{1}{2}$ మా.)

ఉదా : గుడి - గుడులు / గుళ్ళు

అ) మడి _____

ఆ) పొడి _____

ఇ) బడి _____

ఈ) గుడి _____

ఉ) గుండు _____

18) కింది పేరాను చదువండి. (, . !) గుర్తులను సరైన చోట ఉంచండి. (5× $\frac{1}{2}$ =2 $\frac{1}{2}$ మా.)

ఆహా ఎంత బాగుందో మేమందరం వెళ్ళి చూసివచ్చాం అక్కడే ఉండాలనిపించింది కాని అబ్బో మా వాళ్ళు మమ్ములను చూడటానికి పంపటమే కష్టమైంది.

19) కింది పదాలతో వాక్యాలు రాయండి. (3×1=3 మా.)

అ) సంతోషం : _____

ఆ) ఉపకారం : _____

ఇ) గణగణ : _____

20) కింది వాక్యంలోని అక్షరాలలో నాలుగు పదాలు రాయండి. (4× $\frac{1}{2}$ =2 మా.)

విజయనగరం

రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణ సంస్థ,
2వ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం - ప్రశ్నపత్రం
(వార్షిక పరీక్ష)

9వ తరగతి - తెలుగు (ద్వితీయ భాష)

మార్కులు : 80

సమయం: గం॥ 3-15 ని॥లు

(గమనిక : ప్రశ్నపత్రాన్ని 15 ని॥ జాగ్రత్తగా చదువండి. ఆ తరువాతనే జవాబులు రాయడం ప్రారంభించండి.)

I. ధారాళంగా చదువడం - అవగాహన చేసుకోవడం (20 మార్కులు)

1) కింది పేరాను చదువండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి. (5×1=5 మా.)

చిన్నారూలారా! మొక్కలు పెంచండి, అన్ని ప్రాణులనూ రక్షించండి. వేప, రావి, మర్రి, చింత, తులసి, నేరేడు కానుగ చెట్లు ప్రాణవాయువును ఎక్కువగా విడుదల చేస్తాయి. వెదురు, చింత, పొగడ, మామిడి చెట్లు సల్ఫర్ డై ఆక్సైడును పీలుస్తాయి. అందుకే పట్టణ ప్రాంతాల్లో రోడ్డుకు దగ్గరగా ఉన్నచోట ఇలాంటి చెట్లు పెంచండి. వాహనాలు, కర్మాగారాల నుండి వచ్చే కాలుష్య ప్రాంతాలలో వీటిని విధిగా పెంచండి. 1928 జులైలో రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ వన మహోత్సవానికి నాంది పలికాడు. యాభై టన్నులున్న ఒక చెట్టు 50 సంవత్సరాల జీవితకాలానికి సరిపోయే ఆక్సిజన్‌ను అందిస్తుంది.

అ) పిల్లలు వేటిని పెంచి రక్షించాలి?

ఆ) ప్రాణవాయువును ఎక్కువగా విడుదల చేసే చెట్లు ఏవి?

ఇ) సల్ఫర్ డై ఆక్సైడ్‌ను గ్రహించే చెట్లు ఏవి?

ఈ) వనమహోత్సవానికి నాంది పలికినది ఎవరు?

ఉ) కర్మాగారాల దగ్గర చెట్లను ఎందుకు విధిగా పెంచాలి?

2) కింది పేరాను చదువండి. పేరా ఆధారంగా ఐదు ప్రశ్నలు తయారుచేయండి. (5×1=5 మా.)

వత్సల దేశాన్ని కార్తికేయ మహారాజు పరిపాలించేవాడు. ఆయనకు ధర్మాత్ముడని, గొప్పవీరుడని పేరుంది. ఆయనకు ఒక్కగానొక్క కొడుకు యువరాజు జయసింహుడు. అతడు చదువు సంధ్యలలో మేటి. దానధర్మాలలో ఆయనకు సాటి వేరెవ్వరులేరు. వీర విద్యలో అతన్ని ఎవరూ ఓడించలేకపోయారు.

3) కింది పద్యాన్ని పాదభంగం లేకుండా పూరించండి.

(5 మా.)

పరహితము _____

_____ మార్గము సుమతీ!

4) కింది గేయం చదువండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

(5×1=5 మా.)

ఈ తోట మా తోట - ఇంపుల మూట

ప్రీతి రసముల ఊట - ప్రియముల బాట

చిన్ని మొక్కలు మాకు - చిన్న తమ్ముళ్ళు

చిన్న తీవలు మాకు - చిన్ని చెల్లెళ్లు

నిజమైన ప్రేమతో - నీళ్ళు పోస్తాము

శ్రద్ధగా దినదినం - వృద్ధి చేస్తాం

అ) ఈ గేయానికి పేరు పెట్టండి.

ఆ) ఆట, మాట ఇలాంటి ప్రాసపదాలు గేయంలో ఏమేమి ఉన్నాయి?

ఇ) పిల్లలు తమ్ముళ్ళు, చెల్లెళ్లు అని వేటిని అనుకుంటున్నారు?

ఈ) మొక్కలకు నీళ్ళు ఎలా పోస్తాము అని చెబుతున్నారు?

ఉ) పిల్లలు వేటిని వృద్ధిచేస్తాం అని పాడుతున్నారు?

II. స్వీయరచన (30 మార్కులు)

అ) కింది ప్రశ్నలకు ఆరేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

(4×4=16 మా.)

5) 'తెలుగునేల' పాఠం ఆధారంగా సి.నారాయణ రెడ్డి గురించి రాయండి.

6) 'మంచి అన్నది పెంచుమన్నా' అనే వాక్యాన్ని వివరించండి.

7) మనం చెట్లను ఎందుకు పెంచాలి?

8) 'పల్లె గొప్పదా? పట్నం గొప్పదా?' ఎందుకు?

ఆ) కింది ప్రశ్నలకు పదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

(2×8=16 మా.)

9) 'ఉడుతసాయం' కథను సొంతమాటల్లో రాయండి.

(లేదా)

'మెట్లు' గేయంద్వారా కవి ఏం సందేశం ఇచ్చాడు?

10) 'లకుముకి పిట్ట' కథను సొంతవాక్యాల్లో రాయండి.

(లేదా)

"ప్రకృతిలోని పక్షులు, జంతువులు, చెట్లు మొ॥ వాటిలో మనుషుల జీవితాలకు విడదీయరాని సంబంధం ఉన్నది." ఎట్లాగో వివరించండి.

III. సృజనాత్మకత (10 మార్కులు)

అ) కింది వాటిల్లో ఏదైనా ఒక ప్రశ్నకు పదివాక్యాల్లో జవాబు రాయండి.

(1×10=10 మా.)

11) "దేశమును ప్రేమించుమన్నా" గేయం ద్వారా నీవు తెలుసుకున్న విషయాల గురించి మిత్రునికి లేఖ రాయండి.

12) మీ పాఠశాలలో జరిగే వార్షికోత్సవానికి తల్లిదండ్రులను, గ్రామస్తులను ఆహ్వానిస్తూ 'ఆహ్వానపత్రం' రాయండి.

13) పట్టణంలో ఉండే సమస్యల గురించి 'వ్యాసం' రాయండి.

IV. పదజాలం (10 మార్కులు)

అ) కింది వాటికి సరైన జవాబులు రాయండి.

(10×1=10 మా.)

14) నిరంతరం ప్రయత్నం చేస్తుంటే దేన్నైనా సాధించవచ్చు. గీతగీసిన పదానికి అర్థం రాయండి. _____

15) పశువులు తృణము మేస్తాయి. _____

16) 'సుగుణం' దీనికి వ్యతిరేక పదం _____

17) 'ధరణి' అనగా _____

18) 'కీర్తి' పదానికి వికృతి _____

19) 'సిరి' పదానికి ప్రకృతి _____

20) తుంగభద్రా నదీ జలం అందరినీ పావనం చేస్తుంది.

‘జలం’ అనగా _____.

21) ‘భక్తి’ పదంతో సొంతవాక్యం రాయండి.

22) ‘పర్యావరణం’ పదంతో సొంతవాక్యం రాయండి.

23) ‘ప్రకటన’ పదంతో సొంతవాక్యం రాయండి.

V. వ్యాకరణాంశాలు (10 మార్కులు)

అ) కింది వాటికి సరైన జవాబులు రాయండి.

(10×1=10 మా.)

24) ‘కవీంద్రుడు’ (పదాన్ని విడదీసి సంధిపేరు రాయండి.)

25) ‘విశాల్ పుస్తకాన్ని చదివాడు.’ (ఇది కర్తరి వాక్యమా? కర్మణి వాక్యమా?)

26) ‘నేను కరీంనగర్ వెళ్ళాను.’ (ఈ వాక్యం ఏ పురుషలో ఉన్నది?)

27) ‘మూడు చేపలు’ (సమాసం పేరు రాయండి.)

28) పరుషములు అనగా _____.

29) ‘రాజు నిన్న సినిమా చూశాడు.’ (ఇది ఏ కాలానికి చెందిన వాక్యం.)

30) ‘రహీం మసీదుకు వెళ్ళి నమాజు చేశాడు.’ (దీనిని రెండు వాక్యాలుగా రాయండి.)

31) ‘బక్క కుక్క చెక్క మీద కూచున్న అక్కను రక్కింది.’ (ఇది ఏ అలంకారం?)

32) కింది పాదానికి లఘు, గురువులు గుర్తించండి.

“వేయి కరముల తెలంగాణ మాగాణముల కౌగిలించింది.”

33) భారత్ ఆరు వికెట్లతో కప్పు గెలిచింది. (ఈ వాక్యంలో విభక్తిని గుర్తించండి.)